

Наталка та Олександр
ШЕВЧЕНКИ

**КРИВАВА
ОСІНЬ**^{У МІСТІ}**ЛЕВА**

ДЖАЛЛО
ПО-ЛЬВІВСЬКІ

Харків
«Фоліо»
2008

*Майстрам своєї справи з сонячної Італії.
Ми вас любимо!*

*Події та персонажі всі до єдиного вигадані.
Будь-які збіги з реальними подіями та людьми —
лише випадковість. Чесно.*
Автори

Кожен вбивця, мабуть, чийсь добрий знайомий.
Агата Крісті

Вони всі були погані.
Арнольд Шварценеггер,
«Правдива брехня»

Пролог

«Вітер буде», — подумалося Сніжані, яка впевнено рухалася на своїй старенькій «ладі» назустріч виряченому вогненному оку-сонцю. Попри надвечір'я, воно пломеніло кривавою іржею так яскраво, що просто-таки різalo її власні очі, тому Сніжана заховала їх за широченні скельця захисних окулярів. Тоноване скло додало фіолету в і без того ірреальне для звичайного літнього вечора освітлення, і їй ще відчутніше стало здаватися, що це порожнє шосе, яке бігло зі Львова на захід, між стін лісу обабіч, насправді прокладене десь на іншій планеті.

— Вам же до повороту на Бартатів, так? — запиталася вона в свого пасажира на задньому сидінні, від котрого окуляри й засліплени сонцем очі лишили лише темний силует. Силует ствердно кивнув. Дивно, але червоне золото чомусь не зігнало тіні з його лиця. Втім, Сніжана й без того чудово його знала. Довелося бачити не раз і не два в той період життя, про який вона зараз вже майже не згадувала. Та спомини, які проти волі знову заворушилися, вже не були такими чорними й безпросвітними. Дякувати Богу, все повертається в нормальнє русло, неначе їй дають ще один шанс схаменутися й навести

лад у своєму досі безглазому існуванні. Всі ці хороші новини звідусіль не можуть бути просто збігами. Нарешті пристойна робота. Нарешті поруч той, хто відчуває до неї щось, окрім презирства й бажання поставити під око черговий синець. Нарешті взаєморозуміння з батьками. Ну й те, останнє й найголовніше, що сплело собою всі її надії й сподівання в одну незламну впевненість, що відтепер усе буде добре. Чомусь раптом захотілося поділитися частинкою того позитиву, що так і вирував усередині. Чом би й ні? Адже їй нікого звинувачувати. Ніхто, окрім неї самої, не був винен ні в чому.

— Знаєте, а я хочу розказати вам про свою радість, — сказала Сніжана дзеркальцю. Помітивши, що вони майже дісталися повороту на Бартатів, про що сповіщав дорожовказ попереду, скинула швидкість і спрямувала машину до нього, на узбіччя. — Все-таки вони помилялися. Уявляєте, це таки сталося! Я змогла...

«Лада» остаточно зупинилася, і в цей же момент, ніби продовженням легкої інерції від гальмів, щось швидке й надзвичайно важке вдарилося їй в потилицю. Болю не було — лише усвідомлення того, що якась її частина гучно тріснула, зламавшись назавжди. Після цього відчуття власного тіла пішло геть, поблажливо залишивши їй лише зір та слух. Вона бачила, що окуляри, її дешеві китайські блюдця, гойдаються на кермі, куди їх збило з лиця ударом; що сонце вже почало ховатися за лісовими кронами; що шосе все ще лишається абсолютно порожнім. Вона чула, як несамовито швидко гупає у скронях і особливо там, позаду, де зараз була якась космічна чорна діра; як шурхотить одяг на задньому сидінні; як риплять шкіряні рукавички, коли приховані під ними руки відчиняють дверцята. А потім — як голосно лунають неквапні кроки по асфальту зовні; як клацають дверці з її боку; як її саму, безпомічну й безголосу, відштовхують

на пасажирське сидіння поруч. І як знову вмикається зчеплення.

«Вітер буде», — думається настійливо, бо в очі продовжує лізти криваве полум'я сонця. А ще про те, що це, напевно, сон, бо подібне не може бути правдою після всіх тих звісток. Все це не може обірватися просто отак. Тільки не з нею. Мабуть, вона спить за кермом. Треба отямитися... але замість цього Сніжана занурилася в бездонну прірву сну, з якої вже не повернулася.

І не дізналася, що з нею робили потім.

Глава 1

На ранок п'ятнадцятого вересня, окрім вітру, був ще й дош — бридка й неприємна мряка накрила все навколо. Хоча чого дивуватися? Цього ранку для Сергія Пасківа не могло бути ніякої приємності.

Неприємним був настирливий дзвінок найгіршого з винаходів людства о пів на п'яту, що висмикнув його з глибокого й солодкого сну в напівтемну й задушливу екзистенцію спальні. Із мідяним присмаком недобрих передчуттів на язиці він вхопив слухавку. Звісно ж, виклик. Далі малоприємною була дорога до місця пригоди, бо він задрімав за кермом і ледь не врізався у сміттєвоза біля площі Ринок (*«Мусор до мусору»*, — промайнула ідіотська думка, коли гальмівний шлях скінчився і Пасків уперся поглядом крізь забризкане дощем скло в задні вогні Ранкового Прибиральника). Ну а діставшись власне місця призначення, вже знову напевне, що саме побачить.

Гра продовжувалася.

Видовище було огидним навіть для нього з його п'ятнадцятьма роками досвіду за плечима; втім, хвилин

за десять органи чуття так-сяк адаптувалися й Пасків відчув, що визрів для кави з термоса і міцної цигарки. Зараз він вештався галявиною в очікуванні слідчого, давав вказівки колегам, цідив розчинний кофеїн ковток за ковтком і намагався стримати бажання істерично зареготати — під деревом неподалік сиділи рядком кілька хлопців у подобі середньовічних лат, з фарбованими срібллянкою мечами та жерстяними шоломами, які зараз валялися всує на землі. Толкіністи, чи як їх там у біса звуть. Це вони викликали бригаду. За легендою, прибули на чергове збіговисько, з ночівлею і наметами. Тіло знайшов їх вартовий, котрий серед ночі відійшов у глиб лісу справити велику нужду. Пасків не сумнівався, що справити вдалося на «відмінно».

Побачивши хлопчаків уперше, він за професійною звичкою відразу ж уявив їх на місці головних підозрюваних, але швидко відмів цей образ. Звісно, їх ще потягають по кабінетах, але... Не тягнули дітлахи на вбивць. По всьому — звичайнісін'кі собі перелякані підлітки. Усі блідіші за смерть і виглядають так, наче досі не розуміють, де знаходяться. Хтось плакав. І в кожного на лиці читалося бажання якомога швидше змінити хобі на будь-яке інше.

До того ж той, хто зробив це, працював зовсім не іграшковим мечем.

Оголене тіло жертви, білявої дівчини двадцяти п'яти років, міцно прив'язали до товстенного стовбура дуба; так міцно, що мотузка буквально до м'яса врізалася в шию, живіт і стегна. Груди лишили вільними — лише для того, щоби без перешкод розтяти грудну клітку й видалити з неї серце. І на додачу дівчині бракувало обох очей; самі лише чорні дірки здивовано дивилися в нікуди з нещодавно привабливого лица.

Одним словом, усе те саме, що й з двома попередніми жертвами.

Слідчий — підстаркуватий сивий вусань на ім'я Віктор Петрович Сазоненко — під'їхав хвилини за п'ятдесят після прибуття самого Пасківа. Їхня співпраця тривала вже більше п'яти років, і досі не було на що нарікати жодній із сторін. Сазоненко практично ніколи не тиснув, не ставив палиці в колеса розслідуванню і міг інколи закрити очі на методи здобуття оперативником деяких доказів чи свідчень, якщо це могло допомогти справі та лежало в більш-менш законній площині. Розумний мужик, коротше. Залишаючись головним, він давав майже повну свободу дій — саме те, що й було необхідно Пасківу для продуктивної роботи. А натомість отримував результат — чи не найвищу кількість розкритих злочинів у райвідділі, де працював Пасків, і, відповідно, найнижчий відсоток призупинених карних справ особисто для себе. Вони не були друзями-нерозлийвода, але цілком могли вважатися — і самі себе вважали — добрими приятелями; принаймні, працювалося їм легко і розуміли вони один одного дуже добре.

Зараз старий теж не збирався грати в Пінкертоні чи роздавати чортів, як напевно вчинив би за подібних обставин будь-який інший слідак. Це було ні до чого — відтоді як знайшли перше тіло, група Пасківа працювала на межі можливостей, і слідчий це знов. Але, отримавши друге, вони зрозуміли — далі буде. Бо за ті півтора місяця, що відділяли перше вбивство від другого, справа не просунулася ані на сантиметр. Жодного відбитка. Жодної волосини. Жодного сліду. Жодного свідка. Жодного мотиву. І ніякого зв'язку, окрім того, що всі жертви жіночої статі і що їх однаково позбавили сердець та очей. Вбивця ніяким чином не збирався полегшувати їм роботу.

Пасків проковтнув залишки кави, зім'яв хрусткий стаканчик у кулаці, запахав його в кишеню плаща і покрокував до машини Сазоненка. Ледве вибравшись із салону, той запитав:

— Це те, чого ми боялися, Сергію?

Питання було риторичне; він знов відповість — тому й приїхав. Пасків кивнув.

— Жодних сумнівів. Фотографи вже закінчили. Гарберг, схоже, теж, — він кивнув у бік судмедексперта, що порпався біля тіла.

— Гаразд, змалюй мені, що тут до чого, — сказав Сазоненко.

Пасків змалював. Жертва, молода жінка на ім'я Сніжана Доброхот, про що свідчили знайдені документи, їхала трасою зі Львова. Їхала на зареєстрованій на ней бордовій «ладі», котру знайшли між дерев за триста метрів західніше від тіла. Діставшись повороту на Бартатів, автомобіль чомусь з'їхав з шосе і посунув у самісінький ліс, занурившись достатньо глибоко, аби з узбіччя його ніхто не побачив. У кінці шляху Сніжана й знайшла свою смерть... хоча Пасків дотримувався думки, що це могло статися в машині. А на дерево вішали вже бездиханий труп. Чому? Бо на спинці водійського сидіння і на склі з боку пасажирського знайдені сліди крові, на підлозі між педалями валяються розтрощені сонцевахисні окуляри. Ймовірно, вбивця їхав у машині разом із Сніжаною і саме він сидів за кермом, коли «лада» з'їхала з траси. Скоріше за все, на тому повороті він вивів дівчину з ладу, даруйте за ненавмисний каламбур, скажімо, за допомогою молотка. Якщо патологоанатом знайшов на голові жертви сліди ударів, як на двох попередніх трупах, — це лише остаточно підтвердить серйність. У підсумку можна припустити, що дівчину забив не просто випадковий попутник, а хтось, кого вона знала. І про чиї жахливі наміри не підозрювала до останньої миті.

— Це вже щось, — покивав Сазоненко. Вони підійшли до Гарберга, маленького лисого судмедексперта, який чомусь завжди здавався Пасківу як дві краплі води схожим на Лаврентія Берію. — Я так розумію, Санічу, ніяких сюрпризів не буде? — звернувся до нього.

Лице Гарберга відбивало таку ж беземоційність, як і завжди. Яку б кількість трупів на якій би стадії розкладу він не досліджував — погляд лишався холодним і зосередженим, а вуста тонкими й прямыми, як розріз на шкірі.

— Навряд чи, — відказав він із натхненням радіоточки і зідрав гумові рукавички. — Той самий почерк, та сама зброя, та сама акуратність. Абсолютно точно — це справа одних рук. Маємо серійного вбивцю.

— Як щодо слідів ударів? — поцікавився Пасків.

— А як же? На потилиці. Схоже, добряче приклали середнього розміру молотком. Віконце як треба, можна вивчати будову мозку. Якщо їй пощастило, це й стало причиною смерті.

— Зніміть її, — просипів Сазоненко. Гарберг кивнув двом помічникам, і ті заходилися зрізати тіло.

— Що вам ще цікаве розповісти... Очей, як бачите, немає. Як і серця. Він прихопив їх із собою. Ну а решту цікавинок, якщо такі будуть, панове, зможу надати післяобід.

Пасків задумливо дивився на закостеніле в позі злітаючого птаха, із перехрестями багряних рельєфних слідів від мотузки мертвє тіло, що його почали загортати в товстий поліетилен. Потім застібка-зіппер над безоким лицем із вищанням зімкнулася і чорний, схожий на гігантського слимака мішок понесли геть.

— З вашого дозволу, — запахнувшись ретельніше в замшеву куртку, Гарберг теж рушив до машини медиків.

— То все кляті фільми, — безнадійно сказав Сазоненко, дивлячись йому вслід. — Раніше такого не було. Є цигарки?

Сергій простягнув слідчому синю пачку «Прими» з фільтром.

— Куди ж без них. Але ти ж ніби кинув?

— Кинеш тут, — жадібно затягнувся і тут-таки закашлявся Сазоненко. Пасків знизвав плечима.

— Це не якийсь там шкет-кіноман, Петровичу, і тобі це відомо.

— Так... Себто ні. Мені поки що ні чорта не відомо. І тобі також, майоре. І тобі — теж. Давай роби щось, Сергію, бо дістанемо і в хвіст, і в гриву за цього, мля, патрача.

— Ти сам знаєш, що ми не розслаблюємось. Зараз будемо пропрацьовувати знайомства білявки. І цих витязів, — кивнув він на підлітків, — трохи потрусимо. Раптом хтось щось бачив.

Слідчий зітхнув і якось безнадійно сплюнув у траву.

— Поїду я, мабуть. Не буду тут плутатися. А ти вже не підведи, Сергію, напружуйся сам і своїх напруж. Треба нам цю гниду за зябра взяти...

— Без варіантів, — кивнув Пасків. Обоє якусь мить помовчали. Майор відчував, що Сазоненко хоче щось додати, і вирішив прискорити процес слововиверження. Не весь же день їм тут стовбичити.

— Давай уже, народжуй. Хто верещить «знайти і покарати»? Прокурор?

— Хе, прокурор... якби ж то. У того писок від першого дня ніяк не стулиться, хто б на те зважав... Чутки пішли, жи наш мер новообраний сильно цією справою зацікавився... особливо після другої жертви. Ну, ти ж знаєш, як це буває. «Зробимо Львів безпечним містом», «міліція служить людям», і всяка така хрінота. Якщо й зараз ні за що не зачепимось у цій справі — смороду буде аж до неба. Гірше того, голови полетять — це як пити дати. Дуже я не хочу, щоби це наші були, розумієш? Так що ти вже постараїся. Сам знаєш, я людина толерантна. Перевищення обов'язків не люблю, але якщо воно допоможе взяти цю сволоту... Одним словом, дій, Сергію. Я тебе завжди підтримаю.

— Зрозумів, начальнику, — відказав Пасків, і слідчий пішов геть. Відразу ж звідкілясь ззаду підскочив молодший опер Ігор Денисенко — мабуть, найактивніший хлопець в його групі, такий собі живчик, якому було абсолютно начхати, в який час доби його викликали на місце пригоди. Раніше Пасків вважав, що малий виявляє надмірний ентузіазм через бажання зробити кар'єру, але, здається, насправді той просто отримував кайф від самого процесу розслідування. Іноді це дратувало, але Пасків мав визнати, що свого часу він сам був не меншим шилом в дупі.

— Що робимо з толкіністами, майоре? — випалив він.

— Господи боже, Денисенко, ти ще й здатний вимовити це слово з першого разу. — Пасків простежив очима автомобіль слідчого, доки той не розчинився між дерев, потім озирнувся до нього. — Що, що... вантаж їх у машини, малий. Проїдемось до відділка, а там видно буде.

— А хочте новин? Я чора бачив у місті машину Сокола. Ту шикарну ретро-кралечку.

— Якого сокола? Хокейного клубу, чи що? — не втімив Пасків.

— Та не клубу! Ви що, позабували старих знайомих?

— Олега Сокола? Жартуєш?

— Ніяких жартів, майоре, — життєрадісно замотав головою Денисенко, і Пасківу раптом захотілося дати йому в пику.

«От чорти б узяли цього Сокола», — подумалося. Ну якого біса він приперся назад? Хотілося сподіватися, що цей розумник таки змінив професію на щось більш пристойне і що повернувся він не для того, аби плутатися під ногами. У цій справі для повного щастя тільки старих приятелів не вистачало... ні, Пасків усе вивезе сам, без жодних доморощених нишпорок.

Цей вбивця — його.

Чоловік, якого за добу Пасків згадуватиме незлим тихим словом (утім, не без прихованої симпатії), повернувся до міста в той самий день, післяобід якого мав стати останнім для Сніжани Доброхот. О восьмій десять ранку Олег Сокіл зійшов з київського потяга, тягнучи під пахвою величезного чемодана. Зупинившись на мить посеред перону, втягнув носом повітря, звів очі до заскленого склепіння вокзалу і з посмішкою промовив під ніс:

— От цього мені й бракувало.

Дивна то річ — відчуття батьківщини. Ось приїхавти до Києва після трирічного перебування на Туманному Альбіоні, і жоден нерв не здригнувся в тобі, жодна струнка не забриніла; наче з одного, чужого, але звичного міста ти телепортувався до так само чужого, але незвичного міста-покруча, яке дратує тебе самим фактом свого існування. Дратує його ультрамодерновий вокзал і безкінечні корки, що, неначе щупальця гіантського спрута (чи, радше, ракові метастази!), день у день розповзаються по всіх, навіть найменших вуличках, провулках та закапелках. Дратують до дідька заклопотані городяни-«сталічні», які невпинно кудись біжать, бо треба бігти, і не зупиняється, навіть якщо когось убиватимуть прямо в них на очах. Бісить засилля красивих, але порожніх облич скрізь — у метро, тролейбусах, кав'ярнях, підземних переходах та офісах... Із неприємним подивом виявляєш, що смачнюще колись пиво раптом стало схоже на фарбовану карамеллю воду — Сокіл виявив це, купивши по дозі пляшечку однієї зі своїх колись улюблених марок... і після кількох ковтків та отриманої з етикетки інформації про те, що нині напій містить барвники і вуглевислий газ, був змущений вилити рештки у траву. Та й саме обличчя міста вже не впізнати — скрізь, куди не кинь

оком, його окупували височенні крани, неначе марсіянські триноги-загарбники. Та замість перетворювати на порох, вони, навпаки, зводять хмарочос за хмарочосом де тільки можна (і не можна теж), і зрештою хочеться вхопити речі й утекти звідси світ за очі, доки вони тебе просто не розчавили. Із подивом ловиш себе на думці, що ненавидиш Київ, хоч і розумієш — місто не винне у своєму нинішньому спотворенні, колись воно було зовсім іншим. І тобі болить, коли ти згадуєш, яким саме воно було — зеленим, смішливим, чистим та свіжим, як щойно зірваний з грядки огірок. Контраст між тим, що було, і тим, у що воно перетворилося, ріже серце, немов зазубрений ніж. Ти зриваєшся з місця раніше, ніж плачував, дві доби завчасно передплаченого готелю йдуть під хвіст псові, але шкодувати про це не випадає, бо тут, у місті Лева, коли ти стоїш на рідній до кожного камінця, кожної вибоїнки бруківці, таки приходить катарсис. Ти не просто відчуваєш, що повернувся на батьківщину, — ти усвідомлюєш, що нарешті вдома.

Львів зустрів Олега останнім осіннім сонечком, і це лише додавало приємності — наче поцілунок коханої жінки після довгої розлуки. Зграйки прибуваючих та відбуваючих краян викликали приязну посмішку; метушливі таксисти сновигали туди-сюди, від самого перону і аж до виходу з вокзалу, закликаючи: «Хто бажає таксі? Прошу, машина недорого!», але Сокіл на те не купився. Пройшовши кілька десятків метрів до бітої життям кнайпи «Марта», біля якої завжди стояло кілька непоказних стареньких автівок, він махнув рукою, і темно-сині брудні «жигулі», верескнувши спрацьованими гальмами, слухняно зупинилися на вимогу високого, ставного пана в добром англійському строї. Олег не став питати, скільки йому буде коштувати шлях додому, — він важко gepнувся на переднє сидіння, усе ще тримаючи в руках

дорогоцінну валізу, повернувся до водія і механічно, не отямившись від довгої подорожі та іншого життя, промовив:

— Погулянка-стрит, пліз.

— Ось не видрючувався б ти, Сокіл, — порадив йому густий бас дядька Міська, уже двадцять років, як його близького — через дві хати — сусіда. — Буде тобі стрит, буде й сквер. І то зі знижкою. Як ся маєш, синку?

Олег засміявся і, перекинувши валізу через голову на заднє сидіння, міцно обійняв старого.

— Ви тут яким дивом? Завжди ж у центрі стояли...

— Ну то й з центру людям часом до потягів треба, чи нє? — дядько Місько почухав потилицю крізь свого незмінного шкіряного картуз. — Ну, готовий до правдивої галицької їзди? Мамця, певно, жде... потішими!

Потраскане авто зірвалося з місця так хутко, ніби мало в баку реактивне пальне, і, підстрибуючи, помчало вузькими львівськими вулицями. Погулянка, де родина Соколів мала двоповерховий приватний будинок, була однією з околиць Львова — зеленою, лісистою і достатньо тихою для усамітнення. Олег шалено скучив за нею, за маминою кавою, за черешнею, чиє гілля завжди зазирало у вікно його кімнати, і саме зібрався помріяти про все це і ще про сотню приємних речей, однак водій не дрімав. Сокіл вже й підзабув, який балакучий дядько Місько.

— Ну то як тобі велося на чужині, синку?

— Та нічого собі, — ухильно відповів Олег, широко сподіваючись, що горда за нього неенька не встигла розбазікати на всю Погулянку про останню синову пригоду. Сусіди завжди підсміювалися над ним через його хобі — щоправда, незлобливо, та мало приємного, коли над тобою потішаються, хоч би й добром. Дядько помовчав, і Сокіл уже почав подумки вітати себе з тим,

що минулося, коли почув знайоме скептичне плямкання. Його він не забув. Це був дуже, дуже поганий знак. Місько йому не повірив.

— Нічого, кажеш? А ось матуся твоя повідала, жи ти й там трупа знайшов, га?

— Так, і трупа, і вбивцю, — холодно зронив Олег.

— Ну то люкс! Тільки... що є доброго в тих кримінальниках, аж ти на них хворий?

Сокіл заскрипів зубами, гарячково міркуючи, що би такого відказати, аби й дядька не образити, і цей допит припинити. На його щастя, попереду замаячили оранжеві жилети дорожніх робітників разом зі знаком «Об’їзд», і Місько, ураз забувши про далеку Англію, заходився крити матом місцеву владу, одночасно хвацько викручуючи кермо для повороту.

Незважаючи на ремонт дороги, втішена мамця побачила своє дорогоцінне чадо на двадцять хвилин раніше, ніж обіцяли їй закони фізики, що стосувалися швидкості руху. Лише тільки зойкнули гальма біля хвіртки, а пані Катерина Сокіл уже вискочила з дверей будинку, поспринтерськи подолала тридцятиметрову бетонну доріжку і зі щасливим лементом «Дитинко моя!» вчепилася в сина, як потопельник у рятівний круг. Дядько Місько, навідріз відмовившись від грошей, дістав у подарунок пляшку джину і відбув до праці, украї собою задоволений, а мама, відправивши двометрову дитину «мити руки з дороги», заходилася лагодити сніданок.

Вони говорили про все і ні про що — на знайомій з дитинства кухні, де Олег намидав другу добрячу миску фірмового червоного борщу з пампушками, а мати то присідала поруч, то зривалася з місця, вишукуючи по засіках, що б ще таке смачненьке поставити на стіл, і в результаті за кілька хвилин уся стільниця зникла під

розмайттям домашніх найдків. Він розповідав про своє життя-буття в Оксфорді, про тамтешні звичаї та звички, про підводні камені роботи викладачем, про ту кримінальну загадку, в яку втягнувся мимоволі, але без опору, і про те, як її вдалося розплутати. Мама слухала, кивала, між іншим ділилася новинами зі свого життя-буття, розповіла про квартирантів, які якраз позавчора з'їхали, звільнивши три кімнати, і переймалася більше за втому сина з дороги, аніж за всі зароблені ним гроші. Коли нарешті пані Катерина вирішила, що її дитя найлося, як то має бути, вона без оголошень подалася стелити йому ліжко. Олег потупцяв за нею, на ходу невпевнено опираючись:

- Та я не сонний... Я в поїзді спав.
- Як то спання, так я королева англійська, — відрізала мати, вправно заправляючи ковдру у квітчастий підодіяльник. — Встигнеш ще з козами на торг.
- А ти як знаєш, куди я спішу? — Противитись нестремному бажанню прилягти хоч на хвильку було дуже важко — Сокіл не стримався і позіхнув.

Мама хмикнула.

— Важко сказати. Мабуть, дедукція. Відпочивай.

Ще не встигли затихнути за дверима мамині кроки, а Олег уже спав — солодко і міцно, так, як спиться лише вдома, коли все добре, а буде ще краще.

Здоровий ранково-денний сон забрав у нього п'ять годин, а поки він прокидався, вбирався та обідав (вийти від матери Каті голодним не вдалося б і самому Полю Бреггу), минула ще година. А ще ж треба було привести машину до ладу... його красуню, яка цілих три роки не бачила сонячного світла. Тому до детективної агенції «Деррік» Сокіл дістався добряче за третю і був готовий до того, що на вулиці Коцюбинського він побачить у кращому разі замкнені двері та єхидних дворових котів,

яких у незліченній кількості підгодовував його партнер, а в гіршому — іншого власника та іншу організацію. Однак, до чималого подиву Олега, табличка з назвою, хай і дещо кособоко, але висіла на місці, та й сама агенція працювала. У грудях ворухнулося щось схоже на ностальгію, коли він потягнув на себе риплячі двері й увійшов усередину, до вузького напівтемного коридорчика.

Три м'які дерматинові стільці, призначені для клієнтів на випадок черги (якої на його пам'яті ніколи не було), були так само порожні й навіть вкрилися товстим шаром пилу. З інших дверей, що вели власне до офісу, лунали голосні звуки телевізора. Зі кілька секунд Олег ідентифікував, що дивляться «Серце Ангела». Още так вони працюють, виявляється. Ну зараз він комусь дасть чортів.

Сокіл зупинився у дверному отворі й окинув оком офіс, уперше за три роки. З його останнього візиту тут мало що змінилося, принаймні у кращий бік. Хіба що вицвіли шпалери, одна з люмінесцентних ламп під стелею почала блимати, а прибиральниця, судячи зі стану підлоги, скоротила собі робочий графік до одного разу на місяць. Всередині знаходилися троє. Борис Лупибатько, його помічник і, до цього моменту, цар і бог агентства, сидів, задерши ноги на шефів дубовий стіл, і зачаровано дивився, як Miki Рурк допитує бідолашного лікаря. Рада Петрик, рудоволоса секретарка, мляво розписувала нігти у своєму кутку, байдужа до перипетій фільму. А в центрі кімнати виписувала кола величезна чорна муха.

— Схоже, в цього хлопця справи йдуть куди краще, ніж у нас, — перебільшено грізно мовив Сокіл з порога.

Це треба було бачити! Борис сіпнувся, наче стілець, на якому він сидів, був електричним і хтось врубав напругу. Той рипнув, хитнувся, але Лупибатько таки

уникнув падіння на підлогу і встиг скочити на ноги з круглими від подиву очима.

— Га? Олеже? Босе! Це ви!

— Олегу Миколайовичу! — залементувала й собі Рада, схопилася зі свого місця і через дві секунди повисла в нього на ший. — Ах же ж ви!.. Без попередження! А ми тут без вас геть ніяк...

— Це я бачу. — Від міцних Радиних парфумів закрутіло в носі, тому Сокіл відсторонив її і потис руку Борису, котрий все ще витріщався так, неначе бачив привида батька Гамлета. — Ну що — розповідайте.

— Та що розповідати, — якось похнюпився Борис. — Животіємо. Не закрилися тільки тому, що вам пообіцяли. А справи... Ну, за ці три роки, може, десяток справ і було. Всі розкриті, — додав він із нотками гордості. — Але по дрібничках. Ну, там, за чоловіком постежити... або за жінкою... Навіть кицьку шукали одного разу. В журналі все зафіковано. Але невигідна це справа, я вам скажу. Може десь, але не в нас. Краще нерухомістю зайнятись.

— Іншим разом. Я планую продовжувати. Ви все ще зі мною?

— Олегу Миколайовичу, з грошима дійсно кепсько, — надула щічки Рада. — За оренду вже майже півроку нічим заплатити, це диво, що нас досі звідси не викинули. Про зарплати наші й казати нічого...

— Це я владнаю, — відказав Сокіл, вивуджуючи з-за пазушини пляшку віскі. — І борги по зарплаті компенсуємо. Але якщо вам так усе остогидло...

— Ни, ну чого ж, — заусміхався Борис. — Попрацюємо. Але самі переконаєтесь, що у Львові воно просто ніяк.

— Побачимо.

— Ну тоді... того... бухгалтера б знайти, га?

Глава 2

Дочитуючи останню сторінку «Клубу комісара Бонця», Ніна остаточно переконалася, що велетень дивиться саме на неї, пильно і досить прискіпливо. Вона негайно прибрала обуреного вигляду, як те належить порядній галичанці, — склада вуста в подобу курячої гузки, насупилася та підкреслено сердито фирмнула, опустивши очі до книжки. Але зосередитися на розв'язці не вдалося, можливо, тому, що реакція Ніни не справила на здоровання хоча б малого помітного враження — ну, хіба трохи потішила. Зате сама дівчина з невідомої причини так розхвилювалася, що розгадка хитромудрого злочину, в який вона було занурилася разом із колоритним львівським комісаром, нагло втекла прямо в неї з-під носа. І то все через цього споглядача!

Ніна засмутилася і з цього приводу вирішила випити ще кави. Власне, каву вона пила з будь-якого приводу, а також зовсім без нього, шкода лиш, що не часто могла собі дозволити відвідини кав'ярень рангом тієї, де сиділа зараз. Однак... ця премія випала Ніні так несподівано, що про неї навіть не встигла довідатися люба матуся, всюдисуща, як той Святий Дух, — тому дівчина вирішила, що не гріх себе трохи й побавити, і подалася до своєї улюбленої «Віденської кав'яrnі». І все було б добре, якби такий рідкісний і від того ще дорожчий відпочинок із книжкою, кавусею та без материного верещання під вухом не зіпсував оцей зухвалець. Дивиться на неї так, знервовано подумала Ніна, наче дівчат ніколи не бачив. Вона підняла руку, збираючись закликати офіціантку, однак хлоп, вочевидь, подумав, що цей жест адресується йому, — Ніна й оком не встигла кліпнути, а він вже був біля її столика.

— Доброго ранку, — зронив двометровий нечесма і без зайвих коливань плюхнувся на вільний стілець, від чого той — добротний, з металевими ніжками — жалібно пискнув і похитнувся.

— Прошу пана, ми знайомі? — Ніна терпіти не могла фамільярності, і в голосі її потріскувала крига, однак заморозити цей центнер енергії виявилося нелегко.

— Ні, але тому лиху можна дати раду. Я — Олег Сокіл. А ви?..

— А я ні, — відказала вона, але раптом подумала, що це пролунало зарізко, тому відразу ж додала: — Ніна Малишко.

Почувши ім'я, він усміхнувся, і дівчина з подивом відзначила, як посмішка змінила це суворе лицезріння. Щойно грубі, немов сокирою вирубані риси вмить пом'якшали, немов від дотику невидимих пестливих пальців, і весь її гнів щез, неначе й не було.

— Гм... Тішуся знайомству, — додала вона, повернувшись посмішкою.

— Ви поцупили мою репліку, прекрасна Ніно.

— Авежж... я знаний злодій.

— Та ви ніби більше на боці закону? — Олег кивнув на яскраво-жовту книжечку. — Я ці оповіді пам'ятаю ще відтоді, як вони друкувалися в газеті «Молода Галичина».

— Так, а нині їх зібрали докупи.

— І вони вам подобаються?

— Дуже. — Ніна аж посвітлішала на виду. — Там така мова... правдиво львівська, стара — ніхто так більше не говорить. Крім того, відчуття причетності... так, наче я й сама — детектив! Так цікаво! До речі, я розгадала всі злочини, окрім останнього.

— А що сі стало з тотим остатнім криміналом? — старанно і не без успіху імітуючи довоєнну львівську говірку, поцікавився Сокіл. Ніна засміялася.

— Ви сталися. Збили мене з пантелику, і злочин лішився без кари.

— Ну то маю сплатити штраф. — Вишколений офіціант мов із-під землі вискочив на ці слова. — Що ви п'єте, пані Ніно? Ніби каву з молоком?..

— З молочним лікером, — уточнила Ніна, намагаючись не думати про те, що її чекає вдома, коли мати своїм носом хорта вчує від доњки запах спиртного.

Сморід пекла, чортова дівко! Горітимеш у полум'ї не-згасимому! Бісове сім'я...

Але то буде потім. Думай не думай, все одно буде. То для чого псувати собі задоволення?

— Тоді панні те саме, а мені каву по-мексиканськи, — замовив Олег і знову звернувся до неї. — Значить, полюбляєте загадки?

— Якщо чесно, то дуже. Добре відволікає від побутових проблем, до того ж тренує мозок.

— Невже в такої гарної дівчини може бути так багато проблем?

— У будь-кого вони є, пане, — серйозно відказала Ніна. — І зовнішність тут ні на що не впливає.

— Мабуть, ваша правда. Вибачте. Я дійсно нічого про вас не знаю. Але якщо ви перестанете говорити до мене «пане» і бодай один разочок назовете мене просто Олегом, я спробую дізнатися про вас якусь дещицю — без жодних питань з моого боку. А ви потім скажете, вгадав я чи ні.

— Добре, Простоолеже. — В чорних очах дівчини застрибали лукаві бісики. — Домовилися. Починайте.

— Ну, ви... працюєте, а не вчитесь.

— Це очевидно — у моєму віці.

— Властиво, вік, як такий, тут не показник. Студенти, навіть діти заможних батьків, рідко відвідують кав'яні на кшталт цієї. І тут справа не лише в цінах, а

й у стилі закладу. А ще рідше студенти прогулюють пари поодинці.

— Прогулюють?

— Так. — Їм принесли замовлення, Олег ковтнув кави з текілою, шумно зітхнув від насолоди і продовжив: — Ранок будня, розпал першого семестру. Ви сидите сама, у дорогій кав'янрі, біля вас тільки крихітна дамська сумочка, а на личку — блаженний вираз, що свідчить сам за себе: у вас вихідний.

— Відгул.

— Прекрасно. А тепер... із вашого дозволу, я вирахую, скільки вам років. Можна?

— Та будь ласка. То не є таємниця. — Ця випадкова зустріч із кожною хвилиною видавалася Ніні все цікавішою.

— Отже, те, що ви не студентка, доведено. А якщо ви закінчили вищий навчальний заклад, то...

— А якщо нижчий? — Ніна засміялася. — Що, як я маляр чи штукатур?

— Ні. Маляри та штукатури не...

— Не ходять по дорогих кав'янрях?..

— І це теж, проте насамперед вони не мають таких ніжних, білих ручок, люба Ніно. Ви займаєтесь розумовою працею, це щось таке сидяче і суто жіноче; у вас інститутський диплом, а отже, вам не менше двадцяти трьох. У вас є певний стаж роботи, радше за все на одному місці, однак він не надто великий... Вам двадцять сім. Ну як?

— Буде двадцять сім за два місяці. Браво!

Олег, жартуючи, манірно схилив голову.

— Я ще й не те вмію.

— Не сумніваюся. А те, що в мене сидяча робота, мій хребет підказав?..

— Ваша манера читати. Ви читаєте, як людина, котра увесь свій робочий час проводить за письмовим сто-

лом — книжка лежить на стільниці, і ви нахиляєтесь до неї, хоча куди зручніше піднести її до очей. Так зазвичай розглядають документи, вносять до комп’ютера дані з бухгалтерських паперів... При цьому ви мружитеся, бо стидаєтесь носити окуляри. З цього ще один висновок — у вас короткозорість. Невелика, ймовірно, дві діоптрії.

— Півтори. І знову браво!

— Ви мене перехвалите. Хоча, відкинувши зайву скромність, мушу визнати — непогано, як для людини, що вже цілий рік нічим таким не займалася.

— Яким «таким»? Хто ви за фахом?

— За фахом я філолог. А за покликанням — детектив. Від цих слів Ніні аж мову відібрало. На цілу хвилину.

— Тобто ви в міліції працюєте? — ще не остаточно прийшовши до тями, пробелькотіла дівчина. Сокіл скривився, мов оцту съорбнув.

— Таке скажете... Відколи це в нашій міліції є посада детектива?

— Я не... вибачте... то де ж ви працюєте?

— Працюю на себе. Я приватний детектив, — з нотками гордості пояснив Олег.

— *Справжній* приватний детектив?

— Справжнісінький. Навіть пістолета маю та дозвіл на його носіння. Втім, у нашему законодавстві такої професії ніби й не передбачено, та мені це не дуже заважає. У мене своя охоронно-пошукова агенція.

— Тут, у Львові?!

— Що вас дивує?

— Те, що ваша агенція, напевно, довгий час мусила обходитись без вас. Ви ж були десь за кордоном. Повернулися кілька днів тому.

Сокіл подався вперед, ледь не підім’явши під себе всю порцеляну на столі.

— Обґрунтуйте.

— Ваш голос... точніше, його модуляція. Ви говорите українською бездоганно, але так, ніби щонайменше років зо три геть нею не користувалися. Навіть ніде не чули. А ще ваш вигляд... себто одяг. Ну, те, що ви вбрані в чуже та дороге, не диво. Диво те, як ви це носите. Так, ніби в костюмі народилися. У нас, в Україні, це мало хто вміє. Навіть банкіри усілякі, директори... рафіновані, мов той цукор, а костюми на них, як на вішаках, теліпаються. А от ви — зовсім інша річ. Ви тільки не ображайтесь, але...

— Я не ображуся, — запевнив Олег. І Ніна йому повірила.

— Ви статурою схожі на боксера-важковаговика. І обличчям теж. Ви займалися боксом?

— В юності.

— Так. Добре. Я до чого веду... ви тримаєтесь, як лорд. У вас манери дворяніна...

— І зовнішність вантажника.

Ніна пекуче почервоніла: він усе-таки образився!

— Я цього не казала.

— Зате настала моя черга казати «Браво!», і цього разу вам. Я лише тиждень, як повернувся з Оксфорда.

— Ух ти! — зовсім по-дитячому вигукнула Ніна. — З того самого Оксфорда? А що ж ви там робили?

— Викладав англійську студентам, для яких вона — нерідна. Також вів підготовчі курси з історії англійської літератури для студентів із СНД. Коротше кажучи, нічого цікавого.

— Ну так, авжеж. — Несподівано для самої себе Ніна страшенно засмутилася. — Звичайно. Цікаво — це коли ти у свої двадцять шість не була ніде далі Києва і навряд чи будеш. Цікаво — це бачити отої самий «закордон» лише на мапі, а самій ходити день у день до своєї контори, порпатися в паперах, рахувати та возити до банку

чужі гроші, отримувати за це білі копійки, а потім повертатися додому, де... — Ніна затнулася. — Суцільні пригоди, стільки романтики! А усілякі там Англії, Оксфорди та Лондони — це така нудьга! Як ви там тільки пліснявою не вкрилися!

— Сам дивуюся. — Її візаві спробував прикрити долонею недоречну посмішку, проте запізно. Ніна справді була короткозорою, але не сліпою.

— Тішитесь? — гнівно спитала вона, краєчком свідомості все ж розуміючи, що обурюватися, сердитися та ображатися на Олега в неї немає жодних підстав, не згадуючи вже про права. — Що ж, тоді не буду заважати. Я й так вас затримала мимоволі, а у вас, напевно, справи. Детективні. Тільки час марнуєте.

— Ну, часу в мене вдосталь.

— А в мене — обмаль. Перепрошую, та я вже маю йти, — з цими словами Ніна підвелася і схопилася за свою сумочку, немов за рятувальний круг. — Хатні справи, знаєте... Накопичились. Ще раз дякую — за приємну бесіду та каву. На все добре.

І щойно промовивши це, Ніна з жахом зрозуміла, що їй зовсім не хочеться нікуди йти. Що їй подобається сидіти навпроти цього велетня, дивитися в його млюсні, такі південні — чомусь на думку спадає саме ця асоціація — карі очі та слухати оповідки про Оксфорд. До того ж він насправді детектив! Хіба не дивовижний збіг обставин? А комизиться вона лише тому, що й собі хоче туди, де вже напевне побував Олег. Жабка душить, якщо вже зовсім чесно... І є від чого. Англія, Шотландія, Ірландія, а ще — Париж. І Рим... їй завжди хотілося до Рима. І до Флоренції. І ще вона віддавна мріяла побачити Венецію... А ще...

Доки Ніна мандрувала у своїй уяві всіма світами, що їх лише могла згадати, чемний Сокіл, що теж підвівся, щойно дама зірвалася на рівні ноги, отримав прекрасну

можливість досхочу помилуватися нею в повний зрист. Дуже струнка, не надто висока, з тоненькою талією, до якої спадало темно-каштанове пряме волосся. Ще витончені, гарно окреслені вилиці, високе чоло, дві стрімкі стріли чорних брів, маленький прямий носик, рожеві й без помади, вишукано вигнуті вуста, шкіра, мов свіжі вершки, і очі... Таких очей Олег не бачив ніколи в житті. Ніколи і ні в кого. Він бачив темно-карі — сам такі мав, бачив світло-карі, зеленувато-карі, але ще жодного разу йому не траплялися чорні. Зовсім чорні. Як втілений морок. У них навіть зіниць не видно, сама безмежна ніч. Наразі — вкрай сердита, чимось розгнівана ніч. Але яке це має значення? Жінка без перцю, як медовик без меду. І вона вагається. Це чудово. Сокіл давно опанував мистецтво обертати всі коливання чарівних дівчат на свою користь. А тут користь могла б бути подвійною. Бо цілком очевидно, що Ніна — обліковець. Бухгалтер, касир чи економіст — байдуже. То все різні ярлики для однієї суті. А отже...

— Чи дозволите скласти вам компанію?

Ніна здригнулася, повернувшись до реальності прямо з Австралії. Точніше, із Сіднея. Кілька разів кліпнула повіками, наче із жалем проганяючи свій найсолідший сон.

— Прошу?

— Чи можу я провести вас додому?

— Я... так... ой, ні... краще не треба. — Доки вона вигадувала найбільш ввічливу причину відмовитися, Олег сам висунув версію.

— На вас чекає ревнивий чоловік?

— Хіба дедукція та відсутність на моєму пальці шлюбної обручки не сказали вам, що я не маю чоловіка? Просто я... волію прогулятися сама.

— Гаразд. Бажання пані — закон для мене. Але лишіть хоча б номер телефону, за яким вас можна знайти. Я наполягаю.

— А для чого вам мене шукати? — спітала Ніна дурне і зашарилася. Олег усміхнувся.

— Ще кави вип'ємо. То як?

— Як хочте, — Ніна порилася в сумочці, вивудила звідти візитку крамниці, де вона працювала, та ручку і написала на звороті ряд цифр. — Мобільний. По восьмій вечора вимикаю, щоби не турбувати маму, тому...

Сокіл явно здивувався, але обмежився тим, що кивнув і проказав:

— Зрозуміло. Тоді давайте я вас наберу прямо зараз, а ви збережіть мене в своїй пам'яті. Добре?

— Збережу, — запевнила Ніна і відчула, що знову червоніє. — Неодмінно.

* * *

Насправді додому вона повернулася лише увечері. Повертатися не хотілося, але який у неї був вибір? Хіба що робити це якомога повільніше.

Зараз Ніна брела тихою вуличкою з кумедною назвою Під Дубом, звідки до її будинку залишалося всього нічого — лише завернути за ріг. Вечір видався тихим, затишним і навіть трішки сонячним — зранку, коли вона зі своїм несподіваним знайомцем сиділа в кав'янні, зарядив дрібний дощик, котрий із нерівною періодичністю нагадував про себе протягом цілого дня, та от хвилин за десять до заходу сонця світило нарешті визирнуло з-за хмар і від душі розмалювало все навколо охристо-жовтою фарбою. Це золотаве забарвлення перетворило й без того казковий Львів на щось зовсім потойбічне. Ніна звично милувалася містом, доки рухалася пішки від центру, та чим близче до домівки, тим важче ставало на душі. А коли крокувала уздовж порепаної й побитої часом рудої стіни будинку № 8 на розі Єрошенка і Джерельної, в якому мешкала, відчайдушно схотілося розвернутися

і втекти кудись... хоч би й до того детектива. На каву. Якщо він буде не проти. Варіант не гірший... та що там, значно кращий, ніж те, що чекає на неї під таким милим поняттям, як «повернення додому». Додому... а де це? В її уяві? На іншій планеті? Посередині «ніде»?

Ніна штовхнула облізлі двері свого під'їзду, і всохлий від часу шматок темно-бордової фарби впав їй на спідницю. Звичним жестом Ніна струсила його на асфальт і переступила поріг, одночасно намацуючи вимикач на стіні — у парадному було темно, як у льосі. Від сумних роздумів, що вже звично ятрили серце, але нічому не допомагали, на очі дівчини навернулися слози, і майже в ту ж саму мить під стелею заблизька крихітна підсліпувата лампочка. Сердито труснувши головою — не приведи боже, мати побачить близьку вологі доріжки на щоках, — Ніна піднялася рипучими дерев'яними сходами на другий поверх. Знизу підбиті залізом, з пощербленими дошками, старенькі сходинки слухняно прогиналися під її приреченими кроками. Ось і квартира. Обтягнуті яскраво-синім дерматином та оббиті цвяшками «під бронзу» двері, пожовкла від часу та лискуча, як обгризена собакою кістка, пластикова ручка під замковою шпариною, номер «3», що тримається на чесному слові десь угорі, біля одвірка, сіра крапка дзвінка, що вже зо два роки не працює — до Ніни занадто часто ходила подруга, і люба матуся, котру дратувало те *безкінечне* (раз на день) дзеленчання, якось просто вирвала провідки від дзвоника зі стіни, як-то кажуть, з м'ясом. Стукати у двері також заборонялося під загрозою скандалу масштабів гніву Господнього — принаймні, це стосувалося Ніни. Все її життя нині складалося з цілої низки різноманітних заборон та підпільних способів їх порушення.

Ласкаво просимо до пекла. Облиште будь-яку надію, ви, що входите сюди.

Ніяких особливих надій і не було. Ніна відімкнула двері й увійшла у вузький, пропахлий чимось прокислим коридорчик. Механічно скинула туфлі, вслухаючись у завивання, що лунали з великої, материної кімнати. Жіночий голос — «годувальниці» — та незнайомий чоловічий зливаються в істеричні голосіння з регулярним згадуванням Всешибського. Черговий сеанс зв'язку з Богом — вірніше, з істотою, яку матуся вважала за Ньюго. Залишалося сподіватися, що коннект якнайшвидше увірветься.

Ніна увійшла до власної кімнатки, вогкої келії розмірами два на чотири метри, зі здутими шпалерами із потрісканою стелею. Жбурнула сумочку на стілець, роздягнулася, затрималася біля вікна, задумливо дивлячись, як відблиски червоного сонця перестрибують з вікна на вікно потяга, який якраз проходив по насипу неподалік від будинку, а потім плюхнулася на рипливе ліжко й втомлено прикрила очі.

Так далі не можна. Бо ще трохи, зовсім трішки такого життя — і вона поїде звідси на Кульпарківську. Сама, добровільно, зі змінною білизною та торбою сухариків. І та, друга божевільня виявиться куди більш затишною та привітною, аніж ця, перша. Поза сумнівом. І годувати там будуть не гірше. Просто — там будуть годувати. Хоч як-небудь. Бо тут мати, що дорікає кожним шматком хліба, купленим на доньчині гроші, годує здебільшого словом Божим. Сильно перепеченим або недовареним чи дрібно пережованим, але тільки ним. Святым Письмом.

Це почалося давно — так давно, що Ніні здавалося, ніби це було завжди, ніби їй лише наснилася смішливі, струнка, сіроока матуся, гарна, як квіточка; матуся, що шалено балувала доньку, не спускала її з рук, вчила читати і радо вислуховувала маленькі секрети маленької ж Ніни, на зразок того, як їй подобається Василько

із сусідньої групи і яка сувора в дитсадку нянечка. Та мама пішла в небуття із сірим димом осінніх туманів, але коли і чому це сталося, ніхто вже не пам'ятав. Натомість в родині Малишків з'явилася суха, мов тараня, жінка, з тьмяними, як свинцеві кульки, зіницями, стиснутими у дрібну риску вустами і незмінною Біблією в руках. Жінка, що через кожне слово згадувала пекло, а через два — Страшний суд, у якої Великий піст тривав триста шістдесят п'ять діб на рік, а святкування дня народження, Нового року і навіть Різдва зводилося до нагадувань про швидкоплинність людського життя і, як наслідок, про жадану зустріч із Творцем. Ця жінка вимагала від Ніни шани, а від чоловіка — грошей і повної відсутності гріховних думок про їжу, питво та виконання подружніх обов'язків. Вона юрбами водила додому якихось «брать» та «сестер», невиразних, як і сама, зате із більш ніж виразним бажанням «розжитися десятинкою». Десятинка досить швидко стала четвертинкою, потім — половиною, і дуже скоро єдиною завадою прагненню матері продати квартиру, а гроші віддати на користь «святої церкви» стала неповнолітня донька. А щойно Ніна досягнула повноліття, як мати, проклинаючи всі нездалі українські закони («тільки Бог пастир мій, і Йому одному коруюся»), що веліли приватизувати житло рівними частками на всіх прописаних у ньому мешканців, таки перевела їхню крихітну двокімнатну квартиру у глибоко огидну її приватну власність. Так що формально Ніна володіла двадцятьма квадратними метрами загальної житлової площі. А фактично — не мала нічого.

Першим не витримав тато. Складавши у валізу свій нехитрий скарб, він пішов якраз у день Ніниного п'ятнадцятиріччя. Донька дивувалася, що він витримав так довго, і сердилася, що він лишив її, не взяв із собою. Він покинув її на милість монстра в жіночій подобі, а

сам згодом одружився, народив ще двох дітей і жодного разу не поцікавився, як там Ніна, чи не треба їй чого. Але дівчина і це пережила, хоча боліло дуже. У батька було *нормальне* сімейне життя. Ніна відчувала, що потроху божеволіє.

Від сумних спогадів закортіло поплакати, але потурати таким бажанням Ніна не звикла. Підвівшись, вона підійшла до металевого рукомийника, що висів на стіні, жахаюче убогий зі своїми чорними плямами на жовтій емалі, і увімкнула мідний кран, схожий на дзьоб шуліки-інваліда. Там щось гучно пирхнуло і відразу перетворилося на утробне рохкання, за яким будь-який львів'янин безпомилково впізнає рідну домівку та відсутність води. Мати, котра, судячи з голосів у коридорі, щойно попрощалася з черговим «братором», залетіла до кімнати Ніни, мов той хорт, що зачув зайця.

— Де ти линдалася, шльондро? — гаркнула вона без передмов. Дипломатія ніколи не входила в перелік християнських чеснот, затверджений для Олени, вочевидь, самою Небесною канцелярією. — Я дзвонила тобі на роботу, там сказали, що в тебе відгул! — Останнє слово люба ненька виплюнула, як матюк. — То де це ти гуляла, га? Чого мовчиш, сатана? Що це за гульки на цілий день, я тебе питаю? У пелені принести хочеш?!

Логічний ланцюжок, вибудуваний матір'ю між відгулом і нагуляною дитиною, як завжди, вражав своєю бездоганністю.

— Звідки це ти дзвонила? — у свою чергу поцікавилася Ніна, кинувши короткий погляд на свій старенький комп'ютер. Років зо два тому на роботі їй подарували зовнішній модем, і дівчина на радощах підключилася до Інтернету. Зв'язок був жахливим, картки дорогими, та що всі ці дрібні прикрощі могли значити для тієї, якій

відкрився цілий світ! Перший місяць, доки Ніна вчилася користуватися Інтернетом, вона взагалі виходила з дому лише для того, щоби дістатися до роботи. Потім ще місяць насолоджувалася віртуальним спілкуванням із цікавими та вільними людьми, старанно оминаючи сумнівні компанії, однак якогось дня їй не пощастило. Ніна зайдла на якийсь суперечний бухгалтерський сайт, де, як на гріх, блимав баннер — вродлива напівоголена дівиця, вся в мереживах — реклама магазину жіночої білизни. А мати якраз зайдла до Ніни в кімнату і побачила ту кралю. Картинка була цілком пристойною, із цим погодився б навіть Папа Римський, та Олену ледь шляк не трафив. Модем якийсь дуже недовгий час слугував матері в якості батута, а телефонні дроти спіткала доля дзвінка. Тепер Ніна використовувала комп'ютер тільки для роботи, точніше, для підробітку — вела на ньому бухгалтерський облік для сусіда — приватного підприємця.

— З вулиці. Баки мені не забивай, — огризнулася турботлива ненька. — Говори, де тебе чорти носили?!

— Я просто милувалася містом, — терпляче та безнадійно, як говорить людина, наперед знаючи, що її не почуто, пояснила Ніна.

Мати навіщось шарпнула комірець запраного до повної втрати кольору байкового халата — наче воїн, що перевіряє надійність кольчуги, — і кивнула з удаваним розумінням:

— Так, авжеж. Чом би й ні. Цілий день, з ранку до ночі. Є чим милуватися! Натовпом грішників, за якими пекло стогне-побивається, у гнізді пороку. Ну то як, знайшла того, перед ким варто ноги розсунути?

— Мамо!!!

— Що таке? Правда очі коле? Ну, давай уже, зізнавайся, з ким сьогодні мала гріх?! Як його хоч звуть? Чи спитати забула?

Ніна відчула, що ще трохи — і вона уперше в житті вдарить живу істоту.

— Так, не спитала. Вир пристрасті, знаєш, — повільно, мов жуючи камінці, промовила дівчина, а подумки додала: «Хотіла б я, щоб це було правдою. Бодай би знала, за що караюся». — Йди вже звідси, мамо. Бо я за себе не відповідаю.

— А я відповідаю — за тебе, — пискнула Олена, б'ючи себе в груди сухорлявим кулаком, та все ж позадкувала до виходу — спасибі й на тому. — Перед Богом відповідаю! За душу твою пропащу! Ось понесеш ти у гріху, що тоді буде?! Я скажу тобі що! Ти або байстрия на світ вродиш, або, скорше за все, на аборт побіжиш! Ти вбивцею станеш, чуєш мене, сучко? А кара за гріх — смерть! Таких, як ти, самих убивати треба! Нищти, щоб і сліду вашого на землі не було...

Ніна таки не втрималася — крокнула вслід за нею й з усіх сил штовхнула свою біологічну матусю в груди, пришивши її рух. Та з вереском вилетіла в коридорчик, запуталася у власних капцях і, врізавшись спиною у вихідні двері, повільно осіла на підлогу. У круглих очах-цибулинах нарешті відбилося щось, окрім маніакального фанатизму. Здивування і страх. У відповідь на цей погляд Ніна лише грюкнула дверима до кімнати так, що зі стелі полетіли шматки штукатурки.

— Ще трохи, і я таки стану вбивцею, — прошипіла дівчина дверям. — І першою вб'ю тебе.

А потім, коли з-за рятівної деревини почулося ображене схлипування та шаркання кроків, що віддалялися, безсило опустилася на долівку.

І заплакала.

* * *

— Значить, справи такі, — почав Гарберг і зісмикнув саван, відкриваючи тіло для огляду.

Пасків відсахнувся. Тут, у цій холодній і просмердлій ідко-солодким кахельній кімнаті, під блимаючим світлом денних ламп трупи чомусь завжди виглядали куди гірше, аніж на самому місці пригоди. Тіло, яке зовсім нещодавно було Сніжаною Доброхот, не належало до винятків. Шкіра вже пішла синюшними плямами, розпанахана грудна клітка в усій красі щирилася схожими на зламані зуби шматками ребер, а порожні очниці видавалися широко розплущеними чорними очима, які вже не закрити. Вигляд такий само жахливий, як і в двох попередниць. Трупи, напевно, єдина у світі річ, до якої не звикаєш... принаймні, більшість людей на це неспроможна, подумав Пасків, глянувши на Гарберга, який незворушно обійшов стола і припідняв голову покійниці.

— Почнемо звідси. Як я й казав, маємо черепно-мозкову травму від твердого й тупого предмета, ймовірно молотка. Майже квадратний отвір приблизно чотири на чотири сантиметри ось тут, на потилиці. — Судмедексперт трохи повернув голову набік, але Пасків не відчув жодного бажання нахилятися, аби вивчити отвір детальніше. — Всередині рани виявлено шматок шкіри голови з волоссям і дрібні уламки кістки. Травма спричинила субарахноїдальний крововилив...

— Тобто її вбив цей удар? — увірвав Пасків занурення в терміни.

— Ймовірно, що так. Хоча й не одразу. Але до того, як її почали чикрижити, жертва вже напевно була мертвовою. Орієнтовний час смерті — між п'ятою й шостою уchorашнього вечора. Ага, ще — судячи з отвору, вбивця правша.

— Ще щось спільне з попередніми жертвами є?

— Знаряддя вбивства, майоре. Я не скажу напевно, що це за штуки, але вони дуже гострі й орудували ними ідентично в усіх випадках. Очі вийняті чимось типу ве-

ликового гачка — тобто це, ймовірно, була якась вигнута залізяка. Можливо, загострений медичний пластиначатий гачок, можливо, щось інше. Важко сказати. Може, вбивця сам винайшов цю хріновину.

— Далі.

— Із серцем простіше. Я це бачу так — спочатку на грудях жертви вирізали клапоть шкіри, щоб намітити місце для цієї... гм... операції. Потім, аби пробити ребра, до них приставляли щось на кшталт заточеної стамески, по якій вдаряли молотком. Так і виникла оця дірочка, — Гарберг для виразності провів по краях рани пальцем у гумовій рукавичці. — Тобто діяла людина, яка точно знає, чого хоче і як цього досягти.

— Стамеска, значить? — задумливо почухав підборіддя Пасків.

— Не виключено. Діставшиесь серця, вбивця вирізав його ножем або скальпелем. Так що в цього м'ясника непоганий інструментарій, як мінімум з трьох предметів. Шукайте серед медиків, слюсарів, електриків... одним словом, тих, хто працює із залізяччям.

— Це не надто зважує коло пошуків, — пробурмотів Пасків. Гарберг у відповідь скривив вуста в сардонічну гримасу.

— Ну, принаймні, можете не трусити бібліотекарів, письменників та бабусь — божих кульбабок.

— Щиро дякую, Саничу, саме так я і вчиню. Щось ще цікаве?

— Є дещо. — Гарберг знову посерйознішав. — На відміну від двох інших жертв ця була вагітна.

— Ва... що? — витріщився Пасків.

— Еге ж. На третьому місяці. Так що тут у нас виходить подвійне вбивство. Має це якесь відношення до мотивів чи ні — це вже ваша справа. Свою я зробив.

— Так, — машинально відказав Пасків і відчув, як промовлене фахівцем слово зав'язло в мозку, як доісторична муха в деревній смолі.

Вагітна.

«Це вже занадто», — рішуче подумав він.

Тепер це зайдло занадто далеко.

* * *

Ранок третього дня у Львові для Сокола почався з незвичної метушні. Олег, що завжди канонічно починав день не інакше як з філіжаночки запашної кави та свіжої преси, мусив забути про свої, як сказала мама Катя, «оксфордські замашки» і, зірвавшись на рівні ноги о пів на сьому, бігти до одного скаженого, проте досить відомого художника, свого доброго знайомця, що вже років двадцять малював велими самобутні пейзажі — для душі, а для гаманця — вивіски, таблички та іншу рекламну продукцію для вибагливих клієнтів, які бажали отримати річ, створену людиною, а не бездушним механізмом. Причому всі замовлення майстер пензля приймав лише дві години на добу — з шостої до восьмої ранку, і з цього правила не було жодних винятків. Коли він малював, узагалі ніхто не бачив, та для Олега більше важив результат, а вивіски в Остапа завжди виходили оригінальними і, що називається, брали за живе. Принаймні, ніхто не залишався байдужим. Майстерня Остапа знаходилася на вулиці Вірменській, і сам він був на якусь частку вірменином, та найбільше — громадянином світу. Олегу він зрадів, від усієї душі намагався напоїти детектива розчинною кавою і відрадити від «тої авантюри». Обидві спроби зазнали фіаско. Сокіл вперто бажав замовити вивіску ручної роботи, яку до того ж можна було почепити на розі будинку.

— Тю, та зробимо. Усе, що забажаєш, — примовляв Остап, примурженим оком розглядаючи замацаний па-

пірець, на якому значилося: «*Охоронно-пошукова агенція «Деррік». Слід взято*». — Зобразимо хоч лупу, хоч мікроскопа, а хоч самого Холмса разом із Ватсоном. Справа техніки. Тільки навіщо воно тобі, чоловіче? Дарма гроші марнуєш. Сам знаєш, скільки я беру, і то без жодних знижок. Але що воно за бізнес — пошукове бюро, га? Що ти в нім заробиш?

— Ти малюй, Остапчику. Дуже швидко. А решта — то мій клопіт.

Остап кивнув.

— Як знаєш. Та не забудь, що дуже швидко буде дуже дорого.

Підживлений цією оптимістичною заявою, мов електричним струмом, Сокіл поїхав до меблевого салону, хазяйкою якого була мамина старша сестра. Тітка Аля дуже любила небожа, а те, що мешкала вона у квартирі над салоном, дало їй змогу безболісно відкритися о сьомій ранку. Хоча вантажники, що снували за скляними вітринами магазину, стосовно цього мали іншу думку — ту, котра складалася з нецензурних слів і безпомилково читалася на їхніх зім'ятих та припухлих лицах. Олег згадав охайніх, чистих, вбраних у сині фірмові комбінезони юнаків, які завозили меблі до його квартири в Оксфорді, і з несподіваною втіхою подумав, що деякі речі та явища ніколи не міняються.

— Що за поспіх з фотелями? Що в тебе горить? — Тьотя Аля, незважаючи на ранню годину, була вбрана, як до театру, і курила тонку дамську сигарету. — Так клієнти сунуть, жи не маєш, куди їх садовити?

— Ось наведу в агенції лад, і посунуть, — рішуче запевнив Олег. Тітка усміхнулася.

— Що ж, певність — половина успіху. Ти не думав шпалери переклеїти у своєму бюрі?

— Ще вчора зроблено, — посміхнувся Й Сокіл, насолоджуючись тьотиною говіркою. Як же він скучив за цим

львівським балаком! — Майстрів найняв. Донині мали просохнути. Шпалери, маю на увазі...

— Часу не гаєш, дотепнику. То добре, — тітка Аліна кивнула сама собі. — Що конкретно хочеш брати з умеблювання?

Сокіл поліз у нагрудну кишеню, і хвилин за сорок усі елементи із складеного ще вчора списку були вибрані, схвалені й викуплені. А ще за годину столи, стільці й м'які крісла разом із самим Олегом доставили на вулицю Коцюбинського. Лупибатько з Радою спостерігали за вивантаженням з роззвяленими ротами. Коли нарешті останній предмет майбутнього інтер'єра полишив фургон, секретарка сумно похитала головою до Олега, котрий гордовито підійшов до них.

— Шефе, невже ви перетворилися на божевільного мільйонера?

— Ні, Радочко, всього лише на ексцентричного ентузіаста. А тепер, — звернувся він до Бориса, котрий, спостерігаючи за цими швидкісними змінами, якось нервово жував цигарку, — гайда совати меблі.

Перший з моменту повернення Олега клієнт прийшов до агенції того ж дня по обіді, коли Сокіл з Борисом якраз закінчили перестановку в офісі. Про його появлі сповістив дзвоник, якого Олег власноруч приладнав до входних дверей, аби жоден з відвідувачів більше не застав левів приватного розшуку із задертими ногами перед телевізором. Коли той дзенькнув, Лупибатько здивовано глянув на шефа:

— Це що... фен-шуй якийсь?

Сокіл лише хитро підморгнув і рушив до дверей, плачуночи зустріти гостя на порозі. За мить той з'явився, і Олег виявив, що знає цю людину.

— Пане Ратушний?

— Привіт, Олеже, — кивнув платиново-сивий чоловік років п'ятдесяти, що увійшов до офісу і простягнув руку для вітання. Петро Антонович Ратушний, генеральний директор мережі львівських автосалонів. За чутками, один з найбагатших людей міста. Кого Сокіл найменше очікував тут побачити, то це його. — Ось, дізnavся вчора, що ти повернувся.

— Так. — Сокіл міцно потиснув руку Ратушного, старайчись нічим не виказати своєї розгубленості. — Радий зустрічі.

— Навзаєм. — Петро Антонович окинув кабінет Олега яструбиним оком. — Бачу, справи в твоєї контори йдуть добре. Цвітеш.

Борис Лупибатько закашлявся, потім зиркнув на боса і непомітно вислизнув з кімнати.

— Та, власне, поки що лише готую ґрунт, — повів племчима Олег. — Оновлюю потрошку. А ви по справі, чи?..

— Так, Олеже. По справі. На жаль, по справі. Я можу сісти?

— Так, звичайно! Проходьте, сідайте. — Сокіл широким жестом вказав на одне з новопридбаних м'яких крісел, а сам виразною гримасою в бік кавоварки наказав Раді заварити кави і пройшов за свій стіл. — Чим можу допомогти?

— Читав сьогоднішню пресу? — похмуро поцікавився Ратушний.

— Власне, ні, ще не встиг.

Той витяг з кишені плаща згорнути вчетверо ранкову газету й кинув на стіл.

— На першій сторінці. Продовження на третій.

Олег розгорнув газету й оглянув першу полосу. Прогнорувавши черговий політичний скандал, що займав більшу частину сторінки, зосередився на другій статті.

«ПІД ЛЬВОВОМ ЗНАЙДЕНО ТРЕТЬЮ ЖЕРТВУ НЕВІДОМОГО ВБИВЦІ.

Схоже, околиці міста Лева стали улюбленим місцем полювання на людей таємничого маніяка. Вже втретє за останні чотири місяці молода жінка стає жертвою безіменного психопата, і втретє злочинець лишається невпійманим. Маємо надію, тимчасово.

За повідомленням прес-служби Головного управління МВС України у Львівській області, вчора, 15 вересня, на території Крукеницького лісництва було виявлено труп Дорохом Сніжані Олексіївни, 1982 р. н., непрацюючої. За висновками медекспертизи, причиною смерті стали численні рани, не сумісні з життям. Тіло дівчини спотворено, подібно до двох інших жертв — Ратушної Оксани Семенівни, 1962 р. н., що була знайдена вбитою у Львові 25 липня цього року, та Стецюк Мирослави Володимирівни, 1973 р. н., яка стала першою здобиччю вбивці й чиє тіло було виявлене 17 травня в парку «Шевченківський Гай». Уже не залишається сумнівів, що всі жінки загинули від рук серійного маніяка — на це також вказує...»

— Номером два була моя дружина, — раптом промовив Ратушний тримтячим голосом, а потім схлипнув і затулив обличчя долонями. Сокіл здивовано відірвав погляд від газети. Рада, що якраз неслася на таці дві пару-ючі філіжанки кави, ніяково зупинилася в центрі офісу, й Олег зробив очима знак залишити все в нього на столі.

— Будь ласка, розкажіть мені все, що збиралися. — Він швидко продивився решту статті на третій сторінці, де репортери будували здогадки, а прокурор клятвено запевняв, що слідство вже вийшло на вірний шлях і вбивцю ось-ось вполюють. Нічого собі новини. Це ж учора... дівчину знайшли учора, рано-вранці. Лише за кілька годин до того, як він сидів у кав'янрі зі своєю новою

знайомою Ніною. І можливо, того дня, коли повернувся до Львова, бідолашна Сніжана була ще жива. Прокрутити це в голові, Сокіл нервово пересмикнувся. Тепер вже приїзд до рідного міста не видавався такою світлою подією. Так, дрібні злочини трапляються практично щодня... та не щодня з'являються серійні вбивці — особливо в тихому Львові. Відносно тихому, та все ж... І тим більш неприємно, що твоє повернення додому майже збігається в часі з чиєюсь смертю від рук такого психопата.

Трусонувши головою, Сокіл вийшов із задуми. Його власні відчуття зараз не грають ніякої ролі. Те, що дружина Ратушного стала однією із жертв, було куди більшим шоком. До того як полішити Львів, Олег двічі бачив цю жінку, з них один раз спілкувався наживо, і спогади про неї залишилися сuto позитивні. Як таке могло статися?

І чому ж це мати, яка завжди все про всіх знає, нічого йому не сказала?

Ратушний між тим знову опанував себе. Голос більше не тремтів, а очі не блищають. Прочистивши горло, він сказав:

— Дідька лисого вони його впіймають, Олеже. В них досі немає ані мотивів, ані чиїхось свідчень, ані зачіпок — нічого. До цього дня мене вже нагодували обіцянками так, що блювати тягне. Тому я прийшов до тебе.

— Пане Ра...

— Зачекай. Ти просив розповісти — я розповім. Оксана, моя дружина, зникла двадцять третього липня, у понеділок. Не повернулася додому з роботи. Вона працювала в невеличкому бутіку, хоча могла, власне, й не працювати, грошей вистачало. Я казав їй, наполягав, та Оксані хотілося «роботи для душі», як вона це називала. Ось до чого це призвело... Так от. Вона часто засиджувалася там довше за всіх, працювала з документами, все таке, але максимум до десятої вечора. Та й то завжди

мала звичку в таких випадках передзвонювати мені. Цього разу після десятої Оксани не було — ані її самої, ані дзвінка. Я спробував набрати її — безрезультатно. «Абонент не відповідає». Тоді почав обдзвонювати всіх її підлеглих, подруг і так далі. Дівчата з бутіка казали одне й те саме — вони пішли додому, вона залишалася в офісі, але начебто теж починала збиратися. Наші ж спільні знайомі взагалі її того дня не бачили. Що мені залишалося? Я поїхав до бутіка.

— Що з'ясувалося на місці? — Сокіл посунув тацю з кавою ближче до Ратушного і взяв одну філіжанку собі.

— Її там не було. Магазин зачинений, світло вимкнене, сигналізація працює. Одним словом, з бутіка вона вийшла. І зникла.

— Тобто?

— Її «хонда» була на місці. Стояла на парковці біля входу. Навіть якби машина не завелася — а з нею було все гаразд, — Оксана передзвонила б мені, щоб я її зібрали, або ж сама дісталася б маршруткою, і в будь-якому випадку за півгодини була б у дома. Ні того ні іншого не сталося. Вийшовши з магазину, вона просто зникла. Хтось її перехопив.

— Ви подзвонили в міліцію?

— Еге ж, подзвонив, трясця їм. Лише задля того, щоби почути анекдот про невірних дружин у супроводі дурного гигикання. Я таки заїхав у відділок, дав черговим чортів і написав заяву... але Оксані це вже не допомогло.

Її знайшли ранком двадцять п'ятого в одному з дворів-колодязів. Знайшли гицелі, що на світанку відловлюють бродячих псів. — Голос Ратушного знову здригнувся, і Олег побачив, як міцно той стиснув кулаки. — Там, у тому дворі, стояло старезне дране крісло, і от мою

Оксану знайшли якраз у ньому. Вона сиділа там... гола... в неї вийняли очі, і...

Він не зміг продовжувати — зціпивши зуби, свердлив поглядом підлогу й боровся зі слозами, що знову підкотили до очей. Олег мовчки чекав. Раптом відчувши біль у правій долоні, розтиснув пальці й побачив, що продавив нігтями шкіру ледь не до крові. Чомусь не здивувався.

— Олеже, — знову заговорив Ратушний, і цього разу дивився просто йому у вічі. — Я розумію, що вже ніщо її не поверне. Моєї дружини на цьому світі більше немає. Та цю тварюку треба викрити хоча б заради тих, хто ще може потрапити йому до рук. Ти єдиний, кому я довіряю його кого можу просити. Дізнайся, хто це. Знайди його, доки не пізно.

— Пане Ратушний... Петре. Я не можу офіційно розслідувати вбивства...

— Я не прошу тебе розслідувати вбивство, Олеже. — Очі Ратушного знову висохли, і тепер їх погляд був схожий на гостре лезо. — Я лише прошу тебе знайти людину... якщо її можна так назвати. Людину, яка інколи бавиться вирізанням сердець у жінок. Я навіть не буду вимагати затримувати її. Якщо ти дізнаєшся хоча б ім'я паскуди... просто подзвони мені.

— Я...

— Цій дівчині було лише двадцять п'ять. Вона має стати останньою. Про гроші питання навіть не стоїть. Я відразу плачу аванс, ту суму, яку ти мені називаєш, і решту... скільки скажеш... а ти встановлюєш ім'я того, хто це зробив. Ми домовилися?

Йому допоміг зважитися випадково схоплений погляд Ради. Він неначе промовляв з іншого кінця кімнати: «Ні, шефе, не лізьте в це, не бавтеся з вогнем, то дуже небезпечна справа, ви ж це знаєте?

Але, окрім вас, її ніхто не зробить».

Ніна покрутила в руках гаманець, наче ілюзіоніст, що прагне привернути увагу глядачів, і зазирнула туди ще раз. Фокус не вдався — гроші не з'явилися. У відділенні для купюр соромливо червоніла самотня «десятка», а до зарплати лишився тиждень. Добре, хоч на роботу можна ходити пішки, усього двадцять хвилин, та ще й стари-ми вуличками — їздити такими просто гріх. Однак про каву доведеться забути. Не кажучи вже про тістечка та цукерки. Прикро.

«... Та невже? — спитало щось єхидне всередині неї. — То поясни хоча б сама собі, на біса ти купила ту сріблясту міні-спідницю в тіткі на Krakівському ринку? Ще пожертувала для цього обідньою перервою... кому це ти хочеш сподобатися?»

«Ніні Малишко», — сердито подумала дівчина і безжально обірвала цей внутрішній діалог. Може, й справді не варто було ось так викидати останні гроші, та з іншого боку... коли вона востаннє купувала щось для себе? Не тому, що потрібно, а тому, що кортить? Якщо не враховувати каву, то вже років зо два такого точно не було. Тому — нічого. Один раз можна.

Ніна кинула порожній гаманець у порожню ж сумку й підвелася. Час йти в те кубло, де вона живе. Ще раз приміряти обновку, заварити собі чаю, якщо заварка лишилася, і, гріючи об горнятко вічно холодні долоні, знову подумати про те, яка ти гарна і яка нікому не потрібна. Що ж, принаймні, у неї є...

— Нінчику, — збуджена до краю, продавщиця Галя зазирнула в комірчину, що була для їх книгарні бухгалтерією, — там тебе якийсь пан питає. Такий високий некрасивий здоровило. Вийдеш до нього?

— Так.

До нього, за нього... я вже на все згодна.

— Що за один? — Галина і не думала звільнити Ніні шлях, бовванючи між одвірків, як сто кіло суцільної цікавості. — Давно знаєтесь?

— Уже десять літ. Я його з тюрми чекала. Учора відкинувся.

Галя зойкнула і притьмом кинулась до зали — мабуть, охороняти свій крам від зазіхань злодюги. Ніна ж трохи подумала, а потім, прикривши двері, рішуче стягнула стару спідницю і похапцем вбралася у своє придбання. «Хоч щось добре», — подумалось їй.

Коли Ніна підійшла до Сокола, той гортав тлустий англійський словник і не відразу помітив її. Вона кашлянула, привертаючи увагу. Олег озирнувся й поклав книжку на місце. Серце Ніни застрибало десь біля горла, та вона все ж помітила, що вигляд у Сокола не надто веселий.

— Е... який сюрприз! — Це все, на що її вистачило.

— Сподіваюся, приємний?

— Могли б і не питати. Ви засмучені чи мені здається? Щось сталося?

— Ні, тобто... це по роботі. Взявся за досить складну справу. Але я прийшов з іншого приводу.

— А як це ви мене знайшли? — бовкнула розгублена Ніна, та за мить ляснула себе по лобі. — Вибачте. Щось у мене голова сьогодні геть не варить, мабуть, на дош... Візитка, так?

— Еге ж, вона. Ви маєте хвилинку?

— Для чого саме?

— Для кави та цікавої пропозиції.

Зайнтригована Ніна кивнула, Сокіл галантно підставив їй руку, і під пильним поглядом Галі вони вийшли з книгарні, як найсправжнісінька пара. Це було дуже приємно. Втіхи додала й коротка прогулянка вечірнім Львовом з його медовими сутінками, і маленька кав'ярня, де варили напрочуд смачну каву з корицею, але найбільше Ніну потішила пропозиція Олега.

Працювати в детективній агенції? Про таке вона могла тільки мріяти, і байдуже, що їй пропонували стати усього лише бухгалтером, а зовсім не приватним сищиком. Та для годиться дівчина все ж спробувала засумніватися:

— Я не певна, що впораюся. Я ж лише касир.

— *Бухгалтер-касир*, а це різні речі. Ви на звітах знаєтесь?

— Ще б пак! — відказала вона, згадуючи свого головного бухгалтера, сухуватого і баньката, як вобла, чоловіка років шістдесяти, що з'являвся в магазині від сили раз на тиждень, ліниво гортав піднесені Ніною папери і, не читаючи їх, розписувався в потрібних місцях. — Лихо навчило.

— От і добре. Тобто погано, що лихо, однак те, що ви тямите в усіх цих «дебет-кредитах», просто клас! Простотаки відповідь на мої молитви. Як скоро зможете стати до роботи?

— Ну, за законом — за два тижні.

Олег спохмурнів.

— А скорше ніяк? У нас там такий завал у паперах, що аж податкова погрози шле. Бачте, за моєї відсутності мій помічник Борис Лупибатько складав звіти сам, а він і досі всі податки вважає здирництвом та плутає їх між собою. Йому що ПДВ, що збір на землю... А на бухгалтера тямущого бракувало коштів. Ви не хвилюйтесь, насправді нічого складного там немає, у нас самі послуги, та й з тими негусто, але хочеться нарешті усьому дати лад.

Ніна замислилася — вона й сама воліла б якнайшвидше взятися до справи за обіцяні добрі гроші... ну, й від симпатії до свого нового шефа теж.

— Можемо зробити ось як — я завтра ж напишу заяву про звільнення, а ті дні, що я їм заборгувала, відпрацюю по суботах. До банку замість мене може й Галя їздити... Одним словом, спробую все владнати полюбовно. Гадаю, вони погодяться.

— Ви мене втішили, — зрадів Сокіл і, видобувши з кишенні піджака купюру в двісті гривень, поклав її на стільницю. Ніна здивовано підвела брови.

— Ваш аванс, — відповів він на це німе питання. — Вам же напевно щось придбати треба буде — бланки там різні, ручки, калькулятор, зошити... Ось на це ще сотня, — до Лесі Українки приєднався Кобзар. — Як грошей забракне, не соромтеся, кажіть. Нашу адресу ви тепер знаєте, так що чекаємо вас завтра, опівдні, із радісним нетерпінням. Колектив у нас маленький, та золотенький, я певен, вам сподобається. — Олег знову сяйнув усмішкою, і Ніна вирішила, що так не довго й осліпнути. Але воно того варте. Ідея пересуватися шефовим кабінетом навпомацки раптом здалася їй досить привабливою.

— І ще одне прохання з моого боку, — сказав Сокіл. — Якщо тепер ми з вами колеги, то, може, нарешті перейдемо на «ти»?

* * *

У двері подзвонили саме тоді, коли Пасків важко опустився в продавлене крісло перед увімкненим телевізором, тримаючи в руці щойно відкупорену пляшку пива. Він мав на гадці трохи розслабитися, спостерігаючи за футбольним двобоєм між донецьким «Шахтарем» та київським «Динамо». Був якраз чемпіонат України, а отже, кого саме принесли чорти о дев'ятій вечора до його порога, Сергій не знав і знати не хотів. Робочий день видався на рідкість безглуздим і непродуктивним; хоч усе й робилося за процедурою — відпрацьовувалися контакти Сніжани Доброхотові, допитувалися на предмет мотиву вбивства або ж алібі її колишній та нинішній коханці і вбиті горем батьки, що зі шкіри пнулися, аби згадати, чи міг хтось аж так ненавидіти їхню єдину

доньку, навіть у її минулому, непутящому житті, — та результат дорівнював нулю. Сазоненко похмуро мовчав, з усіх сил стримуючись, щоб не підганяти й без того захеканих оперів, але безпосередній начальник Пасківа не був настільки тактовним, метав громи й блискавки, махав у повітрі добіркою свіжих газет, кожна з яких так чи інакше згадувала про некомpetентність органів... невміння шукати... третю жертву манієка... серйні вбивства тощо, і питав, навіщо йому це лайно?! Відповіді ні від кого не вимагалося, проте й крові оперативникам ця нарада попсуvalа добряче. Згадавши про це, Пасків аж скривився — а дзвінок не вгавав, деренчав, вішуючи про прибуття незваного гостя. Сергій нікого не чекав, та все ж мусив відставити «Львівське», що зашипіло на знак протесту, й податися до дверей. Вбраний він був більш ніж вільно: у старі розтягнуті «спортивки» брудно-синього кольору і засмальцовану сіру майку, та перейматися з цього приводу не збирався. Має він право хоч у себе вдома розслабитися?

Пасків мешкав у Сихові, спальному районі Львова, де селилися в основному вихідці з навколишніх сіл і полюбляли знімати квартири громадяни сумнівного вигляду та роду занять. Тому відсутність електролампочки в під'їзді була радше правилом, ніж винятком. Утім, задля чистоти сумління Пасків зиркнув у вічко, побачив на сходовому майданчику темний силует великих розмірів і... відчинив.

— Трясця, — сказав він замість привітання.
Сокіл у відповідь єхидно фирмнув.
— І тобі теж добрий вечір, приятелю.

Пасківу раптом нестерпно захотілося бути зараз у формі. При виконанні. Щоб мати законні підстави баћнути дверима, нічого не пояснюючи, — так, щоб аж луна пішла.

— Чого тобі треба?

— Та ось, вирішив старого колегу провідати... дізнаєтися, як ти тут? Як воно ведеться? — Пильний погляд Сокола так і нишпорив передпокоєм. — Справжнього віскаря приніс. «Джек Деніелс». Хочеш? — Олег простягнув Сергію красиву коробочку із золотими літерами, але Пасків лише скривився.

— Бійтесь троянців, що дари приносять, — буркнув він. Сокіл зрадів невідомо чому.

— Дозволь мені увійти, і я швиденько переповім тобі «Іліаду» та «Одіссею», своїми словами. Будеш знати, що боятися слід данайців. У дерев'яному коні.

— Один хрін. — Та, усвідомлюючи, що виходу в нього немає і Олег так чи інакше дістане його, Сергій приречено посторонився, пропускаючи старого товариша до вітальні, що слугувала також спальню, їдальню та кабінетом. Квартиру Пасків мав однокімнатну і вважав за щастя, що після розлучення лишився з такою, бодай крихітною, але власною житловою площею. Футболісти в телевізорі вже завзято гасали зеленим полем, однак Сокола, вочевидь, цікавила інша гра. Він поставив своє віскі на журнальний столик, де відихалося пиво, а сам, не чекаючи запрошення, вмостився на канапі біля крісла.

— Склянки є?

— Так, сер, почувайтесь, як у дома, — в'їдливо пристрасив Сергій.

— Годі тобі, прошу. Ми ж не вороги.

— Але ѿ друзями вже давно не пишемося. Хіба ти не тому пішов з відділка? Бо твоїм нерозкритим талантам стало затісно в нашему бидлячому колективі? Втім... добре. — Пасків махнув рукою і почалапав на кухню.

Склянки знайшлися досить швидко, і вони випили, як висловився Олег, за зустріч. Потім — ще раз, за все хороше. А потім Сокіл пояснив мету свого візиту, і Пасківу довелося пити втретє. Самому.

— Тобто ти усього лише хочеш, щоб заради твоїх очей, пари старих спогадів і цього пійла я порушив таємницю слідства і надав тобі всі зібрані нами матеріали? Слухай, ти при тямі, чи встиг перед візитом сюди ще й дихлофосу понюхати?

— Я при тямі, не турбуйся. І в мене своє розслідування.

Сергій розвів руками так широко, як тільки зміг.

— Ну то вперед. Розслідуй. Копай, рий носом землю... що там ще роблять такі, як ти, аматори, у дешевих детективах?.. Прапор тобі в руки і якір — сам знаєш куди. Може, тобі пощастиТЬ і ти за три-чотири доби розкриєш справу, над якою б'ється ціла команда професійних, зауваж, пошуковців та експертів. У цьому світі все можливе.

— У труні я бачив вашу професійність, — огризнувся Сокіл. — Знаємо, вже доповіли. Менш ніж за півроку — третій випатраний труп, і жодної зачіпки. У цьому й полягає горезвісна таємниця слідства, яку ви так ретельно зберігаєте: боронь боже, хтось дізнається, що за вами порожнеча!

Пасків вирішив, що віскі з нього досить, і приклався до пива. А спорожнивши півпляшки одним махом, гикнув і поцікавився:

— Сокіл, хто тобі платить?

— Так я тобі й виклав усе.

— Ой, страшне діло, який ти скритний! Я й сам здогадаюся. Хоч у оксфордах не був, та з дедукцією знайомий. Слідкуй уважно за ходом моєї думки! Отже, це той, у кого грошей як воші на тифозному. А зважаючи на те, що про родичів загиблих я знаю все і ще трішки, це може бути тільки...

— Так. Це може бути тільки він. Однак дамо спокій моєму клієнту. Ліпше поговоримо про нашу співпрацю.

Мета, яку я ставлю перед собою, проста й чітка, немов бажання похмелитися, що неодмінно відвідає тебе завтра, мій обережний друже. Вбивцю слід зупинити. Доки не з'явилися четверта, п'ята, шоста і десята жертви. Доки в місті не піднялася паніка — дякуйте Небу, жи за тою політикою Львів і світа білого не бачить. Ти зі мною згоден?

— Ну.

Олег зітхнув, що неабияк роздратувало Сергія. Довелось уточнювати:

— Згоден, згоден. Далі.

— Далі — паучі лаври переможця мене не хвилюють. Лиши їх собі. Купайся в них, вари з них чай, і Сазоненка свого пригостити не забудь — уся слава ваша.

— Ох, який ти обізнаний!

— Слухай, — Сокіл підвівся і від того став виглядати ще монументальніше, — задля економії часу — твого і моого — мушу тобі повідомити, що я вже взявся за цю справу. І доведу її до кінця. Це не порожні слова — ти ж мене знаєш. А в тебе є два варіанти дій. Перший: ти допомагаєш мені — звісно, неофіційно, а я, в свою чергу, ділюся з тобою чим можу, за умови що ця інформація не суперечить інтересам моого клієнта. В разі якщо я вийду на вбивцю раніше від вас, — увесь вигляд Олега говорив про те, що інакше й бути не може, від чого Пасків ледь не сказився: що за самовпевнений вилупок! — я передам вам усі зібрани докази, мотиви — все, що накопаю. Отримаю свій гонорар і піду купувати вранішні газети, де будуть надруковані портрети героїчних оперів, котрі зупинили цього психопата. І другий — ти мені не допомагаєш, і я все роблю сам. Теж неофіційно. Але при цьому я волаю на кожному кроці про бездіяльність нашої міліції, про те, як її працівники відмовляються від реальної допомоги, а самі повію в борделі не годні знайти, не те

що вбивцю-серійника. А коли, знову ж таки, я розкрию справу, то згадаю, як Бог святий, про те, що всі докази і підозрюваного підносив вам на срібній таці, а ви мене послали лісом. І не бути тобі підполковником ще довго і нудно. Що обираєш, друже?

Сергій у два ковтки прикінчив пиво, акуратно поставив порожню пляшку на підлогу і хитро глянув на Сокола.

— А знаєш що? Давай. Я згоден. Покажу тобі, що зможу — не на винос, звичайно. Протоколи розтину та огляду місць, де виявлені тіла, висновки судмедекспертизи, ну й усе таке. І сяке. І залюбки помилуюся тим, як ти зі своїм «его» сядеш у велику, глибоку, брудну калабаню. Це зіб'є з тебе пиху. Давно пора.

Олег засміявся.

— Я теж тебе люблю. Віскі залишаю — ранком ти це оціниш. Зайду до тебе завтра. Чекай на мене. І не проводжай. Я сам знайду дорогу.

За мить двері грюкнули, і Сокіл розчинився десь у темряві, а Пасків зручиніше вмостиився в кріслі і спрямував усю свою дещо затуманену увагу на екран, де саме розпочався другий тайм футбольного матчу. Нарешті йому ніхто не заважав. Ніхто і ніщо. Навіть сумніви, чи вірно він вчинив, погодившись на співпрацю з детективом, його не мучили. Звичайно, так. Усе було правильно. І його, Сергія, згода на цю авантюру з присмаком тріумфу була обумовлена двома причинами. Першу він оголосив Олегу. Друга ж полягала у правилі, якого Пасків намагався дотримуватися усе життя, — якщо ти не можеш запобігти якомусь явищу, візьми його під контроль. Сокіл став саме таким явищем. Він і справді може накоїти багато лиха зі своїм стахановським ентузіазмом. Треба за ним пильно панtrувати, бо інакше все розслідування може піти псу під хвіст. А це неприпустимо.

Глава 4

Коли наступного дня рівно опівдні Ніна переступила поріг детективної агенції «Деррік», від хвилювання її навіть трохи нудило. Вона нічого не сказала матері про свою нову роботу і вмовила Галю також не виказувати її хоча б упродовж тижня — якщо люба ненька телефонуватиме і питатиме доньку, сказати, що та десь вийшла. Відпустили Ніну не без рипіння, особливо рипів голувбух, що раптом прозрів щодо її цінності як фахівця, але врешті-решт усе владналося. І ось вона тут, у конторі, де невідомо, чи платитимуть вчасно, — хоча аванс, слід зізнатися, багато говорив за те, що так; із шефом, якого вона обрала виключно з візуально-фонетичних вражень, і колективом, про який узагалі нічого не знає. Що ж, то саме час познайомитись.

Судомно ковтнувши повітря, Ніна хвацько всміхнулася і штовхнула вхідні двері, під супровід дзенькання дзвоника десь угорі. За секунду, як пролунав цей звук, з офісу до неї вибігла гарненька рудоволоса жіночка років тридцяти п'яти в темно-зеленій блузі та сірій спідниці.

— Боже мій, як приємно вас бачити! — соковитим, ледь хрипкуватим голосом вигукнула руда. Ніна дещо розгубилася.

— Страйвайте, я не клієнтка...

— Та я знаю. Ви — наша бухгалтерка. Точніше, наша рятівниця. Проходьте прямо в кабінет, сідайте, не встідайтесь. Я зараз зварю вам кави.

Така зустріч була несподіванкою. Ніна слухняно пройшла до офісу з монументальним письмовим столом, на якому стояв ноутбук, м'якими череватими фотелями для гостей і також досить зручним, але не таким шикарним офісним кріслом у кутку, на яке вона й примостилася. Цікаво, де буде її робоче місце? Здається, окрім

коридорчика, уся агенція складалася лише з цієї єдиної великої кімнати з кількома столами.

За кілька хвилин секретарка впливла до кімнати з тацею, на якій парували дві чашки. Впіймала Нінин погляд, підморгнула.

— Я з вами вип’ю, якщо ви не проти. Бос у місті по справах, Бориса теж немає — гріх не розслабитися. А чого це ви, скажіть мені, в той куток забилися? Він май. Це я покарана, — жіночка засміялася. — А ви у крісло сядьте, ось так. — Примовляючи це, секретарка поставила тацю на розкішний стіл шефа, а сама плюхнулася в крісло біля Ніни.

— Пригощайтесь. Кава гарна. З поверненням Олега... тобто шефа, хотіла я сказати, ми нарешті перестали пити ту розчинну гидоту.

— Вибачте, — до Ніни, хоч дещо із запізненням, дійшло, що вони не познайомилися, — а як вас звуть?

— Рада Петрик. А ви — Ніна, так?

— Ніна Малишко. І давай на «ти».

— Залюбки. Сама не люблю отих китайських церемоній. Я тільки до шефа звертаюся по батькові — удаю, що то від великої поваги, а він робить вигляд, що вірить у це. — Рада засміялася. Ніна теж — усі її хвилювання вже випарувалися без сліду. Вона взяла в руки філіжанку з кавою, ковтнула.

— По-талліннськи? — здивувалася вголос. — З молочним лікером?.. Як ти здогадалася?

— А це не я. — Рада й собі з насолодою відпила. — Це Олег Миколайович, ще й на світ не займалося, зволили пляшку лікеру сюди притягнути і мене детально проінструктувати, щоби, не приведи боже, не пробувала тебе чаєм напоїти.

Ніна зніилася.

— Ой, ну навіщо він... для чого ці реверанси?

— Бо ти йому сподобалась, ось для чого, — відверто сказала Рада і, знизавши плечима, додала: — У нього багато вад, але чеснот більше. І якщо хтось йому до серця припав, він ту людину на руках носитиме. Так що не дивуйся.

Не знаючи, що на це відповісти, Ніна якусь мить мовчала.

— А робота моя де? — нарешті мовила вона, вирішивши перевести розмову в ділове русло. — Ну, папери там, звіти... може, я б щось встигла переглянути, доки Олег... Миколайович повернеться?

— Тобі що, пече? — неабияк здивувалась Рада цьому ентузіазму. — Я в ті папери й тоді не лазила, а зараз тим більше не хочу. Ними Борис займався, шефів помічник. Щось таке там накрутів... уже година чи й дві тобі ролі не зіграють. А коли повернеться Олег Миколайович, він і сам не знає, тому розслабся і відпочивай. Як бос прийде, то сам тобі документи покаже.

— Давно тут працюєш, Радо?

Секретарка наморщила лоба.

— Дай подумати. Стільки не живуть... Сім років.

— Це стільки існує агенція?

— Так, але «існує» — надто голосно сказано. Животіємо помаленьку. Принаймні, досі так було.

Ніна фирмнула, обвівши кабінет поглядом.

— Стіл з мореного дуба ціною в пів моєї хати, крісла ці, ноутбук новенький... Хотіла б я так животіти.

— А ти спостережлива. Що ж, тим краще. Це Олег лиск наводить на заморські гроші. Ми без нього тут й мишам на хліб не заробляли, не те що собі... Добре ще, що був інший підробіток... Ти тільки не лякайся, бо ще подумаєш зле. Якщо він тебе взяв, значить, справи підуть. У нього нюх на це, точно тобі кажу. Відтоді як він із ментури пішов на вільні хліби і аж доки в Англію поїхав, тут таки прикольно було.

— Із ментури? — повторила спантеличена Ніна. — А я гадала, він за фахом філолог.

— Еге ж, саме так він усім і говорить. Власне, так воно і є, тільки романо-германська філологія — це його друга вища освіта. Друга кваліфікація. А першою була юридична.

— Он як?.. А чому ж...

— Та усе тому ж — через його характер. Для адвоката Олег надто порядний, для оперативника чи слідчого — надто запальний. Він щось років п'ять відпрацював у міліції, дослужився до звання капітана, паралельно вчився на заочному, філологію свою вивчав, а потім... що там сталося, не знаю, та щось мусило статися, і щось серйозне, то він дверима ляслув, подав у відставку і за-снував нашу агенцію буквально другого ж дня. — Рада всміхнулася сама собі. — Дав об'яву в газету, що шукає співробітників для агентства. Ми з Борисом перші прийшли — і так і залишилися. А ще за три роки у Сокола з'явилася можливість поїхати вчитись у Оксфорд. Щось типу дуже дорогих курсів підвищення кваліфікації з по- дальшим працевлаштуванням.

— І звідки ж взялася ця можливість?

— Та... темна історія. Себто ні, усе законно, я так кажу тому, що ми з Борисом не в курсі деталей. Шеф сам вів ту справу, на якій купу грошей заробив, — замах на одного столичного олігарха, що якраз до Львова приїхав, а тут по ньому трохи постріляли. Та дядько виявився міцним, вижив, одужав і, природно, захотів дізнатися, кому це він мозолі відтоптав. Так Олег знайшов не лише кілера — вірніше, не лише труп кілера, а й живого-живісінького замовника, котрий невдовзі теж раптово помер — подейкують, що олігарх його сам... ну, власноруч йому капці в біле пофарбував. Але то таке... хто те може знати? Так ось, для того щоб цей клубок за-

гадок розплутати, босу довелося півроку жити в потягах та літаках між Києвом та Львовом, проте він упорався. Премію нам видав за активну неучасть у справі. — Зелені очі Ради потемніли. — Не через нашу безталанність, просто справа була небезпечна, а Олег нас беріг. Тобто Бориса — моя справа лише на дзвінки відповідати й каву клієнтам варити.

— А потім він таки поїхав учитися? — Що більше Ніна слухала секретарку, то більше зацікавлювалася постаттю боса.

— Якби ж то. Його рік не випускали — через те що ментом був. Невійзний — так це в них називається. Півгонорару на хабарі пішло. Але таки вирвався наш шеф за кордон, і... що б ти думала? Він, виявляється, і в Оксфорді знайшов собі халепу. Там якусь студентку вбили, слов'янку — з тої групи, де Сокіл викладав. Ну, так він і тамтешнім фараонам у пригоді став. Допоміг їм, кілька доказів знайшов, що вони не зауважили, мотив злочину правильно вирахував... Ет, ну що тобі сказати?! Він для цього народився. Я, звісно, не чула, як Олег сонети Шекспіра декламує мовою оригіналу, — Рада лукаво глянула на Ніну з-під довгих, густо нафарбованих вій, — може, ти почуєш, я надіюся... та все, що пов'язане з розшуком, — то його покликання.

— Цікаво, — цілком щиро промовила Ніна. — Але ти кажеш, що роботи у вас нині небагато?

— Загалом так, та бос твердо вірює, що справи ось-ось підуть на краще, і, схоже, як у воду дивиться. Лишень учора, щойно нові меблі завезли, якраз і клієнт з'явився. Перший — уже й не скажу, за який час. — Рада довірчо нахилилася до неї. — Ратушний приходив. Знаєш, хто це?

Хоча це прізвище видалося Ніні знайомим, деталей вона не пригадувала і чесно сказала про це секретарці.

— Пригадаєш, якщо чула про Окозбирача.

Від несподіванки Ніна аж рота відкрила. Звісно, вона чула. Невловимий убивця, що порішив двох жінок в околицях Львова, а після цього жахливо скалічив їхні тіла. Це ідіотське прізвисько психові вигадали журналісти, коли міліція знайшла другий труп і хтось із репортерів устиг його зазнімкувати. Тренована численними загадками та головоломками Нінина пам'ять послужливо нагадала прізвище жертви, яке чекало свого часу десь на віддаленій поліці в архіві спогадів.

— Ратушний? Боже! Це ж його дружину знайшли останньою?

— Точніше, передостанньою, — сумно похитала головою Рада. — Ти, мабуть, не в курсі. Лише позавчора виявили третю. Десь у лісах під містом.

Ніна шоковано замовкла. Так, цієї жахливої новини вона не чула. Так ось чому Сокіл виглядав учора ввечері неначе у воду зануреним...

— То ваш бос взявся за цю справу? — вголос продовжила вона хід думок.

— Взявшася, — підтвердила Рада. — І я певна, що йому, на відміну від колишніх колег, вдасться розкусити цю падлюку. Ось тільки, боюся я, це буде куди небезпечніше за того кілера, котрий ледь олігарха не кокнув. Цей Окозбирач — безсумнівний психопат. А таким лунатикам втрачати нічого. В разі чого вкоротить віку й собі, й усім, хто під руку трапиться.

Тепер вже й Ніна захвилювалася. Дивно, знаючи Сокола усього лише третій день, зараз вона почувалася так, наче небезпека загрожувала безпосередньо їй самій. Мабуть, це відбилося й на лиці, бо Рада заусміхалася й заспокійливо поплескала її по долоні.

— Та не переймайся ти так! То в мене занадто бурхлива фантазія. Наш бос сам міцний горішок. Його теж голими руками не візьмеш.

— Я й не переймаюся, — впевнено відказала Ніна і спробувала виглядати помірно-байдужою. Судячи з хитрувато примуржених очей секретарки, в неї це не дуже добре вийшло.

Тут знову дзенькнув дзвоник на дверях, і в офіс увірвався молодик років тридцяти, у затертих джинсах і закороткій чорній шкірянці, з-під якої стирчала линяла картата сорочка; маргінально-бунтарський портрет завершувала величезна копиця чорного волосся, яке, мабуть, не розчісували вітоді, як його власник ліг спати напередодні.

— А боса ще немає? — випалив молодик з порога. — Я тут заспав трішко, забув, що він мене викликав на одинадцяту. Привіт, як справи? — останнє питання адресувалося вже безпосередньо Ніні.

— Оце і є босова, у хорошому сенсі, права рука, — відрекомендувала його Рада.

— Ги-ги, як дотепно. Що за фамільярність перед нашим новим бухгалтером?

— Ви таки справжній детектив, — із здивуванням похитала головою Ніна. Хлопець згідно кивнув.

— Життя ще й не такому навчить. Але взагалі-то я згадав, що бос казав учора про ваш прихід. Я — Борис.

— ...Лупибатько, — підступно продовжила Рада й гигікнула.

— Лупи... як? — вголос здивувалася Ніна, перш ніж збегнула, що це, мабуть, було нечесно. Борис лише махнув рукою.

— Та не кажіть. Усе життя мучуся. Насправді я свого татуся й пальцем не чіпав. Більше того — взагалі не знав ніколи. А вас як величати?

Ніна назвалася. За ініціативою Бориса вони потиснули одне одному руки.

— Дуже приємно, Ніно. Просто надзвичайно. Я там теє... — молодик помітно знітився, — ну, одним словом, накрутів трохи в тих звітах.

— Як циган сонцем, — знову озвалася Рада, котра, здавалося, фізично не могла мовчати. Борис на те не відреагував — він запопадливо глянув на Ніну.

— Ну подумаєш... переплутав я прибутковий податок з податком на прибуток. Я ж не фахівець. Це ж не дуже серйозно?

Ніна ледь встигла відкрити рота, щоб якомога тактовніше заперечити Лупибатьку — насправді ні, на жаль, усе це дуже серйозно, — та висловитися з цього приводу її завадив дзвінок Борисового мобільного. Ніжна мелодія, котра лунала протягом кількох секунд, доки хлопець не відповів, — а це була знаменита «Love Me Tender» Преслі, — навіювала думку, що телефонує, як мінімум, Борина подруга. Ніна навіть заусміхалася, з невідомих причин наперед симпатизуючи закоханій парі. Однак, давши відбій, Лупибатько повернувся до дівчат і суворим голосом ефрейтора, що замінив загиблого на полі бою капітана, повідомив:

— То був шеф. Він затримується — щось там з опером ніяк не поділить. Сказав мені віддати Ніні всі папери, а самому їхати... ну, куди треба. Радо, ти посидь тут, доки він не повернеться, добре? А я зараз усю нашу бухгалтерію з комірчини витягну.

Не чекаючи на їхню реакцію, він зник у коридорчику і за півхвилини вніс до кімнати картонний ящик з-під офісного паперу, вщерть набитий звітами вперемішку з журналами «Все про бухгалтерський облік». Ніна зойкнула і тут-таки спробувала замаскувати розгубленість мужньою усмішкою.

— Ви що, всю бухгалтерію вручну вели?

Питала вона Бориса, та відповіла, як завжди, Рада.

— Ні, він її всю вручну спотворював.

— Нічого, я впораюся, — бадьоро запевнила Ніна, не так своїх колег, як саму себе. — За кілька днів усе буде добре.

Втішений почутим, Лупибатько гайнув на своє «куди треба». Ніна зітхнула, витягнула навмання якийсь сіреневий папірець, що виявився звітом про нарахування земельного податку, і занурилась у роботу.

* * *

Цього ранку Пасків був ще менш радий його бачити, ніж учора. Коли Олег виник у дверях кабінету, той напівлежав, підперши голову, за заваленим паперами столом і на появу старого приятеля відреагував голосним стогоном.

— Господи, ну нашо мені аж два головних болі за один ранок?

— Я гадав, ти розтяgnеш віскі надовше, — повів племчина Сокіл. — Немає в тебе, друже, культури пиття...

— Яка в дідька культура, коли ті столичні доходяги продули нуль-три? — розлютився Пасків. — З таким футболом геть зіп'єшся... Кажи давай, чого тобі від мене треба, і йди звідси, доки слідак не приперся.

— Сам знаєш — хочу глянути на все, що маєш по справі цього вашого Окозбирача. Висновки судмедексперта, перелік речдоків, свідчення очевидців, ну й усе таке. Можеш і свої гіпотези теж викласти.

— Ага, зараз я тобі роботу полегшив своїми гіпотезами. Власні напрацюєш. Геть усе, що маємо, теж показувати не збираюся. На, оно, — Пасків штовхнув у його бік одну з папок. — Відклав тут дещо. Виносити з кабінету заборонено. Даю на ознайомлення п'ятнадцять хвилин, а потім ушивайся.

— Завжди знат, що десь глибоко всередині ти добрий, — уїдливо зауважив Олег, відсунув стільця й сів по інший бік столу.

— Аж занадто, як для людини, яка ризикує своїм службовим становищем. Так що прибережи сарказм.

У папці Сокіл знайшов копії заповнених форм з висновками розтину всіх трьох трупів, протоколи та близько десятка фотографій з місць подій. Він ретельно продивився кожен аркуш, а потім дістав з кишені піджака маленький цифровий фотоапарат і зазнімкував кожен документ. Око Сергія, що спостерігало за цими діями крізь розчепірені пальці, щоби, вочевидь, зменшити травматичну дію денного світла на запалену роговицю, здивовано розширилося — Олег помітив це, коли Пасків відняв ліву руку від лиця.

— Добре живеш, мобільний ти наш, — хмикнув опер, аж забувши на хвилину про свої похмільні страждання. — Може, допоможеш рідному карному розшуку оргтехнікою? Я тут другий рік вибиваю нормальній комп’ютер для кабінету, а він ходить увесь японськими пукалками обвішаний...

— Скинетесь хабарями та й купите, — париував Сокіл, не зупиняючись. — Відділ ДАІ потрусять, там усі багаті, суддів теж можна, прокурорів... Хто вам винен, що ви свої фотороботи в карикатуристів замовляєте?..

Пасків знову застогнав.

— Ти закінчив?

— Ще хвилинку. Де протоколи допитів родичів загиблих?

— Дусту тобі, — заявив Сергій, — а не протоколи родичів. Сам знахдь тих родичів, сам їх і опитуй. Задоволення ще те. Тобі сподобається, гарантую. Ось, приміром, батьки Сніжані Доброхотова — вона в них єдиною доночкою була, і хоч там між ними якісь тертя траплялися останнім часом, а таки її матері тут тричі «швидку» викликали, а потім, за тиждень, жінці взагалі ноги відібрали. А покійна Мирослава Стецюк — мати-одиначка. Ні чоловіка,

ні батьків, одна сестра в других та малолітній син, зараз у дитбудинку. Можеш його допитати, я не заперечую. Або ще цей твій... Ратушний. Хоча нє, з ним ти знайдеш спільну мову. Він же тебе найняв, то все тобі й розкаже. Бо нас він, як шавок-журналістів, відганяв. «Без коментарів» — та й по всьому. Він по суті відповідав, але деталями не ділився. Жодної дрібнички...

— То він образився, що йому в міліції розповідали, як його дружину інший хлоп трахає, доки ту насправді хтось різав... серце, очі з неї виймав. Хтось, зауваж, кого ви й досі не впіймали. Геть дядько Ратушний гумору не розуміє.

— Тепер ти тут, — Сергій усміхнувся криво, зате так широко, немов зненацька возлюбив увесь світ, — тобі й карти в руки. Ти ж його знайдеш, ні? Знайди його, і справедливість восторжествує!

— Годі юродствувати, — тихо попросив Олег, свердлячи поглядом фото першої жертви. — Аби ви так за справу дбати вміли, як язиком мелете, у вас би й «висяка» жодного не лишилося.

— Так, звичайно, Господи, звідтам тобі видніше, — огризнувся Пасків. — Ушивайся вже, бо точно без погонів лишуся через тебе. І нотацій мені тут не читай. Не на того натрапив. Я, між іншим, уже забув, коли востаннє спав бодай годин п'ять за ці кляті місяці. Хлопці мої один в одного перепитують: «Що таке вихідний?». Слідчого прокурор нахиляє що три дні, так точно. Але немає доказів, немає підозрюваних, немає мотиву... Як ти його знайдеш, га? Чуєш, грамотій, до тебе звертаюся? Як? До кожної жінки в місті охоронця приставиш?

Сокіл скрушно похитав головою.

— Мотив завжди є, — заявив він, відсугуваючи від себе вже не потрібну теку, і встав із-за столу. — Він може бути непомітним, жахливо викривленим, таким, що супе-

речить здоровому глузду, або всім цим укупі, але він є. Навіть коли обколоті підлітки йдуть вулицею і стріляють у кожного третього перехожого, у них є мотив. Вони розважаються. Невже я мушу пояснювати тобі елементарні речі?

— Не мусиш. А я не мушу це слухати. — Сергій рипів, мов стара калоша. — Дуже цікава філософія, але я все це і сам знаю. В теорії воно завжди добре звучить, а от спробуй на практиці її застосувати, тоді й побачимо. Дякую, що провідав, і не забудь двері зачинити з того боку.

— Слухай, ну чого ти інколи буваєш такою паскудою? — із сумом мовив Сокіл. — Я тебе не таким пам'ятаю. Був же колись нормальним мужиком...

Пасків пересмикнув плечима.

— Не ми такі — життя таке.

— Мабуть. У будь-якому разі, дякую за інформацію. — Олег кинув фотоапарат у кишеню і вийшов з кабінету.

З'явившись в офісі, він перш за все привітав Ніну, яка згорбилася над стосами паперів за одним із столів, з першим робочим днем і з цього приводу презентував їй пляшку рожевого шампанського та коробку «Пташиного молока». Ніна навідріз відмовилася споживати те все сама, тому Сокіл відкоркував шампанське, покликав Раду, і вони втрьох випили пінисте, ледь терпкувате вино з порцелянових чашок для кави — іншого посуду в офісі не знайшлося. Потім секретарка з дозволу начальства відбула додому, Ніна помітно веселіше повернулася до своїх балансів, а Олег роздрукував на принтері все, що назнімав, розклав перед собою на столі і просидів за вивченням документів до самого вечора. І згодом мусив визнати, що Пасків мав рацію.

Справа обіцяла бути дуже складною.

Глава 5

Попри те що в бухгалтерських документах детективної агенції «Деррік» панував страшений безлад, а цифри для звітів бралися невгамовним Борисом заледве не зі стелі, Ніна впоралася з усім на диво швидко. Щоправда, їй довелося затримуватися на роботі до дев'ятої і навіть десятої вечора, нариваючись на крики матері або ж вислуховуючи її істерично-іронічні питання типу: «Що це, у вашій книгарні так виторги зросли, аж ти їх обчислити не можеш?» — але за три дні дівчині вдалося вирівняти облік так, що будь-який, хоч би і найбільш прискіпливий аудит, їй би носа не підточив. Ніна, безперечно, пишалася собою — як сказала б мати, впала в смертний гріх гордині — і до нестями хотіла похвалитися своїми досягненнями перед Олегом, однак усе не випадало слушної нагоди. Зранку шеф зазвичай десь бігав, повертається по обіді, захеканий, мов хорт, що впустив зайця, похмуро кидав у бік Ніни: «Привіт, як ти?», уважно слухав відповідь, та от чи ж чув її — то ще було питання. Потім сідав за стіл, віялом розкладав на ньому свої папірці, котрих ставало все більше, шурхотів ними, пив каву і залишався в кабінеті, навіть коли Ніна вже йшла. На її стурбоване: «Дуже важко?» чи «Ти втомився?» — незмінно відповідав широкою посмішкою та бадьюром: «Усе гаразд». Одним словом, брехав. Із ввічливості.

Надвечір третього дня, коли вони знову залишилися вдвох, Ніна таки не втрималася від недоречного втручення в детективні справи. Вона добре розуміла, що її це не обходить і, звісно, аж ніяк не зачіпає коло службових обов'язків бухгалтера, але тут, у пошуковій агенції, природний потяг до різноманітних загадок і таємниць активізувався сам собою. Бажання дізнатися про хід розслідування скидалося на сверблячку, та не

могла ж вона порпатися в паперах шефа! Проте мовчати далі було несила. Складавши, як завжди, всі підправлені документи у зразковому порядку, вона повернулася до Олега, що киснув у своєму кутку, мов позавчорашнє молоко, і повідомила:

— Усе, я закінчила. Тепер нашу бухгалтерію можна людям показувати.

— Молодець, — неуважно промовив Сокіл, не підводячи очей.

— А ти як? Тобто... як твоє розслідування?

— Як равлик. Слизьке і ледь повзе. Та нічого... впораюся.

— А не хочеш зі мною поділитися?

Олег нарешті звів погляд на неї і секунду неначе вагався, але потім заперечно хитнув головою:

— Для чого тобі ці подробиці? Діло досить қриваве, та й...

— Я чула про Окозбирача, — відразу пішла козирем Ніна. Сокіл виглядав здивованим лише мить, тоді насутився й невдоволено пожував губами.

— Рада, так? От язиката Хвеська. Ну я їй...

— Вона лише обмовилася, що ти взявся розслідувати ці вбивства. А про самого маніяка я знаю з газет.

— У пресі, як завжди, лише верхівка айсберга, — не здавався Сокіл. — Від деталей справи мене самого нудить. І я не думаю...

— Нерви в мене міцніші, ніж можна подумати, — відказала Ніна, маючи на гадці матір. — А дві голови завжди краще, ніж одна. У мене досвід у розгадуванні загадок — не забувай, я перечитала всього комісара Бонця.

— Ну то з цього треба було й починати! — награно сплеснув руками Сокіл. — Забув, каюся! Звісно, після такого підґрунтя для тебе це буде задачкою на п'ять хвилин.

— Дарма іронізуєш, — образилася Ніна. — Можливо, я дійсно могла б стати тобі у пригоді — поза бухгалтерією, маю на увазі. І без ставки штатного детектива. Що ти втратиш, поділившись зі мною?

Олег розгублено почухав підборіддя.

— Вибач за сарказм, та я... Не думаю, що ти зможеш допомогти мені *в цьому*.

— А ти спробуй, — знизала плечиками Ніна.

Сокіл ще якусь мить оцінююче дивився на неї, замислено гrimасуючи, і зрештою махнув рукою.

— Гаразд, ходи сюди, неслухняне дівчесько. І стільця прихопи.

Ніна задушила в собі бажання зробити кілька стрибків на місці, переможно ляскавчи в долоні, тому спокійно й неквапливо підкотила стільця до стола шефа. Олег поступливо посунувся, і вона сіла поруч, мимохідь вловивши тонку суміш запахів чоловічого одеколону, тютюну й кави і встигнувши насолодитися нею.

— Значиться, так, — почав Сокіл і розкладв перед нею пасьянс з паперів. — Маємо три трупи — жінок з ознаками... гм... насильницької смерті. Різного віку, соціального статусу, віросповідання... та навіть колір волосся в кожній різний. Судячи з наявної інформації, вони також не були знайомі між собою. Хтось позбавив їх життя протягом нинішнього року, з різними часовими інтервалами між убивствами, ідентичним способом — спочатку кожну оглушили молотком, а після цього вирізали серце й очі. Ось і вимагається з'ясувати, хто це зробив, які цілі переслідував і за якими ознаками обирає жертв. Якщо все ж таки хочеш подивитися фото, вони отут, — він постукав пальцем по аркушах, перевернутих зображенням донизу.

Ніна обережно піднесла їх до очей і ахнула. Вона розуміла, що трупи виглядатимуть жахливо, але не думала, що настільки. Сокіл похмуро кивнув.

— Я попереджав.

— Ні... нічого. Я в нормі. Господи, яке чудовисько могло таке накоїти?

— Саме над цим я і б'юся. Треба дізнатися, що спільного було в усіх цих жінок. Принаймні, в очах убивці. Чому саме вони?

Ніна трохи подумала.

— Окрім того, що всі вони — жінки? Спільніх знайомих точно не мали?

— Ні, наскільки я можу судити. Вони навіть перукарні різні відвідували. Хоча це, звичайно, не факт. Їх уже не спитаєш. Може, пані Ратушна Мирославу Стецюк у своїй крамниці бачила. Чи на машині підвозила — біс їх знає... Ось тільки... тоді в машині мав бути хтось третій. І то дивно, що йому аж настільки різні жінки запали в душу, чи що там є в тої тварюки. Ну геть зовсім різні.

— А ось тут сказано, — не вгавала Ніна, перевівши очі з жахливих фотографій на протокол огляду місця події, — що машину останньої жертви знайшли неподалік від тіла, і, за висновками експертів, саме там сталося вбивство. Невже ця... — Ніна знову зазирнула в папірець, — Сніжана Доброхотова була аж настільки необачна, що посадила собі за спину цілком незнайому особу?

— Не хочеться казати таке про мертвих, однак свого часу покійна Сніжана була настільки необачною, що спала з цілком незнайомими чоловіками. Крім того, коло знайомств у кожної жертви досить вузьке — в силу різних причин, але це так. Пані Ратушна — заможня жінка, проте вела досить замкнений спосіб життя, її навіть вважали за це гоноровою, та чоловік казав, що то вона така за характером, — пояснив Олег. — Типовий інтраверт. Мирослава Стецюк за двома роботами світа білого не бачила, буквально виживала, їй часу бракувало навіть на сина. Сніжана Доброхотова намагалася почати нове життя

і покінчти зі старими зв'язками... Ні. Не знаю, звісно, стовідсотково, але малоймовірно, щоби вбивця знав їх усіх трьох. Міліція працює над версією знайомства, але я не хочу на ньому зациклуватись. Попрацюю і в інших напрямках.

— Ага, — Ніна багатозначно кивнула. Її чоло зібралося зморщечками напруження. — Що ж, у такому разі давай-но зосередимося на цілях убивці.

— Давай, — легко погодився Олег і несподівано лагідно глянув на Ніну — наче хутром погладив. Дівчина почервоніла і тут-таки наказала собі не відволікатися.

— Отже, це не вбивство лише заради задоволення.

— Чому ти цього певна?

— Бо... ну знаєш, я колись читала книжку про серійних убивць, і там було написано, що, в принципі, більшість маніяків убиває задля власної втіхи, але та ж таки більшість щиро вважає, що чистить світ від скверни або месіджі якісь відправляє — мовляв, почуй мене, світе, та схаменися, доки не пізно. А ще й такі серійники бувають, яких вбивство зовсім байдужими залишає або яким навіть зло від того робиться — від вбивства як фізичної дії, я маю на увазі. Однак вони настільки переконані, жи мусять це робити, розумієш, от за принципом «якщо не я, то хто?», що зупинитися не можуть. Може, цей Око-збирач — дідько, ну й прізвисько! — саме такий тип?

— І своїм посланням він говорить нам, що... Що ж він говорить?.. Що жінки... сліпі та безсердечні?

— Це варіант! — Ніна аж клацнула пальцями, підкреслюючи влучність його формулювання. — Цілком можливо. Але якщо він вважає *усіх* жінок такими, то...

— Усіх не переб'єш, — Олег похмуро усміхнувся. — Малá радість, як на мене. Ні, тут має бути ще щось. Інший мотив. Тобто не конче інший, але...

— Не такий загальний?

— Точно, — зрадів Сокіл цій підтримці. — І не такий простий. Це все надто очевидно, а є ще щось і на споді. Ось тільки що? Може, усі ці панянки щось бачили... чи навпаки — чогось не побачили?

Ніна потерла пальцями скроні — після напруженого дня голова стала важкою і жваво мислити відмовлялася. Олег помітив цей жест.

— Втомилася? — співчутливо чи то спитав, чи то ствердив він. Ніна кивнула.

— Трішки, якщо чесно. Але то пусте. Я ж сама визвалася допомогти.

— Тобі пусте, а мені важливе. Давай відкладемо на завтра цю дедукцію. Гайда, я тебе додому підкину. Я на машині.

— Ні, — запруchalася Ніна, — не хочу на машині. Ти бачив, що надворі?

— Тобто?

Дівчина хмикнула.

— Надворі — майже літо. Точніше, останні його залишки. Ще тепло, тихо, і сутінки такі... оксамитові. За такої погоди я завжди йду додому пішки.

— Нема питань, — Олег розвів руками. — Ходімо прогуляємось.

— І зауваж — це для того, щоб краще думалося. Мені здається, я думаю навіть уві сні.

— Не уявляєш, наскільки це мені знайоме.

Вони вийшли з агенції у справді теплий, як тепле молоко, вересневий вечір і кілька десятків довгих кроків просто мовчали, насолоджуючись тихим затишком вже спорожнілих вулиць. Все ж, не дивлячись на температуру, в цьому вечорі було більше осені, ніж літа, — опалого листя на тротуарах і вздовж брівок додавалося з кожним днем, незважаючи на зусилля двірників. Деякі жовтогарячі й криваво-червоні парашутики кленового десанту

саме меланхолійно йшли на посадку, щоби в найближчі два місяці остаточно окупувати місто й підготувати його до снігової облоги.

Першим заговорив Сокіл:

— Вибач, що питаю, і якщо скажеш «не твоє діло», я також не ображуся, але... чому ти й досі не заміжня?

Ніна розгубилася. Пояснювати справжні причини свого затягнутого в часі дівування вона не збиралася, принаймні так скоро, проте й брехати Олегу зовсім не хотілося. Його питання було цілком закономірним — на Галичині, де жінка до тридцяти, як правило, вже мала трійко дітей і була поважною, як римська матрона, ситуація хоч і змінювалася з часом, але не тими темпами, яких би хотілося Ніні. На неї й досі поглядали скоса. І питали те саме, що й шеф, ледь не щодня, але не так делікатно.

— Скажімо так, я дуже перебірлива. Чекаю принца на білому слоні, — віджартувалася дівчина, і Олег підхопив її гру.

— Пхе... що з тих принців узяти, окрім аналізів? Оно хоч би принц Чарльз... та ну! Тут і білий слон горю не зарадить. Кажу тобі, шукай калібром нижче. Герцогів там, чи графів, на худий кінець. Вони бодай на людей схожі. Ет, жаль, жи в мене титулу катма — хоч якийсь, а шанс би був.

— Щодо титулу можна торгуватися, — удавано серйозно мовила Ніна. — Але білий слон обговоренню не підлягає.

І тут-таки поцікавилася, вже без жартів:

— А що, в Англії ти знався з аристократами?

— Та «знався» — то загучно сказано. Так, бачив кілька разів... одного разу довелося слівцем перекинутися.

— І як воно? Спілкування?

Сокіл гмикнув.

— З тобою — краще, як на мене.

Ніна завжди відчувала, що червоніє — кров приливала до щік і робилося гаряче. Зараз вона також відчула цей жар зніяковіння, вдруге за цей вечір, і подумки подякували Богу за те, що вони вже проминули працюючий ліхтар і зараз проходили під неробочим. Слід терміново змінити тему. Але не різко.

— Що ж, мене це тішить. Добре гуляти так, у цьому надвечір'ї. І голова боліти перестала... Не хочеш повернутися до обговорення злочинів Окозбирача?

— Не хочу, — відповідь Олега була виразно забарвленна здивуванням, — але мушу, якщо в тебе є цінні думки, що допоможуть слідству.

— Є дещо.

— Ну що ж, гаразд. На чому ми зупинилися?

— На мотиві. Маю версію, чому жінка в уяві нашого вбивці може бути безсердечною.

— Я слухаю.

— Наприклад, його могла покинути коханка. Чи дружина. Заради іншого — може, багатія якогось, — занурилася у вир припущені Ніна, не помічаючи, що ступає прямісінько в калюжі, котрі лишились від обіднього дощу. — Так чи інакше, зрада зіпсувала йому життя. От тобі й безсердечність жінок. Після цього вбивця остаточно переконався, що всі баби шльондри, не бачать щастя в себе під носом, і кинувся доводити світові цю свою позицію буквально, виймаючи очі й серця в представниць слабкої статі. Ну, як тобі мотив?

— Досить переконливий, — визнав шеф і кисло додав: — Тільки з ним ми будемо шукати Окозбирача до індійської Паски. Спочатку доведеться виявити всіх рогоносців Львова й області, а потім визначити, в кого з них на цьому ґрунті остаточно поїхав дах.

— То тобі кортить, аби вкупі з мотивом ще й ім'я випливло? — спитала Ніна дещо сердито. — Так не буває.

— Та ні, буває, — проказав Олег замислено. — Усе буває — і жук свистить, і бугай літає. Зрозумій, я ж це кажу, не щоб до тебе присікатись — просто як ми дізнаємося про принцип відбору жертв? Якщо він дійсно вбиває перших-ліпших, то справа майже мертвав — доведеться лише чекати, щоби він припустився якоїсь помилки. А це може ніколи й не статися. І стане він нашим місцевим Зодіаком, котрий натішиться собі й зникне безкарно.

— Тоді треба шукати в інших напрямках, окріммотиву, — впевнено відказала Ніна. — От хоч би встановити знаряддя вбивства.

— Що це нам дасть?

— Перевіряєш, Олеже? Питання дуже просте — ниточку це нам дасть, ось що. І то не напевне, та все ж...тонененьку, маленьку ниточку у вигляді припущення, ким ця тварюка працює.

— А чому відразу працює? Що, як це хобі? Теслярство там, чи... ось, наприклад! — Сокіл крутнувся на місці, як дзига, і тицьнув пальцем у тумбу для оголошень, яка стояла на трамвайній зупинці, за квартал від Ніниного дому. На ній серед строкатої мозаїки афіш вирізнялася одна, незаймано-біла, з крупними червоними літерами, що сповіщали:

ТІЛЬКИ У ЛЬВОВІ! ПРОТЯГОМ МІСЯЦЯ!

Галерея мистецького об'єднання «Дзига» презентує:
Виставка робіт видатного італійського майстра Даріо Бави

(різьба по дереву)

*Виставка працює щодня, крім понеділка,
з 15 до 21 години.*

Вхід вільний

У правому верхньому кутку афіші було зображення дерев'яної скульптури — якогось великого птаха з розкинутими крилами. Світло ліхтаря, що блимав над тумбою, вигравало на ньому крихітними жовтими плямами.

ками. У нижньому лівому кутку афіші, під словами «Вхід вільний», красувався знімок когось худого, смаглявого і патлатого. Розгонистий підпис з купою кучериків під фото свідчив, що це був сам маestro. Він мав великі карі очі, немов з ікони, і лице аскета, але усміхався так широко, ніби був ченцем, що вперше в житті хильнув конопляної горілки, — Ніна давно зауважила, що так шкіритися вміють лише іноземці. І щиро позаздрила цьому невідомому їй Даріо.

— Чому б цьому моторошному дядькові не бути тим самим убивцею? — запитався Сокіл. — Основна професія — різьбар, а хобі — шматувати жінок. Принаймні, ріжучого інструменту в нього має бути вдосталь. А подивишся на фото, так і остаточно повіриш, що цей товариш полюбляє на дозвіллі пустити кров.

— Ну, як ми знаємо, зовнішність часто буває оманливою, — мовила Ніна, багатозначно затримавши на Олегові погляд, — а взагалі-то... дійсно, чом би й ні? Інколи в житті бувають просто дивовижні збіги. Можливо, це якраз і є той самий маніяк.

— Ти що, серйозно? Та облиш — я ж пожартував!

— А я ні. Будь-яке припущення має право на життя.

— Ти, виявляється, справжня гуманістка — завжди бачиш в людині найкраще, — з веселим подивом зауважив Сокіл.

— Аж ніяк, — заперечила Ніна, не підтримавши цього жартівливого тону. — Особистостей, які бачать людство наскрізь і при цьому примудряються його любити, на цій Землі одиниці, і я до них не належу. Хоча досить добре відчуваю людей.

— Ну то клас! Можемо завтра навідатись на цю виставку, до пана Бави. Ти на нього тілько раз глянеш — і все проясниться.

— Все тобі смішки з попової кішки, Олеже. Але пропозиція хороша. Подивимось, що за роботи геніальний

майстер нам презентував, — я таким цікавлюся. І заразом уявлю собі, що ти мене запросив на побачення. — Ніна підморгнула. — До речі, ми вже на місці. Дякую за компанію.

Вони й справді дісталися нарешті старого рудого будиночка, де жила Ніна. Споруда, що так і не зуміла стати дном. Хоч... не її вина.

— Будь ласка. Завжди радий, мала. — Сокіл зупинився, раптом взяв Нінину руку і поцілував. Дівчина аж підстрибнула — враження таке, що крізь її пальці пройшов струм дуже високої потужності. Раптом до болю закортіло так і завмерти тут, на милій вуличці, в передчутті ночі і ще чогось... тієї обіцянки, що читалася в очах Олега. Обіцянки дива?

На світі не лишилось більше див. А якщо і є, то всі вони лякають.

— Тоді до завтра, — неохоче промовила Ніна.

— Так, до зустрічі.

Вже майже тицьнувшись носом у під'їзд, Ніна таки не втрималась від короткого позирку через плече. Ну звісно, Сокіл не рухався з місця, чекаючи, доки вона зачинить за собою двері. Цікаво, цьому навчають в Оксфорді чи з цим треба народитися?

Їй раптом стало тепло і затишно.

* * *

Мати ще, звісно, не спала — це було б надто добре, аби стати правою бодай на один вечір. На цей вечір, у який Олену хотілося бачити ще менше, аніж зовсім. Зазвичай вона вкладалася рано, відразу по тому, як від пузя нагорлається псалмів з черговим «братор у вірі», але не сьогодні. Сьогодні мати стояла в коридорі, як боксер, що чекає початку поєдинку, і Ніна, помітивши її лише тоді, коли вузький простір передпокою залило жовте світло, скрикнула від несподіванки.

— Атож, кричи, плач! — миттю відреагувала люба ненька, проявившись із темряви і, як завжди, не утруднюючи себе привітанням. — Та що там плакати — тобі вовком вити пора! Чуєш, курвина донько?!

— Боже милий, що за самокритика. — Ніна спробувала оминути матір, однак те виписане нею коло так і не стало рятівним. — Дай пройти, чи як? Що ти тут стовбичиш?

— Я скажу тобі. Так, скажу. Я на тебе чекаю. Глянути хочу в писок твій безстидний! Де ти лазила аж досі?

— А, ти знов за рибу гроші. На роботі я була. Ясно тобі? На роботі!

— Брешеш! Не було тебе там! — карбуючи кожне слово, провіщала мати і продовжила швидко, немов у лихоманці: — Я тобі дзвоню-дзвоню, третій день, в книгарню твою вошиву, і що воно за лиxo — ти то в банк поїхала, то в туалеті сидиш... Я тоді зібралася раненько, службу навіть пропустила — чуєш ти, гадюко, від Бога час відірвала — і гайда до тебе. На роботу. Так мені там сказали, що ти звільнилася! Геть зникла, і то за один день! За тобою амбал якийсь зайшов, кримінальник, і більше ти там не з'являлася! Хто то був, кажи? — Олена відважила доньці ляпас, доволі важкий, як для її субтильної статури. — Хто? Сутенер твій? Ти страх Божий втратила!

Схоже, її власний страх вже благополучно минув.
«Дякую, Галю. Низький уклін, подружко».

— То все твоя хвора фантазія, — прошипіла Ніна, ледве стримуючись, аби й самій не розпустити руки. Не хотіла вона цього. Нехай ця жилава напівсива жінка нині навіть зовні лише віддалено нагадувала *ту маму*, та в їхніх жилах все одно текла однакова кров — не дивлячись ні на що. Але Олена зовсім не збиралася заспокоюватися. Другий ляпас не примусив чекати, тепер вже по іншій

щоці. «Здається, Христос мав на увазі дещо інше», — подумалося недоречно.

— Ти мені ще суперечити будеш, гадюко? Сказано — поважай батька й матір своїх! Хоча що тобі заповіді Божі? Ти ж сама собі богиня, так?

Пазуриста матусина рука уп'ялася в її волосся й рвонула вниз. Ніна зойкнула від болю, а Олена цілеспрямовано потягla її до трюмо, мабуть, вирішивши використати його в якості імпровізованого вівтаря.

— А ну, сповідуйся, суко, з ким грішила й по скілько разів? — Гребінці, гудзики й рукавички полетіли геть, і Нінине обличчя опинилося притиснутим до лакованої дошки. — Сповідуйся Матері Малишко, доки є час для порятунку!

«Матір Малишко? Господи Ісусе!»

— Мамо, мені боляче!

— Тобі ще не так боляче буде. Чи не знаєш, що дано чоловіку й жінці сходитися лише для продовження роду? А ви, блудниці безсоромні, перед кожним страмовисько своє відкриваєте, а потім біжите до лікарів дітей своїх ненароджених із себе шматками витягати — аби й далі собі блуд чинити бездумно? Думаєте, ніхто вас не зупинить?

«Досить з мене», — вирішила Ніна. Зібравши останні свої сили, вона рвонулася убік і висмикнула волосся з материних пальців, а потім, різко розвернувшись, ударила її кулаком у живіт. Удар вийшов не дуже сильним, але Олена не була до нього готова й зігнулася навпіл, кашляючи й намагаючись вдихнути. Усі докори сумління кудись випарувалися — можливо, вони з'являться потім, але зараз у Ніні вирувала лише лють людини, яка достатньо довго терпіла приниження мовчки, аж допоки котел терпіння не вибухнув, розпліскуючи окріп. Вона ухопила Олену за комір і потягla в її кімнату так само безцеремонно, як щойно та тягнула свою жертву на

заклання. Перетнувши поріг засміченої й просмердлової немитим тілом і якимись ритуальними паходами кімнати, жбурнула неньку до протилежної стіни (завтра м'язи напевно наллються болем, але зараз вони зовсім нічого не відчували), вийшла геть і зачинила двері. Похапцем відшукавши на кухні грубезну, ще батьком залишенню викрутку, вбила її в щілину між підлогою та нижнім одвірком Олениної спальні. Так надійніше. Можна бодай спробувати заснути, не боячись, що ця зміюка виповзе зі свого кубла, плюючись отрутою у славу Господа — того, яким його може малювати лише уява плазуна.

— Я йду звідси. Завтра, — голосно оголосила Ніна, перевіривши на надійність свій імпровізований клин досить сильним посмикуванням. Мати по той бік дверей мовчала.

— Назовсім, мамо. Ти мене чуєш?

У кімнаті щось писнуло і заворушилося.

— Ага, чуєш. Це добре, — сказала Ніна зі зловтіхою, про існування якої в собі ще й досі не знала. — І що це означає для тебе, також тямиш?

За дверима почувся кашель, більше подібний до воронячого каркання.

— От і молодець. Це значить, що ніколи, ні за яких обставин, що б там не трапилося і як би тобі не припекло, ти не дістанеш від мене жодної копійчини!

Якусь мить усе було тихо, а потім зі спальні донеслися невпевнені кроки, схожі на спроби бігуна-паралітика за будь-яку ціну перетнути фінішну пряму. Двері завібрали, та не піддалися — вочевидь, мати, що налягала на них своїми хирлявими грудьми, була зависокої думки про свою силу. Ніна в житті не повірила б, скажи їй хтось, що вона зможе сміятися в таку хвилину, — але нині вона аж зайшлася з реготу, до того кумедними їй видалися ці жалюгідні спроби звільнення *Матері Малишко*.

«Це істерика. Візьми себе в руки».

Що цікаво, мати мовчала. Не сипала прокльонами, не вмовляла, не закликала покаятись — просто раз у раз, з методичною дятла стукала у двері всім тілом і зойкала — мабуть, від болю.

Ніні було все одно. Ніякого жалю вона не відчувала. Навіть до себе. Просто настав час зробити те, що вона мусила б зробити давно.

Ушитися з цієї божевільні якнайшвидше і якнайдалі, не озираючись.

— Мені байдуже, що з тобою буде. Не смій мене шукати. Не смій лізти в моє життя! Більше я тобі цього не дозволю. А якщо зголодніеш — піди десь попрацюй. Це тобі лише на користь стане.

Ніна прислухалась — за дверима зарипіли пружини. Це означало, що дорога матуся опустилась-таки на своє ліжко, продавлене до такого ступеня, що його сітка майже торкалася підлоги, на кшталт гамака. От і добре.

— Бог... тебе... покарає, — озвалася нарешті мучениця за віру. — Здохнеш десь... у канаві... сучко безсердечна.

Голос матері звучав на диво розмірено. Ті верескліви нотки, що супроводжували її вимогу покаятися, змінилися монотонним бубонінням. Така собі констатація факту.

— Бог мене вже покарав. Хіба не ясно? Та я нарешті вирвуся з цього пекла. І що б там не сталося зі мною далі, це буде лише Божою ласкою.

Мати раптом закричала. Дико, страшно, без слів, наче безвинно забита тварина. Ніна фирмнула.

— Побережи легені. Якщо маєш на гадці сусідів — вони вже давно звикли до твоїх лементів і на допомогу не прийдуть. Я сама випущу тебе ранком.

Крик не припинявся, він завис у повітрі і вібрував знайомими обертонами.

— На добраніч, мамо, — солодко побажала Ніна і подалася до своєї кімнати.

* * *

А вночі за нею прийшов убивця.

Звичайно, то був лише сон. Вона усвідомила це, не прокидаючись («Я думаю навіть уві сні», — сказала вона Соколу, і то було правою), але тим не менш боялася його так само, як боялася б у реальності, — якщо не більше. Всепоглинаючий жах, як крижаний м'ясоїдний велетень, навалився на неї, доки Ніна безрезультатно намагалася втекти від страшної фігури, що невідступно крокувала за нею. Бігти було важко, як це завжди буває уві сні, — ти мчиш, рвешся вперед, дерешся з останніх сил... і долаєш якусь мізерну відстань, у той час як той, хто *жсенеться*, вже дихає в спину. І це дихання таке ж обпікаюче холодне, як жах, що конвульсивно сіпається всередині.

Убивця був чорним з голови до ніг — він не був негром і не був одягнутий у чорне — він сам був чорнотою в людській подобі. Ожилий кусень найтемнішої барви, яка всотує в себе геть усе сонячне світло, до останнього промінчика.

— Не втекти-и, — сичав він дитячим голосом ледь не над самим вухом. — Не втекти тобі-і. Будеш такою ж. Такою, як усі!

І якимось чином — надприродним, звісно, хіба можливо уві сні інакше? — чорний убивця опинився перед нею, як в'язанка сіна, яку прив'язують перед упертим віслюком, аби примусити того зрушити з місця. От тільки Ніна тепер щиро бажала зупинитися, але ноги все ще бігли, продовжували нести її назустріч кошмару. Назустріч велетенській білій голові без лиця, носа, рота та вух, лише з двома виряченими кулями червоних очей.

Очі раптом втягнулися усередину цієї жахливої голови, неначе всмоктані, залишилися лише дві глибокі чорнющі діри. Вони перетворилися на роти.

— Така ж, як усі, будеш!!! — заревіли обидва в унісон, і Ніна прокинулася.

Глава 6

Олег під'їхав до агенції о пів на восьму, гадаючи, що буде першим, — отямившись о четвертій ранку від поганого сну, більше так і не зміг заснути, — і з неабияким подивом побачив Ніну, яка сиділа на східцях біля зачинених дверей, склонившись від неприємного осіннього вітерця. Із ще більшим подивом він зауважив, що поруч з нею стоїть стара брудно-сіра валіза з порепаною ручкою.

— Вже зібралась у відпустку? — з погано прихованою тривогою в голосі поцікавився Олег, вилазячи з салону. — Трохи той... зарано. Ще хоч півроку попрацюй, а там видно буде.

Ніна посміхнулась — такою вимученою усмішкою, що у Сокола защеміло серце, і підвелася.

— Хвілюватися немає причин, як співається в одній пісні. Я не маю квитка на Канари. Маю лише певні проблеми.

Олег підійшов ближче і помітив, що на ногах у Ніни черевички різного кольору — лівий синій, а правий коричневий.

- І в чому ж вони полягають?
- У тому, що віднині я більше вдома не живу.
- А де живеш?
- Ще не знаю. Зніму кімнату десь. Чи прилаштуюсь у гуртожиток.

— Куди? — ні в сих ні в тих Сокіл роздратувався: знайшла вихід, називається. — Мені доцільно розповідати, що в тих гурттягах койтесь?

— Ні, бо ти нічим мене не здивуєш після того, що койтесь в мене вдома, — в розpacії відказала Ніна. — Маючи матусю — релігійну фанатичку, яка бере мої гроші, проклинає моє існування і постійно намагається кулаками навернути мене на шлях істинний, бо я в її уяві професійна шльондра, починаєш дивитися на речі дешо інакше. Ти, до речі, питав мене, чому я не заміжня. Ось і відповідь.

Олег помовчав. У його мозку дзигою закрутилася нав'язлива ідея, як вирішити Нінину проблему. От тільки що скаже сама Ніна? Утім, хочеш почути відповідь, спочатку постав запитання. Зважившись, він почав:

— Слухай, я маю пропозицію. Ти тільки... ти не думай нічого такого. У мене просто три кімнати, окремі, і мама аж на другому поверсі живе, точно не заважатиме. Я тобі одну кімнату міг би здати. Безкоштовно.

— Дуже цікавий бізнес, — очі Ніни звузились, — безкоштовно здавати кімнату. Тепер ясно, як ти розбагатів.

— Нє, ну якщо ранком ти звариш кави і для мене також, я не буду проти. Але більшого в тебе не попрошу. Обіцяю, — квапливо запевнив він.

Ніна довго дивилася на нього.

— Я тобі дуже вдячна, — мовила вона нарешті. — Добре. Я згодна. Я варитиму тобі каву. І прибиратиму в хаті. І... Олеже, я дуже сподіваюся, що ти попросиш у мене більшого. Кажу це, користуючись тим, що ми поки що самі... — Ніна затнулася. Сокіл нахилився над нею і поцілував у маківку. Його серце стукало як несамовите. Щойно він почув те, чого почути не сподівався, але дуже хотів. Деколи мрії збуваються.

— От і добре, домовилися. Заселення увечері. Ходімо в офіс, прохолодно вже надворі.

Сокіл відімкнув двері, пропустив Ніну всередину, а сам відніс валізу, в яку неначе каміння напхали, до машини й засунув у багажника. Хай краще тут лежить — так у його спостережливих підлеглих не з'явиться зайвого приводу для пліток.

Коли повернувся в офіс, Ніна вже, як і обіцяла, займалася приготуванням кави.

— До речі, — сказала вона. — Я маю для тебе ще одну версію щодо мотиву вбивці — дякуючи моїй навіженій неньці. Хоч якась користь від неї.

— Слухаю, — Олег присів на краєчок свого масивного столу і сплів руки на широких грудях.

— Вона просто звар'ювала на тій думці, що я от-от зауважітнію казна від кого і притисом кинуся робити аборт. Вважає, що жінкам, які це роблять, місце в пеклі та що добре було б, якби хтось їх доправив туди експресом. У контексті цієї теми цілком можна говорити про жіночу безсердечність — навіть не будучи вбивцею.

— Аборти, — замислено повторив Сокіл. — Знаєш, а це цікава версія — ганьба мені, я про це якось і не подумав. Тобто щоб вона підтвердила, мусимо довести, що всі три жертви в минулому позбулися своїх дітей... а якщо це дійсно так, то цілком ймовірно, що за це їм серця й повирізали. Бо вбивця гадає — ні, переконує нас, — що жінкам, які зробили подібне, цей орган наче й ні до чого.

— Щось таке, — кивнула Ніна. — А очі... можливо, мається на увазі духовна сліпота.

— Угу. Слухай, ти просто молодчина!

— Я ж тобі відразу казала.

— Та я й не сумнівався — лише трішки поопирався для годиться. Отже, якщо підтверджеться факт перерваної

вагітності в усіх трьох, то матимемо практично гарантовану зачіпку. Що ж, це вже крок уперед. Треба опитати рідних. Значить так — напевно, кревними Сніжани Доброхот та Мирослави Стецюк щільно займеться наш Боря — якщо нарешті зволить відрвати свою задницю від теплого дивана і завітати-таки до офісу. А я займуся особисто Ратушним. Гадаю, так буде краще.

Безневинно обхаяний Лупибатько, що намалювався в агенції навіть раніше офіційного початку робочого дня, на суворе рикання шефа щодо буцімто запізнення відповів коротко і з гідністю:

— Я не запізнився. Це декому не спиться.

Вислухавши ж нову версію у викладенні Сокола, Борис помітно пожвавішав.

— О, то це вже прогрес! Маємо бодай з чого почати.

— Перше, що ти мусиш зробити, — напучував Олег помічника, — це опитати родичів. Зазвичай про таке батькові не кажуть, але мати чи сестра цілком можуть бути в курсі справи. Почни з батьків Сніжани Доброхот, тільки делікатно так... мати там нині на своїх двох не стоять, таку бідосю має, але опитати доведеться насамперед її. Через «не можу» і «не хочу», але тонко і чемно, як ти вміеш. Потім знайди сестру Мирослави Стецюк — більше нікого з рідних у неї, власне, й не було. Якщо виявиться, що жертви робили аборти, будемо копати далі — де, коли і чому.

— А якщо всі опитувані дружно заволають: «Ні, цього ніколи не було, як ви могли таке вигадати!», треба знайти медичні картки покійних жіночок, — підхопив тямущий Боря. — Власне, хоч так хоч інак, а я маю конче знайти ті документи.

— Тямиш. Про будь-який результат доповідаєш негайно, телефоном і особисто мені.

— Ну, тоді я рву кігті. — На порозі Лупибатько озирнувся і, поправляючи комірець на своїй джинсовій куртці, серйозно мовив: — Хороша ідея, босе.

— Ніні дякуй, — зауважив Сокіл. — Це її осяяло... зранку-раненько.

— Хороша ідея, Ніно, — повторив Борис, зовсім, здавалося б, не здивований, і вийшов.

Ніна з докором глянула на шефа.

— Ти для чого Борі сказав, чия версія? Буде думати, що я лізу не в свою справу.

— Не буде. Ти — бухгалтер. Математик практично. У тебе робота така. І я не можу, та й не хочу, сидячи з тобою в одній кімнаті, щось від тебе приховувати. Навіть Рада в курсі всіх справ, хоча й поверхово. А коли ти маєш слушні гадки не лише щодо балансу, чому б я не дослухався?

— Ти просто мрія, а не роботодавець, — ствердила Ніна. — І якщо хтось скаже інше, ігноруй.

— Домовилися, — всміхнувся він, але раптом чомусь спохмурнів — неначе ніч йому на чоло наслунулась. — Слухай, — мовив він по хвилині видимих коливань, — мені тут гайнула одна думка... малоприємна. Ти, звісно, вибач, але я мушу це вимовити. Ти кажеш, що твоя мати фанатичка, схильна до агресії. Якщо взяти до уваги те, що саме її поведінка наштовхнула тебе на гіпотезу щодо абортів... я нічого не стверджую, звісно, але якщо...

— ...вбивця — то вона? — закінчила за нього Ніна. — Не вибачайся. Я теж думала про це.

— I?

— Ну, по-перше, мене мати ненавидить більше від усіх жінок світу, разом узятих, по-друге, гонорова й агресивна вона лише вдома, де її ніхто не бачить, крім розп'яття та мене. Ну й по-третє — хоч це найголовніше, — не скажу про два попередні, але на час останнього

вбивства у неї точно є алібі. Я — її алібі. Ми були разом у весь той вечір і ніч, коли загинула Сніжана Доброхотова. Я і бачила матір, і чула, бодай би оглухнути. Ні, Олеже. Повір мені. Вона — божевільна, так, але на таке їй би фантазії забракло, та й сили теж.

— Що ж, тоді добре. Вибач, що заговорив про це.

— Я ж кажу — нема потреби в перепрошеннях. Ти просто робиш те, що мусиш. Ти об'єктивний, і за це гідний нагороди, — Ніна виразно глянула на кавоварку. — Ще кави, шефе?

* * *

Ратушного, після попереднього дзвінка, Сокіл застав в одному з його автосалонів. Пана Петра він побачив здалеку — той метувався за скляною вітриною, немов стараний практикант, і, гаряче жестикулюючи, доводив щось групі з трьох, убраних на позір в однакові сін'які костюми, юнаків. Ті слухали його, киваючи, без жодних ознак розуміння на кам'яних лицах — це Олег зауважив, підійшовши ближче. Ще якусь хвильку роздивлявся Ратушного, що у своєму чорному пальті чомусь скидався на середньовічного воїна, а потім рушив до входу, двері на фотоелементах безшумно відчинилися, і Сокіл опинився у просторому, з високими стелями приміщені, де на подіумах сяяли різnobарвними глянсовими боками кілька автівок. Пан Петро відразу помітив детектива, усміхнувся — радше з ввічливості, аніж від великої радості — і поспішив назустріч гостю. Вони обмінялися рукостисканнями, і Ратушний ледь помітно повів очима, відпускаючи своїх слухачів. Юнаки, вишикувавшись вервечкою, потупцяли десь до підсобки, а пан Петро похитав головою.

— Новачків інструктую. Салабони. Чи вони кін гамериканських надивилися, чи книг дурних начиталися,

та щойно хтось до салону увійде, то всі троє налітають водночас, мов ті круки на стерво. «Чого бажаєте? Чим вам допомогти?» Не терплю нав'язливого сервісу. Відчувати ж треба, чи шарпати покупця, чи дати йому спокій, а він спитає, жи сам хоче, — пан Петро кашлянув. — Вибач, не по темі. Що нового?

— Поки що особливих новин не маю. Та є одне деликатне питання. Щодо пані Оксани.

— Що ж, розповім, що зможу. Відійдемо.

Вони перемістилися до невеличкої, схожої на барну, стійки, за якою на охайному столику стояли телефон, ноутбук і вазон з білою фіалкою. Ця квітка на робочому столі вельми здивувала Олега — як здивувала б його красуня у вечірній сукні на овочевій грядці, — але від коментарів детектив утримався. Ратушний звів на нього очі.

— Кажи.

— Я перепрошую, що мушу питати таке, та, самі знаєте, справжнє розслідування ґрунтуються на...

— Я знаю, на чому. Реверанси облиш, Олеже, не на бал прийшов. Говори.

— Ваша покійна дружина коли-небудь робила аборт?

Видовжене, з вузькими вилицями та жовтуватою шкірою, що відрізняє тих, хто багато працює і мало буває на свіжому повітрі, обличчя пана Петра аж потемніло. Лише на півмиті, але й цього стало, аби завважити — питання вдівцеві дуже не сподобалося.

— Ні. Звісно ж, ні. Що це за маячню ти вигадав? — низьким голосом мовив він.

— Є версія, що вбивства замішані саме на цій... гм... жіночій проблемі, — пояснив Олег.

— Чортівня якась. Не вірю. А втім... зараз можуть вбити за що завгодно. А можуть і просто так, — Ратушний прочистив горло і дещо пом'якшав. — Вибач, не хотів зриватися. Це нервове. Ти таку річ спитав — я

аж розгубився. Просто ти Оксани не знав. Вона на таке ніколи б не пішла.

— А якби й пішла, вам би не сказала?

— Ми не мали секретів одне від одного. Жили душа в душу. І про таке я б знав. Я помітив би, що моя жінка вагітна. І нічого подібного я б їй не дозволив, бо теж вважаю аборт убивством.

— Теж?

— Так, як учити церква. І Оксана в це вірила. Слухай, при всій повазі — ти не там копаєш, Олеже. Я ціную те, що ти взагалі працюєш, бо міліція наша хіба що яйця чеше, але повір мені — це шлях в нікуди. — Голос Ратушного вирівнявся і зміцнів. — То була інша причина. Мала бути інша. Та хіба у хвору голову заглянеш?

— Саме це я й намагаюся зробити. Бо інакше як знайти вбивцю?

— Це тобі видніше. Гроші маєш? Може, витрати якісь негайні? Говори без встиду.

Олегу чомусь здалося, що його хочуть красиво, але негайно послати куди подалі і, власне, вже почали це робити. Він не гнівався на свого клієнта, бо чудово його розумів — на такий мозоль наступити, тут хто завгодно вовком завиє, проте почувався хірургом, що робить боляче пацієнту задля його ж користі.

— Ні, все йде за планом. Авансу досить. Заплатите, як буде результат. А тепер мушу відкланятись. — Повагавшись, Сокіл рушив до виходу, на мить призупинившись, аби кинути погляд на пекуче-червоне, кольору артеріальної крові, авто.

— Красуня, еге ж? — подав голос Ратушний за його спиною. — «Субару Імпреза». Хтів би таку мати?

— Нє. Я фанат старих машин. Моя конячка старша за мене, але дасть фору багатьом сучасним. Щоправда, довелося трохи до ладу привести...

— Це ж яка?

— «Б’юїк Рив’єра» шістдесят сьомого року. Його ще «мускулом» називали.

Ратушний аж присвистув.

— Здуріти... То ти справжній естет? А не шкода стареньку по львівських вулицях гробити?

— На той світ я її з собою все одно не заберу. А водити — саме задоволення. То чого собі відмовляти?

— Справедливо.

— Так, — погодився Олег, відчуваючи, що наразі їм нема більше про що говорити. — На все добре, пане Петре. Дамся чути, як знатиму щось достеменно.

І нарешті вийшов, питуючи себе самого, чому має повне та виразне враження, що ступає по вкрай тонкій кризі. Він не сумнівався у щирості Ратушного, однак його певності щодо покійної дружини аж ніяк не поділяв.

Боря відзвонився якраз перед обідом — коли Олег, повернувшись, допитувався у Ніни, чи встигла вона ранком пойти і чи думає вона взагалі про своє здоров’я. Доповідь Лушибатька була по-військовому короткою і по-цивільному змістовою.

— Сніжана Доброхотова робила аборт три роки тому. З медичних показань. Коханець їй приніс якусь заразу, а за таких умов ледь не примусово вагітність переривають. Це й стало останньою краплею — дівчина пішла від нього, щойно вилікувалась. Це мені мати її переповіда під великим секретом. Батько ніц не знав, та й досі не в курсі.

— А що з Мирославою Стецюк? — поцікавився Сокіл.

— Чуєш, я тобі що, Карлсон? — обурився Борис. — Десь пропелера під одягом ховаю, нє? Я ще Сніжанину медкарту не знайшов, а тобі вже всю брудну білизну Стецюк подавай!

— Картку відставити на потім, — скомандував Олег. — Мчиш зараз до Стецюкової в других сестри і там усе те

саме робиш, що й у Доброхотові. Крутись, як собі знаєш, та щоб інформація була мені за дві години!

— Тю, за дві години я й роги в золото козам пофарбую! — іронічно запевнив Лупибатько. — Тра тобі секундоміра купити, щоби ти на нього глядів, коли нам роботу ставиш. Хто в десяту частку секунди не вклався, той вилетів з гри.

— Борю, завдання зрозумів? Виконуй. — Сокіл дав відбій.

— Ти така сувора мрія, — зауважила Ніна, сміючись.

— Авжеж. І з пантелику мене не збивай, будь ласка. Зараз їдемо обідати, я маю одну кнайпу на прикметі, якщо за три роки не зіпсулася, то там люкс готують. До речі, вона в двох кроках біля твої галереї, де підозрілий італієць виставляється.

— О, то ти запам'ятав? А наді мною потішався.

— Я ж не заарештовувати його збираюся! Просто подумав сходити, долучитися до високого. Все ж таки дядько доводиться земляком майстрям Відродження. Ну й заразом... — додав він пошепки, щоби уникнути чутливих вух Ради, — вважай, що це таки побачення.

* * *

До кнайпи «Азія» Пасків забіг буквально на хвилину. Власник закладу, сивий похмурий вірменин, що ставав ще похмурішим прямо пропорційно зростанню його статку («більше грошей — більше гризоти, ара»), був старим боржником Сергія: років десять тому Пасківу вдалося розкрити пограбування квартири Ашота Саркісяна. Пана Ашота виставили, як то мовиться, конкретно — з хати винесли все, починаючи з килимів, дорогої побутової техніки та золота і закінчуючи кухонним посудом. Завдяки одному, нині, на жаль, уже покійному інформаторові злодіїв Сергій знайшов протягом двох днів, а разом з ними і більшість майна, яке ще не встигли

спустити. Пощастило. Відтоді в усіх закладах Саркісяна, а їх було більше десятка, у різних куточках міста, його та слідака Сазоненка годували абсолютно безкоштовно і дуже смачно. Пасків цим регулярно і від душі користався — зайва скромність не була його чеснотою. І серед усіх Ашотових кнайп найкращою вважав саме «Азію», насамперед через зручне розташування — звідки не підійди. А ще тут, у чистій, свіжій олії, яку міняли після кожного використання, смажили такі пончики, що проковтнути з ними можна було не лише пальці, а й усю долоню. Щоправда, тут вони, на галицький манір, називалися пампушками, та хіба суть у назві? Хрусткі, пухкі, з начинкою від свіжих вишень до вареної згущенки або лише присипані цукровою пудрою, ті пончики просто танули в роті. Ніколи особливо не любив солодке, але Ашотових пончиків міг ковтнути півтора десятка за раз і частково розумів, чому в усіх тих забугорних фільмах їх називають «їжею поліцейських». Піvkila цих штуkenцій, пару філіжанок кави — і він заряджений енергією до кінця дня, а голова працює, як годинник. А з'їси якийсь хот-дог з невідомої дохлятини, і потім хіба що з білого коня не злазитимеш до вечора — особливо з його шлунком.

От і зараз він заскочив за черговою дозою смаколіків. Охайна крамарочка в рожево-білому фірмовому халаті без зайвих питань відважила йому на прохання ціле кіло — сьогодні він у незвичному пориві щедрості вирішив пригостити й Денисенка, котрий залишився чекати в машині. Отримавши великого хрусткого пакета, до верхів сповненого гарячим і духмяним стратегічним продуктом, він подякував, сунув його під пахву і вже збирався вийти, коли раптом помітив серед відвідувачів знайоме лице.

За кутовим столиком на двох, біля останнього вікна доволі просторої зали сидів Сокіл з якоюсь дівчиною — її

обличчя Сергій не бачив, у поле огляду потрапляла лише чорнява маківка невідомої та її вкриті бежевою кофтою плечі. Зате мармиза великого детектива, що світилася невластивим тому романтизмом, споглядалася більш ніж добре і різала очі, як зненацька ввімкнена в повній темряві електрична лампочка. Пасків подумав: а чи не продовжити перерваний рух і не вийти звідси непоміченим, та, трохи поміркувавши, із здивуванням виявив, що має достатньо приязній настрій, аби привітатися зі старим колегою. Чого він має бігати від цього амбітного мажора? Все ж таки однією справою зайняті... може, той щось цікаве розкопав. Тому, змінивши маршрут, Сергій підійшов до парочки так близько, як тільки йому дозволяв злегка модифікований під потреби карного розшуку етикет — себто майже впритул. Олег, що саме різав свою відбивну на дрібні шматочки, звів на Пасківа погляд і розплি�вся в усмішці.

— Ба, кого я бачу! Наша міліція нас таки береже. Та так кріпко, що й поїсти не дає в спокої.

— День добрий! — ігноруючи Сокола, Сергій похилився до його супутниці — вродливої брюнетки років двадцять п'яти, котра дивилася на нього з певною цікавістю. — Дівчино, у такий прекрасний день яка причина примушує вас складати компанію цьому відомому злодієві-рецидивісту зі страхолюдною зовнішністю і темним минулим?

— Бухгалтерія, — холодно відказала Ніна.

— Он воно що! Олеже, тобі пощастило відірвати собі найчарівнішого бухгалтера на всьому світовому ринку праці. Ти навмисне детективом став, щоби дівчата на тебе западали? А от простому оперу-трудязі ніхто на шию не вішається...

— Як я скучив за твоїм казарменним гумором, — зітхнув Сокіл. — Чого тобі треба?

— Ну, для початку просто познайомитися з твоєю симпатичною бухгалтеркою. Я Сергій, — протягнув він руку Ніні. — Сергій Пасків. Можна просто Сірожа...

— Ніна, — відказала вона, мляво торкнувшись його долоні. — Можна просто пані Ніна Євгенівна.

— О, жінка з характером, — зрадів Пасків. — Люблю таких. А взагалі-то, Олеже, я просто поцікавився думав, як там твоє розслідування йде, чи вже маєш успіхи. — Він висмикнув з-за сусіднього столика вільний стілець і присів до парочки збоку третім зайвим. Устиг помітити, як Ніна та Олег перезирнулися, перш ніж хором сказати:

— Як равлик.

— Господи, — роблено вжахнувся Сергій, з докором зиркнувши на Сокола, — ти навіть свого бухгалтера запряг розслідувати вбивства?! Ну ти даєш! Набрався капіталізму за три роки, тирианиш підлеглих, аби зайву копійчину зберегти...

— Ми в одній кімнаті сидимо, — відповіла Ніна більш ніж сухо. — Тому дещо чую. Хоча вас це не обходить. Ще щось?

— Ні, нічого особливого, — звабливий запах споживаних парочкою страв роздражнив Пасківа до краю; він відкрив пакет, укинув до рота тлустий пончик і, ретельно жуючи, прошамкав: — Це «глухар», Олеже. Повний і цілковитий «висяк». Як не страшно це прозвучить, та, якщо не буде ще одного вбивства, ми його не впіймаємо.

— Так, авжеж. — Сокіл приклався до келиха з білим вином і скривився так, ніби съорбнув оцту. — Ви його не впіймаєте, навіть коли жінку перетворять на м'ясний ряд просто під вашими вікнами. А в мене вже є версія щодо мотивів убивці.

— І яка ж?

— Хороша. І дуже правдоподібна.

— Поділитись не бажаєш?

— Ні. Спершу перевірю її сам.

— Чудово. Стисло і різко. — Другий пончик Сергій ковтнув, як верткий удав. — Те, що я тобі, погонами ризикуючи, карні справи показав, уже ніби й не рахується? Наступного разу фігу від мене отримаєш.

— Око за око, Сергію. Ти мені теж жодної вашої версії не виклав.

— Бо мені є що втрачати, на відміну від тебе. Але добре. Побачимо ще, куди тебе твої здогади виведуть.

— Ну, мене кудись та виведуть. А ви так і будете трусити своїми «висяками», і ніяка «віагра» вам не зарадить.

— Та я тебе... — відкопилив було губу Пасків, коли раптом його мобільник у внутрішній кишенні зловісно заухав пугачем. Видобувши зі шкірянки стареньку «Моторолу», Сергій глянув на дісплей і, побачивши ім'я абонента, досадливо чортіхнувся. Просив же не дзвонити вдень! Наче той жираф — доки до вух луна дійде, вже навколо зміниться ландшафт. Сергій дав відбій, не відповівши на виклик, і заметушився, ляскаючи себе по кишенях у пошуках цигарок. Збуджений організм настійливо вимагав добавки нікотину.

— Мабуть, начальство? — зловтішно припустила Ніна. — Викликають?

— Та... пора, — покивав Пасків. — Мушу йти. Радий був знайомству, Ніно. Майте на увазі, міліцейська бухгалтерія також деколи потребує нових працівників.

Ніна скорчила гримаску, що без слів сповіщала, як глибоко плювати чорноокій на всі міліцейські потреби, але Пасків не образився. Він картиною відсалютував, підхопив пакунок з пончиками, який уже став напівпрозорим від плям олії, і вийшов із кнайпи.

На нього справді чекало достатньо роботи, і не вся вона, на жаль чи на щастя, концентрувалася навколо загадкової особи Окозбирача. Львівські кримінальніни аж

ніяк не збиралися полегшувати буття карному розшуку і скоювали тяжкі та особливо тяжкі злочини зі звичайною для себе щільністю. Знижок на потребу ловити маніяка не робив ніхто — ані начальство, ані злодії. І все-таки Пасків знов, попри самовпевнене базікання Сокола, що зупинити вбивцю зможе тільки він. Ще трохи — і все закінчиться. І кому дістануться всі лаври, він теж знов. Навіть без допомоги цього егоїстичного бовдура — та вона йому, власне, і не потрібна.

Запаливши жадану цигарку, він сів у машину, їй керована Денисенком службова «тойота» відчалила від тротуару.

* * *

Галерея мистецького об'єднання «Дзига», де виставлявся сеньйор Бава, являла собою велими функціональне, довге приміщення, досить вузьке для створення необхідної атмосфери і досить широке для того, аби відвідувачі не наштовхувалися одне на одного. До галереї з коридора вели кілька сходинок; підлога була вистелена килимовими доріжками, на стінах, затягнутих бордовим драпіруванням, картини чергувалися зі стилізованими під старовинні світильники бра. З рівномірними проміжками вздовж стін вишикувалися твори різьбяра на кубічних постаментах, і з першого погляду здавалось, що ти дивишся не на зафіковану в деревині фантазію майстра, а на ретельно муміфікованих персонажів якоєсь химерної кунсткамери.

Тут був дивовижний журавель з неприродно довгою шиєю, котрий розкинув величезні крила в обидва боки, і завдяки детальній пропрацьовці кожної пір'їни складалося враження, що ще секунда — і він таки злетить у повітря й несамовито заб'ється під стелею. Далі вигнув спину величезний кіт з хижим виразом на морді

й кількома хвостами, які переплелися між собою подібно до зголоднілих змій, — Олег нарахував аж дев'ять штук. Біля наступної роботи було приладнане велике збільшувальне скло, і, зазирнувши в нього, можна було помилуватися чотирма мухами, вирізаними з дерева в натуральний розмір, і до того детально, що ставало не важко роздивитися навіть прожилки на їхніх крильцях. А ще — якась чудернацька моторошна лялька в смокінгу, завбільшки з велику дитину; ворона з людським оком у дзьобі; величезна рибина з товстими м'ясистими губами та безліч інших колоритних створінь. Бездоганна деталізація та віртуозна обробка морилкою і лаками робили їх дійсно схожими на породження природи, а не різця. Олег поділився цим із Ніною.

— Читаєш мої думки, — кивнула вона. — У мене від цих робіт мороз по шкірі.

Вони вже двічі обійшли всю галерею, ретельно роздивившись кожен експонат. Відвідувачів було небагато — окрім них, тут блукало ще близько п'яти осіб. В одному з кутків галереї молодий хлопець монтував на штативі відеокамеру, навколо нього кружляла дівчина з мікрофоном у руці. Журналісти. Схоже, вони очікували на самого маestro. Олег з Ніною перезирнулися і за взаємною мовчазною згодою вирішили дочекатися його появи.

Даріо Бава власною персоною намалювався хвилин за десять, непомітно виринувши невідомо звідки. Це був худорлявий сутулій чоловік середнього зросту, у невиразному розтягнутому светрі й зашироких чорних штанях. Поріділе волосся так само хаотично, як і на плакаті, стирчало в різні боки, а великі, схожі на оливки очі, глибоко посаджені в темні кола, збуджено блищали зі смаглявого обличчя. Різьбяр постійно усміхався, і хоча усмішка була щирою, екзотична зовнішність робила її

схожою на хижий оскал когось буйного і напевно небезпечного. Мабуть, саме таке лице побоюється побачити незаймана дівчина, котрій доводиться долати шлях додому темними завулками.

Втім, голос у Даріо виявився повною протилежністю зовнішності — м'який і приємний. До того ж, як з'ясувалося, він досить пристойно знов українську — принаймні, не гірше за більшість вітчизняної політичної еліти. Це здивувало Олега куди більше, ніж тембр.

— Ласково просимо, ласково просимо, — звернувся італієць до відвідувачів із досить сильним, але зовсім не дратівним акцентом. — Радий, радий, що ві всі до мене зайти й сьогодні також. Дуже радий, белісіма. Дивіться мої різьба, сі, можна навіть фотографія, якщо хотіти.

Виголосивши це, він переключив увагу на репортерку й заходився щось натхненно промовляти в мікрофон. Кілька зацікавлених відвідувачів підійшли ближче, аби послухати майстра. Олег і Ніна також наблизилися, зупинившись за спиною оператора.

Дівчина-журналіст ставила досить стандартні запитання — про виставку, про роботи, про те, чи подобається Баві у Львові, та про подальші творчі задуми. На кожне митець відповідав із щирим захопленням і типово італійською імпульсивністю.

— ...О, сі, виставка є просто чудова, ми лише позавчора відкрили, і вже дуже багато людей прийшли, я такий радий, мі сento молто бене! Дуже радий, що людей цікавити мое мистецтво!

— ...О, мої роботи є частка моя хвора імаджіназьоне... е-е, уява, сі! То є як я бачу все навколо, я інколи бачити деякі речі трошки не так, як усі люди, вабене? Я хочу ділитися своїми імпресіоне, своїми враженнями від того, що я бачити навколо, а дерево допомагає мені своїм пластика.

— ...А-а, Львів є белісіма, белісіма місто! Він мені на-гадує Рома, звідки я приїхав. В них є щось дуже спільне. Я вже шість місяців живу у вашому леоне місто, і всі мої виставлені робота зроблені тут. Це просто фантастіко, така атмосфера, такі люди, я щиро захоплюватися тут. А такі белла сіньоріни немає навіть у нас в Італія!

Глядачі реагували на відповіді приязним сміхом: італієць їм подобався. Олег теж визнав, що не зважаючи на зовнішність, різьбяр є на диво харизматичною й пріємною особистістю. Він глянув на Ніну, але та, схоже, мала зовсім протилежну думку. Вона спостерігала за майстром із серйозним виразом на лиці і якось напруженого. І коли репортерка зробила паузу перед наступним запитанням, несподівано вставила:

— То ви любите львівських жінок, синьор Бава?

Дівчина з мікрофоном невдоволено зиркнула на неї, але італієць явно зрадів запитанню.

— О, сі, у Львові дуже багато белла донна! І я обожнювати їх! Львівські жінки дуже своєрідні, я цікаво вивчати їх всередині... внутрішній світ, сі, і насолоджуваючись їх апаренца... зовнішня краса. — Бава ретельно пройшовся очима по Нініній фігуранці, і його й без того широка усмішка поширшала ще більше. — Красиві донна надихати мене, без гарний жінка я не можу творити мистецтво так добре. Можна сказати, вони також тримати мене тут.

Перш ніж Ніна визріла для відповіді, репортерка знову заволоділа ситуацією й почала сипати питаннями виключно з області мистецтва. Бава почав розповідати про коріння своєї творчості та її зв'язок з класичними школами різьбярства, а Ніна смикнула Олега за рукав.

— Ходімо звідси, — прошепотіла вона.

Вони вийшли із багрової похмурості «Дзиги» у світло дня, яке, втім, не стерло стурбовану тінь з Ніниного личка. Завваживши це, Сокіл спробував пожартувати:

— Що за приязні маніяки водяться на світі...

Дівчина глянула на нього опікливо і трохи злякано.

— Не смішно, Олеже, — похмуро запевнила вона. —

Бачив, як твій приязній маніяк на мене більма вирячив?!

— Святий Боже, що за вирази! — Сокіл не хотів сміятися, проте не зміг втриматися. — Він дивився на тебе, як на вродливу жінку, та й по всьому. І я не кину в нього камінь за це. Я його дуже добре розумію. Сам такий.

— Ти — не такий. — Ніна помітно нервувалася, стискуючи пальці так, що вони починали хрустіти. — У мене від цього майстра мороз по шкірі. Він на мене так витріщався, ніби хтів мене розіп'яти! Учора я казала те лише наполовину серйозно, але зараз мені здається, що я не помилилася у своєму припущення.

— Тю ти, Господи! — Проти волі Олег відчув, що починає дратуватися. — Ніно, природа його бажань цілком очевидна для будь-якого чоловіка. А тим більше для запального італійця. Ну не можна ж бути такою наївною у твої роки!

Він пошкодував про сказане, перш ніж у повітрі залихло відлуння його слів, та було запізно. Ніна здригнулась, повернулась до нього й, ігноруючи його безпомічне «Вибач», дуже чітко промовила:

— Що ж, можливо, я таки надто наївна для свого передпенсійного віку, та відрізнити добру людину від злой можу на рівні відчуттів. Жоден інстинкт мені світу не застить.

— Люба, ну невже ти справді гадаєш, що пан Бава приїхав з Рима спеціально для того, щоб тут убивати жінок, що зогрішили? В Італії грішниць забракло?

Мабуть, спрацювало звертання «люба», бо Ніна помітно пом'якшала і навіть посміхнулась — усмішкою згасаючого осіннього сонця.

— Це лише версія, Олеже. Просте припущення. Не забувай про це.

* * *

Після галереї вони ще заїхали по справах в агенцію, тому до Олегового дому дісталися вже затемна. Ніна нервувала, раз у раз визирала з віконця, щоб оглянути шлях, яким вони їхали, однак нічого не казала. Вона добре знала, де знаходиться Погулянка, і їй завжди подобався цей затишний, кучерявий від дерев район, завжди... але чомусь не тепер. Ніна й сама не знала, чого її розтрусило так, аж всі думки геть з голови повилітали. Можливо, відповідь чайлася в сутінках — чорнильно-синіх, подекуди розкользованих жовтим та білуватим сяйвом ліхтарів, оранжевими вогниками автівок, нав'язливим неоном рекламних вивісок; у тінях, що їх відкидали вузлуваті, заплутані гіллям кущі, або в тому, що ця темрява чомусь змушувала Ніну відчувати себе безпорадною, як воїн-одинак, оточений сотнею безликих ворогів. Їй марилося, що ось-ось, будь-якої миті з'явиться убивця з її сну і перетворить яву на криваве небуття. Далися, певно, взнаки відвідини галереї — фантастичні роботи італійського майстра захоплювали тією потойбічною красою, яка мало чим відрізняється від потаємних, сокровенних жахів та ілюзій... Зачарував і сам автор, проте чомусь Ніна ніяк не могла перебороти потужну антипатію, яку викликала в ній ця особистість. Щось із нею було не так. Мабуть, це щось підсвідоме... але італієць вперто асоціювався з тою самою чорною постаттю з кошмару.

До тями Ніна повернулася, лише коли машина раптом зупинилася й Олег заглушив двигун.

— Вже приїхали? — неначе щойно прокинувшись, закліпала очима вона.

— Ага, вже. Ти якась задумлива сьогодні. Сподіваюся, тебе не крають примарні сумніви стосовно моєї пропозиції щодо житла?

— Та що ти! Я просто замислилася.

— Тільки не кажи, що в тебе досі розслідування в голові, — підморгнув Олег. — Мабуть, я таки погано на тебе впливаю.

— Поки що мені гріх скаржитися, — посміхнулася вона у відповідь.

— Що ж, тоді ходімо.

Вони вибралися з машини, і Сокіл кивнув головою в бік великого двоповерхового будинку з білої цегли, що височів по інший бік паркану. Виросла в келії, Ніна від захоплення аж рота відкрила.

— Це все твоє?

— Наше з мамою. Ну а тепер і ти маєш тут свою житлову площу.

Десь ліворуч несподівано пролунав свист. Потім долинуло хриплувате:

— Сервус, Олеже!

Сокіл повернув голову в той бік і у відповідь привітно змахнув рукою. Ніна придивилася — спочатку побачила вогник сигарети, а потім розрізнила чоловічу фігуру, що розслаблено привалилася до паркану. Силует чомусь здався їй знайомим.

— Хто то? — спиталася, хоч це наче насправді не дуже її й обходило.

— То? Сусід мій, Тарас Чубай. Схоже, якраз із Києва повернувся. Якщо чула про такий музичний гурт — «Плач Єремії»...

Ніна округлила очі.

— Ще пити єш! — Музика названого гурту особливо часто рятувала Ніну в часи загострення конфронтацій з мамою. — Тарас Чубай — *твій сусід*?

— А що тут такого? — щиро здивувався Олег. — Ну сусід. Захочеш — якось познайомлю.

— Та я не знаю...

— Ну, як знатимеш — скажеш. А поки що пішли, бо я вже задубів.

Через силу відірвавши погляд від темної фігури, яка продовжувала незворушно відихати клубки диму, Ніна почимчикувала слідом за широкою спиною Сокола у двір. А їм назустріч уже вийшла усміхнена Олегова мати, Катерина — мабуть, той устиг вдень телефоном попередити про нову квартирантку, бо вона без зайвих питань затисла здивовану гостю в міцних обіймах.

— Ласкаво просимо, Ніночко, — радо промовила жінка. — Просто не уявляєте, як я рада, що ви в нас живите! Сподіваюся, вам у нашій хатинці буде затишно.

— Оце і є та сама мама Катя, — сказав Олег Ніні, котра все ще перебувала в полоні хазяйчиних рук. — А це і є та сама Ніна, — звернувся він до матері, і та нарешті послабила хватку. — Ніна — мама Катя, мама Катя — Ніна. А тепер ходімо всередину, бо холодно і дико хочеться жерти.

— Приїхав з Оксфорда, а всю вихованість, видно, там і забувся, — похитала головою Катерина. — Як ви тільки його терпите?

— Якщо чесно — із превеликим задоволенням, — весело відповіла Ніна, настрій якої з часів відвідин галереї відчутно покращився.

— То ви його просто мало знаєте. Пильнуйте, бо потім його з шиї нічим не знімеш.

— Еге, хіба що дихлофосом, — пхикнув Олег. Він зупинився й відчинив двері, пропускаючи обох жінок вперед. — Мамо, ви ламаєте мій імідж, і взагалі, виставляєте на посміховисько. Краще б про чесноти розповіли.

— Обов'язково розповім. Як згадаю. — Сміючись, мати підморгнула геть спантеличеній таким прийомом Ніні, і всі вони увійшли до будинку.

Потім була вечеря на двох, ситна і щедра, з червоним вином та фруктами на десерт, а коли Ніна, найвши чималеньке черевце, зусиллям волі відтягнула себе від

столу, Сокіл провів дівчину до її кімнати, де чекав уже застелений диван, оголосив ранній підйом і зник у надрах будинку. Ніна огледілась. Кімната була обставлена затишно і з любов'ю. Блакитні шпалери на стелі, стильні мереживні фіранки на вікні, гуцульський килим і картини на стінах, біля дивана — тумбочка, на ній — ваза з білими айстрами... Ніна усміхнулась і проти волі позіхнула. Присіла біля валізи, відшукала там свою нічну сорочку, швиденько перебралася і подумала, що треба піти у ванну. Неодмінно. Ось лише хвилинку вона полежить на цій чудовій канапі, під чарівним ліжником — бо під таким можуть снитися лише прекрасні сни, — а тоді можна переходити й до особистої гігієни.

Щаслива Ніна заснула за півмиті до того, як її голова торкнулася подушки.

Але її сон не був таким уже солодким.

Глава 7

Ніч минула тривожно — Ніна кілька разів прокидалася, налякана невідомо чим. Їй щось снилося, але вона ніяк не могла згадати, що саме; пам'ятала лише, що в головного героя її бентежного сну було лице пріснопам'ятного синьйора Даріо. Не те щоб Ніна насправді вірила в його причетність до цих жахливих злочинів, однак звільнити італійця від своїх підозр також не квапилася.

Вчергове Ніна прокинулась від дотику до щоки; розплющила очі й побачила Олега, що сидів на краєчку її ліжка, вбраний лише у спортивні штани та білу майку, яка прикривала його вражаючий торс не більше, аніж прапор, залишений альпіністами на вершині гори, прикриває цю саму гору. Ніна сфокусувала на цьому,

безумовно, вартому уваги видовищі розсіяний погляд і, позіхнувши, поцікавилася:

- Що, час вставати?
- Ні. У тебе ще в запасі година сну, як мінімум, — пошепки відповів Сокіл.
- Тоді чому ти тут?
- Ти спала неспокійно.
- Наскільки неспокійно?
- Ну... скрикувала.
- Справді? — Ніна сіла в ліжку. — Вибач, я не хотіла.

Тобто не думала...

- Та нічого. Що тобі снилося?
- Не «що», а «хто». Даріо Бава.

Олег картиною насупив густі брови.

- Я ревную, — пробасив він.
- Не варто. — Ніна простягнула руку і торкнулася його плеча. Ще тепла від сну шкіра, така приємна на дотик... — Він снівся у вкрай невигідному ракурсі. Невротичні митці мене не цікавлять, навіть якщо нагло лізуть у мою підсвідомість.

- Радий це чути. Ніно, — Олег зам'явся, підбираючи потрібні слова, — якщо ти втомилася, то можеш сьогодні лишитися вдома.

— Іще чого! — Ніна від обурення аж підскочила на місці, як горобець на паркані. — Від чого це мені втомлюватися? І що я тут робитиму цілісінький день, га? Й думати забудь. Давай я краще сніданок приготую.

— Я сам. Ти поспи ще. Все ж таки перший день на новому місці. — Сокіл підвівся і рушив до дверей, та на порозі зупинився, повернувшись до Ніни і замислено почухав підборіддя.

- Що? — спитала дівчина підозріло.
- Я тут одну прикмету згадав.
- Яку прикмету?

— Народну. Вона каже, що на новому місці юнці конче має приснитися її наречений. Себто той, кого ти бачила уві сні, й буде твоїм чоловіком. Прикро.

Ніна перегнулася через подушку так, щоб дотягнутися до своїх капців на підлозі, а коли їй це вдалося, вхопила один і пожбурила його в Олега. Влучила вона у двері, що дуже вчасно зачинилися за великим в усіх сенсах детективом.

Сніданок, приготований Соколом, складався із залитої окропом вівсянки, кави та помаранчевого соку. Каша — Ніна з дитинства ненавиділа всі без винятку каші, а особливо цю, з безневинно замордованого вівса — гидотно розповзлася по тарілці і мала такий вигляд, ніби її вже хтось їв. Та вередувати не випадало, і дівчина слухняно взяла ложку, обдарувавши Олега вимученою ввічливою посмішкою.

— Ти справжній кулінар. За тобою «Максим» плаче.

— Авеж, знущайся, — шеф й бровою не повів, зосереджено наминаючи це рідке паруюче «дешо». — Знаєш, чому англійці такі спокійні? Бо вони зранку добре наїдаються. Добре і ситно. Вони полюбляють вівсянку, і тому їх неможливо вивести з рівноваги до самого ланчу. Хіба що під час ланчу. А французи всі нервові.

— Дай вгадаю. — Ніна, вбрана у свій найкращий і, по честі кажучи, єдиний пристойний халат, потягнулася за хлібом — і широкий червоний рукав витончено ліг на вівсянку. — Бо вони зранку наїдаються погано!

— Ха, та вони зовсім ніц не їдять! — переможно вигукнув Олег. Ніна, помітивши, що замостила манжети халата, зніяковіла і схопилася за серветку. — Тільки палять та каву п'ють літрами. Не дивно, що вони весь час неначе на шарнірах. Як-от зараз ти. Тільки не кажи мені, — попросив Сокіл, прибравши нарешті серйозного вигляду, — що ти вважаєш Окозбирачем синьйора Баву. Відчепися, заради бога, від старого майстра-жінколюба.

— А я й не кажу, — буркнула Ніна. — Мене все одножодна холера не слухає.

— Версія про аборти виключає можливість його участі, — наполягав Олег. — Якщо ти лишень не думаєш, що він ще й хірург-гінеколог.

— Версія про аборти ще нічим не підтверджена. — Втративши рештки апетиту, дівчина відсунула від себе тарілку. — Ти сам сказав, що пані Ратушна ніколи не переривала вагітність.

— Я це звідки знаю? — здивувався Сокіл. — То напевне відає Господь і покійниця, та їх ти як спитаєш? А я тобі уповів те, що почув від Ратушного. Може, він просто сміття з хати виносити не хоче. Зайвий розголос йому теж не на користь... Що ж до третьої жертви, то за неї ще даних немає. Як отримаємо, тоді й будемо висновки робити. Попередні.

Ніна слухняно кивнула.

До агенції вони дісталися вчасно, та не рано — невгамовна Рада була вже на місці і, помітивши у вікно, що Ніна вийшла з шефового «б'юїка», кинулася до коридорчика, аби перехопити її ще в дверях.

— Це він тебе десь у місті підібрав? — затріщала жінка. Олег, що крокував за Ніною, видав на публіку тяжкий стогін і погрозив секретарці пальцем.

— Я підібрав її там, куди твій довгий ніс не дотягнеться, Радо. Що за звичка — вічно лізти не в своє діло?

— Така точно, як у вас, — впевнено відбрила секретарка і підморгнула Ніні. — І до слова, вас ця звичка годує, а мене — розважає.

— Хочеш розваги — купи квиток у цирк.

Рада надулася і, адресуючись до Ніни, поцікавилася:

— Він що, погано спав?.. Злий такий, як лихо однооке.

— А я маю знати, як він спав? — прошипіла Ніна, несподівано для себе самої відчувши неабияке роздратування. — Я думки читати не вмію.

— Ну, якщо ви спали нарізно, то погано було обом, — впевнено підсумувала Рада. — Але ніц, зараз вам ще гірше стане.

— Це ще чому? — спохопився Олег.

— Бо на вас чекає старша пані, — притишила голос секретарка й багатозначно кивнула на двері до офісу. — Назватися відмовляється, а вигляд має такий, ніби потребує амбулянсу через заворіт кишок.

— Боже мій, невже клієнтка?

— Нє. Чиновниця якась. Ну, знаєте — «Корпорація Ідіотів». Держслужбовець. — Останнє слово Рада вимовила настільки саркастично, що воно прозвучало як ляпас. — Нишпорить кімнатою. Де ви бачили таких клієнтів?!

Жінка, вбрана у вузьку сукню кольору брудної миші, була миршавою, худою, як тріска, і справді нишпорила кабінетом. Коли туди увійшли Сокіл із Ніною, вона саме намагалася відкрити верхню шухляду робочого столу Олега. Зачувши, що вже не сама, жіночка повернулася до дверей і без жодних ознак ніяковості заявила:

— Ну нарешті! Я вже думала, вічність вас чекатиму!

Олег сторопів, безпомічно глянув на Ніну. Та роздивлялась відвідувачку, мов таргана в супі, і очі в неї стали вузькими та холодними, як лезо стилета.

— З ким маю честь, люба пані? — Сокіл нарешті видувшив із себе прийнятну для знайомства ввічливу формулу.

Жінка насупилася.

— Я вам ніяка не люба! Ірина Димар, Львівська міська податкова інспекція. Я до вас з перевіркою.

— Он як? — Ніна пройшла до свого столу. — А я гадала, що з общуком. Перевірка планова?

— Що? — Жіночка заметушилася, кинулась до крісла, де лежала її сумочка, і заходилась жваво порпатися в ній. — Зараз я вам своє посвідчення покажу...

— Навіщо? Я й так вам вірю. Те, що ви — податкова інспекторка, у вас на лобі написано. Ви мені ліпше покажіть своє направлення на перевірку агенції «Деррік», а також те попередження про аудит, де ми мали розписатися щонайменше два тижні тому. Є воно?

Пані Димар завмерла, дивлячись на Ніну з ненавистю.

— А ви, я бачу, грамотна. Бухгалтер?

— Так. Головний. Ніна Малишко, до ваших послуг.

То перевірка планова?

— Ні. Позапланова.

— Значить, одноденна. Слава Господу за маленькі милості. — Зі свого гаманця Ніна дістала ключ від сейфа, котрий дніми їй урочисто вручив Олег. Там, у сейфі, відтепер зберігалася вся документація «Дерріка», в тому числі й бухгалтерська. — Гаразд, беріть стілець і підсувайтесь до мене. Я вам зараз все покажу. Це не займе багато часу. Радо, зроби, будь ласка, кави пані інспекторці.

— Я кави не п'ю, — з гідністю заявила пані Ірина. — Зневажаю штучні стимулятори і тих, хто від них залежить. Якщо можна, зеленого чаю.

— Так, хвилинку. — По всьому було видно, що Рада ледве стримується, аби не запропонувати перевіряючій блакитного дусту, однак вийшла вона досить тихо. Увесь вигляд Сокола також ясно свідчив про те, що труп, який обходиться без штучних стимуляторів і при цьому рухається, лежить за межами навіть його бурхливої уяви. І тільки Ніна не сердилася і не дратувалася цій жінці: який сенс сердитись на робота, що запрограмований на певні дії і працює чітко в межах своєї програми?.. Єдине, що трохи дивувало Ніну, — це гвалтовність перевірки, ще й одразу після того, як були сплачені всі можливі штрафи та пені, але... хто їх знає, цих митарів? Певно, вони вважають, що фірма, котра добровільно платить штрафи, ще й сама собі їх нараховує, може приховувати ще крупніші порушення? Бездоганна логіка машин.

З чаем справа пішла веселіше. Пані Димар переглядала документи із захватом дитятка, що ліпить у пісочниці пасочки, Ніна підкладала їй ті чи інші звіти, відповідала на питання і взагалі всіляко сприяла нелегкій праці податківця. Сокіл сидів за своїм столом, насуплений, як хмара, що ніяк не може розродитися дощем. Про людське око шеф виклав на стільницю кілька папірців, що виглядали незаймано-білими, наче перший сніг. «Він чекає дзвінка Бориса і нудиться», — подумала Ніна і підморгнула Олегу. Той якраз посилено вивчав якість фінського мелованого паперу і не помітив цієї дружньої підтримки — чого не можна було сказати про інспекторку.

— Ніно, у вас що, нервовий тик? — солодко поцікалась вона.

— Я завжди так реагую на владу.

— Отже, вам є що приховувати?

— Як і кожній жінці — свій вік, розмір спіднього і кількість коханців у минулому. Пані Ірино, ось у цьому звіті є цікавий момент. Мій попередник помилково зарахував до валових витрат тваринний корм, яким годував знайденого кота, і тому я зробила сторно...

Телефонний дзвінок пролунав як вибух, обірвавши Ніну на півслові. Сокіл підскочив і, на ходу відкидаючи кришку мобільного, вилетів з кабінету. Дівчині вдалося почути лише: «Кажи, Борю», — після чого дзвінко ляснули вхідні двері й настала тиша. Пані Димар зволила виказати невдоволення капітуляцією Сокола.

— Має бути його підпис на акті результатів перевірки, — звівши вуста в горизонтальний знак оклику, мовила вона. Ніна зітхнула.

— Не бачу проблеми. Рада підпише. У неї це добре виходить. Просто один в один Олегів автограф — не відрізни.

— Це якщо все буде гаразд, — наполягала інспекторка. — А як знайдуться порушення?

— Не знайдуться, — з тихою впевненістю ствердила Ніна. — Ви вже мені повірте. Я про це подбала.

* * *

— Отже, сумнівів немає?

Боря, що вальяжно розвалився на передньому сидінні шикарної шефової тачки, знизав джинсовими плечима.

— Хто сумнівається, той живе. Але... нашо тій сестрі Стецюковій брехати? Мирослава вже на тому світі, та їй стосунки в жінок не ті були, щоби пам'ять покійниці паплюжити, як я бачу... Дуже вже Орися — це так сестру звуть — за Славою побивається. Плаче, як чує про неї, про небожа... Каже, опіку над малим братиме, хоча їй сама не в розкошах купається...

— Зрозумів. А що там за історія з абортом?

— Та... історія, страшна у своїй буденності. Два роки тому Мирослава Стецюк завагітніла. Не зізналась, від кого, та збиралася залишити дитину. Вже сину почала казати, що йому лелека братика чи сестричку принесе, аж раптом захворіла на краснуху. На ранньому строці.

— І що? — Сокіл вправно викрутів кермо ліворуч, завдяки чому уникнув лобового зіткнення з трамваем. Лутибатько на цей маневр шефа ї оком не змігнув — у Львові так їздили всі — і лише поцікавився:

— Ви ї в Оксфорді так гасали, босе?

— Ні, там я їздив на броньованому ровері. Продовжуєй. Захворіла вона, і...

— І за порадою лікаря перервала вагітність. Я тут дізнався дещо в лікарні про цю хворобу. Сама по собі вона не важка, дитяча, нею майже всі ми в дитсадку перевхоріли, та якщо краснуху заразиться вагітна жінка, то здорової дитини їй не бачити.

— А які будуть вади у дитини? — Олег відчув себе хортом, що випадково наткнувся на зайця. Те невловиме,

пунктирне «щось», що об'єднувало принаймні дві жертви з трьох, почало бубнявіти, наливаючись соками логіки.

— Ну, якщо не буде викидня чи мертвонародженого малюка, то напевне — катаракта, глухота та вроджений порок серця — так звана «тріада Грета». І ціла торба лотереї, у вигляді ранньої смертності немовляти, запалення легень, захворювань крові, гідроцефалії, мікроцефалії...

— Годі, Борю, я все зрозумів. — Сокіл мав міцні нерви, але і його пересмикнуло. — Добряче ти підготувався.

— Мав час та натхнення. До речі, рішення про аборт Мирослава прийняла не всліпу. Вона усі аналізи зробила, навіть отой, шалено дорогий... назву забув. Ну, то не конче. І всі вони показали, що плід в її утробі вже скалічений. Усьому світі краснуха до шістнадцятого тижня вагітності є абсолютним показанням до аборту...

— А у нас — ні?

— Та й у нас теж, однак це справа добровільна. Мирослава до церкви пішла.

— Це ще навіщо? — Сокіл аж пригальмував — посеред дороги, незважаючи на обурене дудіння тих небораків, що їхали ззаду. — Можу уявити, що їй там сказали.

— Нє, не уявляєш. З нею Орися ходила, так вона свідчить, що батюшка зчинив такий гвалт, ніби це йому крантик відрізали, прости Господи мене, грішного. Стандартний набір відмовлянь з присмаком пекла — «ти вбивцею будеш, невірна, змирися з Божим промислом — то задум Творця такий, перевірка на твердість», ще щось... Ти, мабуть, в курсі всього цього.

— А то! Пан Бог такий дотепник...

— Хай там як, а слуга Його Мирославу не переконав. Лише довів до істерики. А зараз, — Борис значуще звів палець вгору, — починається найцікавіше.

— Постривай, не лізь поперед батька в пекло. Мені щойно одна думка в голову прийшла, дай її озвучити, доки на самоті не померла. — Олег таки з'їхав на узбіччя і заглушив мотор, помітно хвилюючись. — Що ми маємо?.. Двох жертв, які свого часу зробили аборті... Але чому?.. Не тому, що вони легковажні і що їм вбити власне дитя — це як вухо проколоти, а тому...

— Що вони не мали іншого виходу, — тихо, але чітко підсумував Лупибатько.

— Так. Себто ні. У них і справді не було іншого виходу — як на мене, але дехто, судячи з усього, так не вважає. Цей дехто переконаний, що вони мали народжувати, хай там що. Пройти той шлях до кінця, нести свій хрест, випити свою чашу... Хтось думає, що вони свідомо пішли проти Божої волі. Хтось їх за це карає.

— Тхне релігійними догмами. Слухай, може, це священик? Якийсь схиблений типу слуга Божий? Котрий самопризначився на роль Його караючої десниці?

— Не думаю... хоча й не відкидаю таку можливість. Головне, що цей суб'єкт впевнений у тому, що жінки обрали хибний шлях.

— Хріновина, — сплюнув Борис. — Вони, певно, мали народити потвору і після цього спати з чистою совістю? Ну-ну...

— Друже, затям, що приміряти логіку вбивці на повсякдення — все одно що нашу Ратушу одягати в шкільну сукенку, — мовив Сокіл повчально, хоча в самого всередині теж вирувало. — А тепер кажи про своє найцікавіше.

— Річ у тім, що і Сніжана Доброхотова, і Мирослава Стецюк мали корисну для нас, детективів, звичку тримати всі свої медичні картки у дома.

— Що значить «всі»?

— Це значить, терапевтичну і гінекологічну, із жіночої консультації в поліклініці.

— І ти їх бачив?

— Більше того — читав! — Вигляд у Борі став переважним, він навіть шию трохи витягнув, немов очікуючи лаврового вінка. — І не знайшов жодного слова ані про вагітність, ані про аборти — в обох випадках.

— Картки ті, часом, не латиною заповнені? — підозріло поцікавився Олег. Помічник скулився, мов проштрикнута голкою повітряна кулька, весь його ентузіазм зник, але субординація змусила відгукнутися.

— Тільки не треба цього дешевого сарказму... Українською вони заповнені, ясно? Латиною зараз хіба рецепти виписують.

— Вибач. — Сокіл і сам відчув, що зайшов надто далеко. — День не дуже, настрій теж... Я зірвався. То, на твій погляд, що випливає з факту відсутності відповідних записів?

— Що обидві жінки перервали вагітність десь у приватній клініці. Чи в приватного лікаря, таке теж буває.

— І ніяких записів по тому не лишилося? — Олег замислився. — Кепсько. Тоді, з усього, що ти розповів, напрошується висновок — вбивця зазнався зі своїми майбутніми жертвами саме там, у клініці. Навряд чи він вищукував би жертв по різних закладах. Він міг бути лікарем, що робить аборти з меркантильних міркувань — це ж, напевно, дорого?

— Та не те щоб дуже, — відгукнувся Боря, — але таки копієчку коштує.

— Так, уявляємо далі. Він займається цим через гроші, та водночас відчуває, що грішить. І вину, як це часто трапляється з нами, людьми, перекладає на чужі плечі. Згодом усе, що він накоїв, починає душити його. Світ здається йому брудним, сповненим скверни, і він...

— ...починає його чистити. Можливо.

Сокіл усміхнувся, зачувши в голосі помічника сумніви.

— Що, непереконливо?

— По честі кажучи, не знаю. Власне, ні, це може бути лікар. Цілком. Або санітарка чи медсестра. Або їй пацієнта.

— Ще раз?..

— Ну, жінка, така сама, як і наші жертви... — Борис затнувся, не будучи певен, що його думки прийняли вірний напрямок, та все ж вирішив продовжувати: — Що, як убивця з тими кобітами в клініці зустрілася? Навіть в одній палаті лежала — чом би й ні? Такі самі проблеми мала, однак вирішила йти до кінця. Зберегла дитину, а після довгих і тяжких випробувань зненавиділа тих, хто пішов легким шляхом.

— А якщо вона дитину зберегла, що тоді робила в тій клініці? — хитро запитав Олег. — Щось не збігається.

— Та чому... після деяких аналізів вагітна має трохи побути під наглядом лікарів — ну не коридорами ж їй шастати, — заперечив Боря. — Врешті-решт, це тільки припущення. Я не наполягаю. *Errare humanum est.*¹

— Так, шкода лише, що в суді цей доказ не проходить. — Олег знову завів двигун. — Гаразд, їдьмо далі. Копнемо трішки глибше.

— А куди ми, до речі?

— Хочу ще раз зайхати до сестри Мирослави Стецюк. Спробуємо дізнатися, чи відомо їй щось про ту гіпотетичну приватну клініку.

* * *

Десь о четвертій пані Димар з податкової нарешті здалася. Відкладвши вбік останній звіт, вона втомлено потерла скроні і процідила, дивлячись на Ніну з погано прихованим роздратуванням:

— Усе так добре не буває.

¹ Людині властиво помилатися (*лат.*).

Ніна пропустила сентенцію повз вуха. Пояснювати цій аскетичній миші елементарні речі про тривалу відсутність діяльності як такої, а отже, й бази для помилок, зовсім не хотілося. Сама все бачить, тому й казиться. Ну й нехай.

— Акт я вже в податковій напишу, — продовжила інспекторка. — Ви не проти?

— Ні, якщо там буде зазначено, що порушень чинного законодавства перевірка не виявила, — дзвінко сказала Ніна. Пані Ірина неначе лимона вкусила.

— Самі знаєте, що так і буде, — прошипіла вона крізь зціплені зуби і підвелася. — Дуже вже багато вас, мудрих, розвелося. Ну та ніц, не я остання сюди приходжу. Акт заберете післязавтра, і за ним мусить з'явитись ваш шеф.

— Так, і вам на все добре! — гукнула Ніна, коли пані Димар, буркочучи щось про гидотний чай, нарешті остаточно зникла в дверях. Щойно це сталося, Рада поквапилась піднести Ніні філіжанку кави. В очах секретарки виразно блищав захват.

— Слухай, ти ж молодчина! Хоч я майже нічого в тій бухгалтерії не розумію, але судячи з її обличчя, ти цю воблу просто припечатала! Якби вона прийшла, коли тут хазяйнував Боря, ми б із ним, напевно, вже давно сиділи б. Уся агенція в моєму лиці дякує тобі!

— Пусте, — відмахнулася Ніна. — Та, Радочко, все ж маю до тебе прохання. Оскільки я сьогодні показала себе з найкращого боку, то, гадаю, маю право втекти з роботи на пару годин раніше. У мене є справи в місті.

— Тю, та звичайно! Могла б і не питати — у нас же не якась там довбана корпорація. Бухгалтеру сидіти цілий день у детективній агенції, такій як наша, немає ніякого сенсу. Тим більше коли боса немає на місці. — Рада підморгнула.

— У мене інша причина. Треба декого провідати.

Це була правда. Доки тривала перевірка, Ніна, обдумавши все, вирішила-таки знову навідатись до синьйора Даріо Бави.

Для чого? Їй закортіло придивитися до італійця ретельніше — попри відразу, що той у неї викликав. Спробувати познайомитися, ну й розговорити його. І якщо він — саме той, кого шукають... Ніна була певна, що зрозуміє це, навіть якщо той говоритиме ухильно. Олег, мабуть, глухий, якщо не почув двозначностей у словах Бави, які той виголошував у інтерв'ю. Ніхто не почув, окрім неї. Отже, вона сама і спробує все з'ясувати. Дуже обачно й обережно — не як дурненька героїня якогось тупого трилеру, ні. Щойно їй здається, що ситуація пахне небезпекою, вона втече.

Просто викинути все з голови Ніна вже не змогла б.

Глава 8

«Дзиги» вона дісталася близько п'ятої. До того часу хороша ще зранку погода остаточно зійшла на пси — холодний вітер видув з міста рештки пост-літнього тепла, а хмари взяли небосхил в потужну облогу, і темніти почало на годину раніше, ніж зазвичай. А коли Ніна ступила на вулицю Вірменську, згинаючись під напором буревію, ще й дощ зарядив — грубий, хльосткий і напористий. Останні метрів п'ятдесят до «Дзиги» вона вже бігла під справжнісінкою зливою, збиваючи каблуки об бруківку, і тому в знайомі двері буквально влетіла; кулею проскочила через увесь коридорчик і загальмувала лише у дверях галереї.

Там було порожньо.

Тобто ні — всі роботи майстра Бави стояли на місцях, у плямах декоративного освітлення; бракувало лише відвідувачів, що й не було особливо дивним, зважаючи на погоду. Та, заклякши на мить на вході, Ніна одночасно відчула аж два різні страхи. Перший говорив, що в ней розгулялася параноя, яка й перетворила в уяві звичайного (хай і дещо ексцентричної) митця на схиленого вбивцю — ну які, які є грунтовні докази причетності італійця до злочинів, окрім її бурхливої фантазії та сумнівних передчуттів? Ніяких. З таким же успіхом вбивцею міг бути перший-ліпший перехожий. Другий же страх попереджав, що здогад її може виявитися вірним (у це було досить легко повірити, стоячи в напівосвітленому порожньому коридорі, наодинці з цими моторошними скульптурами у вигляді потворних тварин та людино-подібними монстрами), і коли так — що завадить майстру долота і різця перетнути їй горлянку, якщо він запідрізить дівчину в тому, що вона докопується до правди? Олег, на жаль чи на щастя, не знає, де вона, тому нічим не допоможе... хіба що Ніна зараз сама йому зателефонує, тоді все її приватне розслідування піде прахом ще на початку. Десь на дні Ніниної сумочки мав валятися старий газовий балончик, придбаний кілька років тому для теоретичного самозахисту, але чи зарадить він чимось, якщо синьор Даріо — дійсно той самий психопат?

Одним словом, обидва страхи наказували їй забиратися геть, доки не пізно. Незважаючи на дощ. Промокне, зате житиме.

Наступної миті вона вже повільно йшла повз скульптури в глиб галерей — як ті ж дурненькі героїні трилерів, яких вона наче й не збиралася наслідувати. Порожнеча затягувала, як вир, і Ніна сердилась на себе — адже цілком очевидно, навіть у цьому багряному напівморозі, що

тут нікого немає. І все ж... щось вело її вперед. Непереборна сила цікавості — це одвічне прокляття Євініх дочок, а ще — прагнення на власні очі пересвідчитися в тому, що компанію їй наразі складають лише роботи синьйора Даріо, згуртувалися і підштовхували дівчину в спину сильніше від будь-яких рук. Ніні лишалося тільки зазирнути в утворену штучною ширмою нішу, щоб остаточно впевнитися — зала порожня. Точнісінько, як її голова. Тут немає нікого, на її ж, Нінине, щастя.

Щойно вона зробила це, як світло вимкнулося.

Темрява навалилася під акомпанемент далекого грому, і ця подія, якої вона аж ніяк не очікувала, миттєво паралізувала геть усі м'язи. Можливо, струм зник через грозу... а може, це синьйор Бава щойно захлопнув мишоловку. Справді, чом би й ні? А раптом він орендував для себе усю «Дзигу», щоби почуватися тут повноправним хазяїном? Грошей-то напевно не бракує. І тепер з легкістю вполяє її в пітьмі й зробить жертвою номер чотири...

Ні, не зробить — якщо вона вибереться звідси.

Завдання не з легких. Ніна зовсім забула, в який бік дивилася, коли світло зникло. Але точно не в бік виходу. Куди б вона зараз не пішла — ймовірно, наштовхнеться на одну з жахливих скульптур, а їй хотілося торкатися цих штук не більше, ніж самого італійця. Та що залишалося? Вона, як сліпець, витягла перед собою руки й обережно рушила вперед, рахуючи кроки. За п'ять — пальці все ще відчували порожнечу. За десять — теж. Невже вона рухається у вірному напрямку? Тринадцять. П'ятнадцять. На шістнадцятому пальці правиці боляче вдарилися об тверду поверхню, і Ніна зойкнула. Обережно помацала перед собою і торкнулася чогось огидно гладкого. Так і є, скульптура. Значить, їй треба рухатися лівіше. Ще п'ять кроків. Десять. Нічого. І ще десять.

Зовні знову гримнув грім, а коли його віддалені розкити повільно змовкли, почувся інший звук — чиясь хода в коридорчику, що вів до галереї. Повільні кроки. Промінь слабкого світла ліхтарика окреслив дверний отвір з іншого боку і допоміг Ніні зорієнтуватися — виявляється, до дверей залишилося зовсім нічого. Але хто це йде? Працівник «Дзиги» чи... Бажання подати голос вона в собі подавила. Не зараз. Спочатку треба побачити, хто це.

Джерело світла досягло дверей і зазирнуло до галереї. Ніна інстинктивно зробила крок убік, аби уникнути променя. Ліхтарик був маленький, кишеневий, і висвітлював перед собою метрів два, не більше. Краще їй все ж залишатися непоміченою. Вона зробила ще один крок до стіни, а між тим у коридор проникнув коротко-часний відсвіт блискавки з вулиці, що дав їй змогу долю секунди бачити темний силует того, хто йшов галереєю. Ніна впізнала його.

То був італієць.

Серце пірнуло у п'яти. Це *точно* він вирубав світло — інакше чому ж у нього ліхтарик? Зараз він її виявить, і тоді...

— Синьйорина! — приглушеного покликав Бава. — Ви є тут?

Отже, він знає про її присутність. Їх розділяло щось близько трьох метрів, і Ніна вирішила, що зможе нечутно оминути майстра. Навшпиньках вона рушила в той бік, де мав бути вихід з галереї, і їй, мабуть, вдалося б проскочити, якби плече не зачепило щось довге і тверде.

То, напевно, було крило статуй-лелеки. Воно подалося, скульптура зсунулася на постаменті, і почувся відповідний звук. Ліхтарик миттєво повернувся в її бік, викриваючи Нінине місцезнаходження та засліплюючи її очі.

Якби не той клятий параліч, що вже вдруге скував м'язи, вона б з лементом кинулася до виходу, але на ділі так і залишилася стояти непорушно, в полі зору синьйора Бави, котрий зробив крок, наближаючись.

— Синьйорина! — аж задихнувся він. — Санта Марія, синьйорина, як ви мене налякати!

Він повернув ліхтарика таким чином, щоб і його лице потрапило у промінь. Підсвічене знизу, воно ще більше стало нагадувати фізіономію кровожерливого безумця.

— Я сидів у кав'ярня, тут, біля ентрата... біля входу, і раптом побачити вас! Я пам'ятаю, ви вчора бути на моїй виставці, сі! Я пішов за вами, і раптом світло спегнере... Повний темрява! Я так думати, то є через цю жахливу грозу. Що ви робити тут в такий дощ?

— Вирішила ще раз відвідати вашу виставку, — вичавила Ніна, коли збагнула, що можливість розмовляти її не полишила. — Ваші роботи мене дуже вразили, е-е... і я вирішила поспілкуватися з вами особисто.

— О-о, синьйорина, ви просто перфезьоне! Зараз дуже мало людей, які так любити мистецтво! Я просто вражений, сі!

— Звідки у вас ліхтарик? — спитала Ніна, впевнившись, що Бава не збирається перетинати її горлянку просто зараз.

— Ліхтарик?.. А, сі! Це є моя універсале запальничка. Бачите? — світло ліхтарика раптом зникло, а замість нього вискочив язичок зеленувато-блакитного полум'я. — Я завжди носити це з собою. Дуже функціонале.

«Бачиш, дурненька? Все має логічне пояснення».

Так, досить логічно. Страх потроху відступив, але повністю не зник — адже вони все ще стояли в темряві, одне навпроти одного. Ніна замислилася: що ж їй робити далі — продовжити грatisя в детектива чи перепросити і

втекти просто зараз? Італієць, втім, явно не мав бажання прощатися.

— Я тепер просто бути змушений запросити вас на кава, синьйорина...

— Ніна.

— Ай, белісіма! — зрадів Бава. — Синьйорина Ніна! Перфезьоне! Хочу вас запросити. Ви не бачити моїх робіт у темрява, але ми можемо говорити про них. А в цій кав'ярня готують беніссімо вогняний кава! Його можна пити навіть без світла. Я пригостити вас і не прийняти відмова!

Відмовлятися вона не стала. Переляк практично минув, і, осмисливши події, Ніна визнала, що в усьому винна її надміру багата уява. Вона сама себе накрутила, але тепер знову була зібраною й готовою до сюрпризів, а логіка замінила страх на командному посту. Зараз вони вийдуть з галереї, а там вже поруч буде вихід надвір, і в разі чого тільки цей Даріо її й побачить. Та поки що вона продовжить грати свою роль.

Світло відновили якраз тоді, коли Ніна з паном Бавою дісталися до дзигівської кав'ярні «Під клепсидрою», що ховалася біля самісінського входу, за дверима з темного дерева, однак каву-фейрі їм подали як належить: клацнувши вимикачем, занурили кімнату в густу темряву, а потім в дверях з'явилася офіціантка в народному строї і з тацею в руках, на якій палали вражаючим синьо-жовтим вогнем два керамічних, облитих із середини коньяком, горнятка. Тацю урочисто поставили на стіл і загасили полум'я міцно завареною у джезві кавою. Після цього офіціантка увімкнула настінні бра, від чого все дійство почало щільно нагадувати вечір при свічах, побажала все ще трохи знервованій Ніні та жвавому синьйору Даріо смачного і зникла десь у підсобці. Вони знову залишилися самі, наодинці з шурхотом дощу зовні. Ніна пригубила

каву і підозріло глянула на тарілку біля себе, де кілька крихітних біло-синіх кавалочків невідомого походження каралися, настремлені на шпички.

— Що це?

— Називатися «Дор-Блю». Сир з пліснява. Дуже смачно — те, що треба, до кава.

Синьйор Бава не збрехав — то дійсно було смачно, хоч і досить незвично на смак. Нічого подібного Ніна раніше не куштувала. Чарівний напій зробив її куди більш благодушною; принаймні, вона припинила поглядати на двері, щохвилини готовуючись дременути в дош. Слово за слово — вони поволі розговорилися. Італієць продовжував уголос дивуватися тому, що така чарівна донна попри негоду завітала до його виставки — за його словами, сьогодні після обіду відвідувачів практично не було, навіть коли ще сяяло сонце. Ніна ж у відповідь із натхненням брехала про те, що злива ніяк не могла завадити їй ще раз подивитися на скульптури маestro. За її словами, твори Бави надихнули її настільки, що захотілося більше дізнатися про самого творця.

— Як сталося, що ви потрапили до України? — допитувалася вона, надавши лицю зaintrigованого виразу завзятої прихильниці. — І скільки ще збираєтесь провести в нашему місті? Які у вас плани?

Компліменти Ніни зробили свою справу — італієць заходився піднесено розповідати. Він повідав, що вперше опинився тут випадково — два роки тому його зарахували до складу римської делегації майстрів прикладного мистецтва в рамках культурного обміну між країнами. Приїхавши сюди, Бава був вражений тим, що всередині місто Лева виявилось дуже схожим на Італію, а ще більше його зачепила щирість і колоритність тутешніх мешканців — настільки, що він поставив собі за мету оселитись тут на якийсь час, набратися вражень та зробити виставку

робіт, повністю виготовлених у Львові. І ось цього року йому вдалося. Прибувши навесні, він орендував досить велике нежитлове приміщення, де й облаштував майстерню. Там же й жив. За якихось два місяці вивчив мову на достатньому для спілкування рівні (з цього приводу Ніна подарувала йому ще один комплімент). Він дуже задоволений виставкою, не зважаючи на те, що відвідувачів досить небагато. Втім, для синьйора Бави головне — не кількість, а якість, особливо коли трапляються такі чудові відвідувачі, як синьйорина Ніна. Цей проект некомерційний, тому й платню за вход він вирішив не брати (за зізнанням Даріо, він достатньо заробив інсталляціями на батьківщині, а накопичення та сріблолюбство не його хобі). Приблизно за місяць майстер збирається повернутися додому і вже в Римі влаштувати виставку з цими ж роботами, а також кількома новими, які зараз лише в процесі створення. А поки що у вільний час він полюбляє блукати містом і знайомитися з городянами, вивчати їхню культуру та внутрішній світ. І знайомство з синьйориною Ніною зберігатиме в пам'яті ще довгий час після повернення до Італії.

Слухаючи одкровення майстра, Ніна проти волі зізналася собі, що цей богемний дядько таки має неабиякий шарм. Вона щосили супротивилася його впливу, нагадуючи собі, що її підозри нікуди не ділися і досі Даріо не сказав нічого, що б їх спростувало. Він все ще може виявитися вбивцею, а ця його ввічливість з домішками іноземної екзотики могла бути тією наживкою, на яку кидалися жінки. Чом би й ні? Часовий проміжок перебування Бави у Львові теж не суперечив загальній картині. Першу жертву знайшли, коли він уже був тут. А до від'їзу, до речі, залишається лише місяць. Хто знає, над чим зараз працює цей усміхнений синьйор? Над іще однією скульптурою чи над черговим тілом? А якщо

найгірші припущення є правдою, і скоро він просто полишить країну, назавжди уникнувши покарання?

Звісно, це якщо не з'ясувати всього зараз.

Ніна сподівалася, що ці невеселі роздуми не відбилися на її обличчі — вона прагнула зберігати замріяно-уважний вираз, котрий заохочував би маestro й далі ділитися з нею цікавими фактами біографії. Та той, звівшись раптом на ноги, запропонував Ніні пройтися нарешті разом із ним до галереї, щоби вона таки встигла досходу роздивитись його скульптури — доки світло знову не вимкнулося. Адже саме за цим вона й прийшла?

Ніна вагалася лише кілька секунд, а потім, зваживши в голові «за» і «проти», запропонувала інший варіант:

— Синьоре Даріо, а чи не покажете ви мені краще свою майстерню? Я б залюбки подивилася, де і як працює справжній різьбар — а тим більше такий талановитий. Мене надзвичайно цікавить, яким чином на світ народжуються подібні шедеври. Дуже хочеться побачити «кухню» зсередини...

Тепер вагався вже синьор Бава.

— Вас дійсно цікавити? Я мати жахливий безлад в моїй студіо...

— Але ж це творчий безлад, — сяйнула усмішкою Ніна. — То є невід'ємний елемент роботи справжнього художника, а саме це мене й інтригує.

— О, ви таки ідеале жінка! — пожвавішав Даріо. — Так тонко розуміти творчий процес... Есселенза! Добре, ми йдемо, і я показати вам дещо цікаве!

Це було ризикований, але Ніна не могла відступити зараз. Не могла знехтувати таким шансом — або достаточно розвіяти всі підозри щодо експресивного маестро, або утвердитися в них і тоді вже просити про допомогу Сокола. Ніна подумувала скинути шефу смс-ку з поясненням, де вона зараз і що робить, аби той не хвилював-

ся, та в останню мить передумала. З Олега станеться, ще прилетить сюди, захеканий, і перепсує всю гру. Ні, сама впорається, твердо вирішила Ніна. Врешті-решт, разом з італійцем її бачила офіціантка — та й сама вона не вчора народилася. В разі чого зможе дати відкоша будь-яким зазіханням. Ну, може, й не будь-яким, але ж навряд чи в неї з пістолета стрілятимуть!

Ніна підвелася, використавши як опору галантно підставлений лікоть пана Даріо.

— Далеко ваша студія? — спитала вона.

— Тут поруч. Два кроки. — Синьйор Бава вкотре розплি�вся у своїй зубатій посмішці, лишив на столику кілька купюр за каву, і вони вдвох вийшли з «Дзиги». Дощ трохи вщух, але не припинився, і Даріо вправним рухом ілюзіоніста дістав звідкись із-за спини величезну чорну парасольку.

— Прего! — вигукнув він з піонерським ентузіазмом, розкриваючи її. — Такий мокрий дощ часто йде у Львів... Та в цьому є шарм. У вас теж є шарм, Ніно. Ви можете бути чудова модель для моєї роботи.

— Дякую, але в мене замало вільного часу для позування, — попервах здивувавшись, відказала вона і подумала: а може, він має на увазі зовсім не скульптури? Газовий балончик Ніна ще в кав'янрі непомітно переклала із сумочки до кишені свого замшевого піджачка — для надійності. Вона встигне вихопити його, якщо Бава вирішить розпустити руки... та краще б до цього не дійшло.

— О, сі, я розумію, — покивав Даріо. — Але дуже шкода. Ваша зовнішність є блискуча і варта, щоб її імморталаре... як же це... увічнити.

Вони перетнули якийсь вузький дворик, і Бава вказав на невиразні двері в потрісканій стіні (котра, схоже, належала тому ж будинку, в якому розташовувалася

«Дзига» — у цих дощових присмерках було важко сказати напевно).

— Ось тут і знаходитися те, що ви хотіли бачити, — виголосив він. — Тут є моя студіо.

— Зрозуміло, — Ніна не знайшла, що ще додати.

Наблизившись до ганку з двох щербатих сходинок, синьйор Даріо вивудив з кишені чорного пальта в'язку ключів, один встромив у замкову щілину. Двері відчинилися всередину і зникли у прямоугутнику суцільної чорноти. Ніна проігнорувала перший попереджувальний щипок тривоги в серці — якщо вже прийшла, то мусить побувати всередині, інакше все це, як казав письменник, «не має смисла нікакого». Італієць, втім, і не збирався пропускати її вперед, у чорну невідомість — він увійшов першим, нашарив десь біля дверей вимикач, і зсередини крізь вікно і дверний отвір хлинуло не надто яскраве жовте світло.

— Прошу, заходьте, — покликав Бава. — Обережно, дивитись під ноги, я тут все трішки розкидати.

Ніна увійшла, зупинилася біля дверей і огледілась. Очам відкрилося досить просторе приміщення, розміром з усю її колишню квартиру. В центрі стояв велетенський, вкритий плямами іржі металевий стіл з розкладеним на ньому ріжучим інструментом, а решту місця займали якісь ящики, шматки деревини різного калібра — аж до цілих стовбурів, привалених до стін, шафи й полиці з інструментом та різноманітними скляними ємностями з лаками і фарбами. З вигляду, типова майстерня. У повітрі завис солодкуватий запах деревної стружки та їдкий — хімікатів. Підлога дійсно була завалена різним непотребом — від зіжмаканих газет і ганчір'я до шматків наждаку й уламків дровеняк. Навряд чи італієць хоч колись прибирався.

— Невже ви дійсно тут живете? — недовірливо запитала Ніна. Вона зробила кілька кроків у глиб кімнати, з

цікавістю роздивляючись усе навколо, але не випускаючи Баву з поля бокового зору. Італієць між тим штовхнув вхідні двері, і ті з клацанням зачинилися. З *клацанням*. Чи був на них автоматичний замок, що замикається сам по собі? Ніна не запам'ятала, і тут-таки вилася свою неуважність. А якщо їх тепер тільки ключем і відімкнеш? Тоді кепсько — без його допомоги їй не вийти.

— Тут? — перепитав Бава. — О, ні. Я не настільки ексцентріко! Тут я тільки працювати. Жити отам, — він вказав рукою на протилежну стіну, де між шафами дійсно виявилося ще двоє дверей, які Ніна спочатку й не завважила. — Ліворуч є моя уна піккола кімната, а праворуч — то підвал, де я зберігати найцікавіше. Там я хочу показати вам дешо, над чим працювати останній час.

Тривога вдруге щипнула серце, і цього разу Ніна дослухалася до попередження. Хай що — у підвал вона не піде, навіть якщо там дійсно відповіді на всі питання. Раптом уся впевненість у власних силах почала танути, як снігова грудка в долоні. Дарма вона все ж сюди прийшла. Якщо у галереї і кав'яrnі ще можна було сподіватися на чиюсь допомогу, то тут — навряд. Ніхто не бачив, як вона заходила в майстерню. Та якби й бачив... Можна кинути виклик на мобільний Олега, але як скоро він зможе прибути? І як це зробити у присутності Бави? Якщо італієць — убивця, то навряд чи дозволить їй набрати будь-який номер.

Залишалося сподіватися, що він досі вважає її своєю палкою прихильницею і не збирається робити нічого, що виходить за рамки таких стосунків.

— Виглядає так, наче я примушую вас розкривати всі таємниці, — непевно всміхнулася Ніна. — Ви зовсім не зобов'язані показувати мені все. Я лише хотіла подивитися на вашу майстерню, і тільки.

— *Hi-ni!* — замахав руками Бава. — Мені бути присяно, якщо ви перша побачити моя нова робота! Тільки

мені треба спочатку все приготуватися. Мушу залишити вас на кілька мінuto, сi? Я вас покликати.

Тепер Нінина увага вчепилася в іншу тривожну деталь — чорні шкіряні рукавички на руках синьйора Бави. Він не поспішав знімати їх. І спробувавши згадати, коли італієць їх вдягнув, не змогла — пам'ятала лише, що рукавички вже були, коли вони полищали кав'ярню. Все це в сукупності їй зовсім не сподобалося.

Синьйор Даріо тим часом спокійно наблизився до дверей праворуч і відчинив їх. Озирнувся до Ніни, яка, намагаючись тримати безпечну дистанцію, обійшла стіл з іншого боку, і багатозначно підморгнув.

— Чекайте трішки. Я недовго.

І почав спускатися в підвал.

Щойно її вуха перестали розрізняти рипіння сходів, Ніна кинулася до вхідних дверей і виявила те, чого й боялася: вони дійсно були замкнені. Замок відмикався зсередини лише ключем, так само як і ззовні. Ключем, якого в ней не було. Отже, щоби вибратися звідси, доведеться шукати інші шляхи відступу, і шукати швидко.

Вибір був небагатий, особливо після того, як з'ясувалося, що двері до кімнати синьйора Бави також замкнені. Лишалося вікно — чи, радше, віконце, пів на півметра, з підвіконням на рівні її голови. Вона рішуче попрямувала до нього, раз у раз перечіпаючись об перешкоди на захаращеній підлозі, так-сяк видряпалася на якогось ящика і вчепилася в ручку.

Ручка навіть не думала повернатися.

Зціпивши зуби, Ніна спробувала ще, повиснувши на ній всім тілом, — без помітного результату, окрім болю в долонях. Вікно було старезним, з дерев'яною рамою (ніякого новомодного металопластику), і було схоже, що його не відкривали жодного разу з часів фарбування. Аерація приміщення чомусь не дуже хвилювала синьйора

Баву. Ніна могла спробувати вибити скло, але, по-перше, звук напевно приверне увагу Даріо, а по-друге, їй довелося б переповзати через гострі скалки. Треба пошукати, чим можна повернути кляту ручку.

Ніна зістрибнула з ящика й повернулася до столу. Тільки зараз звернула увагу, *наскільки* багато ріжучого інструменту було в італійця. Половину стільниці займали предмети, назви яких Ніна не відала. Схожі на стамеску, з однаковими дерев'яними ручками, проте різними лезами — від простих, як у офісних ножів, до вигнутих під найнеймовірнішими кутами. Побачивши це, дівчина помітила й інше — маленьку калюжу чогось бурого та засохлого, біля самого краю столу. Цівка цього бурого застигла й на його ніжці тонкою звивистою змійкою. У це ж буре було замашене і лезо одного з інструментів, подібного до зігнутої літерою S викрутки. Перш ніж замислитися, що вона робить, Ніна вхопила уривок ганчірки, загорнула в неї цю річ і сунула в сумочку.

З дверного отвору, де кілька хвилин тому зник синьйор Бава, долинув схожий на хруст звук. Звукова пам'ять провела ідентифікацію і доповіла: розгорнули цупкий поліетилен. Скільки ще італієць пробуде внизу? Скоріше за все, дуже недовго. Краще б їй не баритися і втекти звідси до його повернення. Вона уявила собі, як намагається протиснутися у вікно і тут щиколотку хапає сильна рука безумця... а ще за мить у її ніжку до кістки вstromлюють одну з цих штук, розкладених на столі...

Картина дала такий потужний викид адреналіну в кров, що Ніна затріпотіла, як спіймана в павутиння муха. Ще раз окинувши диким поглядом інструментарій, вона нарешті помітила те, що могло стати їй у пригоді, — великі плоскогубці. Через секунду вона знову вилізла на ящик, ухопила ними неслухняну віконну ручку й потягнала донизу з усіх своїх сил. Деякий час здавалося, що руки

повідриваються раніше, ніж піддається шар фарби, але потім тріснуло, і з натужним скигленням ручка повернулася. Ніна смикнула за раму, та затріщала, неначе гнилий зуб у кліщах дантиста, і вікно відчинилося. Вулиця дихнула їй у лицо свіжістю й бризками дощових крапель.

Вилізання з вікна не запам'яталося в усіх подробицях, мозок зафіксував лише кілька секундне граничне напруження м'язів, натерті долоні й біль у п'ятах від приземлення. Ніхто так і не схопив її ногу. А далі вона вже бігла темним двором до світла в кінці тунелю, до жовтогарячих, розмазаних дощем вогнів вечірнього міста, з людьми, машинами і притаманним їм усім шумом. А там, опинившись в оточенні життя, скочила в трамвай, що їхав у бік Погулянки, і лише в ньому, притиснувшись лобом до заднього скла, дозволила собі перевести подих.

І подумати над тим, що вона скаже Олегу.

Глава 9

Ніна помітила, що її переслідують, вже крокуючи одноіменною з районом вулицею. До будинку лишалося метрів двісті, коли вона з якоєю причини озирнулася і побачила чорну фігуру зі свого сну, але цього разу насправді, в реальності з її дощем та хмарками пари з легень. Та рухалася цим самим тротуаром, то зникаючи в темряві, то знову виринаючи з неї в колах світла ліхтарів. Ніна не могла сказати напевно, скільки метрів їх розділяло; бачила лише, що фігура крокує досить швидко й рішуче, майже біжить, і якщо не прискорити власну ходу, їхня зустріч відбудеться за кілька секунд. А в тому, що фігура йде саме за нею, чомусь не виникло ніяких сумнівів. Вона просто це знала.

Італієць? Господи, як же він встиг вислідити її?

Ніна слушно вирішила, що подумає про це тоді, коли дістанеться Олегового будинку, інакше нічим буде думати, тому й собі припустила на повній можливій швидкості, не жалючи багатостражданьих підборів. Чорний силует продовжував своє мовчазне переслідування. Ніна хотіла скрикнути, покликати про допомогу, але так захекалась, що не змогла витиснути з себе нічого, окрім жалюгідного писку. Коли нарешті розрізнила попереду вогні дому Чубаїв, а поруч і світло Олегового помешкання, вона перейшла на справжній біг і останній відрізок дистанції летіла вперед не озираючись, а тому гадаючи — як далеко від неї біжить пан Даріо, котрий нарешті скинув із себе маску люб'язного іноземця? Може, він уже на відстані метра, з вишкіреними зубами й простягнутими вперед руками, які от-от зімкнуться ззаду на її шиї? За шумом вітру, дощу і власного пульсу вона вже нічого не чула.

Сусідський дім промайнув ліворуч, ось і хвіртка. Добігши до неї (і не в змозі повірити в це), Ніна вчепилася в паркан рукою й дозволила силі інерції розвернути її на сто вісімдесят градусів. Вона добряче приклалася боком об дощату огорожу, але байдуже — все ж мусила знати, як далеко знаходиться переслідувач.

Позаду нікого не було.

Кілька секунд вона вдивлялася в темряву, але та не ворушилася. Вулиця була абсолютно порожньою. І надзвичайно тихою. Тільки дощ барабанив по стріхах та вітер шурхотів у вже підсохлому осінньому листі.

Тишу порушив низький голос Сокола, хазяїн якого, ледь не пробивши вхідні двері будинку своїм тілом, су-воро гаркнув з порога:

— Трясця, де тебе в біса носило?! Ти чому не відповідала на дзвінки — телефон вимкнула?! Я тобі разів сім

дзвонив — ну що це таке, га?! Як це називається? Я вже п'ятирід кут намацав, а ти...

Він зупинив рознос на півслові, коли Ніна щосили замахала на нього руками — спочатку закликаючи замовкнути, а потім підійти. Олег наблизився з невдоволеним сопінням, вона відкрила хвіртку назустріч і витягла його за руку на тротуар.

— Подивись. Бачиш кого-небудь?

Сокіл трохи повдивлявся в пітьму і хмикнув.

— Бачу лише темінь, як у афроамериканця в дупі, та геть безвідповідальну жінку без краплині совісті. Ще питання?

— Мене, між іншим, переслідували, — з нотками образів відказала Ніна. — Я бігла наввипередки з ним всю вулицю, і зовсім не для того, щоби зараз слухати твої дотепи.

— З ким? Хто переслідував? — Сокіл знову напружив зір. — Не бачу я нікого.

Що ж із нею таке? Невже знову бурхлива уява, шок від пережитого... від того, на що сама й нарвалася? Ні... бути не може. Вона ж бачила...

— Ходімо, — мовила нарешті вона. — Я тобі розповім.

* * *

Олег вислухав усе, що з нею трапилося, мовчки, лиш живна на його вилицях ходуном ходили та небезпечно, гнівно блищаючи очі. Щойно Ніна завершила оповідь та продемонструвала поцуплений трофей, Сокіл матюкнувся, чортіхнувся і вхопився за мобільний.

— Пасківу подзвоню, — мовив він через губу. Ніна, знаючи за собою вину, тільки кивнула. Що шеф говорив Пасківу, вона не чула, бо на час розмови Олег вийшов із квартири, та коли він повернувся, стало більш ніж

зрозуміло — усі надії на мирний вечір цього жахливого дня пішли псу під хвіст.

— Ну ти мене й підставила, — без усіляких реверансів заявив Сокіл. — Я таке вислухав, що не дай Бог. Наш доблесний мент цю так звану послугу все життя мені буде згадувати.

— Яку послугу? — пискнула Ніна, аби лише щось сказати.

— Перевірку італійця. Значить, так. Слухай уважно, можеш навіть записувати. Я, чорт забирай, забороняю тобі лізти в цю справу!

— Що?!

— Ти чула. Як, ну як ти можеш бути такою до дідька безвідповідальною?! А якби з тобою щось трапилось? Якого ляда ти вимкнула дзвінок на телефоні? І чому не попередила Раду, куди йдеш? Ти гірша від малечі, тій одного разу досить опектися, щоб більше не пхати пальці у вогонь! Чи ти гадаєш, що мені мало клопоту, я мушу ще й за тебе хвилюватися?! — вигукуючи все це басом, як у ієрихонської труби, Олег раз у раз кидав на Ніну спопеляючі погляди. Та скулилася, мов холодною водою обіллята. Вона не мала що заперечити, але чомусь було боляче і прикро. Аж до сліз.

— Одним словом, — правив своєї Сокіл, — кожен з нас віднині й повік займається своєю справою. Я — пошуком, ти — бухгалтерією. Я думаю, це справедливо.

— А дзуськи! — вирвалося в Ніни. — Де ти бачиш справедливість? Я підкинула тобі основну версію, за якою ти ведеш розслідування! Я першою втямила, що може об'єднувати трьох жертв, окрім їхньої статі. Принесла на блюдечку можливе знаряддя вбивства. Я...

— Я тобі куплю за це медаль, — охоче пообіцяв Олег. — Шоколадну. Визнаю твою тямущість і готовий повторити це під присягою. Але що це міняє? Ти полізла

куди не треба. Ти задурно ризикувала головою. Ти могла стати жертвою манієка, якщо ним насправді є Даріо Бава. А може, навпаки, вплутала в неприємності чесну людину. Я не знаю, хто стежив за тобою, якщо справді стежив, але дізнаюся. А до тих пір...

— Я буду тихою, клянуся.

— Ні, цього замало. Ти будеш тихою весь час. Доки ти в мене працюєш, доки живеш у мене, ти будеш поводити себе, як я кажу! Знатимеш своє місце! Зарубай собі на носі...

— Це легко віправити, Олеже, — дуже тихо сказала Ніна і підвелася.

— Що саме? — не второпав перебитий на півслові Сокіл.

— Все. І те, що я працюю в тебе, і те, що я тут живу. І почну я віправляти це прямо зараз.

— Тільки не треба вставати в позу невинно ображеної! — відмахнувся Олег. — Тебе ніхто не виганяє.

Ніна гірко усміхнулася.

— Я й на думці цього не мала. Де ти бачиш позу? Я просто не люблю, коли мені вказують на моє місце. Це мене бісить. Тхне матусиними проповідями. Наче курку на сідало заганяють. А я — не курка, Олеже. Я жива людина. І моє місце там, де я його бачу.

— Я злякався за тебе! — загорлав остаточно виведений з терпіння Сокіл. — Невже не бачиш? Я просто за тебе боюся!

— Так, і що? Ти вбереш мене в гамівну сорочку? Ланцюгом до стіни прикуєш? Як ти вбережеш мене від світу?..

— Я подбаю, щоб ти була якнайдалі від того, що тебе не обходить!

— Файно. Що мене обходить, а що ні, також уже вирішуєш ти. Невідомо, щоправда, на якій підставі,

але ж то дрібниці, чи не так? Що ж, — говорили ставало дедалі важче, але Ніна мужньо проковтнула солоний клубок, — дякую за гостину. Пора прощатися. Заяву про звільнення дістанеш завтра зранку. Бувай здоровий.

Ніна попрямувала до дверей, та Олег випередив її і, ставши в них, миттю зімітував шлагбаум.

— Я тебе не відпушу, — мовив він рішуче.

— Не відпустиш зараз, піду завтра, — так само рішуче відповіла Ніна. — І яка різниця?

— Я ж тобі не докоряю!

— Ні, звичайно. Ти мені наказуєш. Так, ніби маєш на це якесь право, ніби ми в армії чи на роботі і мова йде про облік! І ставиш умови, Олеже. Вже ставиш якісь умови. Усуваєш мене зі свого життя... взагалі — із життя — своєю царською волею! Тільки обліком займаєшся! — передражнила дівчина. — Сміх і гріх! Дитсадок! А ми з тобою дорослі люди...

— Щодо тебе я цього не певен, — буркнув шеф.

Ніна знизала плечима.

— Дай мені пройти.

— Ти ж казала, що за тобою стежили. Куди ти зібралася?

— Я пожартувала, — прошепотіла Ніна, пропхалася повз Сокола, який так і не зрушив з місця, і попрямувала до виходу, стираючи з очей сердиті сльози. Зараз її вже не хвилювало, хто там за нею панtrував. Скоріше за все — просто здалося. Може, чоловік спізнювався на футбол по телевізору, а їй наявлялося казна-чого. Може, й італієць насправді мухи за життя не скривдив, а тепер муситиме виправдовуватися перед міліцією. Від її фантазій всім лише клопіт.

Вона вийшла з будинку і попрямувала до хвіртки, вже не стримуючи сліз. Куди тепер податися? Додому? Виключено. Варто лиш уявити, що влаштує її шалена

мати, уздрівши блудну доньку на порозі, і не те що йти туди — жити не хочеться... Зазирнути до Галі? Можна. Хоч вона, зараза, і язиката Хвеська, яких ще пошукати, та перебути в ней одну ніч вийде без проблем.

А що потім? Поневірятися... де? По чужих кутах? Це не вихід. Та й чи надовго їх стане, отих чужих кутів? Де й кому вона потрібна?

Як же страшно буває дивитися правді у вічі!

Втім, шарпнула Ніна сама себе, не треба трагедій. Є ще, слава богу, гуртожитки, і влаштуватися туди на прожиття нині досить легко, і грошей це малих коштує. Стільки в неї набереться. На місяць пожити вистачить. А потім буде видно. Що так далеко загадувати? Спеціаліст вона непоганий, і фах має популярний, на ринку праці з руками відірвуть. А Олег ще пошкодує, що говорив із нею в такому тоні. Неодмінно пошкодує! Ніна й сама не знала, чому була аж така впевнена в цьому, але все повторювала це, як мантру. Навіть пісню народну пригадала, злегка її перефразувавши.

Ой, жаль, жаль — йому буде...

Дощ надворі припинився, і це було добре, однак вітер і не думав вщухати. Нагнані ним хмари непроникним покривалом затягнули й без того темне надвечірнє небо, перетворивши сутінки у глупу ніч. Ліхтарі, як то водилося на окраїнах, працювали через один і до того ж часто гасли. А ті, що горіли, чи, краще сказати, блимали, утворювали на асфальті химерні тіні, від яких по шкірі бігли сотні крижаних мурашок. Та все ж вона рішуче штовхнула хвіртку і вийшла з двору, бо після почутого не збиралася проводити тут жодної зайвої хвилини. Зітхнула, озирнулася востаннє і цілеспрямовано покрокувала тротуаром, геть від цього дому, який мав усі шанси стати рідним.

Кроків за десять темрява ожила й кинулася на неї.

Це сталося якраз під ліхтарем, тому вона встигла побачити і зреагувати. Пітьма раптом виплюнула із себе людську фігуру, яка метнулася вперед, а вологе повітря розпоров свист. Ніна раніше ніколи не чула подібного звуку, але чомусь пізнала, що це, раніше, аніж змогла побачити крижаний блиск ножа.

Чудом їй вдалося встояти на ногах і, більше того, увернутися. Потім до неї повернувся голос, і вона закричала. Ніна заходилася від крику, намагаючись вхопити нападника за руку, але пальці лиш безпомічно ковзнули по чомусь слизькому. «Дощ же був, — зненацька подумалось їй безпорадно. — Це плащ, напевне, що плащ. Із тих дешевих китайських підробок, що кілька років тому заполонили Львів...»

Господи, ну що їй лізе в голову?!

Людина в чорному кинулась на Ніну вдруге, замахнулася ножем, натужно крекучи, так, немов піднімала щось важке. Все відбувалося водночас і блискавично, і повільно. Лезо торкнулось ший, легко, немов пір'їнка, і спочатку було зовсім неболяче. А потім по шкірі потекло щось гаряче. Чорна потвора зраділа, не інакше як ніздрями відчувши цей жаданий теплий запах, пожвавилась і занесла правицю для переможного удару.

Але опустити її не встигла.

Ніна відчула штурхан, звідкілясь ззаду, і поступливо відхитнулася убік, у напрямку, заданому чиеєюсь сильною рукою, в кінці шляху вдарившись об паркан. А з чорною фігурою зчепилася кремезна ведмежа постать, і за лічені секунди їй вдалося обеззброїти нападника, скрутити йому руки за спину та зірвати з обличчя капюшон, який і приховував лице.

Лице рідної матері.

Точніше, фурії, яка начепила на себе її зовнішність; бо жодна справжня матір не змогла б дивитися на свою ди-

тину з такою несамовитою ненавистю, аж до вирячених почервонілих очей. Вона плюнула в без силій люті, й Ніна не здивувалася б, якби побачила, що плювок наскрізь пропалив тротуарну бруківку.

— То оце твій трахальщик? — неслоя з перекошеного рота матусі. — Здоровенна кобелина! Часто він тебе дере? Потіпака, проміняла рідну матір на будинок розпусти! Що, думала, не вистежу, не дізнаюся? Пусти, бидло, дай мені навернути цю курву на шлях істинний!

Остання репліка стосувалася Сокола, котрий, втім, тримав міцно і відпускати не збирався. Він стривожено вглядався в лицез Ніни — та намагалася стати на ноги, але ніяк не могла примусити себе відпустити паркан.

— Ти в нормі? Вона тебе поранила?

— Здається, подряпала трішки, — видихнула Ніна і нарешті випросталася. — Пусте. Бувало й гірше.

— Йти можеш?

— Звісно, можу. Хіба не видно?

— Добре, — кивнув Олег. — Тоді збігай до моєї кімнати — там, у першій шухляді письмового столу, лежать наручники. Принеси їх.

— Зараз. — Попри завіряння, ноги тримали погано. Та після кількох п'яних кроків кінцівки потроху знову налисилися силою. Вона пошкандиніала до будинку, у дверях зіткнувшись із блідою пані Катериною, яка, зачувши крики, вибігла надвір. Жінка ще більше сполохалася, коли помітила кров на шиї Ніни.

— Господи, дитино, що з тобою? Що відбувається?

Що вона могла відповісти? Та й не до цього зараз було. Лише пробубоніла на ходу щось нерозбірливe, вбігла до Олегової кімнати і кинулася до столу. Наручники виявилися там, де він і казав, довго шукати не довелося. Ніна так само поспіхом віднесла їх Олегові, а той швидко заклацнув їх на зап'ястках Олени, за її спину. Це

нарешті привело жінку до тями — принаймні, суцільний потік прокльонів увірвався. Тепер вона просто витріщалася на них усіх по черзі крізь пасма намоклого волосся, що звісилися на очі.

— Оце і є моя мама, — тихо сказала Ніна.

— Я зрозумів, — похмуро кивнув Олег. — Дуже шкода, що знайомство мене не тішить. Вибачте, пані, — звернувся він уже до Олени, — але я змушений відвезти вас до відділка міліції.

Промовивши це, він зустрівся поглядом з Ніною, очікуючи побачити в її очах заперечення, але не побачив. Вона кивнула — сумово і ледь утримуючи слози. Катерина за її спиною накрила вуста долонею.

— Чини як знаєш, виродку, — прошипіла у відповідь Нінина матір. — Не вперше доведеться страждати в ім'я Господнє. Я готова.

— Я затримав вас не за благі справи, пані. Ви щойно вчинили напад на власну доньку, здійснили замах на її життя. Ви це усвідомлюєте?

Та Олена демонстративно стулила вуста і, схоже, більше не збиралася дискутувати. Сокіл зітхнув.

— У мене немає виходу, Ніно.

— Я знаю, — відказала вона і відвернулася, тихо кинувши через плече: — Пробач, мамо.

Потім Катерина обійняла її й повела в будинок. Ніна не опиралася.

* * *

За увесь час поїздки до відділка його «заарештована» не зронила ані слова. Даремно Олег намагався розговорити її, отримати відповіді на питання та хоч якось втертися в довіру — все марно. Змальовані Соколом невтішні перспективи теж не надто її схвилювали. Олена

слухала, але мовчала і лише інколи повертала голову, аби подарувати сповнений презирства погляд. Хвилин за п'ятнадцять прибули у відділок, а він так нічого і не витяг з цієї жінки. Були лише власні здогадки.

Матір Ніни напевно мала психічний розлад. Не те щоб він був професійним знавцем у цій справі, але її стан та описи доњки наштовхували на думки про шизофренію. Прояви та симптоми він знов — сестра його покійного батька мала таку ж хворобу... точніше, прокляття. Коли всі разом жили у Брюховичах, ще в його бутність школярем, він мав змогу спостерігати за розвитком цього кошмару на власні очі. Бачити, як досі розважлива і мила жіночка, абсолютно така ж, як і всі, буквально за мить перетворюється на безтямну фурію і відбивається то молотком, то сокирою від якихось, лише її видимих ворогів. Чути, як серед ночі тиші в будинку раптом розрізають істеричні, сповнені жаху крики, такі, що завмирає серце й мороз іде шкірою. Потім були періоди, коли вона вже не впізнавала власну ріднію. Інколи — без причин кидалася то на батька, то на матір, кусалася, плювалася й намагалася вчепитися у волосся, при цьому лаючись на чому світ стоїть. А одного разу тітка, знайшовши на горищі великого садового секатора, накинулася на самого Олега, котрий якраз повернувся зі школи... хлопця врятував сарай, де він замкнувся і просидів до вечора. Тоді терпець тата увірвався. Тітку помістили в лікарню в Тернополі, де вона, мабуть, знаходилася й досі. Батько відвідував її, поки був живий, але Олег більше ніколи її не бачив. Лише уві сні — протягом ще двох років після того випадку.

Бідолашна Ніна. І вона жила з такою людиною. Сама.

Сокіл вирішив, що треба таки перевірити жінку на наявність алібі по всіх трьох жертвах. Після того як він

побачив її в дії, це було б цілком логічно. Якби він не встиг вчасно...

Олег здригнувся. Далі думати про це не хотілося.

Черговий у відділку, підозріло оглянувши Сокола та його конвойовану, мляво повідомив, що Пасків десь на виклику і коли повернеться — невідомо. На оголошене бажання Олега «трохи почекати» він розродився порадою податися на вокзал, де є зала очікування. Детектив, ні до кого особливо не звертаючись, висловив захоплення гостинністю міліції і поцікавився: а куди йому подіти затриману, яка щойно скоїла збройний напад на людину? Черговий — старший сержант, якщо Сокіл правильно розгледів його лички, — зажадав дізнатися, а де, власне, потерпілий, коли це, звісно, не Олег, — і тупо гигикнув. Вочевидь, сама можливість називати детектива не лише «чириком на дупі» та «скабкою в оці», як це робив Пасків, а ще й «терпилою», неабияк тішила доблесного ментяру. Цей обмін люб'язностями міг би тривати безкінечно, якби повз стійку не пройшов Денисенко із затиснутою в зубах сигаретою — схоже, він прямував надвір із наміром влаштувати собі заслужений перекур. Сокіл пам'ятав цього гіперактивного хлопчина — той прийшов у відділок у той самий рік, коли сам Олег звільнявся. Денисенко теж його впізнав, тому відразу ж загальмував.

— О боже, які люди! Салютую приватникам! Щось нарили цікаве?

— Ні. Цю жінку, — Олег кивнув на Олену, котра, відкопиливши верхню губу, бубоніла собі під ніс якусь неідентифіковану молитву, — треба б закрити до огляду лікаря. Вона вчинила напад.

— На кого?

— На свою доньку. І моого бухгалтера.

Денисенко обігнув стійку, за якою злобно блимав очиськами черговий, нахилився і трохи там пошарудів,

а потім з'явився знову, тримаючи в руках білий папірець та ручку.

— Ви не проти, якщо ми тут протокола складемо? Чи відкрити шефів кабінет?

Проти волі Сокіл відчув захоплення. По всьому видно, що цей молодий опер від роботи не бігає. Раз досі не зіпсувався — будуть з нього люди.

— Я волів би обйтися без протокола.

— Тю! А як же я тоді її затримаю? На якій підставі? Повідайте вже, що сталося.

— Гаразд, — зважився Олег. — Викладаю. Ця жінка, Олена Малишко, озброєна ножем, близько дев'ятої вечора напала на свою доньку, Малишко Ніну Євгенівну, заподіявши останній легкі тілесні ушкодження. Це сталося неподалік від моого дому, на Погулянці. Можу стверджувати напевне, що затримана мала на меті серйозно покалічiti або й убити Ніну, однак не встигла через мое втручання. Мені вдалося обеззбройти нападницю, і...

— Тыху на тебе! — подала голос Олена і на виконання своїх слів ще раз плюнула — але на підлогу. — Вона мені не донька. Сім'я змієве, блудниця вавилонська! І сказано: «Хто лягає з блудницею, стає з нею одним тілом, і кара за блуд чекає на нього!» Чуєш мене, харцизяко? Ти з нею в одному котлі горітимеш. Ото набавитеся!

Денисенко, що, опершивсь на стойку лівою рукою, хутко записував Олегові свідчення, від несподіванки аж оставпів.

— Вона що, серйозно?

Олена витріщилася на нього й вишкірила зуби, немов голодна вовчиця.

— Ясно все, — молодий опер відклав ручку. — Ваші свідчення вона не підпише. А де потерпіла?

— У мене вдома. Приходить до тями.

— Грієйому ложе! — підхопила Олена і чомусь дико зареготала. Денисенко тільки головою похитав.

— Добре вам. А в мене калорифер — і той зламався... А її зброя де?

— В бардачку лишив. Принести?

— Ну звісно. А ти, Чорненко, — це вже стосувалося чергового, — кидай гортати порнушку і відкривай другу камеру. А потім...

Вхідні двері раптом широко розчахнулися, і на порозі з'явився сам Пасків, який тягнув під руку італійського різьбяра власною персоною. Той щось гарячково бурмотів на суміші двох мов, а по лицю Бави можна було подумати, що його тягнуть як мінімум до газової камери. Сокіл німо витріщився на них; Пасків, запримітивши Олега та жінку в наручниках поруч із ним, теж закляк на місці й скривився, неначе Роберт де Ніро.

— Обана, ще одна затримана? Ну ти даєш! Ти що, півміста записав у підозрювані? Друже, в мене немає де селити всіх тих, на кого ти око поклав. Тут тобі не Луб'янка. Хто це така, чорт забираї?

— Ти для чого італійця у відділок припер? — у свою чергу вигукнув Сокіл, ігноруючи його питання. — Ти що, не міг у студії його допитати? Нам тільки дипломатичного скандалу не вистачало!

— Ти мені кінчай тут лекції читати! — розізвися Пасків. — Сам цю кашу заварив, а тепер ще життю вчить! Допитуватиму там, де вважаю за потрібне! А тебе питаю вдруге й востаннє: що за каргу ти мені припер?!

Поки Сокіл набирав повітря у груди для гідної відповіді, Денисенко кулеметом переказав усі зафіковані на папері свідчення і цим розрядив обстановку. Пасків презирливо пхикнув:

— Щось на твою Ніну всі нападають, трясця. Така популярна дівчина... За один вечір аж дві пригоди, га? Ну

добре, зачиняй цю даму, Чорненко, — нарешті наказав він. — Та гляди, обережно, щоб зубами тобі горлянку не перегризла. А ми поговоримо з паном Бабою, — Пасків кинув Денисенку в'язку ключів, той підхопив їх і кинувся відчиняти двері кабінету.

— Бава, сі?! — озвався раптом італієць, і тепер вже в його голосі замість страху бриніли образа й роздратування одночасно. Він відштовхнув руки Пасківа, коли той збирався спрямувати його в потрібний бік, і сам пройшов до кабінету, де почав активно жестикулювати. — Нон баба! Бава! Досить з мене ваші знущання! Я не розуміти, чого ви треба від мене? Ви перевернути вся моя студіо... ваші карабінеро. Там все лежить перекинуте! Хто вам дав право таке чинити? Я буду скаржитися!

Почувши це, Олег аж крякнув.

— Ви там що, обшук робили? Без ордера?

— Робили, — життєрадісно кивнув Пасків. — Не було, знаєш, часу, на добування ордера. Ми трупи шукали жіночі. Докази вбивства, зброю... а там самі статуй. Твоя Ніна ж упевнена, що на неї напав італійський різник. Тобто різьбяр. Так? Саме це вона сказала?

— Та нічого подібного! — заволав Сокіл. — Йй просто здалося, що...

— То нехай перехреститься. І до речі, пан Даріо сам дозволив нам оглянути майстерню. Пішов, так би мовити, на добровільну співпрацю.

— Сі, я дозволив дивитися! Не руйнувати! Вони, — голос майстра затремтів, — пилити мое дерево. Казати, щоб побачити, які гострі мої струменті. Вони не вірити мені, що я порізався. Ось, — італієць квапливо зідрав з рук чорні рукавички — на правиці всю долоню розсікав глибоченний поріз. — Це нещасний випадок. Таке часто бувати. Я захопитися, бути неуважним, і ніж зіслизнути. Я ніколи не вбивати нікого! Я митець! Я вам увесь час

говорити! Увесь мерда дорога! Я все пояснював, і тепер я говорити тільки з консулом Італійська Республіка. Він мій друг, він усе знати. Я його викликав, і тепер мовчати весь, доки його немає тут!

У районі сідниць в Олега з'явилося тяжке у своїй правдивості передчуття, що він кріпко вляпався. Неначе в підтвердження цього, задзеленчав внутрішній телефон на столі Пасківа. Той ухопив слухавку, кілька секунд мовчав, потім щось буркнув і дав відбій.

— Сюди вже їде італійський консул у Західній Україні, — оголосив він присутнім. — Cipio... якось там. За десять хвилин буде.

Даріо Бава розплівся в переможній зубатій посмішці. Олег застогнав.

* * *

Він повернувся додому о пів на першу ночі. Ніна була у своїй кімнаті — лежала в ліжку й дивилася в темну стелю, не в змозі ані на мить зімкнути очі. Сокіл увійшов до неї без стуку, важкою хodoю демобілізованого з фронту, і зупинився в кутастій плямі світла, що його кидав крізь вікно ліхтар на вулиці.

— Значить, справи такі, — змученим голосом почав він. — Італієць чистий, як нижня білизна Діви Марії. У нього залізне алібі практично на всі вбивства — заливобетонне, я б сказав. Про це я особисто дізнався від їхнього консула Cipio Бернадотте, прямо у відділку, куди наш гарячий міліцейський друг припхав твого головного підозрюваного — як виявилося, за моїм наказом. Отже, і шишок я відгріб більше за інших. Мені довелося ледь не на колінах просити вибачення в наших італійських друзів, аби уникнути третьої світової, та насолоджуватись тріумфальним поглядом Пасківа. А після цього вислухати його думки про рівень моєї досвідченості в детективній

сфері, нерозбірливість у знайомствах, жіночу логіку, ма-
жорський підхід до життя та іншу хрінову лабуду.

— А... — почала було Ніна, та очі Сокола так яскраво
збліснули в свіtlі ліхтаря, що вона вирішила промов-
чати.

— Далі, по твоїй матері. Її залишили у віddілку. Нам
з тобою потрібно з'явитися там до десятої ранку, аби ти
підтвердила мої свідчення, знімемо шрам на ший й таке
інше. Всемогутній Пасків буде клопотати перед слідчим
Сазоненком, і той дасть добро на психіатричну експер-
тизу. По її результатах буде видно, що далі. А тепер я
йду спати. Трясця.

Перш ніж Ніна встигла щось сказати, він вийшов з
кімнати, залишивши її напризволяще з новою порцією
невтішних думок.

Глава 10

— Пані Ольго? — ввічливо запиталася Мстислава у
високої чорнявої жінки в бежевому плащі, що стояла на
порозі. І отримавши у віdpовідь ствердний кивок, віdsto-
ронилася, натренованим привітним жестом запрошуючи
гостю увійти. — Ви пунктуальні.

— Вибачте, будь ласка, що я зателефонувала вам так
рано, — ніяково перепросила Ольга. — Мабуть, розбу-
дила вас, так? Я знаю, що ви розпочинаєте прийом о
дев'ятій, але я не могла чекати. Для мене це дуже важ-
ливо. Розумієте... до мене уві сні приходив мій син... і
він сказав, що я терміново мушу зв'язатися з ним, бо
він має повідомити мені щось. Я знаю, що ви можете
увійти з ним у контакт. Я готова фінансово компенсувати
незручності...

«Благослови Боже дурнів», — подумала Мстислава, стримуючи позіх. Воїстину, цей бізнес такий же вічний, як і похоронний.

— Не переймайтесь, — махнула рукою вона. — У мене все одно хронічне безсоння. Тільки мушу вас попередити, що контакт може й не відбутися — зараз дуже рано. Бачте, як правило, спіритичні сеанси проводяться вночі або ж пізно ввечері, бо духи найбільш активізуються з півночі до четвертої ранку... — Вона глянула у благальні очі гості й додала: — Але я спробую допомогти.

За ваші гроші — що забажаєте.

— Будь ласка, скидайте плащ, роззувайтесь. Нагадайте — ви вперше у мене?

— Так, вперше. Але мені вас порадили дуже хороші люди.

— Дивно, мені на мить здалося, що ми вже зустрічалися. Хочете кави або чаю? Моя помічниця вміє божественно готувати каву по-віденськи, але вона прийде десь за півтори години. Зате я вмію заварювати цілком пристойну каву з корицею.

— Ні, дякую, — захитала головою Ольга. — У мене обмаль часу. Якщо можна, давайте відразу перейдемо до справи.

— Що ж, добре. Прошу сюди, зараз я все приготую.

Вони пройшли до кімнати, оздобленої так, як і належить типовій приймальні «потомственої ворожки-медіума в третьому коліні»: на стінах репродукції сюрреалістичних картин, вікна завішані товстими багряними портьєрами, з полиці спозирають старі книжки (у більшості радянські енциклопедії та словники латини з букіністичних крамниць), а на старовинних меблях вишикувалися різноманітні східні цяцьки типу кругленьких китайських дідуганчиків та статуеток у вигляді знаків зодіаку. Мстислава відразу поставила у програвач диск з

музикою для медитацій, запалила кілька свічок та жменю ароматичних паличок, і кімната остаточно перетворилася в лігво професійної віщунки. Вона не без підстав пишала-ся облаштуванням свого «салону» — в неї вийшло навіть ефектніше, ніж у конкурентів із синього будинку. Та й клієнтів, напевно, мала більше — принаймні, перебоїв з ними не було, черги розписані на кілька днів наперед. Інколи — як от зараз — бували навіть перевиконання плану. Ну то й нехай, якщо це гідно сплачується... а тут їй гріх було жалітися. Не те що тоді, коли вона торгувала пресою в кіоску та квасом на площі Ринок.

— Сідайте, будь ласка, — вона вказала Ользі на стілець біля круглого лакованого столу, на якому вже лежало картонне «магічне коло» з літерами та перевернуте блюдечко, сама ж обійшла його й сіла по інший бік. Кілька секунд картина струшувала в повітрі кистями, закривши очі й наморщивши лоба (так часто робили медіуми в кіно), потім поклала руки на стіл, так щоби пальці торкнулися блюдечка, і проникливо глянула на клієнту.

— Назвіть ім'я того, кого викликаємо, — мовила вона загробним голосом.

— Данко, — відказала Ольга. — Данко, мій синок, котрий помер два роки тому. Помер, не народившись.

— Ось як, — на мить всередині ворухнувся власний спогад, та Мстислава відігнала його геть, аби на лиці збереглося те ж містичне просвітлення. — Отже, Данко... Я прошу вас, Ольго, ретельно зосередитись і думати про свого сина. Зараз я почну викликати його. Якщо контакт встановиться, ви зможете ставити свої запитання. Увага...

Ольга схлипнула й замружила очі. Мстиславі було навіть трохи шкода цю жінку. Ще одна матір, яка не може змиритися... але сама вона чомусь змогла. Навіть

не знала, хто у неї мав народитися, і з'ясовувати не стала. Який сенс картати себе? То була помилка, яку вона вчасно віправила — так би мовити, малою кров'ю...

— Я викликаю дух Данко, — виголосила Мстислава. — Ти чуєш мене? Викликаю дух Данко. Дух, ти тут? Я ви...

Далі щось сталося. Неначе хтось клацнув вимикачем, і приблизно на секунду Мстислава Ковальська припинила своє існування. А потім свідомість виринула з нізвідки, перед очима знову була Ольга, її клієнтка, але тепер чомусь із мокрими очима і патьоками туші навколо них. Раптом з'явилося відчуття, що насправді минуло трохи більше часу, ніж секунда.

— Синочку... — схлипувала Ольга. — Данечку...

— Що... що сталося? — пробурмотіла Мстислава.

Язык видавався занімілим, неначе в нього вкололи лідокаїн.

— Він був тут! Я... я навіть не сподівалася... але він приходив! Він говорив зі мною!

— Справді?.. — Раптом все стало схожим на сон. Вона що, дійсно викликала духа? Справжнього духа? Тоді це було вперше... чесно кажучи, досі вона взагалі не вірила ні в яких духів. Може, це просто запаморочення якесь? Але ж ця жінка каже, що хтось приходив. І судячи з відчуттів, хтось дійсно був у її тілі, говорив її вустами. Господи боже, вона й раніше підозрювала, що не така вже й безталанна в паранормальному плані, але...

— Вибачте, можна скористатися вашою ванною? — пробулькала Ольга. — Мені... треба привести себе до ладу.

— Так, звісно. Отам, — Мстислава вказала на коридорчик, де були двері до суміщеної з туалетом ванної. Вона все ще виглядала (й була) геть розгубленою, та навіть не намагалася це приховати. Ольга, втім, на неї

й не дивилася. Продовжуючи хлюпати в хустинку, вона підвелася і попрямувала до ванної кімнати. За мить звідти полинув шум води. Мстислава так-сяк і собі звелася на ноги й трусонула головою — відчуття повернення у власне тіло було не з приємних.

— Я таки зроблю кави, — мовила вона сама до себе і виришила виконувати обіцянку.

На кухні, схилившись над плитою, де напій от-от збирається закипіти, Мстислава знову прокрутила в голові те, що сталося. Ні, це ніяке не запаморочення — їй справді вдалося встановити контакт із чимось. Коли вона розповість Тамарці, своїй помічниці, та просто не повірить! Треба таки взяти з цієї Ольги подвійний тариф — адже, схоже, жінка насправді отримала те, чого хотіла.

Що ж було під час цього трансу? Мстислава напружилася, силячись згадати, та спогадів як таких і не було. Лише легке відлуння сторонньої присутності. Вона щось казала, це точно, і язик, що затерпнув, про це свідчив. Казала що?

Нічого не пригадувалось.

Кава нарешті закипіла, Мстислава зняла кавоварку з вогню, розвернулася до столу і отримала блискавичний удар межі очі, котрий примусив її розплескати коричневий окріп по всій кухні та безвільною масою скластися до ніг велетня в чорному. Зір затуманився, все вицвіло й розчинилося, окрім цієї чорної плями, яка височіла над нею, як гора. Кілька миттєвостей гора була непорушною, а потім рвучко вхопила її за комір синього атласного «магічного» халата і потягла по підлозі до кімнати. Мстислава не пручалася — вона не могла. Ані руки, ані ноги більше не відчувалися, тільки шкіра повідомляла, що її волочать, неначе лантух ганчір'я, та вуха доповідали, що чорна постать важко хрипить на видихах, а у ванній все ще шумить вода. Вода!

Ольго, Господи, викличте кого-небудь. Не виходьте з ванної. Сподіваюся, у вас на ший висить мобільний і ви вже когось викликаєте. Будь ласка. Будь...

Останнім, що побачила Мстислава, була стеля її кімнати.

Глава 11

Зранку, за той час, доки вони збиралися, одягалися і снідали, Олег сказав їй рівно шість слів. «Як ти себе почуваєш?» — відразу по пробудженні і «Хочеш кави?» — на кухні. У відповідь на кожне слово він отримав хвилину мовчання. Ніна почувалася жахливо, якщо казати по правді, а замість кави цілком могла б попросити соку цикути, але, як не крути, Сокіл не мав права так до неї ставитися. Так, вона наробыла чортову купу помилок. Так, вона образила ні в чому не винну людину. І покарана була за це тим же вечором, ще й дуже жорстоко — її ледь не вбили. Її рідна мати заледве не перетяла її горло. Шия й досі боліла, коли Ніна її повертала, а кровотеча не припинялася так довго, що пані Катерина вже думала проти ночі викликати «швидку». Поріз, як то властиво тонким і глибоким ранам, скнів, ніби хтось напхав туди товченого скла. І після цього всього Ніна не почула від Олега жодного втішного слова! Тільки звинувачення та малоприємні узагальнення про рівень жіночого інтелекту. Ну аякже, джентльмен приніс у жертву свою гордість! Його честь постраждала! Через свого нетямущого бухгалтера він мусив благати про вибачення і терпіти знущання Пасківа! Знущання! Наче йому чоловічу гідність дверима защемили чи під нігті пхали розпеченні голки! Що тоді казати їй? І що їй робити? Повіситься?

Цілу ніч Ніна провела, блукаючи втомленим поглядом по темних кутках кімнати. Сна не було в жодному оці, і дивуватися цьому не випадало. В голову юрбами лізли думки, здебільшого самовбивчі, і було страшенно прикро через те, що Олегу, як з'ясувалося, на неї начхати. Тобто ні, не так категорично, але... йому плювати на те, що вона думає. Він сам сказав. Практично він заборонив Ніні думати взагалі: «все одно у тебе це не виходить». Це він оголосив, коли вони вже сідали до «б'юїка». Звісно, він співчуває їй через матір, і все таке, однак співчувати дівчині й щось до неї відчувати — між цими двома поняттями є суттєва різниця. Утім, жодну зі своїх тяжких дум Ніна не квапилася оприлюднювати. Мовчки залізла на заднє сидіння автомобіля, проігнорувавши відкриті для неї передні дверцята, мовчки загорнулася в кофту — відчора вона ніяк не могла зігрітися — і мовчки, без єдиного слова, затулила вуха руками, даючи зрозуміти, що музику шеф увімкнув заголосно. Ніна усвідомлювала, що тепер, в разі якщо їм вдасться — а сумнівів у цьому майже не було — покласти матір до психлікарні, ніщо не завадить їй спокійно повернутися додому.

Вона лише не була впевнена, хоче вона цього чи ні.

До відділка вони дісталися швидко, і черговий у приймальні — чи як там правильно називалося це чистилище, — глянувши на неї, розплівся в огидній нікотиновій усмішці. «Схоже, це і є популярність», — сердито подумала Ніна. Вона вже стала тут знаменитістю, трясця цьому всьому. Видно, вчорашию античну трагікомедію на сучасний манер, із безвинно обмовленим майстром-італійцем, Пасківим-паяцом та Соколом, що кається, деякі невгамовні глядачі в погонах залюбки переглянули б на біс.

Пасків був на місці й у формі — він сидів у своєму кабінеті та усміхався, сяючи на всі боки зірочками і зу-

бами. Побачивши Ніну, встав і привітався, голосно назаввши її «міс Хадсон». Ніна хотіла було нагадати цьому бовдуру, що він переплутав старушенцій — ту, яку мав на увазі він, звали Марпл; але потім вирішила, що краще їй буде продовжувати дотримуватися тактики під назвою «ні пари з вуст». Задерши носа вгору на Сергієві кпини, вона мовчки вмостилася на стільці для відвідувачів. Сокіл сідати не став, просто зупинився біля неї і допитливо глянув на Сергія.

— Отже, — радісно потираючи руки, мов хірург-ентузіаст перед ампутацією, проказав начальник, — до справи. Ніно, цей бовдур двометровий пояснив вам, що від вас потрібно?

— Я й так знаю, що від мене потрібно. Я ж *детективів* *начиталася*. Де Олегові свідчення?

Ніна говорила сухо, але на Пасківа це діяло, як гімн України — на глухонімого від народження. Він передав дівчині дрібно списаний папірець, а вона, не читаючи, підписала його і повернула майору. Той дуже здивувався.

— Як ви можете бути такою довірливою? А якщо там було зізнання, що убивця — ви?

— Пасків, щось ти такий веселий зранку, — не давши Ніні відповісти, встриг Олег. — Я боюсь біди. Командуй вже, що нам робити далі, і май на увазі — у моого бухгалтера свій метод читання. Вона ніби охоплює всю сторінку поглядом за якусь секунду...

— І має язика, щоби сказати це самій, — закінчила Ніна. — А крім того, від свідчень досить легко відмовитись.

— Ваша правда. І то люкс, як ви така здібна, — підшиваючи протокол до теки, захопився майор. — Зараз мусите звернутися до найближчого травмопункту — зафіксувати поріз. Сокіл хай або з вами йде, або тут чекає — байдуже, як хоче. А я піду Сазоненку кланятися,

щоб той виніс постанову про проведення психіатричної експертизи.

— Гляди, поперек не зламай, — буркнув Сокіл.

— Не бійся, ми з ним загартовані. Ну, так що? Будем мамцю пакувати, на Кульпарків відправляти?

Ніну пересмикнуло. Олег скривився.

— Це що, кращі зразки міліцейської поезії? Ти та-кий дотепник, Пасків... з баяном на похорони часом не ходиш?

— На твої — прийду з баяном, обіцяю. А вам, Ніно, мушу сказати прямо: буде ваша мама в божевільні чи ні, та якщо з'ясується її причетність до цих звірячих убивств... — Сергій зробив багатозначну паузу. Ніна якусь мить дивилася на нього, не розуміючи, про що йдеться, а потім зойкнула і безпомічно озирнулась на Сокола.

— Ale ж я... тобто вона не могла... я ж усе пояснила! Олеже, ну що ти мовчиш?!

— Що я можу сказати? Тільки повторити — з твоїх слів, — що в неї є алібі на час убивства Сніжани Добрехот, забезпечене тобою ж.

Ніна довго дивилася в підлогу, перш ніж вимовити:

— Дякую, начальнику.

— А на два попередні випадки алібі є? — пожавився Сергій.

Не підвоячи очей, Ніна видихнула:

— Я не пам'ятаю. Ale мушу сказати вам прямо, Сірохо, — за потреби я освіжу свою пам'ять. Господи ти боже мій, ви що, всі тут показилися? Та моя мати цвях у стінку забити негодна! Вона зроду в руках не тримала отих ваших стамесок, якими груди розколюються, чи як їх там!

— Зате тримала ножі, правда ж? — солодко поціка-вився майор.

Ніна підвелася.

— Я не піду знімати рану, — твердо сказала вона. —

І експертизу проведу своїми силами і за свої кошти. На Кульпарківській це зроблять на мое прохання. Тому немає потреби в тій вашій постанові — не гніть дарма спину. Просто викличте спеціалізовану бригаду «швидкої допомоги» — наголосіть, що пацієнта, ймовірно, хвора на шизофренію, і вони пришлють кого треба. Я не хочу бути вам чимось зобов'язана. Жодному з вас. Дуже рада, що мое лихо вас тішить. Приємно провести час, блазні кукурудзяні.

Ніна ступила було до дверей, і в ту саму мить вони з грюкотом відчинилися їй назустріч. Схоже, Денисенко, який у ту ж секунду влетів до кабінету, дихаючи, мов загнаний кінь, просто не вмів робити щось тихо. Вигляд у хлопця був стривожений, очі хворобливо блищають. Він зробив якийсь неймовірний оберт, фантастичне па-де-де, впродовж якого встиг потиснути руку Олегу, кивнути Ніні й одночасно з усім цим випалити, немов із гармати, у бік шефа:

— Майоре, тут терміновий виклик! Схоже, наш різник продовжує розважатися.

— Що?! — аж підскочив Пасків.

— Хтось порізав двох жінок у будинку на Японській. Одній гаплик, іншій пощастило більше — лише груди розпанахають. Очі в обох на місці, але печінками чую, що попрацював Окозирач.

Пасків зблід так, що на якусь мить Ніні навіть стало його шкода. Він судомно ковтнув повітря, потім вискочив з-за столу, як підкинутий пружиною, і рвонувся до виходу, ні на кого більше не звертаючи уваги. Денисенко кинувся за шефом, утворюючи звичну для себе легку турбулентність. Ніна та Олег переглянулися.

— Я їду за ними, — сказав Сокіл. — Навряд чи вони цьому сильно зрадіють, але я мушу бути там.

— Що ж, а я їду з тобою, і в твоїх інтересах краще не сперечатися з цього приводу і не гаяти дарма часу, — твердо заявила Ніна. — І ще... Цей напад скоїла точно не моя мати. Чи не так, Олеже?

— Схоже, що так, — Олег похмуро кивнув. — Гаразд, їдьмо. Тільки пообіцяй мені одну річ, — він застережливо здійняв пальця.

— Обіцяю одну річ.

— Дуже смішно. Але оскільки вже пообіцяла — сиді-тимеш у машині.

* * *

Сокіл гнав так, що прибув на вулицю Японську раніше за саму опергрупу. Ті підтяглися хвилин за п'ять у повному складі — дві службові «тойоти» та медичний фургончик. Першим з машини вистрибнув Пасків і так само прудко зник в одному з під'їздів. За ним посунуло ще кілька оперів; двоє, які лишилися, побігли в арку, яка мала виходити у внутрішній двір. Сидячи у своєму «б'юїку» на протилежному боці вулиці, Олег широко здивувався такій небаченій оперативності, що зробила б честь навіть елітному спецназу. Схоже, хлопців таки добряче приперли. Тоді й ранішня веселість Пасківа ставала зрозумілою — він, видно, дійсно збирався повісити все на Нінину матусю, закрити справу й отримату медальку. Що ж, якби не було убивства, Сокіл міг би з чистою совістю позловтішатися. Але десь там, у цьому будинку, лежало свіже тіло.

Сокіл вичекав хвилин п'ятнадцять, даючи хлопцям з опергрупи час на обстеження місця пригоди, потім нахилився до бардачка і дістав свої рукавички.

— Чекай мене тут, — наказав він наостанок Ніні й виліз із машини.

Місце злочину виявилося в одній з квартир на другому поверсі. У напіввідчинених дверях стовбичив оперативник, який, побачивши Сокола, простяг уперед руку з явним наміром не дати йому ввійти. Олег вивудив з кишені телефона, набрав номер Пасківа і відчув справжню насолоду, коли в надрах квартири заухав філін, а потім голос майора гаркнув:

— Алло!

— Сергію, якщо ти мене не впустиш, я буду переслідувати тебе навіть у нічних кошмарах, — пообіцяв Сокіл у слухавку. — Присягаюся, я нічого не чіпатиму і плутатися під ногами не збираюся.

— Ти, млять, і є мій нічний кошмар, — розлючено відказав у вухо Пасків і дав відбій, крикнувши вже в двері: — Пропусти цього покидька!

Оперативник неохоче забрався з дороги. Сокіл увійшов до вузького коридорчика, відразу вловивши ніздрями якісь екзотичні паході в повітрі. Коридорчик вивів до іншого, ще меншого. Праворуч були дві кімнати, прямо — кухня. У першій з кімнат крізь напіввідчинені двері побачив на ліжку жінку (схоже, це й була вціліла жертва), навколо якої метушилося двійко лікарів — вони обробляли їй рані на грудях. Вже приліплений до шкіри шмати вати почервоніли від крові. Жінка, брюнетка з худорлявим аристократичним обличчям, тримтяче схлипувала та щось незв'язно бурмотіла. У цій же кімнаті був і Пасків. Помітивши Олега, він зробив страшне лице, погрозливо показав йому пальця і причинив двері.

Сокіл пішов далі, туди, де блимав спалах фотокамери.

Посеред іншої кімнати лежало тіло жінки років сорока, у близкучому темно-синьому халаті. Труп ще не накрили, тому Олег мав нагоду на власні очі побачити,

що з нею зробили. Посеред лоба жінки темніло коло, що, вочевидь, було слідом від молотка. Шкіра навколо нього перетворилася на суцільний фіолетовий синець, а сам лоб на вм'ятину — кістка не витримала удару. Очі розплющені, біля лівого шкіра розсічена, на ній застигла смужка крові — неначе вбивця розпочав, але з якихось причин не встиг закінчити те, що збирався. Ще один розріз перетинав шию, але цей уже був довгим і глибоким — «несумісним з життям», як зазвичай пишуть у протоколі. Хоча тут і самої черепно-мозкової травми було б достатньо... але той, хто це зробив, явно не міг чекати. Тому, щоби не ризикувати, перетнув горлянку.

Судячи з інтер'єра, ця кімната була імпровізованим салоном для гадань чи чогось у цьому дусі. Його матір завжди презирливо називала це одним словом — «херомантія». Антикварні меблі, свічки, скляні кулі та статуетки — типовий антураж для справляння необхідного враження на довірливих простачків. Зі смаком і ретельно створений, але антураж. Навіть покійна хазяйка цього салону, провидиця, чи хто вона там, яка чомусь не передбачила приходу власної смерті, також здавалася декорацією, зіпсованою чиїмсь безумними руками. Навколо неї, мов крук, кружляв низенький присадкуватий фотограф, діловито знімуючи труп на плівковий фотоапарат. Він скоса глянув на Олега й нічого не сказав, продовжуючи свою сумну, але звичну справу, міняючи ракурси та корегуючи відстань до тіла. Не бажаючи заважати, Сокіл з дверей тренованим оком окинув кімнату. Що б там не казав розлючений Пасків про його детективні здібності, Олег прекрасно знав ціну їм і собі і не стидался їх застосовувати. Горло жінці перерізали прямо тут — вся кров, що з неї витекла, застигла навколо тіла. «Хоч кораблики пускай», — подумав Сокіл і тут-таки вилаяв себе — гумор у нього став, як у майора. Мабуть, заразився. Що далі?

Безладу не спостерігалося, вбивця явно нічого не шукав. Він прийшов убити, а не грабувати. А от вдарили жертву явно не тут — комір халата напіввідірваний, а на нозі бракує капця. Її сюди приволокли. Звідки?

Олег вийшов з кімнати і після секундного вагання рушив на кухню.

Окрім Денисенка, там були ще двоє — зовсім молоденький міліціонер, котрий щось строчив у журналі, і з солом'яноволоса дівчина років двадцяти п'яти, яка сиділа біля столу над чашкою паруючого чаю, затуливши долонями очі. Сокіл і сюди не став заходити, обмежившись коротким оглядом з порога. Стіна над плитою і деінде підлога були заляпані коричневим — кавою, зрозумів він, принюхавшись. Під столом лежав другий капець вбитої гадалки. Скло у вікні кухні, за спинами оперативників, було висаджене — лише в двох кутках залишилися викривлені, неначе ятагани, скалки.

Денисенко, здається, зрадів його появі, бо наблизився і довірчо пробурмотів на вухо:

— Це Тамара Стяжко, помічниця убитої. Вона знайшла тіла. І схоже, спокохала вбивцю.

— Вже є якісь свідчення? — так само тихо поцікавився Олег. Він був зовсім не проти вислухати Денисенка, доки Пасків займався своїми справами в сусідній кімнаті.

— Негусто. Каже, прийшла на роботу раніше, ніж зазвичай, і доки вовтузилася із замком, почула жіночі скрики, а потім дзвін розбитого скла. Вбігла у квартиру і побачила, що хазяйка, Мстислава Ковальська, мертва, а та друга, її клієнтка, уся закривалена, повзає поруч і кричить, що хтось напав на неї з ножем.

— Куди подівся нападник?

— З лементів відвідувачки виходить, що вистрибнув через оце вікно.

— Через вікно? — здивувався Сокіл. — Тут другий поверх!

— Насправді не так уже й високо. До того ж під вікном проходить газова труба, за яку можна уцепитись і спокійно зістрибнути на землю. Або за решітки на балконі — теж поруч. Який-небудь нарік, що об'ївся амфетамінів, узагалі б висоти не помітив.

— Навряд чи це був наркоман.

— Так чи інакше — він явно дременув сюдою, — відказав Денисенко. — Унизу, у дворі, валялися молоток та гостро заточена клюкарза.

— Клю... що?

— Такий інструмент, типу стамески. Використовується для різьби по дереву. Я трішки цікавився свого часу. Перевіримо ці штуки на наявність відбитків.

— Он як, — замислено почухав підборіддя Сокіл. — Слухай, ти не зобов'язаний мені все це викладати...

— Все одно дізнаєтесь, — повів плечима Денисенко. — Та й не знаю, у кого з нас більше шансів схопити цю падлюку. І мені, власне, по фіг, хто це зробить. Аби зробив.

— А ти молодець, — посміхнувся Сокіл. — Не заперчуєш, якщо я поставлю свідку запитання? Всього одне. Доки не з'явився Великий Бос.

— Тільки не тисніть, — прошепотів той, і Олег кивнув у відповідь. Він присів навпочіпки поруч із Тамарою, яка все ще підpirала голову, щось беззвучно бурмочучи.

— Пані Тамаро, — тихо звернувся він до неї, легенько торкнувшись плеча дівчини. — Пані Тамаро, я розумію, як ви себе зараз почуваєте, і розумію, що вам нині не до цього... Мене звати Олег Сокіл, і я хочу, щоб ви відповіли мені всього лиш на одне маленьке запитання. І все. Більше я вас не турбуватиму. Домовилися?

Тамара не змінила пози, і він вже подумав, що нічого не вийде, коли та ледь чутно вимовила:

— Що ви хочете знати?

— Лише одну річ. Та спершу скажіть — ви були подругами з пані Мстиславою? Чи просто працювали на неї?

— Так, ми дружили. Десять років п'ять. Славка була моєю найкращою подругою.

— Тоді ви можете знати... Скажіть мені, якщо так, — вона коли-небудь робила аборт?

Тамара нарешті відірвала обличчя від власних долонь і червоними од сліз і тертя очима глянула на нього.

— А ви звідки це знаєте? Вона нікому не казала, окрім мене!

— Отже, робила, — ствердно сказав Сокіл більше самому собі.

— Так, приблизно два роки тому. Коханець її колишній посприяв, скотина. П'яний був, порвав презерватива. А в неї тоді якраз почалося щось із нирками, якесь загострення. Лікарі казали, що народжувати не можна. От її і довелося робити аборт, у якійсь там приватній клініці. А той гівнюк, коли дізнався, втік...

— Це ще що таке? — grimнув позаду голос Пасківа. — Я тобі що, дозволяв свідків допитувати, маму твою?!

— Маму не чіпай, — Сокіл звівся на ноги, примирливо здійнявши руки. Так чи інакше, він дізнався про головне. Ще одне співпадіння? Випадковість? О, навряд. Тепер він знову знає, що робити далі. — Я вже йду.

— От і йди, — злобно кинув Пасків. — Тобі робиш послугу, а ти мерщій на шию лізеш. Подивився і досить, а тепер на хрін звідси. За справу беруться спеці.

— Успіхів, — незлобиво буркнув Олег, коли спускався сходами. Шкода, що не вдалося розпитати ту покалічену

відвідувачку, може, вона б теж підкинула якусь цікаву інформацію... ну, то було другорядне. Якщо буде потрібно, знайде спосіб і розшукає її в лікарні. Він і так щойно добряче просунувся вперед. Для повноти картини залишалося лише відвідати декого й остаточно розставити крапки над «і»...

Ніна, втомившись чекати його в салоні, порушила обіцянку і стояла біля «б'юїка», притуливши до дверцят спину. Ну, добре хоч не наважилася й собі піти подивитися на місце злочину. Тендітна психіка Пасківа цього б не витримала.

— Як там? — з найневиннішим виглядом запиталася вона, коли Олег наблизився.

— Дивне питання. Там — кепсько. Але принаймні одна з двох жінок вціліла.

— Ота? — Ніна кивнула у бік будинку. Сокіл озирнувся. Порізану брюнетку під руки виводили з будинку двоє лікарів. Вони підійшли до відчинених дверцят медичного фургона. Доки один з білих халатів висував носилки, жінка ковзнула виснаженим поглядом повз вулицю і раптом зупинилася на Олегові. Він аж здригнувся від виразу болю в її очах, помітного навіть здалеку.

— Так, вона, — дещо із запізненням відповів Сокіл. — Сідай в машину, їдьмо.

— Куди?

— Ти — в агенцію, адже й досі там працюєш. Бухгалтерія вимагає регулярного нагляду. Ну а я збираюся покінчити із ще однією загадкою.

* * *

Висадивши Ніну біля «Дерріка», Олег відразу поїхав у автосалон Ратушного. Цього разу він вирішив тиснути до останнього і не залишати ніяких недомовок, хоч би як це було неприємно для старого — адже тепер Сокіл

був упевнений, що той збрехав. Один Бог знає чому, але збрехав стосовно своєї дружини. Оксана Ратушна не мала бути винятком. Потрібно все прояснити... якщо замовник все ще хоче дізнатися, хто вбивця. Та й навіть якщо не хоче — тепер цього хотів сам Олег. Справа потребувала завершення.

Петро Ратушний був у себе; про це повідомив один з тих салабонів-менеджерів, що їх муштрували за минуліх його відвідин. Сокіл перетнув приміщення салону, лавіруючи між виблискуючими автами, відшукав офіс генерального директора, рішуче поступав і не менш рішуче увійшов, не дочікуючись персонального запрошення.

— А, Олеже! — Петро Антонович, розгледівши гостя, підвівся і знову вітав його міцним рукостисканням та штучною професійною посмішкою. — Не сподівався так скоро тебе побачити. Проходь, проходь! Каві?

— Ні, дякую. Часу обмаль.

— Розумію, — кивнув Ратушний. — Ну, кажи, як воно? Маєш новини?

Він знову повернувся на своє місце і звідти вказав на м'яке шкіряне крісло, та Олег лишився стояти.

— Так, новини є, — мовив він. — Маю дві, й обидві погані. Щойно в місті знайшли нових жертв цього Окозбирача. Півтори жертви, я б сказав. Одна з жінок віддала Богові душу, іншій пощастило відбутися лише порізами.

— Господи, — прошепотів Ратушний. Він потер скроні, потім поліз у шухляди свого столу і витяг звідти напівпорожню пляшку грузинського коньяку і дві склянки. — Вип'еш?

— Ні.

— А я вип'ю, — на підтвердження своїх слів він націдив півсклянки, проковтнув одним махом і з-під лоба глянув на Сокола. — Тепер кажи другу новину.

— А друга — це новина для мене. Бо я щойно з'ясував, що ви мені збрехали.

— Що? Що ти таке кажеш?

— Ви чудово розумієте що. За останньої нашої зустрічі я спитав вас, чи ваша дружина робила аборт. Ви мені сказали неправду.

— Олеже...

— Я не зможу знайти для вас убивцю, якщо ви годуватимете мені напівправдами. Розумієте? Мені потрібні факти, а досі я мав лише власні здогади. Сказали б усе відразу — я, може, вже взяв би слід і четвертого вбивства б не сталося.

Запанувала тиша. Ратушний з хвилину продовжував дивитися йому у вічі, потім опустив погляд і замружився.

— Що ти хочеш знати? — на останньому слові його голос затремтів.

— Те саме, про що питав тоді. Ваша дружина робила аборт?

— Так, — тихо мовив Петро Антонович. — Робила.

— Чому ви збрехали мені?

— Я не збрехав... я... просто не хотів виносити це на поверхню. То все дуже особисте, і я не хотів, щоб хтось зінав. Справа стосувалася лише мене.

— Якщо ви все ще хочете, щоб я знайшов убивцю, доведеться поділитися зі мною.

— Добре. — Ратушний знову розплющив очі. — Так, вона переривала вагітність. Два роки тому... в липні дві тисячі п'ятого. В нас уже була доњка, а вагітніти ще раз Оксані було небажано, тому ми запобігалися... Та, видно, щось не спрацювало. Бісові пігулки інколи дають осічку.

— Чому небажано?

— Тому що в Оксани була гемофілія. Це ризиковано. Дівчата завжди є лише носіями, хворіють хлопчики.

А якби народився хлопчик... якби народився... він би все одно скоро загинув.

— І ви?..

— У неї мав бути хлопчик. Обстеження виявило. У нього не було шансів, тому ми пішли на це.

Сокіл мовчки перетравлював почуте. Що ж, таки їхні з Борисом здогади були вірними.

— Сам розумієш, чому я не хотів піднімати цю тему, — тримтяче підсумував Ратушний. — Ми вбили свого сина. Я знаю, що аборт є вбивством, гріхом, стосовно цього в мене немає ілюзій... та разом з тим ми не могли вчинити інакше. Вибору не було.

— Схоже, хтось має іншу думку, — сказав Сокіл. — Петре, ви мали все розповісти одразу. Ви ж знаєте — далі мене це б не пішло.

— Так... я знаю. Пробач, мабуть, я таки зробив дурницю.

— Маєте можливість спокутувати її, — холодно відповів Олег. — Якщо знаєте, в якій клініці ваша дружина робила переривання.

— Звісно, знаю. Я ж постійно був з нею, сам відвозив. Клініка називалася, якщо не помиляюся, «РепроМед», розташовувалася на розі Козельницької та Панаса Мирного. Тільки зараз її там уже немає.

— Тобто? — перепитав Сокіл. — Чому немає?

— Не знаю. Після того я, сам розумієш, більше туди не потикався. Але за кілька місяців проїздив повз і побачив, що у приміщенні ведеться капітальний ремонт. Може, прогоріли, може, продалися, чи, там, рейдерська атака... Все може бути.

— Дякую, Петре. Це все, що я хотів знати. — Сокіл розвернувся і попрямував до дверей. Чорт забирай, якби старий розповів про це ще позавчора, він би не згаяв учорашній день, витягаючи крупиці інформації з Ми-

рослави Стецюк, котра все одно так і не згадала, куди саме зверталася її сестра, не мотався б дарма по місту, об'їжджаючи всі комерційні клініки, не прогавив би Ніну і, відповідно, не сталося б подальшої ганьби з італійським маestro. Ех, якби, якби...

Ратушний покликав його на половині шляху.

— То увесь цей кошмар через аборти? — запитав. — Думаєш, то може бути хтось із клініки?

— Я не знаю, пане Ратушний, — відказав Олег через плече. — Можливо. Наразі можу сказати одне: я прийду до вас знову, тільки якщо знайду вбивцю. На все добре.

І вийшов геть.

На вулиці зателефонував Борису. Той, як виявилося, вже був у курсі останніх новин — Ніна доповіла про нове вбивство. Олег переказав результат розмови з Ратушним і почув у слухавку, як Лупибатько від душі грюкнув кулаком по столу.

— Чорт забирай, босе, ми таки генії! Значить, усе сходиться, і мотив є!

— Еге ж. Чекай на мене, зараз підскочу до агенції і виrushимо копати інформацію по тій клініці. Може, доведеться декого брати за дупу.

— Завжди готовий! — радісно рявкнув Боря і вимкнувся.

Сокіл сів у машину і завів двигун. Почуття, що обраний ним напрям вірний, було дуже сильним.

Глава 12

За вказаною Ратушним адресою ніякої клініки дійсно більше не було. Замість неї приміщення займав якийсь бутік, увесь у рожевих кольорах, вітрини якого виблис-

кували різним елітним непотребом, а ціни — багатьма нулями. Директриса бутіка, манірна панянка з волоссям кольору мідяного дроту, заявила, що нічого не знає ні про яку клініку, а це приміщення придбала на аукціоні, і якщо пани не бажають чогось придбати для своїх леді, то вона зачиняється на ланч. Що й зробила, щойно Олег з Борисом перетнули поріг її офісу у зворотному напрямку.

— Клятий капіталізм, — пробурчав Лупибатько і всівся на капот «б'юїка». — То що, босе, куди тепер? Клініка репродуктивної медицини тут точно була, я перевірив у старому довіднику. Ця сама адреса. Залишилося пробити, кому вона належала.

— Борисе, облиш цей пацанський сленг. Ми не будемо нічого пробивати. — Обличчя Сокола раптом осяяв якийсь здогад укупі з усмішкою. — Ми зараз відвідаємо певну досить неприємну установу, там розшукаємо одну не менш неприємну особу і ввічливо запитаємося про колишніх власників у неї. І не бути тобі більше Лупибатьком, якщо вона не піддасться моєму шарму, підкріпленному хабарем, і не розповість усе. Чи я дарма три роки в Оксфорді сидів?

«Хабар» вони придбали в супермаркеті, на шляху до пункту призначення, і вже за сорок хвилин були біля податкової адміністрації. Нахабно припаркувавши «б'юїк» на стоянці, де на в'їзді висіла табличка «Тільки для автоспівробітників ДПА», Сокіл заглушив мотор і коротко виклав Борису план подальших дій: він говорить, Лупибатько мовчки всміхається. Боря погодився, хоча перспектива йти усередину установи, котра являлася йому в нічних кошмарах за часів вимушеної бухгалтерування, його явно не тішила.

Олег мав на гадці відшукати їхню вchorашню екзекуторку, Ірину Димар, і, добре підмасливши, через

неї вийти на інспектора, що куриував підприємства в потрібному їм районі, з метою отримання необхідної контактної інформації. Але дошка оголошень у холі піднесла приємний (якщо це слово було тут доречним) сюрприз — шуканим інспектором виявилася та сама Ірина Димар. Схоже, ця залізна леді була почесним катателем тутешньої зондер-команди, бо тримала у страху ледь не половину міста. Попри це, Сокіл вирішив, що впорається.

Коли Олег зазирнув до кабінету двісті дванадцять на другому поверсі, де сиділа Ірина, і назвався, замість зустрічного вітання пролунало льодяне:

— Чого ви прийшли? Акт ще не готовий! Я ж казала вашій хитромудрій працівниці, що прийти треба буде через день!

Сокіл зробив Борі знак рукою залишатися в коридорі, на який той відреагував сповненим полегшення видихом, а сам граціозно прослизнув у кабінет.

— Не хвилюйтесь, будь ласка, — якомога м'якше почав Сокіл. — Я прийшов зовсім з іншої причини. Моя справа потребує вашої кваліфікованої допомоги.

— Це ж якої? — хижо поцікавилася Ірина, і від цього голосу в кабінеті відчутно похолодало.

— Дрібничка, нічого особливого. Та спершу я хочу вибачитись за те, що перевірка нашого підприємства відняла у вас стільки часу, і як компенсацію дозвольте презентувати цей маленький продуктовий кошик.

Інспекторка прийняла місткий пакунок насторожено і навіть зробила слабку спробу відмовитися, але, зазирнувши всередину, відразу пом'якшала. Температура повітря миттєво стала плюсовою.

— О, що ви, не варто було так витрачатися... А це що?.. О, «Бейліз»! Я, взагалі-то, не дуже полюбляю ці штучні стимулятори, але... Що, ви казали, вас цікавить?

— Суща мізерія. Я хотів би сконтактувати з власниками приватної клініки «РепроМед», яка пару років тому працювала на розі вулиць Козельницької та Панаса Мирного, але зараз вже, на жаль, не існує.

— «РепроМед», кажете... — замислено почухала загострене підборіддя Ірина. — Я маю перевірити. Та ви присідайте! — вона кивнула на стілець для відвідувачів.

— Дякую. — Сокіл присів. Інспекторка тим часом, заховавши пакета з гостинцями в сейф, зникла в сусідній з офісом кімнаті, куди вели двері з таблицю «СХОВИЩЕ». Її не було досить довго, а коли нарешті з'явилася, то відразу повідомила:

— Згоріла ваша клініка.

— Тобто як? — не зрозумів Олег.

— У вогні. Взимку дві тисячі п'ятого. Розслідування, пригадую, тривало досить довго, але страховку директор таки отримав.

— Директор?

— Він же власник, він же головний лікар. Хірург, здається, за фахом. Ясинський Олексій Дмитрович. Я вам його контакти та адресу записала. Але все це, як ви розумієте, повинно лишитися поміж нами, — застерегла Ірина. — Цю інформацію ви знайшли десь в іншому місці.

— Безумовно. — Олег прийняв з її рук аркуш паперу, пробіг очима, згорнув і заховав до кишені. — Дуже вам вдячний, пані Ірино.

— Пусте. До речі, — знову посуворішала вона, — ви все ще маєте прийти до мене завтра, щоб забрати свій акт.

* * *

Спочатку Ніна сиділа за своїм робочим столом і розважалася тим, що складала літачки зі списаних папірців. Вона рішуче не мала чим зайнятися. Випила вже три

філіжанки кави, з'їла три таблетки валідолу — така дивна суміш викликала в секретарки Ради несхвальну гримасу — і, почуваючись розбитою, немов сторічна бабця з артритом та варикозом, врешті-решт просто вляглася на стільницю. В голові у Ніни невтомно працювали ковалі. Підкувати вони встигли, здається, цілу кінну армію, коли нарешті втрутилася Рада — від мовчазного незадоволення вона перейшла до вербальної атаки. Войовничо виставивши вперед бюст, що вже тридцять з гаком років уперто ігнорував закон земного тяжіння, Рада посунула вперед, мов танк.

- Довго ти ще киснути збираєшся?
- Я не збираюся киснути. Я хочу померти. Вся.
- Ну-ну, — саркастично мовила секретарка. — Було б через що.
- Якщо ти про Олега, то справді — він того не вартий. Але я думаю про свою матір...

— А що — матір? — Рада, яка вже була в курсі того, що сталося, з Ніниних же слів, підсіла до неї поблизче і співчутливо погладила по плечу. — Як не прикро мені таке казати, але тим воно й мало скінчитися. Твоя матір дуже хвора, Ніночко, і на те немає ради — не мене, звісно, якраз я — є.

Ніна слабко усміхнулася.

— Знаєш, а той Пасків хотів повісити на мою неню всі ті три вбивства. Не те щоб я так сильно її любила — але це не її робота. Четверте вбивство це довело.

— Та то майор від безвиході таке брякнув, — авторитетно ствердила Рада. — Він у глухому куті, а для таких кар'єристів це гірше від катівні. Ось і подумав, що нагода випала і рибку з'їсти, і кісточкою не вдавитися. А шеф що на це сказав?

— Що в моїй матері алібі виключно з моїх слів, та й то на один епізод.

Секретарка від обурення аж рота роззвивила. Толерантність до боса боролася в ній з почуттям жіночої солідарності. Толерантність програла.

— От зараза! Та нічого, тепер вони всі побачили, правда ж? Я, власне... Боже борони мені тішитись тому жаху, однак з матері твоєї всі підозри знято. Ти ж була там, Ніно?

— Де?

— На місці злочину.

— Ні. Я була *під* місцем злочину. Я ж на вулиці шефа чекала. Вже коли в агенцію поверталися, він мені милостиво переказав у двох словах, що там було. І здається мені, що щось тут купи не тримається.

— Тобто? — зацікавлена Рада гайнула до кавоварки і за хвилю повернулася з черговою чашкою напою — для себе, а у відповідь на жадібний погляд Ніни зітхнула, ще раз встала і принесла тій зелений чай. — Ти щось помітила цікаве?

— Ну ось, дивись. — Ніна відсьорбнула чаю, скривилася, але мужньо, задля свого здоров'я, зробила ще ковток. — Маємо трьох жінок, уже навіть чотирьох, а спільногом між ними — тільки те, що кожна робила аборт за медичними показаннями. Про четверту жертву мені Олег сказав по дорозі сюди, а щодо пані Ратушної — я в цьому впевнена, що б там не стверджував її чоловік. — Розгорнувши пожмаканий літачок, на його чистому боці Ніна заходилася малювати схему. — Питання: де вони усі могли здібатися?

— Ну, в лікарні, де аборт робили.

— Правильно. Питання друге. Якщо вбили їх усіх саме через аборти, хто це міг зробити?

Рада знизала плечима.

— А я знаю? Лікар-вар'ят. Медсестра, що працює в такому місці через грубі гроші, але ненавидить своїх

грішниць-пацієнток. Або така сама неборака, як вони. Дах зі свистом зірвало, і вона...

— Ось. Ти сказала те, про що я думаю увесь цей час. Зараз я більш ніж певна цього. Це робота жінки.

— Маєш докази?

— Тільки відчуття. І перше з них говорить мені, що навряд чи чоловік аж так перейметься проблемами дітонародження та переривання вагітності, щоби убивати за це жінок. А друге стверджує, що вбивця, ймовірно, сама зробила це колись. І дуже-дуже про це пошкодувала. Я не знаю чому. Може, їй діагноз невірно поставили, може, ще щось... І зараз вона вважає вимушений аборт гріхом, куди більшим за добровільний.

Раду аж пересмикнуло.

— Щось мене від цієї логіки дрижаки беруть.

— Не дивно. І тепер нам саме час повернутися на місце останнього вбивства. Що ми маємо там? Дві жінки, одна з яких мертвa, але не оброблена так, як усі попередні. Причина нібито проста — убивці завадили це зробити. Друга жіночка порізана, але жива.

— І що тут не так?

— Усе не так, Радочко, — Ніна, користуючись зацікавленням секретарки, вхопила її чашку і одним махом проковтнула рештки кави, але та цього навіть не завважила. — Усе, від початку до кінця. Чому вбивця не дорізала ту, другу жертву? Нащо їй груди розтинати, коли значно швидше та безпечніше горло перетяти? — Ніна торкнулася лейкопластиру на своїй ший і здригнулася. — Це дуже швидко і надійно, повір мені. Тепер ще одне. Першого небажаного свідка наш маніяк намагається прибрести. Від другого чомусь тікає, так і не завершивши справи. Сумнівно. Звісно, убивця міг — чи могла — вирішити, що до хати прийшла не одна людина, що, може, хтось навіть міліцію викликав — можливо, та знову ж таки,

навряд чи. Бо двері та секретарка, що нібіто сполохала вбивцю, відкрила своїм ключем. Так сказав Олег, а він це почув від когось із ментів.

— Ну то й що?

— Значить, двері були замкнені, Радо. Не зламані, а замкнені зсередини. Отже, маніяк не міг вломитися до квартири! Його впустили, і впустила, скоріше за все, господиня. Власноруч відчинила двері своїй смерті. А тепер — найпростіше. Арифметичне рівняння з усіма відомими: у закритому приміщенні дві пані. Одна мертвa, друга — ні. Хто з них убивця?

— Ні, постривай. Міг бути хтось третій. Чому ти певна, що покійна господиня не могла впустити ще когось, також сама?

— Бо вона була ворожкою. Чи, принаймні, так називалася. І навряд чи захотіла б перервати сеанс задля сусіда, що прийшов за сіллю. Втім, все може бути, але, як на мене, це той випадок, коли третій — зайвий.

— Тобто ти думаєш... а як же поранення тієї жінки?

— Вона могла сама собі їх завдати, — припустила Ніна. — Коли зрозуміла, що втекти не встигне, то вирішила замаскуватися під недобиту жертву вбивці. І сполосувала собі шкіру на грудях.

Рада замислено почухала кінчик носа.

— Свербить, — радісно повідомила вона. — Або пити буду за нашу перемогу, або по носі дадуть. Розкажи це все шефові, Ніно. Він тебе послухає.

— Я не знаю. Не впевнена, що послухає, але я з ним поговорю. Може, я чогось не знаю, щось прогавила. Може, є якісь деталі. Але я гадаю, що...

— Ти на вірному шляху. Можеш навіть не гадати, — урочисто запевнила Рада. — Так воно і є. З'єднати тебе з босом? Я подзвоню йому на мобільний.

— Він вимкнеться, щойно почувши, що це я. Та й не телефонна це розмова. Але дякую за підтримку, Радо.

— Тобі дякую, Ніно. І що б тобі Олег не казав, ти його не слухай. Ти просто молодець. Голова в тебе варить, як то має бути. Не лише для капелюшків.

— Так, авжеж. — Ніна зітхнула. — І хто це цінує?

* * *

Ясинський Олексій Дмитрович мешкав на першому поверсі в старезному будинку на вулиці Богдана Хмельницького. Та опинившись перед дверима до квартири номер два, як було вказано в аркуші, Сокіл засумнівався, а чи за вірною адресою вони потрапили. Судячи з вигляду дверей — обдертих, зі звисаючими клаптями дерматину (місцями чимось пропаленого) та наскрізною діркою на місці відсутнього замка, — тут міг жити у кращому випадку хіба що пропаший пияк.

— Шефе, ми правильно приїхали? — перепитав собі Й Боря. — Це якась бомжарня, а не квартира. Щось не схоже на оселю директора клініки, хай і колишнього.

— Принаймні, він тут жив. — Олег натиснув на кнопку дзвінка, але, почувши у відповідь тишу, заходився стукати в двері, там, де оббивку здерли аж до голої деревини. — Будемо витискати все, що зможемо. Так чи інакше, це наразі єдина зачіпка.

— Хлопці, ви з міліції? — проскрипів хтось у них за спину.

Вони синхронно озирнулися. Позаду як із-під землі виріс низенький дідок у болотного кольору плащі, з чепурною артистичною борідкою та з чорним беретом художника на маківці.

— То з міліції? — перепитав він.

— Щось у цьому дусі, — кивнув Сокіл. — Дідусю, тут же має жити Олексій Ясинський? Чи ми помилилися адресою?

— Він, він тут поживає, мудьо паршивий. Тіко нема його вдома.

— А де ж він, не знаєте?

— А холера його, мацапуру, знає! Очі заливає десь.

— А ви його сусід, так? — вставив Борис.

— Та випала така честь, бодай би його підняло та гепнуло, — продовжував виразно сердитися дідок. — Уже ні вдень, ні вночі спокою немає. Шось він накоїв уже, нє?

— Є в нас до нього кілька запитань, — ухильно відповів Сокіл. — Розкажіть, а що ви про нього знаєте? Бачу, не дуже у вас сусідські стосунки?

— Та які ще з цим матолком францюватим стосунки можуть бути?! — аж затрусився дідуган. — Нажереться, а потім кричить ночами, як вар'ят, чи з балкона блює, а то меблі трощить об стіни. Якось до мене із сокирою в квартиру ломбився. Хоч би ви його вже забрали кудись.

— А що ж із ним сталося? — поцікавився Олег. — Він же наче лікарем був років зо два тому? Власну клініку мав...

— Було, та загуло, — повчально підняв пальця дід. — Бо мало все йому було. — Він змовницькими притишлив голос. — Жінку мав, а як іншу кобилицю захтів, то здав свою в божевільню, та й по тому. А та його покинула, чи що, то він і запив по-чорному. І почалися тут кордебалети.

Олег з Лупибатьком перезирнулися. В обох виникло відчуття, що десь попереду замаячила розгадка.

— Ви його бачили сьогодні? — спитав Сокіл.

— А що я йому, няньо, шоб пантрувати? Чув, що зранку ригав у туалеті, як завше. А потім пішов кудись, і досі тихо поки. Та ви як общук хотите провести, то заходьте — там замка немає. Той дурень пропив давно.

— Дякую, ви нам дуже допомогли, — офіційним тоном відповів Олег. Він дістав з кишені телефон, при-

тулив до вуха і став демонстративно уважно вслухатися в тишу. Дідок, почекавши ще кілька хвилин і дійшовши висновку, що просто зараз двері не штурмуватимуть, щось пробурмотів про загальмованість міліції і поволі почимчикував надвір. Щойно він зник, Борис висловив пропозицію:

— Босе, а цей дід діло каже. Давайте увійдемо, а? Якщо цей Олесь дійсно такий алкаш, то ордер його мало цікавитиме. А ми спокійно нариємо доказів, якщо там такі є.

— Борю, це безпринципні пасківські методи. Ми маємо бути вище цього. А ну, зазирни в дірку.

Лупибатько нахилився до отвору, в якому мав бути замок, і кілька секунд роздивлявся надра квартири.

— Жахливе видовище, — повідомив він, нарешті випроставшись. — Повний розгардіяш. Якась шафа з напіввідірваними дверцятами, скло у дверях вибите. Газети, папери. І смердить, як у кублі, навіть через дірку. Вас все ще турбує сумління?

— Так. Але останнім часом я його вдало ігнорую. Заходимо.

— Оце вже діло! — зрадів Борис. Він витяг з кишені хустинку, накинув її на ручку і штовхнув двері вперед. Ті відчинилися з рипінням, випустивши назовні цілу ароматичну композицію із запахів сечі, старого портвейну, іржавої води та брудного тіла.

— Швидше, — пошепки наказав Сокіл.

Вони прудко ускочили всередину. Олег наліг на двері плечем, і ті знову закрилися.

— Фу ти, ну і тхне, — скривився Боря. — Схоже, дядько себе довів до повного алес гемахту. То що шукаємо?

— Ще сам не знаю. — Сокіл роззирнувся навколо. Квартира була двокімнатною. Інтер'єр не вражав вишуканістю: тут була вже згадана Лупибатьком шафа, ліжко

(точніше, матрац із ковдрою на голому паркеті), тумбочка і пара подертих стільців, плюс гора газет, кілька кульків з якимись паперами і неймовірна кількість порожніх пляшок. Доки Олег задумливо вирішував проблему вибору, Боря сказав:

— Я гляну на кухні.

— Тільки відбитків не залишай, — порадив Сокіл і пішов у більшу з кімнат, з бажанням знайти які-небудь історичні відомості про хазяїна.

У шафі виявився одяг — пара костюмів (колись пристойних, а нині зім'ятих і засмальцюваних), драні спортивні штани та кілька сорочок різної стадії забруднення. Газети теж нічим не зацікавили — звичайна львівська преса, зібрана за кілька років. У цупкому поліетиленовому пакеті виявилися якісь рецепти й медичні виписки, заповнені незрозумілим почерком. Він продивився їх усі, потім відкинув пакет геть, присів біля найбільшої паперової кучі малої і заходився в ній копирсатися. Потроху серед медичних журналів та аркушів з друкованим текстом, схожих на шматки дисертації, почали знаходитися цікаві речі.

Наприклад, кілька грамот і дипломів про видатні медичні заслуги Олексія Ясинського, видані в різних містах України і Польщі. Такі зазвичай вішають в рамочках у директорських кабінетах на підтвердження професіоналізму. Рамочки, скоріше за все, наслідували долю дверного замка, проте грамоти цей чоловік чомусь залишив... і дивлячись зараз на їхній зміст, Олегу було важко повірити, що людина, яка їх отримала, могла б аж так опуститися. Наскільки ж потужною мала бути причина? Він сунув їх назад, до загальної купи.

На самому дні виявився фотоальбом. Сокіл рішуче витяг його, обрушивши при цьому всю паперову гору, але навіть того не завваживши. Альбом дійсно був альбо-

мом, а не сучасною целофановою книжечкою десять на п'ятнадцять — велетенська масивна книга, зі сторінками з цупкого сірого картону та наклеєними на них фото (у більшості чорно-білими). Проте, як виявiloся при більш ретельному огляді, частини світлин бракувало — вони були вирвані, лишивши по собі тільки намазані клеєм куточки. На тих foto, що вціліли, був зображеній чоловік, і Олег вирішив, що це і є Ясинський. Щокастий невиразний суб'єкт середнього зросту був увіковічений у досить широкому часовому проміжку — перше foto датувалося тисяча дев'ятсот вісімдесят шостим роком. Там Ясинський, у білому халаті, був ще зовсім молодим і демонстрував на камеру диплом з відзнакою; схоже, то був випуск в якомусь медичному закладі. На всіх наступних foto він, як правило, теж був сам — на пляжі, на місті, на вулицях Львова, у салоні машини й таке інше. Оку не було за що зачепитись. Сокіл прогортав альбом до самого кінця, безрезультатно намагаючись розібрati по-медичному незрозумілі підписи під деякими світлинами, і не виявив нічого цікавого. Суто випадково після останньої сторінки пальці намацали якусь припухлість під обкладинкою з дешевого шкірзамінника, пірнули у проріз і витягли звідти ще одне foto, цього разу кольорове. Це була студійна весільна фотокартка, де Ясинський у костюмі був зображеній під руку із жінкою в білосніжній фаті на фоні високохудожньої портьєри. У кутку золотом був вигравіюаний рік: 1998. Foto було розірване навпіл, але потім акуратно склеєне прозорим скотчем. Кілька миттєвостей Сокіл ніяк не міг згадати, де він бачив цю жінку раніше. А потім його осяяло.

Він бачив її цим ранком. На місці злочину.

Та відвідувачка з порізаними грудьми.

Усі частки головоломки в його голові активно заметушилися, намагаючись з'єднатися в одну цілісну картину,

проте поки що їм це не вдалося. Чогось бракувало. Але те, що він щойно знайшов, було першим справжнім кроком до закриття справи — Олег це відчував. Залишилося віднайти кілька дрібних гвинтиків, які остаточно скріплять факти-уламки в єдине полотно.

— Шефе!

З кухні примчав Борис. В одній його руці був прозорий кульок, набитий порізаними блістерами з різномаковими пігулками, в іншій він тримав жменю ампул.

— Цей Айболить, схоже, не тільки кvasить, а заразом ще й колеса ковтає та ширяється, — бадьоро повідомив він. — У нього в холодильнику транквілізаторів та різної наркоти більше, ніж харчів. Прямо тобі «Серце Ангела»!

— Я знайшов дещо цікавіше. — Сокіл продемонстрував весільне фото. — Цю жінку сьогодні знайшли на місці вбивства. Живою.

— Тобто це та, яку пошматували? — припустив Боря.

— Еге ж, вона. Чи не дивовижно, що наш добрий лікар з нею одружений?

— Ще б пак. Але ж її, дід казав, заперли в Кульпарків?

— І це теж дуже мене бентежить. Навряд чи старий навигадував. Судячи зі стану фотки, чоловік пошкодував, що розірвав її. Може, він так само пошкодував, що здав жінку до божевільні. Звідси все оце, — він кивнув на препарати в руках Лупибатька. — І ще в податковій мене запевнили, що він отримав страховку після пожежі в клініці. Теоретично мав би як сир у маслі качатися... Так що все це діло дуже недобре тхне. Але принаймні я точно знаю, кого ми відвідаємо наступним.

— Її? — Боря тицьнув пальцем у фото.

— Точно. А зараз...

Він не встиг уточнити, що саме вони робитимуть зараз, бо за дверима почувся шаркіт. Сокіл тільки встиг підштовхнути Бориса до кухні, коли в квартиру ввалився сам Ясинський. Олег обережно визирнув з-за рогу і зміг повною мірою оцінити разочі зміни, що сталися із цим чоловіком. Від того лощеного хлопця з альбому нічого не лишилося. Зараз перед ним був змарнілий та розпухлий ханига, з підбитим оком і розквашеним носом на геть зарослуому лиці. Він, похитуючись, увійшов до коридорчика, затискаючи під пахвою пляшку оковитої, і зі стоном привалився до стіни. Сокіл вирішив, що допитати його навряд чи вдасться. Принаймні, сьогодні. Та це вже й не було так важливо — знайдене фото дещо змістило акценти. Очевидно, що зосередитись треба зовсім не на цьому деградуючому екс-лікарі, історія якого вже більш-менш вималювалася, а на його дружині. Нинішній чи колишній, дідько її знає. Саме вона наразі є головною таємницею в цій історії. Правду кажуть — шерше ля фам, трясця...

— Ходімо, — шепнув Сокіл Борису й потягнув за собою. Вони вийшли в коридор, де хазяїн квартири досі мовчки підпирав стіну.

— Олексій Ясинський? — промовив він вже в повний голос, коли опинився за спиною колишнього лікаря.

— Бля!!! — той аж підскочив від переляку, сплеснув руками, й півлітра з голосним дзенькотом розлетілася по підлозі. Ця подія викликала в Ясинського кілька секундний шок, по завершенні якого той сповз навколошки із сповненим трагізму ревінням і спробував зібрати пляшку докупи.

— Шо за гадство... — проскиглив він, коли переконався в марності спроб. Потім звів мутний погляд на несподіваних гостей. — Шо... шо за... Ви, йоп, хто такі?..

— Карний розшук, — суворо відказав Олег. — Хрінові ваші справи, Олесю Дмитровичу. Ми все знаємо про клініку.

— Не поняв... Вас що, та сука при... гик!.. слала? Шо, їй вже грошей м-моїх м-мало?

— Хто прислав? Ваша дружина?

— Яка, мля, дружина... Нема вже її... пф-ф!! Я про *ту* кажу... Курва... сука клята... Вона в мене... гик!... все, все забрала!

— Нас не цікавлять ваші діла з клінікою, — грізно сказав Боря. — Нас цікавлять серййні вбивства. Ви в курсі, що вбито вже чотирьох жінок, і всі вони були пацієнтками вашого «РепроМеду»? І що ви можете сказати з цього приводу?

Сокіл подумки підтримав тактику Бориса. Хоч вони наразі й не мали доказів, що всі жінки відвідували саме ту клініку, він вирішив, що трохи натиснути не завадить. Раптом екс-лікар викаже щось цікаве?

— Ви що... — напружився Ясинський. — Які ще вб-б-б... Шо ви мені тут шиєте, мля? Та я вас...

— Заспокойтесь. — Сокіл зробив крок уперед. — У нас усього кілька запитань, і все. Ми ні в чому не звинувачуємо...

Ясинський раптом ухопив з підлоги відбите горлечко пляшки, на диво прудко звівся на ноги і спробував зробити випад у бік Олега. Той відбив руку зі склом і сильним штурханом у груди відправив Ясинського в кімнату, де той перечепився об брудного матраца, важко гепнувся долі і так і лишився лежати.

— Перевір, як він, — попросив Сокіл Борю. Не вистачало зараз ще самому вляпатись у вбивство.

Лушиб'яко наблизився до розпростертого тіла, з огидою нахилився і прислухався.

— Спить, сволота, — повідомив. — Хропе.

— Ну то й добре, — з полегшенням відповів Олег. —

Ходімо звідси.

— Так і полишимо?

— Так і полишимо. Він нам не потрібен. Моя версія така — наш лікар завів коханку і, щоб позбутися дружини, якимось чином упік ту до божевільні, а сам хитро спалив власну клініку, аби отримати страховку на життя на Канараках. Але його пасія, очевидно, взула Ясинського по повній і вкрада всі гроші. Утрирую, звісно, але це вічна схема. Та головне, що цей коновал навряд чи має якесь відношення до вбивств. Жінка з фото — ось ключ до всього.

— Знаєте, де вона зараз?

— Теоретично, має бути в одній з лікарень, — відповів Сокіл. — Не знаю, чи там, де я думаю... Але перевіrimо. Гайда.

* * *

Ніна жодним чином не збиралася гратися в Пенелопу і чекати Олега до ночі — вона навіть не сподівалася, що той заявиться додому так рано, та ще й застане її на кухні, за приготуванням вечері. Але саме так і сталося. По честі кажучи, Ніні не дуже хотілося з ним говорити. Навіть викладати всі ті ідеї, які вона вдень обговорювала з Радою, здавалося непосильним тягарем. «Сокіл сам дуже мудрий, нехай сам до всього і доходить», — мстиво подумала Ніна спочатку. А потім вона подумала про жертв убивці. І про те, що їхня кількість ще може зрости, доки вона плекатиме свою образу. І Ніна наважилася. Відкашлялася, зиркнула на Олега через плече — він стояв на порозі кухні і дивився на неї... винувато? Ні, то їй, мабуть, примарилось.

— Що в дверях укляк, мов засватаний? Проходь, сідай. Їсти будеш?

— Буду, — Сокіл, наче тільки того й чекав, що її запрошення, пройшов до столу і всівся за нього, піднявши долоні так, ніби здавався Ніні в полон. — Навіть руки помив. А що на вечерю?

— Дурний заливний язик. Мій.

— А серйозно?

— Картопля смажена і солоні огірки. Мама Катя пішла в гості до своєї сестри і попросила мене погодувати її малюка з ложечки. Згоден?

— Тільки якщо ти сядеш мені на коліна.

Ніна обернулася і зі спритністю снайпера пожбурила на стільницю глиняний полумисок з картоплею. Олег сумирно зітхнув.

— Тільки каву так не подавай, будь ласочка. Ще обпечеш.

— На ніч каву пити не можна.

— А якщо я планую безсонну ніч?

— Справді? І що ж ти робитимеш? Будеш тішити своє марнославство?

— Ніно, — урочисто попросив Олег, — підійди до мене і сядь. Хоча б поруч, для початку. Ось так. Добре. Я мушу сказати тобі щось важливе... Знаєш, мене мучить дуже дивне почуття. Я почиваюся винним перед тобою.

— Ясно. Почуття, звісно, незнайоме і до біса непримінне. Співчуваю. Що далі?

— Я хочу вибачитися.

— Що?!

— Вибачитися. Перепросити. Даруй мені, дуже прошу. Я був неправий. Просто я справді за тебе злякався. Ти собі навіть не уявляєш як. Був сам не свій, що називається... Вибач мені, добре?

«Поцілувати його, чи що», — раптом подумалося Ніні, і вона засміялася. Сокіл, як завжди, витлумачив цей сміх вірно — на свою користь — і також заусміхався.

— Вже не сердишся? От і добре. А на доказ ширості свого каяття я розповім тобі усний твір на тему, як я провів день. Отже, слухай...

— Зачекай. Можна, доки ти не почав оповідь, і мені вставити кілька слів? Це стосується вранішнього вбивства. Тільки ти не смійся. — Ніна склала руки на столі, мов старанна школярка, і почала говорити. Олег, до її чималого подиву, слухав мовчки, уважно і зосереджено, а коли вона закінчила, підсумував:

— Усе збігається. Твої здогадки ідеально вписуються в усе, що сьогодні трапилося.

— А що трапилося? Ну, по тому, як ти мене в агенцію завіз?

— Хвилиночку, — Сокіл вивудив із шухляди в столі виделку і заходився наминати картоплю. — Вибач ще раз, що з набитим ротом балакаю, я голодний як вовк. Отже...

Він переповів усі головні події дня у хронологічному порядку: про напівправду Ратушного і причини аборту його покійної дружини; про клініку «РепроМед» і встановлення особи власника через пріснопам'ятну податківку (в цьому місці оповіді Ніна скривилася, не наче лимона вкусила); про відвідини оселі колишнього лікаря Ясинського, бесіду з балакучим сусідом та вкрай важливу знахідку під обкладинкою фотоальбому. Навіть продемонстрував поцуплене фото.

— Дедалі цікавіше, — промовила Ніна, споживши почуте. — А потім?

— Потім я навідався до шпиталю, куди зазвичай звозять усіх жертв кримінальних пригод, і спитав у приймальному покої, чи не завозили до них таку із себе

порізану жіночку. Підтвердили, що завозили. Але рани виявилися не дуже серйозними, тому постраждалій надали необхідну допомогу, шви наклали, здається, а від подальшої госпіталізації вона відмовилася в письмовій формі і з лікарні втекла. Адресу, яку ця жіночка лишила, я у них таки випросив, але виявилось, що вона фіктивна. Тобто будинок є, але там не живуть — там якась літературна агенція.

— Дивно все це, — підсумувала Ніна.

— Я теж так подумав. Тому навіть заскочив до Пасківа, щоби поскаржитись йому на чудних, і то дуже, свідків злочину, які тікають зі шпиталю так, ніби за ними сто чортів женуться, і лишають недостовірну інформацію про себе. Цього разу мене вже ввічливо, але рішуче послали. І додали, що якщо я знову буду гальмувати слідство своїми дурними підозрами, мене самого запишуть до підозрюваних. А то й узагалі пристрелять.

— Дивовижно, — похитала головою дівчина. — Хоча цілком очікувано. І що ж ти думаєш робити далі?

— Кілька варіантів. Серед них — ще раз навідатись до Ясинського, з пляшкою вогняної води як стимулюючого спогади засобу. А також обзвонити кілька психіатричних клінік у пошуках слідів цієї таємничої панни. Але то таке, деталі... Зараз головне, що в цілому ми все ж таки на вірному шляху. І не без твоєї допомоги.

— Що ж, — Ніна підвела, — на цій урочистій ноті визнання моїх заслуг чи не піти нам спати? Я тебе тільки про одне прошу — будь обережний, добре? Щось тут нечисто... ба більше, ніж просто нечисто. Цей трапунок із двома жертвами Окозбирача смердить, потужно і виразно.

— Добре, — записягнувся Олег. — Буду обережним. Якщо до Львова навідається якась пані — різьлярка по дереву, обіцяю, що буду обходити її десятою дорогою.

Лице Ніни витягнулося, вона чортихнулася і прожогом вискочила з кухні. До Сокола донеслося згасаюче:

— Горбатого могила виправить!

Глава 13

Телефонний дзвінок підняв Денисенка о пів на четверту ранку. Він вхопив слухавку ще до того, як розліпив очі.

— Спиш? — поцікавився Пасків.

— Ну й жарти у вас, майоре. Ви тільки за цим дзвоните? Чи хотіли спитати, котра година?

— Тут не до жартів. Чекай, я зараз буду.

— Тут? — Денисенко миттю продер очі. — Що сталося?

— Щойно подзвонив диспетчер. Вночі надійшов виклик на моє ім'я. Хтось сказав, що знає нашого серійного вбивцю, і висловив бажання розповісти про все особисто мені. Так що будеш свідком — щоби не казали потім, що я сам усе вигадав.

Пасків вимкнувся і хвилини за чотири прибув власною персоною. До того часу Денисенко встиг так-сяк вдягнутися і навіть ковтнути філіжанку розчинного кофеїну. Замкнувши квартиру, він збіг униз, де біля під'їзду вже чекав майор у своєму «фольксвагені».

— Чорт, шефе, а якщо це дурний жарт? — припустив він, коли всівся на переднє пасажирське сидіння. — Якого ще дідька дзвонити посеред ночі?

— Якщо це жарт, то я цьому жартівнику дупу на голову натягну, — пообіцяв Пасків і рушив з місця. — Але не відреагувати я не можу. Мені вчора Сазоненко таких піндумів відважив, що досі лайном смердить. Мовляв,

убивця знахабнів, четверте вбивство майже відразу за третім, а ми все ще ні хера не знаємо, і в такому дусі. А ти ж Сазоненка знаєш — він розбори польотів сам не любить. Значить, притисли його далі нікуди. Так що і мені ніде дітися — буду перевіряти.

— Він хоч назався? — кисло спитав Денисенко. — Той, хто дзвонив?

— Назвався. Це хтось Ясинський Олексій Дмитрович.

— І що ж він знає?

— Каже, що все. Що готовий здати маніяка з тельбухами.

— І де призначив зустріч?

— Та тут поруч. На Хмельницького. Сказав під'їхати рівно о четвертій, припаркуватися навпроти під'їзду і блимнути фарами. Він побачить і вийде.

— Щось мені це не подобається, — пробурмотів Денисенко. — Фігня якась. А якщо це він і є Окозбирач?

— Не сци, патрульний, — підбадьорююче мигнув Пасків. — Якщо він — то йому ж гірше. Прорвемось. Зброю взяв?

— Так, — Денисенко розстебнув куртку і продемонстрував табельного «макарова».

— Молодчина. Я теж. Коли що — прикриватимеш.

Львів ще спав. Порожні вулиці в жовтогарячому освітленні ліхтарів скидалися на якесь нічне задзеркалля, приховане від очей тих, хто веде буденне життя за системою «сніданок—робота—сон». Гіпнотичне, майже інфернальне видовище, що лише зрідка порушувалося випадковою зустрічною машиною іншого опівнічника. Вони проїхали повз парк «Високий замок», нині темний та мовчазний, як чорний гірський хребет, перетнули під мостом залізничну колію і нарешті дісталися вулиці

Хмельницького. Пасків вимкнув фари і повільно покотився повз будинки, визираючи потрібний.

— Десь тут наче має бути, в районі Остряниці... — пробурмотів він, вдивляючись у ніч. — Котра зараз?

— За три хвилини четверта, — сказав Денисенко, глянувши на годинника.

— Добре. Отут станемо. — Пасків зупинив «фолькс» на узбіччі навпроти довгої п'ятиповерхівки, у жодному вікні якої не було й вогника, і вимкнув світло в салоні теж. — Здається, цей дім. Почекаємо кілька хвильок, потім дамо сигнал.

— Мені все ж здається, що хтось локшину на вуха вішає, — скептично відказав Денисенко і роззвив рота в широкому позіху. — Якийсь ненормальний жартує. Щось типу «нахилися до унітаза і скажи прізвище»...

— Тихо. Я ж казав — якщо нікого не дочекаємось, то відстежимо цього підараса і повибиваємо зуби. Але нам зараз треба всі шанси використовувати. Я не збираюся віддавати Окозбирача Соколу.

— То у вас із ним змагання, чи що?

— Та яке в біса змагання... Під ногами тільки плутається. Від учора я його посилаю подалі, бо... Опа! А це що таке? — Пасків раптом нахилився над кермом, вдивляючись у бік будинку. Денисенко теж глянув.

Від темного прямокутника під'їзду відокремилася аморфна чорна тінь. Вона завмерла на мить, а потім продовжила рух — через дорогу. Поступово очі розрізнили подробиці. Тінь не була одним цілим — хтось, зодягнутий у чорне, ніс у руках щось довге і таке ж чорне. Цей хтось перетнув проїжджу частину і наблизився до червоного чи коричневого автомобіля, схожого на старий «форд», що був припаркований метрах у тридцяти попереду. Поклав свою ношу на асфальт, відкрив багажник. Знову нахилив-

ся, важко підняв довгу річ і ретельно упхав до машини. І на мить там промайнуло щось біле. Рука.

— Жарти, так, Денисенку? — прошепотів Пасків. Він витяг свій «ПМ» і пересмикнув затвор. — Схоже, нашого інформатора везуть ховати. Діставай пукалку, зараз будемо знайомитися з тією сукою.

Вони вискочили із салону синхронно. Одночасно з відкриванням дверцят Пасків увімкнув фари, і таємниче нічне дійство висвітилося в усій красі.

— Ані руш, падло!!! — заревів він, ставши в бойову стойку під прикриттям дверей, і луна від цього крику, як здалося Денисенку, пішла через усе місто. — Ану, відійшов від машини і пузом на землю, руки за спину! Ну!!! Глухий, чи що?!

Коли увімкнулося світло і пролунав крик, вбраний у чорне чоловік якраз опускав кришку багажника. Озирнувшись, він закляк, неначе побачив прибульців з космосу. Денисенко встиг добре роздивитися його лице — довге, худе й бліде, чи то від переляку, чи то саме по собі. Але параліч Чорного тривав недовго. У наступну мить, скрикнувши щось нерозбірливe, він прожогом кинувся до водійських дверцят «форда».

— Стояти!! — тепер обидва опери закричали в унісон. Це не дуже подіяло. Пасків зробив два постріли, які прогриміли нічною вулицею, неначе вибухи справжніх фугасів. Денисенко гадав, що той веде вогонь на поразку, але майор, схоже, цілив навмання, бо Чорний неушкодженим скочив у салон і завів двигун. «Форд», істерично завищавши покришками, стрибнув уперед і почав швидко віддалятися.

— Сучий реп'ях! — гиркнув Пасків і теж поліз за кермо. — Сідай, малий, зараз покатаємося. Ця гнида не втече.

— По колесах треба було стріляти! — дорікнув Денисенко, хоча і сам міг зробити те ж. Він побачив, що в половині вікон будинку як по команді спалахнуло світло. Краще б ця гонитва закінчилася на їхню користь, інакше начальство спустить з них штани і за втрату підозрюваного, і за порушення громадського спокою.

— Ага, або гранатами закидати, — фиркнув Пасків. — Менше кіно дивитись треба, малий. Нічого, зараз ми того вилупка притиснемо на раз-два.

— Może, підмогу викликати?

— Нікого не треба викликати. Дивися, вчись і готовйся стати героєм. І бажано пристебнутися.

Денисенко, побачивши, як швидко стрілка спідометра поповзла по шкалі, вирішив, що це слухна порада, і перекинув через груди ремінь безпеки. «Форд» все ще був у полі зору, але поступово віддалявся. Пасків теж піддав газу. Вони промчали найстарішою вулицею міста, як метеори, проскочили площу Старий Ринок, а далі «форд» різко завернув праворуч, на Князя Осмомисла. Денисенко вперше пошкодував про відсутність пробок — вдень ці «кішки-мишки» закінчилися б, не розпочавшись. Він міцніше вчепився в ручку на дверцях, бо від швидкісної їзди бруківкою вже почали вібрувати пломби в зубах.

— А йди-но сюди, падлюко, — процідив Пасків. Здавалося, майор щиро насолоджується процесом. Майстерно вписавшись у поворот, він знову заходився витискати з двигуна все можливе. Відстань між машинами почала потроху скорочуватись. На вулиці Городоцькій «фолькс», що летів практично на межі можливостей, вже ледь не торкався заднього бампера «форда». Денисенко побачив, як підстрибує кришка багажника, яку так і не заклацнули. А заразом підстрибує і темний згорток всередині.

— Він зараз загубить тіло! — крикнув він.

— Так і буде, — прогарчав майор. — Потім підберемо, на зворотному шляху. Ти ж не думаєш, що той дядько прокинеться і побіжить додому?

— Ні, але...

— Пістолета діставай! Хотів по колесах стріляти — зараз постріляєш. Як Каттані!

Денисенко знову вивудив «макарова». Зняв із за-побіжника, опустив скло і по груди висунувся у вікно, під крижаний зустрічний вітер. Він вже майже впіймав на мушку заднє колесо втікача, коли з перпендикулярного провулку їм напереріз вискочив інший автомобіль, водій якого явно не очікував опинитися в епіцентрі погоні в такий вранішній час. «Форд» встиг проскочити, а Пасківу довелося гарячково вивертати кермо ліворуч. Він майже зміг повністю оминути цього бовдура, який так і застяг впоперек шосе. Майже. Денисенко ледь встиг сховати голову, як «фолькс» пройшовся боком по задній частині зустрічної машини, і у відчинене вікно полетіли скалки її габаритних вогнів. Їх закрутило по дорозі, як п'яних фігуристів.

— Йопперний театр твою маму душу! — заревів Пасків у розpacі. Він несамовито заобertав кермо, намагаючись втримати машину на дорозі. Пару десятків метрів вони все ще ковзали юзом, а далі «фолькс» таки вирівнявся в потрібному напрямку, навіть уникнувши повної зупинки. Зате втікач віддалився добряче і був уже десь навпроти храму Святих Ольги і Єлизавети.

— Тримайся, малий, — сказав Пасків, лице якого набуло виразу камікадзе, що навів на ціль. — І коли скажу стріляти — висаджуй цілу обойму.

«Фольксваген» ще раз пішов на розгін. Машину дрібно затрусило на бруківці, але це поступово минулося. Вони летіли вперед, як гарматне ядро, і пара автомобілів,

що рухалися назустріч, блимнули фарами та перелякано шарагнулися вбік, від гріха подалі. А вогні «форда» знову наблизалися. Ось ліворуч промайнув храм, ось бруківка змінилася асфальтом, а з правого боку проповзла будівля приміського залізничного вокзалу... Відстань до переслідуваного на око скоротилася метрів до ста, коли той раптом пішов навскіс дороги і почав пригальмовувати.

— Збирається завертати на Кульпарківську! — скрикнув Пасків. — Ось тепер — стріляй, малий! Стріляй по задніх колесах!

Денисенко знову висунувся у вікно. Автомобіль Чорного вже заходив на поворот, коли заднє праве колесо знову опинилося на прицілі. Твердо зафіксувавши руку, він натиснув на спусковий гачок, ще і ще. Поцілив — покришку «форда» просто розірвало на клапті. Інерція понесла машину боком, пробите колесо вдарилося у брівку, і автомобіль здійнявся в повітря, обертаючись подібно до гільзи, що вилетіла з патронника. Політ завершився ударом у стіну будинку на розі, що вибив з фасаду кілька цеглин та скло з вікон другого поверху. Довгий чорний згорток вилетів з багажника, зачепившися за електричні дроти і в супроводі феєрверка іскор гепнувся на тротуар. Потім додолу важко обрушилися самі покручені рештки «форда», і запанувала тиша. Погоня скінчилася.

— Шикарно, малий! — радісно заволав Пасків. Він зробив ефектний напівзворот, вискнувши шинами, зупинив машину просто посеред дороги і ляснув Денисенка по плечі. — Моя школа, чорт забирай! Оце постріл був!

— Шефе, від того хлопця, напевно, мало що залишилося, — невесело відповів Денисенко. — Допитати ми його вже точно не зможемо.

— Та кому на хрін потрібні ці допити? Підозрюваний тікав з трупом у багажнику і сам став трупом. Якщо за кермом був Окозбирач — вважай, що ти вже на моїй

посаді. Вище носа, й ходімо розгрібати уламки. І заразом дзвони диспетчеру, змалюй ситуацію, і хай присилають групу.

— Я думаю, вже все місто в курсі, — пробурмотів Денисенко, вилазячи з машини.

* * *

— Маячня якась, — тільки й сказав Сокіл.

Він, Ніна, Рада і Борис скупчилися навколо телевізора в дальньому кутку офісу. Передавали позачерговий випуск новин. П'ять хвилин тому дзвонив Пасків з порадою увімкнути місцевий канал, а ось тепер вони мали честь бачити його задоволену фізіономію вже і на екрані. Репортер поруч з ним збуджено повідав, що сьогодні вранці, завдяки майору Сергію Пасківу та його помічнику після карколомної гонитви Львовом був знешкоджений чоловік, який перевозив у багажнику свого автомобіля труп Олексія Дмитровича Ясинського, громадянина Львова. Тіло Ясинського було спотворене, у нього бракувало очей і серця, як і в чотирьох жертв сумнозвісного вбивці на прізвисько Окозбирач, який вже близько півроку тероризував місто, вбиваючи жінок. Тепер його жертвою став і чоловік. Схоже, що впевнений у безкарності вбивця поспішав, почав діяти безсистемно, а тому помилився і потрапив до рук правоохоронних органів. Щоправда, вже мертвим — погоня містом завершилася автокатастрофою, в якій і загинув водій-злочинець. Зараз його особу встановлено, це безробітний мешканець Львова, що неодноразово був засуджений, але ім'я чоловіка не розголошується в інтересах слідства. Майор Пасків запевнив, що попри деякі деталі, які ще вичаються, все вказує на те, що загиблий водій і є Окозбирач. Наразі проводиться обшук у його помешканні, та вже зараз можна сподіватися, що прийшов час поставити у справі львівського маніака жирну крапку...

— Прийшов час турнути з органів чиюсь жирну дупу, — буркнув Боря. — Шефе, сьогодні наче не перше квітня? Що це за лайно таке?

— Якби ж я знав, — задумливо відказав Олег, не відриваючись від екрана. Саме показували пошкоджений будинок, в стіну якого і влетів безіменний водій. Навколо розбитого автомобіля зібралася чималий натовп. — Ми щось проспали.

— Не вірю жодному слову, — похитала головою Ніна. — Справжній серійний маніяк ніколи не буде змінювати свій стиль. Це все схоже на якусь імітацію. Для чого б тому Окозбирачу вбивати *чоловіка*? Немає сенсу.

— Сенс є, — відповів Сокіл, — якщо той чоловік міг вивести на вбивцю. А беручи до уваги, що цей Ясинський був директором «Репромеду», а також одруженим із жінкою, яка єдина нібіто вціліла після зустрічі з маніаком, а потім дивовижно зникла...

— Думаєте, це все вона? — спитав Лупибатько.

— Ще не знаю. Якщо вважати її винною, то в такому разі те, що ми бачили, — звичайне прибирання свідка, який міг би вивести на її слід. Вона могла знати, що вчора ми відвідували Ясинського. Може, слідкувала. Той був геть п'яний, і ми б все одно нічого з нього не витягли... якби не те фото, візит дійсно був би марним. От вона і вирішила швиденько прибрати колишнього, на випадок, якщо ми повернемося знову, а той виявиться тверезим і все викладе. Навряд чи в неї лишилися романтичні почуття до людини, яка засадила її до психушки.

— Звучить логічно.

— Та одна річ все ж бентежить.

— Яка? — поцікавилася Рада.

— Для чого тоді було вирізати Ясинському серце й очі? Він-то явно не робив собі абORTA, якщо дотримува-

тися цієї лінії. Якби йому відтяли, перепрошую, яйця, я б ще зрозумів...

— Я ж кажу — імітація, — тихо мовила Ніна. Олег почув.

— Мабуть, ти маєш рацію. Можливо, дійсно вбила вона, а того хлопця просто попросила прибрати тіло... але, як на мене, це сумнівно. Як щодо такого варіанта: той загиблий хлопець був, скажімо, її коханцем і на її прохання й зробив цю брудну роботу. А ритуал із серцем і очима — то лише хід, аби заплутати міліцію...

— Щось не схоже, що міліція дуже заплуталася, — уїдливо заявила Ніна. — Навпаки, їй суттєво полегшили завдання. В мене інша версія: а якщо чоловік також підпадав під її схему? Тобто вийняти поганцеві очі, бо не бачив свого щастя під самим носом, а серце — за ту ж саму безсердечність, з якою він їй зрадив і відправив до будинку для божевільних. Годиться?

Сокіл пожував губами.

— Інколи жіночий погляд на речі може стати в нагоді, — визнав він, помізкувавши. — Можливо, можливо... Гаразд, панове. Поки що мусимо діяти в тому ж напрямку — треба знайти жінку з фото. Гадаю, я з'їжджу до відділка, поговорю зі слідчим. Нам би їх допомога в пошуках не завадила. Наскільки я пам'ятаю, Сазоненко мужик тямущий, може зрозуміти. Якщо він ще, звісно, справу не закрив. З них станеться... Коротше, спробуємо заручитися підтримкою органів. Якщо ж ні...

— Будемо шукати самі? — припустив Лупибатько.

— Доведеться. Може, підключимо Ратушного... але то на крайній випадок. Борю, тобі таке завдання: поки мене не буде, обзвонюєш психіатричні лікарні Львівської області. Почни з Кульпарківської. Представляйся якоюсь медичною шишкою і шурай відомості про колишню

пацієнту на прізвище Ясинська. Коли лікувалася, коли вписали, діагноз, і все таке. Теоретично вони не мають права надавати таку інформацію, але сам знаєш, як воно у нас на практиці.

— Зрозумів, — кивнув Борис.

— Коли щось нариєш — дзвони мені, — підсумував місію Сокіл. — Може, мотнемось туди і поговоримо з лікарями віч-на віч. Ми вже близько до розгадки, печінкою чую, тож сьогодні доведеться добряче побігати.

— Менше пива пийте увечері, шефе.

— Красно дякую, Радочко, за турботу. До речі, для тебе також завдання є. Для тебе і для Ніни.

— І яке ж? — встригla Ніна, невимушено посміхнувшись. — Ми теж кудись поїдемо допитувати гарних хлопців, схожих на майора?

— Люба, чи в тебе смак такий кепський, чи уявлення про гарних чоловіків трохи кривувате. То, мабуть, після італійця... Але все одно — ні. Ви обидві будете сидіти в агенції, пити каву і нікуди не втрутатися. За жодних обставин. Якщо Борі знадобиться ваша допомога, дозволяю діяти лише в рамках мережі Інтернет. Ще можете за нас помолитися — це, кажуть, допомагає... Усім все ясно?

Борис, Рада і навіть Ніна синхронно кивнули.

— І питань немає? Тоді до справи — з Богом!

* * *

Слідчий Сазоненко виявився на місці, у своєму кабінеті зі спартанським совдепівським інтер'єром, за столом, заваленим розкритими папками, і з написаною на лиці заклопотаністю. А коли розгледів Олега, котрий цілеспрямовано просунувся у двері, до неї додалася ще й виразна неприязнь, яку старий навіть не став приховувати.

— А, Сокіл, здоровенькі були, — безбарвно привітався він, неначе востаннє бачив колишнього підлеглого лише вчора, а не п'ять років тому. — Ти по справі, чи як? У мене тут зараз писанини по горло...

— Авжеж по справі, Вікторе Петровичу. Ходити до міліції розважатися — то не моє хобі. Я у вас багато часу не заберу. Увійти дозволите?

Зітхнувши, Сазоненко зачохлив свою кулькову ручку.

— Заходь вже. Присідай.

Сокіл увійшов, сів і спробував посунути стільця більче до столу, забувши, що всі меблі прибиті до підлоги. Вкотре подумки вилася в кляту казенщину, якої ніколи не терпів.

— Я по справі Окозбирача, — почав він.

— Так, мені казали, що ти теж нею займаєшся, — перебив Сазоненко. — Шкода, хлопче, але ти не встиг. Розслідування завершене, справу я закриваю. Якщо ще не чув...

— Та бачив я новини, — роздратовано відказав Олег. — Слухайте, це ж дурня. Той хлопець не може бути Окозбирачем.

— Це ж чому? Бо так вирішив ти? Чи твоя подружка-бухгалтерка? Знаю я про ваше шоу з італійським різником...

— Різьбярем, — автоматично виправив Сокіл, про себе проклявши Пасківа аж до сьомого коліна. Довбаний майор виявився тріплом, не гіршим за базарну бабу-пліткарку.

— Перш за все тому, що вбивство Ясинського різниться від чотирьох попередніх. Ті жертви були жінками.

— Так, я це пам'ятаю.

Олег питально звів брови.

— І вам не здається дещо дивним, що цього разу забили чоловіка?

— Анітрохи, — пхикнув Сазоненко. — Це ж психопат, синку. Нашою логікою їх не зрозуміти. Не раджу ламати мізки, бо теж здурієш.

— Не дочекаєтесь, Петровичу. Ви ж провели обшук у помешканні цього водія? Знайшли зброю? Або видалені органи жертв?

— Слухай, Сокіл, — почав дратуватися Сазоненко. — У кожній оселі є слюсарний інструмент, яким за бажання можна витнути очі, серце, нирки, кишки і все, що забажаєш. І в хаті цього хлопця він теж був. Тут не йдеться про вогнепальну зброю, а тому все просто. Господи, якщо людина буйний шизофренік, вона тобі очі голими пальцями вичавить.

— Ви не...

— Слухай далі! — підвищив голос слідчий. — Про органи жертв. А якщо цей навіжений їх засмажив і з'їв? Не думав про це?

— Господи боже, Петровичу...

— Що, скажеш, такого не буває? Ще й як буває! Навіть кіно є про одного такого вилупка, бачив? От і цей хлоп теж явно був канібалом, жер серця та очима закушував. То що мені тепер — шукати його лайно в каналізації і відсылати на аналіз?

— Ну й телепень, — пробурмотів Сокіл.

— Що кажеш? — нашорошив вуха Сазоненко.

— Кажу, ви пропустили інший варіант. Особисто я вважаю, що той загиблий хлопець міг бути співучасником справжнього Окозбирача. Він лише прибрав того, хто міг допомогти вийти на слід реального вбивці, от і все. Ба більше — я підозрюю, що Окозбирачем може бути близький родич загиблого Олексія Ясинського. А точніше, його дружина.

Це подіяло. Сазоненко важко нахилився через стіл, пильно вглядуючись в Сокола.

— І звідки такий висновок?

— Довго розповідати, але якщо треба буде, я поділюся. Ця справа замішана на абортах та людині, в якої поїхав дах на цьому ґрунті. Всі жертви, окрім, звісно, останньої, робили аборт, і скоріше за все, робили в одній і тій самій клініці. Директором тієї клініки і був загиблий Ясинський.

Він зробив паузу, очікуючи реакції, але слідчий так само мовчки дивився на нього через стіл. Олег вирішив, що його нарешті слухають, і продовжив:

— Так от, за поки що не підтвердженими даними, цей Ясинський два роки тому якимось чином упік свою дружину до психіатричної клініки. Але найдивніше те, що вчора ця його дружина була на місці злочину, у квартирі гадалки. Пам'ятаєте жінку, якій порізали груди?

— Маячня, — чітко і впевнено сказав Сазоненко.

— А ви на це подивіться, — Сокіл витяг з кишені шлюбну фотокартку Ясинських. — Це теж маячня?

На лиці слідчого не затремтів жоден м'яз.

— Це лише збіг, синку. Знав би ти, скільки таких збігів було за всю мою практику...

— Можу собі уявити, — покивав Олег. — З таким-от ставленням.

— Не зрозумів.

— Боюся, що і не зрозумієте. Ви ж просто не хочете заново відкривати справу!

— Так, не хочу, — погодився Сазоненко. — Бо не бачу жодних підстав. Той придурок тричі сидів — два рази за продаж наркоти і останній раз за згвалтування та нанесення жертві важких тілесних ушкоджень. Посидів трохи і дозрів до вбивці. Хлопця застукали на гарячому, з доказом у багажнику, він тікав і приїхав прямісінько у пекло — видно, така його доля. Чого це я тепер мушу

дарма тримати людей у страсі? Тільки тому, що твоя подружка підстрибує од раптових протягів?

— Та до чого тут...

— Не перебивай мене, чорт забирай! До всього! Із італійцем ти вже вляпався, і тобі мало? Хочеш і мене втягнути? А не вийде, синку. Всі ці твої здогадки з пальця висмоктані, і мені набридло їх вислуховувати. Геть звідси.

— Гаразд, — мовив Сокіл. — Не вірите, і не треба, діло ваше. Та я прийшов попросити про допомогу. Мені потрібна інформація про ту поранену жінку — ваші хлопці напевно ж взяли у неї адресу чи телефон. Мені треба лише поговорити з нею...

— Ще чого, — надувся слідчий. — За яким дідьком я маю тобі щось давати? Ти хто такий взагалі? У нас навіть професії такої не існує — «приватний детектив». Думаєш, побував у Оксфорді своєму і вже життя набрався? На одну людину ти вже наклеп звів, тепер на іншу зводиш. Я в цьому участі не беру. Я збираюся з почестями на пенсію вийти, а не отримати, чого доброго, наостанок копняка під зад. Сказав — справу закрито. Все. — Він демонстративно захлопнув одну з папок, і в повітрі закружили часточки пилу.

— Чорт із вами. — Сокіл звівся на ноги. — Сам упираюся. У мене ця справа ще відкрита. І якщо нового убивства не буде, то тільки тому, що я знайду Окозбирача. Якщо ж буде — винуватьте себе. Щасливо.

— Котися давай, розумник хрінів! — напутливо grimнув Сазоненко. — Теж мені, нишпорка! Усі дурні, один він...

Зачинені двері обірвали потік обурення слідчого, та в коридорі теж не сталося полегшення — назустріч Олегу бадьорою ходою рухався Пасків. Упізнавши Сокола, він, попри традицію, чомусь навіть не скривився.

— О, бійці невидимого фронту! А я якраз від матусі твоєї баришні. ЇЇ щойно санітари забрали. Вибачай, але в мене і без неї є ким клітки заповнювати. Все одно вона вже не підозрювана, то хай тепер лікарі розбираються. Так що захочете провідати — дуйте на Кульпарківську...

— Дякую, Пасків. Ти не розчаровуєш, справжній гуманіст.

— Та на здоров'я, — знизав плечима той. — А ти до Сазоненка приходив? Я так розумію, новини вже бачив?

— Я бачив чорт зна що, — відказав Сокіл. — Та більше не збираюся сперечатися. Ваші методи мені зrozумілі. Ви зробили вигляд, що справу завершено — я ж насправді, як і обіцяв, доведу її до кінця.

— Як собі знаєш. Тільки, боюся, дарма витрачатиш час: Окозбирач лежить у морзі, Гарберг якраз його штопає. Тому не дуже розумію, що саме ти збираєшся доводити до кінця.

— Те, на що наплювали ви. І повір мені, Пасків, коли всі дізнаються справжнє ім'я манієка — а я його вже практично встановив, — тобі й тому старому пню за дверима першим буде непереливки. У вирій полетять як мінімум погони.

Неначе підтверджуючи ці слова, у кишені старомодним дзеленчанням озвався мобільний. Сокіл витяг його і глянув на номер — дзвонив Борис.

— Погрожуєш, значить? — насупився майор.

— Ні. Просто попереджаю, як воно буде. А тепер перепрошую — мушу йти. Попереду ще багато справ. А тобі раджу насолоджуватись так званою перемогою, доки вона не перетворилася на пшик. Бувай.

Він вийшов з відділка, перш ніж Пасків устиг придумати чергову похабну шпичку, і притиснув телефон до вуха.

— Кажи, Борю.

— Я знайшов, шефе, — пролунав традиційно збуджений голос Лупибатька. — Була така хвора. Знаєте де? Під Миколаєвом. Це божевільня у селі Заклад, яка так і називається — Заклад. Я ті місця знаю. Вкрай моторошне місце, навіть удень. Можемо змотатися, якщо хочете...

— Хочу, — з ентузіазмом відповів Олег, сідаючи в машину. — Ще й як хочу. Молодець, Борю. Чекай, зараз буду.

Він лихо вирулив з міліцейської парковки і помчав до «Дерріка».

Настав час про все дізнатися.

* * *

Борис не перебільшував — це Сокіл зрозумів ще на під'їзді до Заклада. Оточений з трьох боків лісом, котрий в минулому був велетенським ландшафтним парком, цей досить маловідомий населений пункт справляв моторошне враження і, по честі кажучи, відверто лякав. Був білий день, самий його розпал, однак тут, в тіні більш ніж столітніх напівголих дерев, цей факт здавався якоюсь прикрою календарною помилкою, і насправді навколо царювали сірі, туманні сутінки. Олег лишив свій «б'юїк» біля старого, захованого під мохом та кущами цвинтаря і, сторохко оглядаючись, — хоча завжди остерігався живих більше, ніж мертвих, — попрямував до головного корпусу. На очі йому де-не-де потрапляли величезні кам'яні хрести з напівстертими написами, і, слово честі, Сокіл не вельми здивувався б, побачивши біля одного з них загорнути в хрестоматійний чорний плащ фігуру самого графа Дракули. Боря крокував поруч із шефом і з усіх сил намагався не озиратися. Вони проминули неоготичну католичну капличку, котра за розміром майже не поступалася Єлизаветинському костелу у Львові, але

носила на собі виразні ознаки руйнації — час і людське нехлюйство зробили свою справу. По дорозі Борис устиг зробити шефові маленький екскурс, і нині Олег знов, що, окрім психіатричної лікарні Миколаївського району, тут також знаходиться виправна колонія, і це аж ніяк не покращило йому настрій. Він ніколи не був тут раніше і конче не хотів би потрапити сюди знову, незважаючи на похмуру красу цього місця, — це був якраз той випадок, коли краса породжувала страх і від складного коктейлю цих почуттів добряче тремтіли ноги. А коли вони, проминувши утикане нині вже сухим очеретом озеро, вийшли до головного корпусу, дар мови сказав Олегу «Прощавай» на добрих п'ять хвилин. Будівничий цього замку цілком міг би стати першим пацієнтом психлікарні, бо явно страждав на гігантоманію. Сокіл і сам гаразд не знат, що очікував побачити — можливо, якісь примітивні лікарняні будівлі, подібні до бараків, але чого він точно не чекав, так це замку в стилі середньовіччя, що затуляє собою небо. До головного триповерхового корпусу були приєднані два чотириповерхові крила, зі стилізованими під сторожові баштами висотою в п'ять поверхів, і на фоні цього кам'яного буйства Олег уперше в житті відчув себе зовсім маленьким. Ну просто крихітним. Таких відчуттів він не пам'ятав навіть у дитинстві, і цей дебют його не потішив. Прикладавши долоню козирком до очей, Сокіл уважно роздивлявся палац — назвати його інакше означало б образити пам'ять власника. Палац сильно постраждав від численних перебудов, чиєю метою, вочевидь, було позбавлення його «панських витребеньок» у вигляді декору, і з цим, безумовно, успішно впоралися. Пошарпані, зарослі мохом стіни аж волали про допомогу, вікна були загратовані іржавими решітками, а на третьому та четвертому поверхах деякі з них, за відсутності коштів на скло, просто заколотили фанерою. Однак ніщо — ні

безтямна людська рука, ні плин часу — не змогло знівелювати враження, яке цей кам'яний монстр справляв на оточуючих, та й на саме оточення. Здавалося, що споруда випускала в повітря флюїди жаху, наче кит — фонтан з пари та бризок. Всім своїм виглядом вона нагадувала велетенського кита, завмерлого та скам'янілого, який, проте, і не думає йти на дно. Олег завжди вважав себе адекватним і здоровим чоловіком, та мимохіть замислився: чи довго б залишався таким, якби опинився тут на лікуванні? Він гадав, що ні.

— Нам туди, — чемно прошепотів Боря за спиною в шефа, вказуючи рукою на центральний вхід, біля якого смутно маячило щось сіре, схоже водночас і на сільський клозет, і на будку вахтера. — Блін, шефе, та тут і нормальна особа шифером посунеться, у цій лікарні. Знаєте, як психіатри кажуть? Немає здорових людей, є необстежені пацієнти.

— Це точно про нас. Давай лишатися такими й надалі. — З цими словами Сокіл пройшов до буди, яка усе ж виявилася вахтовим приміщенням, а не туалетом, і, склавшись навпіл — бо тільки так йому вдалося побачити, чи є в будці хтось живий, — голосно і чітко сказав у напівкругле віконце:

— Нам потрібен Жмиренко Степан Федорович. Це лікар.

Дідусь-вахтер, на вигляд — ровесник палацу, витягнув з рота чорну лульку, душевно прокашлявся, потім навіщось зняв з голови синього фірмового картузя, з тих, котрі змушували носити таксистів ще за часів Радянського Союзу, покрутів його в руках і несподівано зичним басом відповів:

— Тю, ну вам треба — ви й шукайте. Хіба я вам бороню?

Утім, Степан Федорович знайшовся досить швидко — дорогу до його кабінету їм показала якась літня медсестра. Пройшовши довгим коридором з обідраними стінами та вікнами, шар пилу на яких практично унеможливлював проникнення до лікарні сонячного світла, детективи опинилися у просторій кімнаті без дверей, зате з убогими меблями. Для відвідувачів там передбачався лише один стілець, напевно поцуплений з дитсадка. У кутку біля вікна стояла металева медична шафа зі скляними полицями, де зазвичай тримали медикаменти — дуже давно. Зараз на полицях лежав шар пилу, такий товстий, що в нього вже можна було висаджувати фіалки. На стелі підсліпувато блимала гола лампочка Ілліча, а вікно затуляли дві темно-вишневі штори — вірніше, колись вони були такими, а тепер нагадували дві драні ганчірки, невідомо навіщо причеплені до карниза. За робочим столом, що в славному минулому був шкільною партою, сидів дядько середніх літ у білому халаті, накинутому на плечі, і щось зосереджено записував у величезному журналі.

— Степан Жмиренко, так? — з порога звернувся до нього Сокіл, попередньо поступавши по дверному косяку.

Дядько звів на нього здивований погляд захованих за товстелезними скельцями окулярів очей.

— Ви до мене?

— Так, до вас. Дозволите увійти?

— Прошу.

Степан Жмиренко виявився дивною особою. Якоюсь ніякою. Він був не високий і не низький — Олег оцінив те, коли той підвівся, щоби привітатися. Не товстий і не худий. Не красень і не потвора. Капі очі в полоні окулярних лінз скидалися на мальків у банці, а губи, тоненькі, мов шворка, без упину зміїлися в посмішці. Можливо, згідно з медичною логікою, така зовнішність якнайкраще

підходила для того, аби викликати в пацієнтів беззастережну довіру до лікаря і провокувати їх на відвертість, але Соколу довелося зробити над собою чимале зусилля, аби просто простягнути йому руку для привітання.

— Присідайте, — деренчливим, як звук працюючої дрелі, фальцетом запросив лікар. Олег та Борис перезирнулися і вмостилися на обтягнуту клейонкою кушетку, більше схожу за розмірами на підлітковий диван. — Ви... гм... е-е...

— Іларіон Кашпор, судово-психіатричний експерт першої категорії, — поважно відрекомендувався Сокіл. — А це мій помічник, Семен Драч.

— А можна ваші, гм...

— ...Наш відділ зараз проводить дуже важливе дослідження психічних розладів у жінок, їх симптоматику і діагностування, і ми б хотіли отримати дані про одну із ваших колишніх пацієнток. Прізвище — Ясинська.

— Ясинська, Ясинська... А, так, пригадую, — це ви мені, гм, телефонували сьогодні?

— Я, — підтверджив Олег. — Нас цікавить історія її хвороби.

— У вас, гм, є відповідний запит із прокуратури чи, може, якесь інше письмове направлення?..

— Безумовно. — Сокіл поліз до кишені. — Ось офіційний запит особисто від Бенджаміна Франкліна у двох примірниках, — детектив поклав на стільницю двісті доларів. — Ваша допомога для судової медицини буде неоціненою.

— Розумію... гм... — Купюри перемістилися до нагрудної кишені білого халата. — А що, з Ольгою якісь проблеми?

— Ні, з Ольгою ніяких особливих проблем. Просто нас дуже зацікавив її випадок.

— Що ж, — Степан Федорович довго не вагався. — Я пам'ятаю її, так. Ясинська Ольга Микитівна... Дійсно, гм, випадок той ще. Маніакально-депресивний психоз, ускладнений проявами шизофренії. Ольгу Ясинську привіз сюди чоловік. Він був сильно схильований, гм... воно й не дивно. Він сам лікар, знаєте. Хоча, звісно, і не психіатр, але... також пізнає клінічну картину. Ольга ганялася за ним із ножем, хотіла вбити. Типовий маніакальний синдром.

— Ви це самі бачили? — встриг Борис. Пан Степан глянув на нього із здивованим незадоволенням.

— Звісно ж, ні. Яким чином? Мене там, гм, не було. Та, як я вже зазначив, пан Ясинський — медик. Він переповів мені усі прояви, які спостерігав, а підстав не довіряти його словам я не маю. Стан пацієнтки провівляв сам за себе.

— Що ще вам переповів цей ваш колега? — запитався Олег. Безкінечні гмикання психіатра почали діяти йому на нерви.

— Він, гм, пояснив мені, що стало поштовхом до розвитку хвороби в його дружини. Вкрай сумна, гм, історія. Ольга Ясинська довгий час не могла завагітніти, а коли їй це нарешті вдалося, аналізи показали, що дитинча тяжко хворе. На, гм, генетичному рівні. У її, гм, віці таке часто трапляється. Довелося робити штучні пологи, на шостому місяці. Це стало настільки тяжким, гм-гм, стресом для жінки, що вона вбила собі в голову неймовірне.

— Здогадуюся — що її дитина була здорововою, а чоловік примусив Ольгу перервати вагітність, бо завів собі коханку, — проказав Сокіл, відчувши, як шкірою раптом забігали мурашки, у роті відчувся присmak міді, а горло пересохло. Шостий місяць. Боже. Ось звідки все почалося.

— О, то ви вже в курсі? Так, це стало її ідеєю-фікс. Чоловік сказав, що після пологів Ольга, гм, викрала свій плід. Витягла зі сміттєвого бака, гм. І куди вона поділа його потім, він не знав. Відтоді їй ставало, гм, дедалі гірше. Сюди її доставили у стадії загострення: постійні істерики з характерними емоційними реакціями, судоми, агресія до оточуючих, галюцинації. Вона пробула в нас повні чотири місяці. На контакт не йшла, проте загалом... її стан суттєво покращився і зрештою стабілізувався. Тоді ми її виписали.

Тишу, що запала після цього бадьорого твердження, розпоров лютий, сповнений болю крик. Він забринів у повітрі, як натягнута струна, поволі трансформуючись у стогін, а потім увірвався, і після секундної паузи пролунав зловісний регіт, схожий на ті звуки, що їх видають гієни. Олег, який і так щохвилини проганяв від себе дитячі спогади про божевільну тітку, сіпнувся. Боря зблід. Психіатр лишився незворушним.

— Чим лікували хвору? — поцікавився Сокіл, знов опанувавши себе.

Лікар так здивувався цьому питанню, що аж рота роззвив.

— Та нічим, — щиро сердно визнав він. — Психотерапія тобто. Ніякої фармакології.

— Розмовами, значить? — захопився Боря. — Майстри, що сказати.

— Слухайте, юначе, — лікар почав злитися, — візьміть ваші моралі та занесіть їх до, гм, облади. Ви що, вважаєте, жи я, гм, тут за партою сиджу, бо впав у дитинство? У нас на їжу для хворих виділяється з бюджету півтори гривні на день. У нас, гм, із заспокійливих є лише валер'янка та колискова. Чули цей, гм, крик? Це хворий, якому здається, що у нього в шлунку живе кубло гадюк. І все, що я, гм, можу зробити, — це щодня

запевняти його, що я зроблю операцію і всіх totих змій повитягаю. На ранок він усе забуває, і все починається спочатку. Якось я, гм, на хитрість пішов. Показав на його шрам від апендициту і сказав, що ось, усіх тих гадів із нього вийняли. Так він відповів, що, гм, там лишились яйця. Як вам?

— Пане Жмиренко, — обірвав цей словесний потік Сокіл, подумки відзначивши, що Степану Федоровичу самому не завадила б психотерапія, — а чи пацієнту хтось відвідував, доки вона тут перебувала?

— Чоловік — ні, більше не приходив. І це, гм, неважко зрозуміти. Вона ж чарівною жінкою була до, гм, хвороби. Він просто не міг бачити.

Авжеж, не міг. Скоріше, не хотів бачити, що він із нею зробив. Та й навіщо?

— Я втямив. А ще хтось бував?

— Її родичка. Якась троюрідна, здається, сестра, гм. Львів'янка. Тричі приходила. Печиво приносила, воду мінеральну. Ольга до неї, гм, приязно ставилася.

— Як звали сестру, не пам'ятаєте?

— Ліда. Лідія, як мою дружину. А ось прізвище, гм... треба підняти журнали. У нас усі відвідини, гм, фіксуються.

— Не подивитеся для нас? Можливо, там є її адреса чи телефон? Ми хотіли б також поспілкуватися з родичами пацієнтки, з'ясувати, чи не було в Ольги ранніх проявів хвороби, для повноти картини...

Цю маячню Олег промовляв автоматично — насправді йому все вже було зрозуміло. Картина стала цілісною на дев'яносто дев'ять відсотків. Усе, що залишалося зробити, — встановити власне місце знаходження самої Ольги. Якщо тільки вона досі в місті...

В архівному журналі навпроти імені родички Ольги, Лідії Хорунжої, дійсно стояв номер телефону. Міський

номер у Львові. Сокіл подякував лікарю, сунув йому до кишень ще десять баксів за труди, і вони з Лупибатьком полишили гнітючі простори Заклада енергійним спортивним кроком. І зітхнули з полегшенням, тільки коли сіли в машину, а сповнений безумства замок зник за поворотом.

До Львова вони повернулися під вечір. В агенції, відбиваючись нечленорозідльним мугиканням від настійливих навідних запитань Ніни та Ради, Сокіл першим ділом запустив на ноутбуку реєстр фізичних осіб Львівської області — програму, яку теоретично мали право використовувати виключно співробітники МВС і яку Боря дуже практично купив у «піратів» за десятку, — і прогнав через неї спочатку ім'я Ясинської Ольги Микитівни. База слухняно видала адресу її покійного чоловіка на вулиці Хмельницького. Мало користі. Хоча нічого дивного, це ж версія дві тисячі четвертого року випуску, інших даних там і не може бути. Після вводу телефонного номера Лідії Хорунжої база виплюнула іншу адресу — троюрідна сестра розшукованої мешкала на Нововознесенській.

— Евріка, Борю. — Сокіл відправив адресу на принтер і потрусив отриманим аркушем перед Лупибатьком, котрий підозріло мляво розвалився у кріслі по інший бік столу. — Потрібно ще декого відвідати.

— Шефе, я, між іншим, сьогодні лише снідав і зараз дуже хочу їсти. Не кажучи про те, що моє особисте життя скінчилося з вашим поверненням з Оксфорда... але, це, мабуть, лише збіг обставин. Може, перенесемо візит на завтра?

— Борю, сибаритствувати будемо потім, коли впіймаємо нашу вбивцю. Незабаром вже кінець...

— Та куди вона дінеться? Вже в усіх новинах пролунало, що Окозбирач на тому світі. Їй тепер взагалі боятись нічого. А от мені слід боятися виразки.

— Можеш перекусити в гастрономчику на іншому боці вулиці.

— Ну ви й садюга... Гаразд, зателефонуйте цій Ліді. Якщо вона вдома — з'їздимо. А потім відвезете мене додому і дасте грошей на хорошу вечерю.

Сокіл хмикнув і набрав номер. На тому кінці лінії за два гудки пролунав чоловічий голос:

— Слухаю.

Знизивши голос до басу, Олег відрекомендувався майором міліції Петренком і попросив до телефону Лідію. Хвилину слухав. І зрештою поклав трубку.

— Чорт забирай. Вона працює касиркою в супермаркеті в нічну зміну. І вже пішла на роботу.

— От бачите! — клацнув пальцями Лупибатько. — Сам Всешибній проти подовженого робочого дня! Не кажучи вже про мене, простого смертного... Так що до завтра, шефе. Я відкланяюсь. — Він дійсно відкланявся і прожогом вискочив з офісу.

— Ледар, — пробурчав Олег.

— Нічого, зате в нього коефіцієнт корисної дії високий. Олеже, — Ніна підійшла до столу і вимогливо глянула на шефа, — а може, й нам час додому рушати? По дорозі розповіси, що цікавого ви дізналися сьогодні...

— Та з чого ти взяла, що я взагалі збираюся щось тобі розповідати? — насуплено поцікавився Сокіл, але підвівся. Як не крути, а Борис має рацію. Вже нічого він сьогодні не висидить. Усі потрібні йому установи припинили свою роботу згідно з чинним трудовим законодавством.

— Це все серце. — Ніна урочисто прикладала руку до грудей, чим змінила напрямок Олегових думок. — Воно сказало мені, що ти не такий поганий, яким хочеш здаватися. Ти не дозволиш мені мучитися від гострого запалення цікавості... Ходімо додому, любий. Ранок вечора мудріший.

Глава 14

Ранок, втім, видався не мудрим, а цілком буденним. Рада трохи припізнилася, Ніна вкотре продивлялася бухгалтерські книги, безуспішно намагаючись знайти хоч якісь недоробки, а Боря, який, хоча й утік учора з агенції досить рано, позіхав так, ніби зовсім не спав, і слухав Сокола впіввуха. Від цього Олег нерувався, поки нарешті не витримав, нагримавши на підлеглого:

— Слухай, мене геть не обходить, де ти був, що аж такий сонний, але доки я тут керую, а ти маєш горе на мене працювати, увімкни, будь ласка, слух, бо в мене можуть з'явитися слушні думки щодо зменшення твоєї зарплати.

— Вибачте, шефе, — негайно розкаявся Боря.

— Прийнято. Отже, поїдь до родички Ольги Ясинської і в разі, якщо застанеш її вдома, розпитай про все, починаючи від прізвища нашої розшукованої і закінчуячи будь-якими біографічними даними, а також нинішнім місцезнаходженням. Тільки не кажи, що її у вбивствах підозрюють. Скажи, що це по справі загиблого Ясинського. Раптом сестра підкаже, де її зараз шукати. Ясно?

— Так точно. А ви?

— А в мене виникла ще одна ідея. Змотаюся до Центрального РАГСу, спробую копнути інформацію по цій парочці. Рік одруження на фото є, так що, гадаю, щось та знайдеться. Порядок той самий — я на зв'язку, тож телефонуй, щойно буде якась інформація. За діло.

Лутибатько благополучно відбув. Натомість на роботі намалювалася Рада. Жіночі кадри, не отримавши жодних настанов, почали відверто нудьгувати. Якщо Раді на допомогу, як завжди, прийшли вірні нігті, що потребували фарбування, то Ніна, з кислим виглядом погортавши гросбух, спрямувала на Сокола стражданницький погляд.

— Любой шефе, як щодо того, щоби й мене зайняти роботою? Я завжди вважала, що отримувати гроші на дурняк — то злочин.

— Я ж не винен, що ти так швидко вирішила всі наші бухгалтерські проблеми, — озвався Сокіл, порпаючись в якихось паперах на своєму столі. — Так що відпочинок цілком заслужений. Тисячі інших бухгалтерів світу зараз заздрили б тобі найчорнішою заздрістю, а ти ще й бурчиш. Якщо вже зовсім кепсько, можеш завантажити якусь іграшку на моєму ноутбуку.

— Красно дякую, — єхидно мовила Ніна. — Краще я знову займуся дедукцією.

— На здоров'я, але виключно в межах офісу. Якщо раптом вирахуєш місцезнаходження Кривавої Ольги раніше за мене — телефонуй, обговоримо. А тепер, дівчата, мушу бігти. До...

Раптом задзвонив телефон. Подія була настільки унікальною й визначною, що Рада покинула перетворювати нігті на закривалені пазурі та вхопила слухавку, а Сокіл вирішив затриматися у дверях ще на секунду.

— Охоронно-пошукова агенція «Деррік», слухаю вас, — пафосно виголосила у трубку Рада, але в наступну мить скривилася від огиди.

— Це майор, — повідомила вона, притиснувши слухавку до плеча. — Хоче вас.

— Пасків?! Мене? Якого дідька йому ще від мене треба?

— Не маю честі знати. Будете говорити з цим блаженним?

— Так. — Сокіл перетнув офіс і зняв трубку з апарату на своєму столі.

— Чого тобі, Пасків? Тільки не кажи, що прозрів і тепер тебе сумління мучить.

— Даремно смієшся, — сказав майор. По голосу не відчувалося, що він телефонує, аби блиснути новими скабрезностями. Тон був на диво серйозним. — Дешо сталося. Визнаю, я був неправий, а ти таки мав рацію.

— Стосовно чого?

— Стосовно Окозбирача.

— Та невже? Яка несподіванка!

— Припини іржати. Справа серйозна. Сазоненку я нічого не повідомляв. У мене є вигідна для нас пропозиція — у виграші будемо обоє.

— Може, нарешті, припиниш ці шаради? — не витрияв Сокіл. — Кажи прямо!

— Не телефонна розмова, — тоном професійного шпигуна відказав Пасків. — Зможеш підскочити до мене в Сихів?

— Додому? Ти не на роботі?

— У мене сьогодні заслужений відгул. Я ж учора відзначився, забув?

— Слухай, я дуже зайнятий. Якщо це якась чергова ідiotія...

— Ні. Вважай, що твої пошуки завершено.

— Що?!

— Чекаю, — Пасків дав відбій.

Сокіл поклав слухавку в повній розгубленості й присів на краєчок столу.

— Чого від тебе хотів цей упиряка? — запиталася Ніна.

— Здається, нашого майора вночі відвідала добра фея і він перевиховався, — пробурмотів Сокіл і коротко переповів зміст розмови.

— Думаєш, Пасків теж перевірив версію з abortами?

— Можливо. А може, в нього є ще якась інформація. Видно, старий пройдисвіт печінками відчув, що їх власна версія з лайна зліплена, а коли спливе правда,

то за ведення справи через дупу по голівці його точно не погладять. Гадаю, він хоче підставити слідчого, щоби самому вийти з історії героєм. Цілком в його дусі.

— І що ви збираєтесь робити? — спитала Рада.

— З'їжджу до нього. Побачимо, що він зможе мені запропонувати.

— Аби тільки він не підставив ще й тебе, — слушно зауважила Ніна.

— Буду напоготові, — пообіцяв Сокіл. — Та якщо він дійсно знає, де шукати Окозбирача, доведеться нам поспівпрацювати. А він цілком може це знати, бо допитував Ольгу на місці злочину. Що ж, краще прозріти пізно, ніж ніколи.

— Якщо він це знає, чому ж сам її не затримає?

— Оце я й збираюся з'ясувати.

— Пістолета візьміть, шефе, — порадила Рада тоном дбайливої дружини. — А то всяке буває...

Олег проти волі всміхнувся.

— Дякую за пораду, Радочко, але вона зайва — зброя завжди при мені. Все, я поїхав. Будуть ще новини — дзвоніть.

— Будемо, — в один голос пообіцяли Рада з Ніною. Сокіл вийшов геть.

У Сихів він доїхав хвилин за тридцять. Пасків зустрів його у дверях не в сакраментальних спортивних штанях та майці, а повністю вдягнутим. Більше того, навіть до квартири увійти не дав.

— Дорогою розповім, — кинув він замість привітання, замкнув двері й швидко попрямував униз по сходах. Олег лише встиг вимовити:

— Дорогою куди?

Питання лишилося без відповіді. Чортіхнувшись, Сокіл рушив слідом і наздогнав майора вже на вулиці, де той критичним оком оглядав його машину.

— Досі їдиш на цьому дводверному драндулеті, Сокіл? Гайки по дорозі не губиш? Купив би собі щось путнє нарешті та не ганьбився.

— Ця краля ще нас обох переживе, — париував Олег. — А твій газенваген де?

— Загнав на ремонт. Після учорашиної погоні треба підмарофетити. Відчиняй вже, поїхали.

— Куди? Можеш, нарешті, нормально пояснити?

— Заводъ, зараз все розкажу.

Вони сіли в машину, Сокіл завів двигун і вирулив з двору на трасу. Пасків наказав:

— Значить так, виїжджай на Городоцьку, їдемо в бік Перемишля. Там за кілька кілометрів від межі Львова буде поворот до села Бартатів, завернеш і доїдеш до дачного кооперативу «Сокіл-3». Оце і є наша кінцева зупинка.

— Ти знущаєшся, чи що? — Сокіл ледь не вдарив по гальмах.

— Та я не брешу! Він дійсно так називається!

— І що далі? Що там, у тих дачах?

— Окозбирач.

Олег покосився на майора, намагаючись вловити, жартує він чи говорить серйозно. Неймовірно, але було схоже, що Пасків казав правду.

— Справді? Він воскрес на другий день? Навіть Христа переплюнув. Крутко.

— Кінчай цю клоунаду. Я про справжнього Окозбирача. Точніше, про *справжню*.

— Жінка?

— Ти ж і сам це з'ясував, чи не так? Можемо звірити прикмети наших підозрюваних. Брюнетка, сорока років, звуть Ольга Ясинська. Дівоче прізвище Вебер. Так, а ще це вона виступала в ролі безневинної жертви на четвертому місці злочину. Як, співпадає?

— Більш ніж, — мусив визнати Сокіл.

— Так отож. Я тебе покликав не для того, щоби в ігри гратися. Я зараз усім ризикую. Якщо діло вигорить, то Сазоненко напевно полетить з посади, але старий пердун там і так засидівся. А от мені підвищення зовсім не завадить. Ну а ти отримаєш від Ратушного свій гонорар. Годиться?

— Впізнаю кришталеву чесність твоїх помислів, — хмикнув Олег. — Що ж, я слухаю. Розповідай усе.

* * *

Свідомість спливала подібно до бульки повітря з глибин темного Ніщо, вище й вище, до каламутного світла угорі. Думки, неначе голоси, поховані під тонною вати, поступово ставали більш чіткими й змістовними. Зір повільно фокусувався, і розпливчасті безформні плями перетворилися спочатку на смуги, а потім на щілини між затягнутими павутинням дошками. Ніна досить довго дивилася на них, намагаючись збегнути, чому це раптом стеля агенції стала дощатою, а потім з летаргічного сну виринули і спогади. Коли це сталося, вона різко сіпнулася, намагаючись сісти.

Не вдалося.

Щось тримало її руки за спину. Мотузка, зрозуміла вона. Тонка, але міцна мотузка, яка врізалася в шкіру на зап'ястках. Вона ж була накинута також і на шию, й така відчайдушна спроба сісти викликала ядуху та кольорові кола перед очима. Відхекавшись, Ніна на мить замружилася, знову прокрутivши в голові наявні спогади.

Що ж сталося?

Хтось прийшов до агенції. Хвилин за п'ять після того, як з неї пішов Олег. Згадався попереджуvalний дзенькіт дзвонника над дверима, потім кроки. Цокання.

Жіночі підбори. Чийсь силует на матовому склі у дверях офісу. А потім...

Потім до офісу увійшла розшукувана ними жінка, вдягнута в довгий бежевий плащ. Ольга Ясинська власною персоною.

Далі все було якесь нереальне. Усе разом тривало, мабуть, не довше чотирьох секунд — замало, аби одразу зрозуміти, що відбувається. Рада підвелася з-за столу назустріч гості, і та у відповідь доторкнулася до неї чимось маленьким і чорним. Пролунав тріск, і відчутно запахло озоном, а секретарку кинуло об стіну, неначе ганчіркову ляльку. Це сталося мимохідь — жінка навіть не вповільнила свій рух. Вона йшла просто на Ніну.

Згадалася власна інстинктивна спроба захиститися. У повітря злетіло все, що було на столі, — папки, папери, ручки, калькулятор, шефів ноутбук. Згадався крик про допомогу, який зародився у грудях, але так і не вилетів назовні, бо жінка таки встигла торкнутися і її також. У шкіру неначе увійшли жала тисячі шершнів або ж навіть розривний снаряд, що відправив її в довгий політ у сповненій озоном темряві. Політ, який завершився падінням лише щойно.

Хоча мозок все ще нагадував карусель на максимальних обертах, зір більш-менш повернувся до норми. Зі своєї позиції Ніна спробувала розширнутися навколо. Вона лежала на брудній і холодній бетонній долівці, а над нею височіли дерев'яні полиці, заповнені банками з фарбами, бутлями з рідинами різного ступеня прозорості та якимось нерозпізнаним інструментом. Схоже на майстерню в підвалі. Десь дуже високо, здається, було віконце — звідти падало мляве сіре світло, але Ніна ніяк не могла задерти голову, аби його роздивитися.

Вона знову спробувала підвістися, цього разу перекотившись на бік і відштовхуючись лобом від крижаної

підлоги. Зрештою їй таки вдалося сісти на коліна. І перше, що вона побачила тепер, була Ольга. Це відкриття викликало щирий переляканій скрік, але жінка навіть не поворухнулася.

Їх розділяла імпровізована стіна із вбудованою хвірткою, зроблена з металевих стовпчиків та натягнутої між ними рабиці. Ольга сиділа просто на підлозі і не блимаючи дивилася на свою жертву. В неї було лице людини, яка спить з розпллющеними очима, — настільки повна відсутність емоцій, що в Ніни мороз пішов шкірою. Довге чорне волосся спадало на такий само довгий і чорний плащ, поли якого розстелилися навколо, неначе зламані крила кажана. Втім, Ніна помітила, що внутрішня частина плаща бежевого кольору. Він був двостороннім. Вона просто вдягла його навиворіт.

— Ти отямилася, — таким же беземоційним, як і лице, голосом зауважила Ольга. — Я ввела тобі наркотик після електрошоку, так що останні сорок хвилин випали з твоєго життя назавжди. Побічні ефекти спостерігатимуться якийсь час, проте це тебе не надто довго турбуватиме.

— Хто ви така? — ледь чутно прошепотіла Ніна найбезглазіше з можливих запитань. Думки, які зібралися було докупи, знову розкотилися, неначе морські камінці.

— Хто я? Що це за питання таке? Хіба ти не знаєш? Я та, кого ви так цілеспрямовано шукали. Ось ми зустрілися. Як, тішить?

— Чого ви хочете? — Було зрозуміло, що нічого втішного у відповідь вона не почує, та треба ж було якось затягти час, аби провітрити бідну голову та усвідомити своє становище. Жінка, втім, з вигляду зовсім не квапилася.

— Мені завадили з четвертою, — відказала вона спокійно. — А я не люблю незавершені справи. До того ж закортіло познайомитися з дівчиною, яка, як мені

розвідали, дуже цікавиться моєю особою. І познайомитися якнайближче.

— Хто вам розповідав?

— Не має значення. Для тебе вже ніщо не має значення.

— Ні... я хочу знати! — *Говори з нею, заговорюй, затримуй неминуче.* — Для чого ви вбивали? Що вам зробили всі ті жінки?

Ніна не була впевнена, що та зараз заходиться детально розповідати про причини, як це робили кіношні маніаки. Але Ольга раптом звелася на ноги, неначе виросла з підлоги. Погляд її широко відкритих карих очей буквально буравив Нінине лицезріння.

— Хочеш затягти час, так? Думаєш, тебе врятають? Дарма. Це не кіно. Але, на твоє сумнівне щастя, у нас дійсно є трохи часу. Давай пограємося.

— Часу... до чого?

— Ні-ні, спочатку ті, перші питання. Отже — «для чого ви вбивали?» Ти гадаєш, я вбивала?

— Я...

— Звісно ж, так. І ти маєш рацію. Я вбивала. Вбивала вбивць. І вбиватиму.

— То були невинні жінки, — пробурмотіла Ніна. Перед очима знову все пливло. Чорна фігура по той бік сітки теж коливалася, як полум'я пекельної свічки.

— О, так, ми любимо себе виправдовувати! — З тону Ольги нарешті зникла байдужість, натомість забриніли нотки істерії. — В нас на кожен гріх є виправдання! Ми ж усі *такі НЕВИННІ!* Як у тюрмі, де всі сидять «*ні за що!*»! І коли нам дається випробовування, боягузливо скиглимо та грішимо ще більше, замість пройти його! Краще виколупати із себе криваві шматки м'яса, навіть не спробувавши народити, а потім ще й цинічно питати в Бога: «За що?»!

— Ви свого часу зробили те саме, — ледь вимовила Ніна. До запаморочення додалася ще й нудота — частково від запахів фарб та розчинників, частково від того, про що говорила Ольга. А ще — від несамовитого, звірячого страху. Вона не вийде з цього бетонного бункера. Ніхто її не врятує. Вона сидить у самих джинсах і светрі на підлозі якогось підвалу, із зв'язаними за спину руками та залишками наркотику в голові. Мобільний телефон разом із сумочкою лишився в агенції. Рада... чи вона ще жива? Чи ця жінка її добила?

— А ти добре обізнана, — сказала Ольга. Її голос знову став спокійним. — Так. Я зробила. І не виправдовуюся. Я злякалася, і відповідатиму за це. Але мое покарання ще попереду. Капітан полішає судно останнім.

— Господи, — Ніна почала схлипувати. Цій жінці явно немає чого втрачати. Принаймні розум свій вона вже втратила. — Відпустіть мене. Будь ласка. Я не підпадаю під вашу схему. Я не робила ніяких абортів... Ніколи! Відпустіть мене, благаю!

— Схему? — перепитала Ольга. — По-твоєму, те, що я роблю, це всього лише *схема*? Якої ж ти низької думки про мене... Ти нічого не розумієш навіть тепер, після того, як я тобі все розжуvala. Де жіноче взаєморозуміння? Прикро, дуже прикро, Ніночко.

— Боже мій, та називайте як хочете! — Ніна вже ридала ридма. — Схема, місія, вище покликання, Божа воля!.. Мені все одно! Я не хочу помирати! Я тут ні до чого!

— Ну як це?.. Ти до всього. Якби ти не вплуталася, тебе б тут не було. Так що винувати лише себе. Але ти помреш не як жертва. Ти помреш як перешкода. Разом з тим твоїм детективом. Як тільки його привезуть.

— Що?

— ...Точніше — ні, разом не в сенсі *одночасно*. Спочатку він дивитиметься, як я живцем вирізатиму твоє

серце. А потім щось придумаємо і для нього. Дарма ви за це взялися, ой дарма...

— Що?! Він...

— Так. Скоро буде тут. Хвилин за двадцять, я так гадаю. Так що, мабуть, я поки тебе полишу. Не бачу сенсу дискутувати з людиною, яка не розуміє самої суті. Може, в моого сина краще вийде переконати тебе.

— У вашого...

— Так. Мій Данко. Людству треба навчитися визнавати свої гріхи. Тоді всім стане легше.

Клацнув вимикач, густо-жовте світло залило пріміщення, і Ніна побачила.

Всі вкрадені органи трьох жертв Окозбирача були тут, на полиці на протилежній стіні, у звичайнісіньких літрових банках, наповнених формаліном, — у кожній серце та по два ока. Банки були розставлені так, що очні яблука пильно дивилися на залиті каламутною рідиною рештки людського ембріона, поміщені до високої скляної колби, яка стояла посередині. Очі жінок дивилися на ненароджену дитину. Ця сюрреалістична картина неначе втекла прямісінько з полотен Сальвадора Далі.

Стоячи на колінах, Ніна не могла відірвати погляду від цього видовища. Ольга ж спозирала на неї з легкою усмішкою; її очі, і так тъмяні, немов укрилися плівкою, як у плазуна. Потім вона розвернулася і мовчки пішла вгору сходами.

Благати про пощаду було марно, але Ніна усе ж намагалася.

А коли вичерпала запас слів, просто заголосила.

* * *

— О, сервус переможцям! — Черговий Іван Левкович, добрий приятель Денисенка, що лише місяць тому прикрутив до погонів зірочки «старлея», побачивши

капітана, підвісся зі свого стільця і простягнув руку для привітання. — І як воно — чутися героєм?

— А я знаю? — стенув плечима Денисенко. — У Пасківа спитаєш. Я всього лише ледве не вбився від його їзди... До речі, він уже на місці?

— Та яке там. Йому ж слідак відгула дав.

— А, чорт. А я з ним поговорити хотів.

— Додому йому подзвони. Курити будеш?

— Пізніше, — Денисенко вже йшов до кабінету. Там скинув пальто, заварив кави, всівся за стіл і розкладв перед собою матеріали протоколу обшуку квартири Ясинського. І ще раз звернув увагу на те, що бентежило його відчора.

Ось фотографії того помешкання, де вони порпалися після погоні... чи, радше, конури. Ясинський, схоже, був зовсім пропащим. У квартирі неначе не колишній директор клініки жив, а купа нелегалів. Шпалери обдерти, меблів практично немає, замість ліжка — матрац просто на підлозі, в холодильнику — рай наркомана. А ще, згадав Денисенко, — ніякого телефону.

Минулої ночі Пасків сказав, що диспетчер прийняв виклик на його ім'я. Те, що виклик був саме на ім'я майора, не дуже дивувало — при бажанні будь-хто міг дізнатися. За свою кар'єру той напрацював дуже широке коло знайомств. Більше дивувало те, яким чином цей Ясинський міг взагалі зателефонувати у відділок.

Там не те що телефону — навіть розетки не було. Той матолк, прости Господи, міг продати свою телефонну лінію. Таке бувало. Двісті баксів — і справу зроблено. Того, хто купив цей номер, зрозуміти легко — не треба стояти в довжелезних чергах на телефонній станції, а ті... як їх там... Сі-Ді-Ем-Ей зовсім недавно з'явилися. Тобто — може бути.

З таксофона? Сумнівно. Для чого йому зайві витрати на картку?

З мобільного? Не смішіть.

Від сусідів? Посеред ночі, з їхніми вкрай складними стосунками? Ще більш сумнівно.

Денисенко вийшов з кабінету і, шаркаючи враз обважнілими ногами, підійшов до Левковича.

— Слухай, Ваню, а хто позавчора чергував? Ну, коли той потерпілий подзвонив?

— Зараз гляну, — трохи здивований виглядом капітана, відказав черговий. — Щось ти бліденський якийсь...

— Менше спати треба.

— І то правда. Ось, дивись — Павло Горенко, за графіком... А нашо тобі? Хочеш і йому медальку повісити за прийнятий щасливий дзвінок?

— Ага. Дуже хочу. Дай мені журнал реєстрації викликів. А Павло зараз де?..

— А що сталося?

— Та нічого. Просто хочу спитати у Горенка, той виклик прямо сюди надійшов, чи його перевели з центральної диспетчерської?

— Тю, та глянь у журналі. Нащо людину смикати? Там усе написано.

— Вже дивлюся. — Пальці Денисенка повільно гортали списані сторінки. Ось позавчорашній день, точніше, ніч. Дванадцята двадцять — виклик на сімейну сварку з поста нуль-два, дзвінок переведено. Дванадцята сорок — пограбування, дзвонили прямо до відділка, виїхала патрульна машина. Перша двадцять — спроба згвалтування, дзвінок також переведений. Друга десять — викрадення машини, виклик перевели. Бійка о другій п'ятнадцять, прямий виклик, і... все. Усе аж до п'ятої ранку. Спокійне чергування видалося у Горенка. Тихе, мирне чергування.

А Ясинський сюди не дзвонив. І в центральну диспетчерську — теж.

— Чорт забирай, — напівздивовано пробурмотів Денисенко. Він повернувся до кабінету, в роздумах опустився на стільця. А за якийсь час витяг мобільний і почав по пам'яті набирати номер.

* * *

Пасків якраз завершував свою оповідь про те, як, підбурюваний примарними неясними сумнівами та нестиковками офіційної версії, яку сам і породив, він спробував перевірити варіант з abortionами і відразу ж знайшов чіткі закономірності, коли задзвонив телефон Сокола. Вони вже вийшли на Городоцьку в районі оперного театру, і майор, як заправський екскурсовод, попередив, що скоро буде місце фінішу його учорашнього ранкового ралі. Олега, втім, місця його бойової слави цікавили мало. Він глянув на дисплей — телефонувала Рада — і прийняв виклик.

— Слухаю, Радочко, що...

Його перервали істеричні схлипи, які аж ніяк не були схожі на голос завжди врівноваженої секретарки. Він не зміг розібрати жодного слова, тому сурово наказав (хоча сам відчув, як по спині пробіг перший холодок тривоги):

— Ану заспокойся! Я нічого не розумію! Ще раз — кажи чітко і повільно.

— Жінка, шефе! — нарешті вичавила Рада. — Жінка! Заскочила... до нас... мене, здається, оглушила. Голова паморочиться. Не знаю, скільки я лежала... Ніни немає, шефе!.. Тут все розкидане... її, мабуть...

— Будь на місці! Я зараз прийду! — Він вимкнувся, міцно матюкнувся і став шукати очима місце для розвороту. Пасків з-під лоба дивився на нього.

— Щось сталося?

— Сталося, чорт забирай! Хтось увірвався до агенції.

Рада каже, що це була жінка, і я здогадуюся, хто саме. Ніни немає. Схоже, її викрали.

— Слухай, не варто розвертатися. Окозбирач там, де я сказав.

— Ти що, твою маму, глухий чи дурний? Я ж кажу...

— А я кажу: *продовжуй їхати*, — відчеканив Пасків, викинувши з голосу співчуття. Звук затвора, який пересмикують, Сокіл ніколи ні з чим не сплутав би. Він глянув у ствол табельного «макарова», який, у свою чергу, дивився прямо на нього з правої руки майора. — Тобі, Олеже, зараз краще в усьому слухатися мене.

— Пасків, ти що...

— На дорогу дивися, придурку. Маршрут не міняй. Скоро зустрінешся зі своєю сучкою... тільки якщо будеш баритися, не гарантую, що в неї не бракуватиме шматків. Оля — жінка гаряча й нетерпляча.

— Ах ти ж сволота, — враз захриплім голосом вимовив Сокіл. Його власний пістолет знаходився в кобурі на попереку, але вихопити його зараз було практично неможливо. — То це ти увесь час її покривав, так? Це ж ти її співучасник!

— Браво, допетрав. Я, між іншим, теж був тільки за те, аби все швидше закінчилось. Четверте вбивство не мало статися, та вона вирішила по-своєму. Тому довелося підметушитися.

— Ти підставив того хлопця у «форді», так? Хто то був?

— Один із багатьох моїх боржників. Завдяки мені його звільнили через півроку, коли той сів за статтею 152. Таке чмо було... Я просто попросив його під'їхати серед ночі за потрібною адресою і забрати тіло того алкаша, якого я, до речі, забив власними руками. Ти знаєш — сподобалося.

— Звідки ти знат, що я вийшов на Ясинського? — Питання зривалися з вуст Сокола автоматично, мозок тим часом працював над можливими варіантами виходу з цього невтішного статус-кво. Вони вже минали площу Кропивницького, до виїзду з міста лишалося зовсім небагато.

— Денисенко, найвний, виказав мені, про що ти питав Тамару. А оскільки ти вже вийшов на аборти і вловив систему, значить, можна було очікувати, що докопається і до її колишнього чоловіка. Ну а там і до Ольги недалеко. Та, схоже, ханига все ж достатньо тобі розповів?

— Ні. Він жодного слова не сказав. Я знайшов їх шлюбне фото. То був дійсно сюрприз.

— Зараза, — всміхнувся Пасків. — Не передбачив. Ну то нічого, все одно вийшло цілком пристойно.

— Для чого ти зв'язався з нею? Ти знаєш, що вона чотири місяці провела в «жовтому домі» під Миколаєвом?

— Знаю. І що? Як жінка вона мене цілком задовольняє. А на все інше мені начхати.

— Господи, — на якусь мить від цієї відвертості Олег розгубив усі слова. — Ідеальна пара психопатів.

— У твоєму становищі вже має бути не до жартів. Керуй давай автівкою, і, може, застанеш свою подружку ще цілою.

— А я що роблю? Ти краще скажи: ти від самого початку знат, що вона вбивця?

— Що ж ти, падло, нікак не заткнешся, га? — роздратовано відказав майор. — Зуби забалакуєш? Ти що, думаєш, це тобі чимось допоможе?

— Просто хочу знати. Зрозумій мене. Не дарма ж я стільки працював?

— Що так, то так. Допрацювався до могили. Гаразд, цікаво — відповім: ні, спочатку я взагалі нічого не знат. Потім вона розповіла, що з нею сталося.

— Чоловік її підставив.

— Ага, підробив аналізи. Я їй запропонував засудити це гівно, та Ольга відмовилася. Сказала, що то було випробування для неї. А про те, що це вона вбиває, я дізнався якраз на місці першого вбивства, у Шевченківському Гаї. В руці у Мирослави Стецюк була сережка, така сама, які Ольга носила. Критична помилка, але я перший її знайшов. Інакше всього цього могло б і не статися. Тоді вона мені все й розповіла.

— І ти її підтримав.

— Звісно. Та ми домовлялися лише про три вбивства.

— Господи, а тобі це для чого було потрібно?

— Професійна цікавість, — вишкірив зуби Пасків. —

Хотів перевірити, як довго я зможу дурити всіх навколо. Виявилося — майже до безкінечності... якби ти не приперся.

— Вибачай, я не знати про твоє шоу, коли повертаєшся додому. — Вони проїхали повз приміський вокзал. Ще трохи, і полишасть Львів. Та Сокіл не мав жодного бажання їхати до кінця в компанії майора. — Ще одне питання: як вона обирала жертв?

— Тю, а ти що, не знаєш?

— Не знаю чого?

— Вона *сама* була лікарем. Працювала під керівництвом чоловіка в тому ж «РепроМеді». Акушер-гінеколог. Усі майбутні жертви пройшли через її руки. Усі були її пацієнтками. Як же це ти до цього не докопався, га, генію?

— Просто не встиг. — Це дійсно була новина, яка, втім, вже нічого не міняла.

— Це вже нічого не міняє, — підтвердив Пасків. — Ну що, полегшало? Тепер здихати буде простіше?

— Набагато. То ти свою любаску на власній дачі тримаєш?

— Точно. Дуже, знаєш, зручно. Завжди під рукою.
Ще питання є?

— Ні. Є тільки зауваження. Одне-єдине. Стосовно дрібнички, про яку ти не подумав.

— І що ж це? — театрально звів брови майор.

— Ремінь безпеки.

Наступної секунди Сокіл втопив акселератору підлогу, і «б'юїк» різко пришвидшив рух — лише для того, щоб на швидкості п'ятдесяти п'ять кілометрів на годину від душі врізатися в зад молоковоза, який досі меланхолійно повз попереду. Пасківа буквально висмикнуло із сидіння — миті вистачило, аби він пробив дірку в лобовому склі власним тілом та ракетою вилетів на капот. Самого Олега жбурнуло на кермо, і, не зважаючи на пасок та вчасно виставлені перед собою руки, він відчув, як від удару зламалося ребро, а то й два. Дихання відразу ускладнилося, та зараз це його не турбувало — Пасків усе ще тримався на машині. Одна його штанина зачепилася за ручку опускання скла на дверцях, і це завадило поганцю приземлитися на асфальт або ж розбити голову об цистерну. Більше того, він навіть був при тямі, а «макаров» якимось дивом досі тримався в руці. Пасків смикнувся на капоті, неначе велетенська рептилія, прагнучи розвернутися до кабіни, і в полі зору виникло його лицезріння, наполовину залите кров'ю, з хижо вищиреними зубами та виряченими очима агресивного безумця. Він спробував позадкувати, аби знову опинитися на сидінні.

— Чорта лисого! — закричав Олег, і груди відразу вибухнули тягучим болем. Він перемкнувся на задній хід і вдарив по педалях, одночасно вивернувши кермо. «Б'юїк», який попри аварію не втратив здатності пересуватися, заскавчав шинами і зробив ефектний розворот на сто вісімдесят градусів. Майорова штанина благополучно

розвірвалася, ноги Пасківа вислизнули з салону, а тулуб звісився з капота. Та сучий син не бажав помирати швидко — одною рукою він вчепився в передній бампер, а іншою намагався всліpu навести пістолет на місце водія, неначе скажений робот. Йому це почало вдаватися.

— Та здохни ж ти, — процідив Сокіл. Він знову переключився на передній хід і під хор клаксонів машин, які скучились позаду, знову рвонув з місця, оминаючи молоковоз та його очманілого водія. Олег заходився виписувати «б'юїком» справжні балетні па, молячись, щоб йому вдалося скинути майора перш, ніж сюди прибудуть його колеги, котрих вже напевно викликали вдячні глядачі на тротуарах. Неймовірно, але сучий син все ще тримався і навіть не полішив спроб прицілитися. Потім він таки вистрелив. Куля продірявила скло просто перед очима, а заразом і розвірала навпіл ліве вухо Олега. Він завив від болю. Наступний постріл майже не завдав шкоди — лише зачепив плащ на плечі й розкришив бокове скло.

— ...б'юууу! — разом із виттям вітру до кабіни увірвалося ревіння майора. Воно плавно перейшло в низьке виття клаксона сміттєвоза, який летів просто на них. Точніше, це «б'юїк» мчав на нього — Сокіл не помітив, як вискочив на зустрічну смугу.

Він ударив по гальмах, і цього разу Пасків не втримався. Зірвався з капота, лялькою покотився по асфальту і за мить перетворився на купу закривленого ганчір'я, коли на нього налетіло звалище на колесах. Велетенський жовтогарячий ЗІЛ зупинився в якомусь метрі від бампера «б'юїка». Коли його червоний гальмівний шлях закінчився, Олег дозволив собі полегшено видихнути, і поламані ребра знову відгукнулися болем.

— Мусор до мусора, — пробурмотів він, натискаючи на газ. Затримуватися не можна — часу було обмаль.

Мимовільні свідки цієї пригоди, котрі дивом не стали учасниками, повистромлювались у вікна своїх автівок і викрикували добірні галицькі прокльони, перемішані з матюками. Під акомпанемент цих криків машина Сокола гайнула до виїзду з міста.

* * *

Скільки вона отак простояла в позі грішниці, що кається, Ніна сказати не змогла б. Їй здалося, що цілу вічність, що вона впала в довготривалий анабіоз, однак насправді минуло зaledве п'ять хвилин. Коліна скніли — мабуть, на кожному здоровенне садно, руки затерпли, з горла виривалося лих хрипке скиглення, але щось привело Ніну до тями. Якась думка свердлила мозок, не даючи зомліти, допомагаючи опиратися заколисуючій дії наркотика — невиразна, розплівчаста, але нав'язлива. Ніна спробувала підвєстися, спочатку перенесши вагу тіла вперед, від чого негайно з'явилася запаморочення і її чоло поцілувалося з бетонною підлогою, а потім — сяк-так випроставшись і піднявшись з колін. Їй це вдалося, хоча ліву ногу звело судомою, схожою на ту, яка буває під час плавання. Ніна заточилася і ледь не впала знову. Кінцівки здавалися смужками поролону, що тримають чавунне ядро. Волосся падало на лоба, а на кожну спробу відкинути його без рук голова відгукувалася пекельним болем, не кажучи вже про охоплену мотузкою шию. І все ж Ніна змогла по максимуму відхилити голову назад і звільнити очі для детального огляду. Яка люб'язність з боку цієї скаженої сучки не вимикати світло.

Доки погляд шарив по підлозі, до тієї невиразної думки долучились інші, цілком конкретні та чіткі. Треба звідси вибиратися. Треба якось заблокувати вхід. Не дати їй увійти. Інакше...

Картина уявилася в усій красі. Зв'язаний та обезбрюєний Олег сидить на підлозі, так само як щойно вона, і дивиться, як над розпластаною Ніною нахиляється божевільна з ножем у руці, мило всміхається, а потім починає чекрижити її грудну клітку, неначе консервну бляшанку...

Ніну затіпало. Полиці з банками загойдалися, наче гелеві. Треба взяти себе в руки. У зв'язані руки. Що за маячня на думку спадає... Мабуть, це від ліків. Але вона повинна опанувати себе. Шансів на порятунок мало. Та якщо битися в істеріці, їх узагалі не стане.

Ніна прокульгала ближче до поліць. На нижній, що була на рівні її живота, серед іншого в очі кинулася жовто-синя упаковка з кількох тюбиків суперклею. Чим це може допомогти? Хвилинку... зараз. Ось, дивися. Замок. На металевій хвіртці замок вмонтований в саму ручку, звичайну круглу металеву ручку, в яку встремляєш ключа і повертаєш, аби увійти. Замок у ручці з обох сторін. Якщо зіпсувати зсередини, не відкриється й ззовні.

До чого тут суперклей?

Не дозволяючи собі надовго замислюватись та починати прораховувати шанси, вона повернулася до поліці спиною, навпомацьки взяла упаковку пальцями і пошкучильгала з нею до хвіртки. Там спробувала виколупати з картонки один тюбик, не випускаючи при цьому решту. Вдалося — слава богу, долоні були зв'язані одна до одної, тому могли взаємодіяти між собою. Так, тепер... відкрутити ковпачок. Але не викидати! Ним треба буде проштрикнути запаяне горлечко. Ось... проштрикуй. Є — краплина клею побігла шкірою і відразу зліпила пальці. Роздерти їх, але обережно, аби нічого не загубити. Так... Далі треба прикрутити до горлечка оту тоненьку піпочку, що приєднана до ковпачка... Ось. Ковпачок

можна викинути. А тепер тільки залишається поцілити в замковий проріз. Давай. Швидше.

Ніна повернулася до хвіртки спиною і спробувала. Руки тримали, як скажені, але дещо заспокоїлися, коли намацали ручку. Ось щілина для ключа, вузька і ребриста. З третьої спроби їй вдалося встремити в неї кінчик насадки. Пальці зіжмакали тюбик і відчули, як частина рідини знову ж таки побігла по шкірі, але інша частина все ж мусила лишитися всередині замка. Є! Вона викинула спорожнілий тюбик і взялася виколупувати наступний. Вприснемо трійко, для надійності — теоретично, це дасть трохи більше шансів на звільнення рук та спробу дістатися до вікна.

Три хвилини пішло в ней, аби вчавити в замковий проріз вміст ще двох тюбиків клею. Пальці знову позлипалися, і їх роздирання виявилося дуже болісним процесом. Якщо так само вхопилося і всередині замка — шанси на порятунок цілком реальні.

Якщо тільки Ольга не вирішить її просто пристрелити.

Ніна кинулася до поліць у пошуках чогось більш-менш гострого, що допомогло б їй звільнитися від пут. Нічого придатного на нижніх полицях більше не було. На одній з верхніх лежала пилка, але дістатися до неї не було ніякої можливості.

Ні, ну має ж бути хоч щось! Вона спробувала потерти мотузку об край дерев'яної полиці — нічого не змінилося, окрім того, що шкіра на зап'ястках нахапала заноз. Оптимістичні сподівання знову почали тануті. Час неминуче спливає. Скільки ще лишилося? Хвилин десять? Чи, може, вже п'ять? Треба сподіватися на краще й готовуватися до гіршого — золоте правило. Але просто сподіватися та готовуватися замало.

Шукай, трясця!

Вона пошкандібала уздовж полиці, вишукуючи очима бодай дрібнюсіньку скалку скла або ж усіма забуте заіржавіле лезо для гоління. Нічого. Ні! Що це? Шляпка цвяха, не до кінця вбитого в деревину. Досить велика і, здається, відносно гостра. У будь-якому випадку, нічого кращого немає. Ніна прудко розвернулася на сто вісімдесят градусів, намацала цвях кінчиками пальців і спробувала потерти об нього мотузку. Спочатку виходило, але потім та почала усе частіше зіслизати, а шляпка — впиватися в ніжну шкіру. На очах виступили слізи — не від болю, а від марності зусиль. Так можна пиляти хвилин сорок, і все одно нічого не вийде...

Раптом у двері розуму постукав здогад: а якщо зосередитися не на мотузці, а на руці? При достатньому зволоженні можна спробувати витягнути з петлі одну з рук. Зволожити... чим?

Вона знову почала діяти раніше, ніж сумніви та інстинктивний страх болю заходилися накручувати час на свою користь, — з усієї можливої сили тернула зап'ястком правої руки по капелюшку цвяха. Шкіра розійшлася, вона відчула це, а в зігнуті пальці почала затікати гаряча рідина.

Два-нуль! Тепер головне не втратити ані краплини. Закусивши губу, Ніна почала розтирати долоні, замашувати їх власною кров'ю, насکільки дозволяла мотузка, а потім і саму мотузку також. Хотілося сподіватися, що рана не дуже глибока. Втратити рухливість або свідомість через втрату крові зовсім не хотілося. Коли пальці та долоні стали геть слизькими, вона спробувала нарешті вивільнити руку.

Логіка підказала, що витягати слід поранену руку — поріз давав постійну змазку. Шворка впивалася в шкіру, але ніби потроху піддавалася. Боліло нестерпно. Стог-

нучи від напруги, Ніна поновила спроби. «Нумо, витягай, тягни, не зважай на біль...» Мотузка на шиї також напиналася, не надто сильно, але відчутно для того, аби налякати. Не приведи боже, забракне повітря. І що тоді?

Тоді ти помреши відносно легко та безболісно.

Ніна несподівано зраділа цьому похмурому висновку і кивнула йому, як доброму приятелю. Пригадалися очі в баночках. Серця. Плід, що дивився на справу материнських рук мертвим поглядом.

Хто сказав, що вбиває лише ненависть?

Рот також поволі заповнювався гарячою, солонуватою рідиною з металевим присмаком. Кров. Вона ж досі кусає губи. Ніна сплюнула і зосередилася на руках. «Ну ж бо, давайте... ворушіться!» У неї завжди були тоненькі зап'ястки, навіть мама, коли ще була мамою, називала їх стеблинками... Ну! Права рука, здається, нарешті проходить... Ніна смикнула нею ще раз, сильніше. Здавалося, що вона тягне кисть крізь звернутий у трубку наждак, але це вже нічого не важило. Їй вдалося. Вкрита кров'ю, зчесана правиця звільнилася! Більш за все Ніні хотілося знову впасті на коліна та заплакати. Але часу на слези вже точно не було.

Зісмикнути мотузку з шиї та обмотати (тимчасово) навколо іншої руки було справою хвилини. Тепер вона вже мала змогу досхочу роздивлятися віконце нагорі. Це, втім, не особливо обнадіювало, зважаючи на висоту, на якій воно знаходилося. До нижнього краю метрів два з половиною. Навіть якщо підстрибнути з усіх сил, вона не дотягнеться.

Для чого стрибати, дурненька? Банки.

Не інакше, як цей безтілесний голос належав її ангелу-охоронцю, до того ж добряче підкованому в домашньому господарстві. Сама вона ніколи б не додумалася до трюку з клеєм. Може, хіба щодо банок...

Будеш сперечатися за патент, чи як?

Він має рацію — думати потім, діяти зараз, благо, руки вже вільні. Ніна почала у пришвидшенному темпі знімати з полиці трилітрові бляшанки з фарбами та ставити одна на одну під вікном. Вона носилася взад-вперед, як гостинна господарочка, котра планує вразити дорогих гостей кількістю страв на столі. Банки, що були у межах досяжності, скінчилися досить швидко, з них вийшов вузенький постамент близько метра заввишки. Допомогти влізти на нього повинна була порожня металева каністра для бензину, яку вона відшукала в дальньому кутку своєї імпровізованої камери. Вся ця конструкція дихала на ладан і за одного невірного руху мала ефектно розвалитися, але Ніна вирішила, що невірні рухи в її становищі — невиправдана розкіш.

Перед тим як почати штурмувати цю висоту, Ніна прислухалася, чи не чути кроків на сходах. Раптова поява маніячки могла відчутно зіпсувати сходження на вершину. Тій, власне, було б достатньо просунути в сітку швабру і добряче штовхнути цей саморобний п'єdestал. Проте з боку сходів не долинало ані звуку.

Зате через вікно вона вловила слабенький звук, що потроху наблизався.

Гарчав автомобільний двигун.

Якщо машина прямує сюди, то варіантів усього два: або це їде Сокіл, або ж його везуть, як обіцяла Ольга. У будь-якому випадку її життєво необхідно якнайшвидше опинитися зовні.

Приставивши каністру до банок, Ніна обережно, проте рішуче почала своє сходження.

* * *

У весь короткий шлях у межах Львова Олегу здавалось, що позаду виують сирени, однак це було не так. Він

вшився з місця пригоди з усією можливою швидкістю і сподіався, що й надалі ніхто не стане в нього на шляху; якщо ж стане — він був готовий таранити цю перепону. Тепер вже розумів, що виклик проклятого Пасківа був відволікаючим маневром. Доки він перся в Сихів, а потім звідти через усе місто до виїзду, божевільна жінка спокійнісінько навідалася до агенції, скориставшись відсутністю чоловічої половини, захопила Ніну та вже напевно доставила її в місце, яке недоумок-майор мав необачність виказати раніше за потрібне. Дачники срані... Скоріше за все, Ольга спостерігала за «Дерріком» з вікна продуктової крамнички на протилежному боці вулиці, і... і щоб він луснув, якщо там не стояв зелений «фольксваген», такий само, який мав Пасків! Якого дідька він не звернув на це уваги раніше?

А якби і звернув — то що далі?

Довелося визнати, що в заключній грі клятий Пасків ледь не переграв його. І ще мав шанс взяти реванш навіть з того світу. Бо переможець той, за ким останній бій, і доки Ніна в руках тієї навіженої тварюки, битву ще не завершено.

Потрібну дачу знайти буде неважко, бо біля неї має стояти той самий зелений «фолькс» в дідька почилого майора. Далі діяти слід швидко, але ефективно. Кривава Ольга чатує на нього, однак теоретично і гадки не має, що він приїде сам. Цю перевагу треба використати, доки та курва не отямилася від неочікуваної інтимності візиту. Єдиний дійовий наразі план — ракетою влетіти на ту дачу і бити всіх, хто не Ніна. Просто, зате надійно. Практично безвідмовно.

Господи, тільки б із малою нічого не сталося. Тільки б він встиг.

Де він ще знайде такого бухгалтера?

Рій розплачливих думок обірвав дзвінок мобільного. Сокіл чортихнувся, вхопив апарат і зиркнув на дисплей. Номер невідомий. Першим бажанням було не відповідати, та потім він все ж натиснув зелену кнопку — раптом це Ніна?

— Я!!! — гаркнув він у слухавку, притуливши трубку до правого вуха, — ліве досі було суцільною гарячою грудкою болю.

— Олеже, це Денисенко! Маєте хвилинку? — голос капітана звучав стурбовано, та Олегу було на це начхати. Своїх турбот аж по дах насипало.

— Hi.

— А коли матимете? Я поговорити з вами хотів, є в мене деякі підозри. Щось тут не стикується, в цій справі. Я про Окозбирача. І ще я підозрюю... — Денисенко замовк. Видно, субординація напала, та Сокіл не збирався чекати завершення цих моральних страждань.

— Якщо ти підозрюєш Пасківа, то вітаю — твої підозри справдилися. Можеш змотатися на Городоцьку, він там увесь розмазаний по асфальту неподалік від місця вашого вчорашнього подвигу. Саме час відшкрібати, доки не засмердівся. А якщо хочеш реально допомогти — пришли кого-небудь на дачний кооператив «Сокіл-3», що під селом Бартатів. Когось, хто поблизче. Там якраз і є лігво Окозбирача — покійний майор постарається. Справжнього Окозбирача, зауваж, а не того, хто у вас у морзі лежить. І ще там Ніна. Я якраз їду її визволяті. Всі звинувачення ваша компанія зможе пред'явити мені прямо там, але не раніше, ніж я рознесу те гадюче кубло. Як зрозумів?

— Олеже. — Видно, що така купа сенсаційної інформації була для Денисенка як сніг на голову, та все ж хлопець намагався думати і реагувати швидко. — Олеже, я

все зрозумів. Тільки не гарячкуйте! Нам потрібні докази, інакше, самі розумієте, станете цапом-відбувайлом. І...

— Будуть вам докази, — пробурмотів Сокіл і від'єднався, додавши про себе: — Якщо залишаться.

Дорога до дачного містечка не забрала багато часу. Він звернув із шосе в потрібному місці, вперше завваживши, що саме тут неподалік була знайдена третя жертва кровожерливої тітки. Ще кілометрів п'ять Сокіл гнав по не дуже добре заасфальтованій трасі, яка вела прямісінько до місця призначення. І зрештою вкотився у ворота однайменного кооперативу, скинувши швидкість, аби уникнути зайвих проблем із вартовим у будці охорони.

Потрібний йому будинок знайшовся також досить швидко, і саме так, як він і передбачав, — біля фасаду стояв той самий зелений «фолькс» іуди Пасківа. Сокіл скерував свою машину до середніх розмірів двоповерхової будівлі з білої цегли, вкритої бордовою фінською черепицею. Зупинив на певній відстані, виліз із-за керма, висмикнув з кобури свою «беретту-92», перевірив магазин, зняв із запобіжника і з рішучістю берсерка посунув до входу.

І звідкілясь збоку почув надривний крик Ніни.

* * *

До ручки, яка відпирала вікно, їй не вистачило десяти сантиметрів.

Ніна була готова вовком вити. Невже фортуна знову повернулася до неї м'яким місцем? Це несправедливо! Нечесно! Але факт залишався фактом — пальці не діставали.

Згадалася пригода в італійця. Там також було примхливе вікно... але вона таки вибралася. Головне — не здаватися.

Ну так. Одна справа, коли не повертається ручка, а зовсім інша — коли до неї навіть не дотягнутися. Що гірше?

Ні, чому ж. Дістати ручку можна. Якщо підстрибнути.

Ага, щоби потім упасти в гору металевих банок з фарбами і зламати хребет.

Суперечка із самою собою так ні до чого й не привела, бо ніякого іншого виходу не залишалося. Доведеться підстрибувати обережно. Якщо ручка повернеться відразу, може вистачити одного такого стрибка... і, якщо пощастиТЬ, постамент не розвалиться.

Витягнувши правицю вгору, Ніна подумки перехрестилася і підстрибнула. Пальці зачепили гачок ручки, і — диво! — він легко, як по маслу, повернувся униз, у позицію «відчинено». Рама зі склом відразу подалася вперед на сантиметр. Потім ноги Ніни знову торкнулися банок, і саме в цей момент вирішувалося все. Постамент заходив ходуном, і певний час здавалося, що зараз він розлетиться на складові, що автоматично означатиме її загибель, та ось рівновага відновилася і конструкція знову завмерла. Ніна полегшено віддихнула. Найскладніший етап пройдено.

Обережно ставши навшпиньки, вона намацала раму, та піддалася, і ось вікно повільно відкрилося, впустивши всередину шум дня та свіже повітря. І в той самий момент позаду по сходах загупали швидкі кроки, а потім гнівний жіночий голос вигукнув:

— А куди це ти зібралася, дівчинко? Я тебе нікуди не відпускала!

Ольга знову була в підвалі, і лице її зараз було не набагато привабливішим за фізіономію Медузи Горгони. Це, напевно, тому, припустила Ніна, що приїхав Олег,

і приїхав один — інакше навряд чи вона спустилася б сюди сама, так швидко, та ще й із таким скаженим виглядом. Господи, хай це буде Сокіл і хай із ним буде все гаразд!

— Не розраховуй отак просто звідси вибратися, — прошипіла Ольга і встремила ключ в ручку хвіртки. Ніна не стала чекати результатів свого експерименту, а з розpacливим криком знову підстрибнула на своєму п'єдесталі, вже не надто переймаючись обережністю. Руки міцно, до зламаних нігтів, ухопилися за краї віконного отвору зовні, а штабель банок з оглушливим гуркотом полетів на підлогу. Тепер вона могла розраховувати тільки на силу м'язів у руках — або вона вилізе, або впаде назад у підвал. Третього не дано.

— Сука! — вискнула за її спиною Ольга. Вона все ще залишалася по інший бік сітки. Озирнувшись через плече, Ніна виявила, що її фокус із клеєм спрацював: та щойно зламала ключ у замку. Цей маленький тріумф додав Ніні сил, і вона, напруживши кожен м'яз свого тіла, почала підтягатися до рятівного отвору. Ольгу ж втрача ключа остаточно перетворила на розлючену фурію. Спершу вона стала бити ручку ногою; тоді кинулася в дальній закуток підвалу і повернулася із велетенською сокирою. Видавши високий вібруючий крик загнаного звіра, котому вже нічого втрачати, Ольга заходилася рубати замок.

Ніна ніколи б не повірила, що здатна на таке. Вона вже по плечі була у вікні. Отвір був досить вузький, проте Ніна сподівалася, що має не настільки товсту дупу, аби не протиснутися в нього. Ще трохи зусиль, ще кілька відвікованих сантиметрів — і вона нарешті побачила Сокола, розхристаного і з закривавленим лицем. Він прямував до будинку; мить — і ось Олег зник за рогом.

Набравши якомога більше повітря в легені, Ніна закричала:

— Олеже, в підвалі! Вона в підвалі!! МЕРЩІЙ ЗАЧИНИ ДВЕРІ ПІДВАЛУ!!!

* * *

На мить крик спантеличив його. Сокіл швидко зробив два кроки назад і закрутів головою на всі боки, відшукуючи Ніну очима. Потім зрозумів — за рогом; та вибиралася звідкілясь із-під землі. В полі зору були лише її голова і руки, брудні та закривавлені. Перший інстинктивний порив наказував кинутися до неї, аби допомогти вибратися, але потім до нього все ж дійшов зміст її слів. Ніна замахала рукою, вказуючи на дім, і знову схрипло вигукнула:

— Зачини її в підвалі, швидше!

І тоді Сокіл нарешті вийшов зі ступору. Він кинувся до входу, одним велетенським стрибком перескочив через східці й буквально влетів усередину, опинившись у вузькому передпокой. Підвал. Де тут може бути підвал? Так, ліворуч одна маленька кімната, далі дерев'яні сходи на другий поверх, праворуч кухня. Кухня! Олег увірвався туди і ледь встиг ухилитися, коли з інших дверей поруч із газовою плитою на нього стрибнуло щось чорне, а в шафку з посудом на стіні врізалося лезо сокири. Здається, двері до підвалу він знайшов — щоправда, трохи запізно.

Чорна гарпія, яка виявилася Ольгою Ясинською-Бебер у плащі, вдруге замахнулася сокирою. Сокіл знову пірнув під удар, і тепер лезо врубалося в обробну дошку на обідньому столі. Не даючи їй висмикнути зброю, він з усією наявною силою поцілив кулаком лівої Ользі в живіт. Удар відкинув її до стіни, де вона збила головою

сушарку для посуду, і з десяток тарілок з дзенькотом обрушилися на підлогу. Це, втім, жінку не зупинило — здається, вона взагалі болю не відчувала. Не довго думавчи, Ольга вивудила з раковини умивальника виделку й з оглушливим вереском всадила її в праве передпліччя Сокола, якраз коли він здіймав пістолета, аби взяти жінку на мушку. На відміну від цієї невразливої мегери, Олег біль відчував, ще й дуже. Він заревів, як оскаженілій бугай і випустив з руки «беретту». Пістолет грюкнувся на підлогу і був миттєво підхоплений до нестями зраділою нападницею.

Сокіл зрозумів, що потрібно діяти миттєво і точно.

Доки жінка не встигла випростатися та використати проти нього його ж зброю, він змахнув ногою, і важкий черевик сорок п'ятого розміру гунув її прямо в груди. Це нарешті дало результати: Ольгу відкинуло до дверей. Якусь мить вона ще балансувала на краю спуску в підвал, і Сокіл пришвидшив її роздуми запущеним услід стільцем. Жінка зникла з очей, лише тривалий гуркіт та зойки болю супроводжували її спуск. Доки не трапилося ще якогось сюрпризу, Олег підскочив до дверей, ретельно замкнув їх, а потім підпер для надійності масивним газовим балоном, що стояв поруч. Тепер цій заразі доведеться напружитися, аби вилізти.

Напружуватися Ольга почала буквально за дві хвилини. Спершу з підвалу пролунав проявжний надтріснутий крик, якому б позадрила будь-яка войовнича неандерталька, а потім двері стали раз за разом стрясатися від потужних ударів. Окозбирачка не тільки не зламала шию при падінні, а ще й знайшла у собі достатньо сил, аби пробиватися на волю. Сильна жінка, нічого не скажеш. Що ж, якщо вона не вибереться звідти до приїзду Де-

нисенка, то капітан матиме шанси отримати повний комплект доказів.

Сокіл нарешті висмикнув виделку з передпліччя і з відразою викинув геть. Рука слухалася погано; дуже хотілося сподіватися, що сухожилля ціле. Не завадило б продезінфікувати. Він нахилився до холодильника з надією, що Пасків зберігав там горілку. Горілки не виявилося, зате він уникнув кулі, яка раптом пробила тонку деревину дверей і зрикошетила від стіни. Олег миттєво випростався і ледь не став мішенню для другої. Клята Ольга стріляла крізь двері його «береттою».

Він замислено глянув на газовий балон, що стояв під дверима, потім на дві дірки в них. І вмить, голосно матюкнувшись, стрибнув у вікно.

Щойно Сокіл торкнувся землі, будинок вибухнув.

Цегляні стіни прийняли на себе смертоносну шрапнель уламків газового балона, але скалки скла були не менш небезпечні — вони бризнули в усі боки, як фонтан алмазів. Олег зціпив зуби і втиснувся у гравій, перечікуючи, доки скло та уламки пролетять над головою, а потім швиденько поповз геть, якнайдалі від будівлі. Газ, вирвавшись із вікон рідкими вогняними клубами, добряче його присмалив, хоча одежда наче не зайнялася. Частина шикарної фінської черепиці злетіла було в повітря, а потім почала падати додолу важким червоним дощем; сам дах провалився всередину, неначе картковий будиночок. Це був фінальний акорд руйнації, після цього залишився тільки вогонь, який із зголоднілим тріскотом заходився жерти нутрощі пасківської дачі. Дочекавшись затишшя, Сокіл тяжко звівся на ноги і пострибав навколо вцілілого фасаду на інший його бік. Він дуже хотів вірити, що Ніна встигла вибратися звідти до вибуху.

І вона таки встигла. Хвиля відкинула її аж до паркану, що відмежовував ділянку; дівчина здавалася оглушену, але головне — вона була живою. І начебто цілою. Він встиг.

З навколошніх будинків почали висипати дачники, проте наблизатися ніхто не ризикував. Воно й на краще. Йому щось кричали, та Сокіл не дослухався. Він докуль-гав до Ніни, впав на коліна поруч із нею, швидко оглянув себе на предмет зовнішніх пошкоджень і, переконавшись у відсутності критичних, підвівся сам і допоміг їй. Чекати на кавалерію краще було в машині. Дівчина обхопила його шию, але, ставши на ноги, обійм не розімкнула. Вона нарешті повністю отямилася.

— Ось і принц на білому слоні не забарився. — Її слабка посмішка примусила і його всміхнутись у відповідь.

— Вибачай, слони скінчилися. Я приїхав на своєму старому драндулеті. Не так ефектно, зате набагато швидше.

— Вона мертва?

Сокіл знову посерйознішав. Вони синхронно озирнулися до підвального віконця. Там вогонь бушував особливо сильно, час від часу вириваючись назовні, аби лизнути стіну та залишити на ній чорні сліди. На мить здалося, що звідти чується крик, нелюдський, несамовитий... але то могло бути й завивання полум'я або ж стогони палаючого дерева.

— Гарантій не дам, але, гадаю, мертва, — припустив Олег. — Хай міліція перевіряє.

— Вони вже знають?

— Так. Мають от-от прибути... але вже без Пасківа. Сучий син теж був замішаний, за що й отримав. Але

то довга історія, потім розповім. Коротше кажучи, нам світять справжні гори проблем, і найголовніша — довести, як воно було насправді. Пояснювати доведеться до дідька.

— Разом ми впораємося, правда ж? — Ніна ще міцніше притиснулася до його грудей. Так вони і рушили до машини. Попри біль у ребрах, Сокіл обіймав її не менш сильно.

— Маю таку надію. Самому мені точно не викрутитися.

— Я допоможу. Як твої подряпини?

— А, нічого смертельного. До весілля загоїться.

— Це ж до чийого? — напружилася Ніна.

— Ну а ти як гадаєш? Сама ж казала — безкоштовно кімнату здають лише ідіоти...

— Я такого не казала!

— ...от я й подумав, як би це вимушене співіснування перевести в іншу площину.

— Це ти так робиш мені пропозицію?

— Пропозицію, від якої не можна відмовитися, — уточнив Сокіл. — Велика різниця.

— Он ти як... Що ж, я відповім, коли ми виберемося з цього паскудного місця. А поки... дякую, що врятував.

— Та... пусте. Я бачив, що в тебе самої непогано виходило. Італійська школа, сі?

— Ще раз згадаєш про італійця, і я тебе вб'ю!

— Мене? Рятівника знедолених і ображених? Справжнього міфічного героя?

— Міфологічного, Олеже. — Попри те, що її буквально хитало, Ніна пирснула від сміху. — Називається — в Оксфорді був.

— Так я і був. Але — виказує свою найстрашнішу таємницю — проїздом.

Тепер вони засміялися вже хором, а потім поцілувалися. І ще раз. І ще... Було дуже приємно.

— І все одно — дякую.

— Будь ласка. Я просто не міг вчинити інакше, люба. Хороші бухгалтери на дорозі не валяються.

Сміялися далі Ніні було несила.

* * *

Денисенко разом з опергрупою прибув за двадцять хвилин. Виліз із машини, постояв, пожував цигарку, дивлячись на палаючий будинок, і викликав пожежників та рятувальників. Потім підійшов до розбитого «б'юїка», в якому сиділи виснажені Олег та Ніна, присів поруч з відкритими дверцятами з боку водія.

— Там усередині хоч щось лишилося, Олеже? — спітав Денисенко після хвилини мовчання.

— Не маю жодного уявлення, — втомлено знизав плечима Сокіл. — Розкопувати — то вже ваша робота.

— Без доказів буде важко все це проковтнути, ви розумієте?

— Розуміємо, — відповіла за Сокола Ніна.

— Що ж, добре. Розповідайте.

Вони говорили довго. Капітан записував. Коли закінчили давати свідчення, приїхали пожежники і загасили рештки вогню. Рятувальники потроху почали заходити всередину.

І в кінці всього хаосу дня Соколу подзвонив Боря.

— Шефе, атас! Я все дізнався! Ця Лідія мені купу всього розповіла! Є ім'я, є колишнє місце роботи — не повірите, ким була ця тітка! — є ціла пачка фоток, і ще дещо. Вважайте, що ця Ольга вже у вас в руках. Я сьогодні попрацював на «відмінно»! Ні, навіть на два «відмінно»! З вас добряча премія, і...

— Добре, домовилися, — змученим голосом мовив Сокіл. — Буде тобі й премія, і прогресивка, і фото на дошці пошани. Але потім, добре? Все потім. Зараз я трохи зайнятий.

Час збирати каміння.

ТИТРИ:

Автори хотіли б поіменно згадати тих, хто так чи інакше, навіть сам того не знаючи, допоміг нам у написанні:

Даріо Ардженто

Маріо та Ламберто Бава

Ірен Роздобудько

Лариса Денисенко

родина Чубаїв

гурт «Бумбокс»

Лесь Подерев'янський

Квентін Т.

КІНЕЦЬ